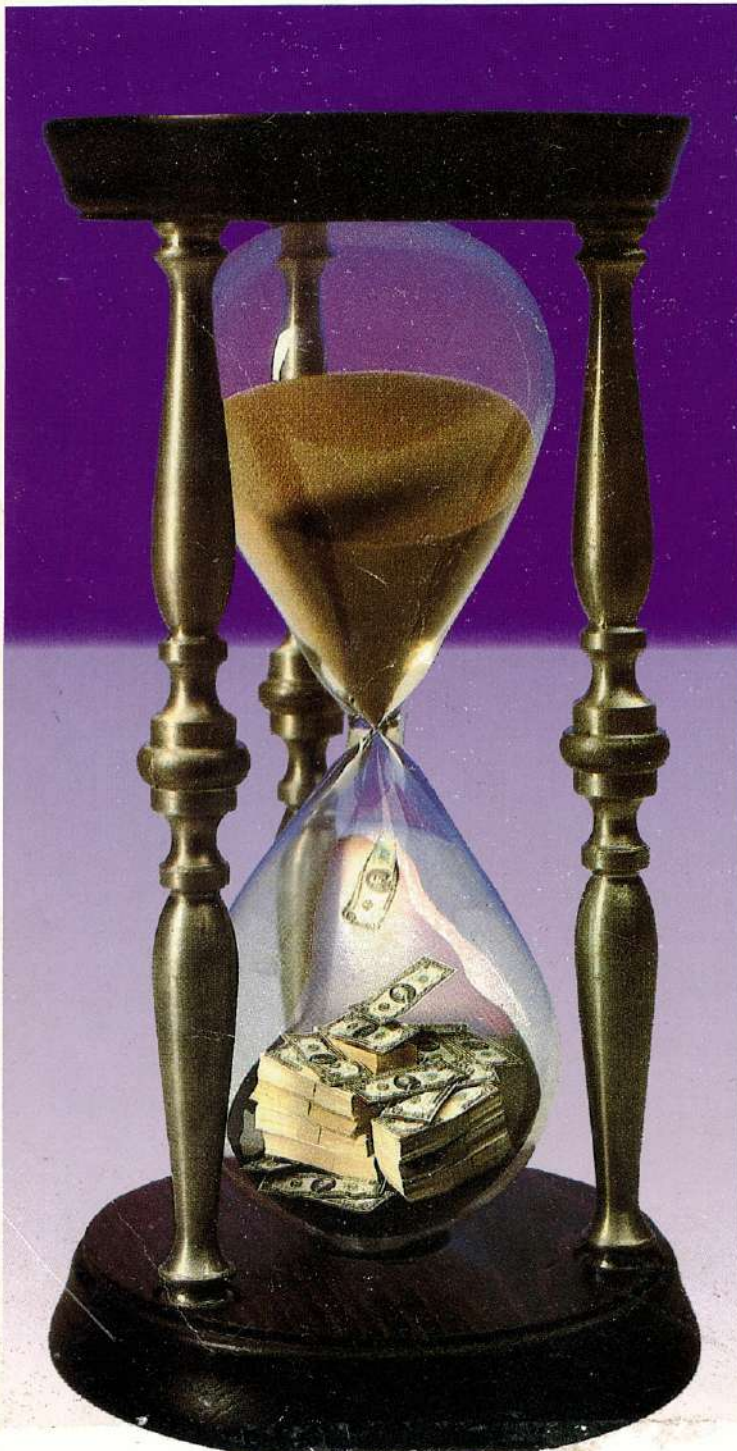

สุทธีปริทัศน์

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๔ ตุลาคม-มกราคม ๒๕๓๔

ISSN 0857-2670 ราคา ๓๐ บาท

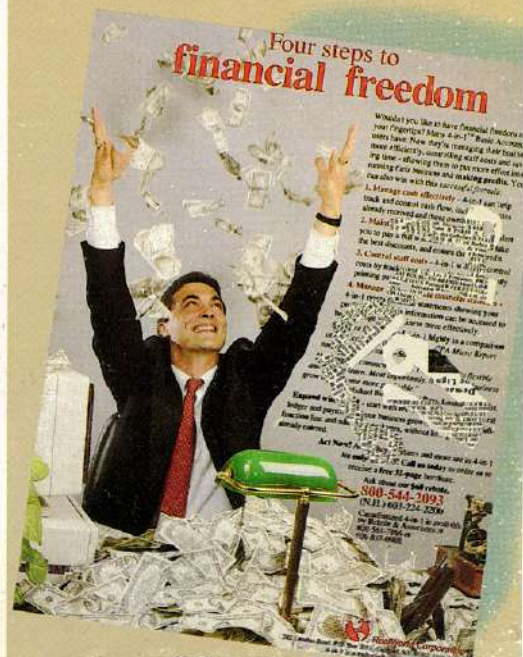
ฉบับ "การเงินการธนาคารและทุน"

■ สัมภาษณ์พิเศษ

ดร.วัลลภ ลิพษ์นธ์
ดร.ก้องเกียรติ โอภาสวงการ

เรื่องภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันกับผลกระทบต่อ
สถานการณ์การเงินภายในประเทศ

- ☐ แนวความคิดพื้นฐานทางด้านการบริหารธนาคารพาณิชย์
รศ.สมนึก แฉงเจริญ
- ☐ แนวคิดนโยบายสินเชื่อการเกษตร
รศ.ศรสุชาติ ธาดารังเวช
- ☐ ดอกเบี้ย : ทิศทางจะไปทางไหน
สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์

พ. ศ. ๒๕๓๔

- เมื่อแสงวันแสงทองสาดส่องฟ้า
หยดน้ำค้างหยาดหยดน้ำไรราตรี
- คืนวันนั้นเปลี่ยนหมุนเวียนผ่าน
ทุกชีวิตต่างเริ่มต้นกันไป
- ขอสังคมร่มเย็นเป็นสุขสันต์
มิตรภาพอาบเอิบอุ่นพูนเพิ่มเติม
- ขอคุณพระศรีไตรรัตน์จรัสล้ำ
ขอกุศลลบลบญช่วยหนุนนำ
- โลกธรรมศัสสโตไม่ลับสน
ทุกวิถีโคจรภัยไกลกาษา
- อายุ วรรณะ สุขะ พละเลิศ
ปณิธานมุ่งตั้งเพื่อสังคม

สัญญาว่าวันใหม่สดใสศรี
บุบชีวิตขึ้นวันเบิกบานใจ
จวบถึงวารดีถิ่นใหม่
คิดหวังไว้ว่าคงดีขึ้นกว่าเดิม
จงจิตใจต่อกันสร้างสรรค์เสริม
ลดริเริ่มปฏิรูปขอบธรรม
อภิบาลรักษาไม่ตกต่ำ
ให้เลิศล้ำความคิดประสิทธิภาพ
ไว้กัลยาณมิตรมาคบประภษา
เกษมสันต์พรพราบริวารมณ
ปัญญาเกิดแก่กล้ามาสุกสม
ขนนนิยมนมขึ้นบนยี่วันเทอด

สุทธิติปริทัศน์

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๔ ตุลาคม-มกราคม ๒๕๓๓

ISSN 0857-2670 ราคา ๓๐ บาท

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

๑๑๐/๑-๔ ถ.ประชาชื่น เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทร. ๕๘๐-๐๐๕๐ (อัตโนมัติ ๒๐ เลขหมาย)

และโทร. ๕๘๙ - ๙๗๙๑ (สายตรง)

คณะที่ปรึกษา

ดร.ไฉว สุทธิพิทักษ์

อาจารย์ประเสริฐ ประภาสโนบล

ศจ.ดร.ภิญโญ สาร

รศ.นพ.เมืองทอง เขมมณี

ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์

อาจารย์ประกาศ วัชรภรณ์

คณบดีทุกคนะ

บรรณาธิการ : ผู้พิมพ์และโฆษณา

รศ.ดร.นวนิตย์ อินทรามะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.วรรณวิภา ท้วงศ์

กองบรรณาธิการ

ผศ.นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์

อาจารย์ชำนาญ ปิยวณิชพงษ์

อาจารย์วิสุทธิจิตรา อูซิ่น

ดร.ปริญ ลักษิตานนท์

อาจารย์ศุภรุต สุวรรณวิเวก

อาจารย์ธัชชัย หงษ์จร

อาจารย์ไกรภพ กฤตสวนนท์

อาจารย์สุพรรณมา ตริมาศ

อาจารย์ดนัย มุลา

อาจารย์ปรียาภรณ์ เผือกผ่อง

อาจารย์ปริญญา เกื้อหนุน

อาจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

อาจารย์ภารดี ลิปิพันธ์

ฝ่ายจัดการ

อาจารย์สุนันทา ลิ้มดิวงค์

ฝ่ายสมาชิก

อาจารย์คณิศร์ ธีระภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ
๒. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ในรูปแบบของวารสารทางวิชาการ
๓. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เสนอผลการค้นคว้าและวิจัย
๔. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ และนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงาน
๕. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการ ของมหาวิทยาลัย ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

เกียรติคุณ

นายพัฒน์พงศ์ อภิเดชพัชรกุล

ประชาสัมพันธ์

อาจารย์กิตติชัย สุรทินซ์

ออกแบบและจัดรูปเล่ม

อาจารย์ก่อเกียรติ ขวัญสกุล

ศิลปกรรม

นายวราภรณ์ กรตนวล

พิสูจน์อักษร

อาจารย์ชัยศักดิ์ ศุภระกาญจน์

พิมพ์ที่ บริษัท เอดิสันเพรสไพเรตส์ จำกัด

โทร. ๓๑๘-๐๐๖๘

เรียบพิมพ์ ไอ-เทค คอมพิวเตอร์กราฟฟิค

โทร. ๕๘๗-๕๓๗๙

กำหนดออก ราย ๔ เดือน

บทความหรือข้อคิดเห็นของผู้เขียนทุกท่านที่ปรากฏอยู่ในวารสาร สุทธิปริทัศน์

ทุกฉบับเป็นทัศนะวิจารณ์อิสระ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

และ คณะผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สารบัญ

๓ - บรรณาธิการแถลง

๗ - สัมภาษณ์พิเศษ เรื่อง ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันกับผลกระทบ - กองบรรณาธิการ
 ทบต่อสถานการณ์การเงินภายในประเทศ

บริหาร : การเงิน การธนาคารและหุ้น

๑๙ - แนวความคิดพื้นฐานทางด้านการบริหารธนาคารพาณิชย์

๒๗ - แนวคิดนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร

๓๗ - แนวทางในการบริหารในภาวะวิกฤติของธุรกิจหลักทรัพย์

๔๐ - เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการเงิน

๔๕ - นโยบายการเงิน

๕๓ - Marketing Activer in Thai stock Investment.

๖๐ - การบริหารการเงินและกลยุทธ์การวางแผนกำไร

๖๕ - ดอกเบี้ย : ทิศทางจะไปทางไหน

๖๙ - การประเมินมูลค่าหุ้น

๗๔ - เชื้อ

๗๙ - ยุทธวิธี ๖ + ๖ สำหรับการเพิ่มผลกำไรและควบคุมต้นทุนการผลิต :
 เพื่อประสิทธิภาพของโรงงานอุตสาหกรรม

๘๔ - วิศวกรรมการทางการเงิน

๘๖ - ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : งานวิจัย

๙๑ - ผู้บริหารกับการตั้งเป้าหมาย

นิติศาสตร์

๙๙ - กฎหมายใกล้ตัว ตอน ถ้าเป็นหญิงสิ ต้องออกลูกได้

๑๐๑ - ปัญหาการกู้ยืมเงิน

การศึกษาและวิจัย

๑๐๕ - บัญชีภาษา : ภาษาไทยน่ารู้ ตอน การใช้ไม้มก

๑๐๘ - ทฤษฎีการสอน

๑๑๓ - โสยศาสตร์กับคนไทย

๑๑๗ หนังสือแนะนำอ่าน

รศ.สมนึก แดงเจริญ

ดร.สุชาติ ธาดาร่างเวช

ผศ.ดร.สุทิน นพเกตุ

ผศ.พรรณราย แสงวิเชียร

สุเทพ พันประสิทธิ์

Dr. Prin Laksitanond

ผศ.ธนิดา จิตรน้อมรัตน์

สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์

ชนะใจ เดชวิทยาพร

กันยา หลิมประเสริฐ

โสมสกา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

“นฤทัย”

สมพงษ์ พุฒิวีสารทภาคย์

ชาญชัย อาจิมสมาจาร

โชติช่วง ท้าววงศ์

ไมตรี ศรีอรุณ

วิศรุต สุวรรณวิเวก

ศจ.ดร.ภิญโญ สาร

รศ.ดร.เดือน คำดี

สุพัตร์ บรรจงแถม

ป ร ร ณา ธิ ก า ร แถ ล ง

ใ

นประวัติศาสตร์แห่งมวลมนุษยชาติ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ยังคงเป็นลักษณะง่าย ๆ และพเนจรไปตามสถานที่ต่าง ๆ ตามแต่ธรรมชาติจะเอื้ออำนวยด้วยการแสวงหาสรรพสิ่งเพื่อการดำรงชีพโดยลำพังอย่างโดดเดี่ยวและ/หรือเพียงกลุ่มเล็ก ๆ การปฏิสัมพันธ์ การปะทะสังสรรค์ระหว่างเผ่าหรือกลุ่มชนก็เป็นไปในลักษณะเรียบง่ายธรรมดา สิ่งสมมติค่าที่เรียกว่า **“เงิน”** จึงยังไม่อุบัติขึ้น ด้วยเหตุว่ายังไม่มีประโยชน์แห่งการใช้สอยแต่ประการใด ภายหลังที่มนุษย์ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นรู้จักการรวมตัวเป็นกลุ่มชน สภาพการดำรงชีวิตได้แปรเปลี่ยนพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มนุษย์ได้เรียนรู้การแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างสินค้ากับสินค้า วิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงบทบาทของ **“เงิน”** จึงได้ก่อกำเนิดขึ้นและแพร่ขยายอย่างรวดเร็ว

เงินเป็นสิ่งที่สามัญชนทั่วไปรู้จักเป็นอย่างดี นับแต่จำความได้จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของการมีชีวิต เงินจะเกี่ยวข้องผูกพันอยู่ตลอดเวลา การที่จะได้ทำความรู้จักเกี่ยวกับสิ่งนี้ จึงน่าที่จะเป็นประโยชน์ถึงแม้ท่านจะมีไข่นักเศรษฐศาสตร์ นักการธนาคาร หรือนักเก็งกำไรจากหุ้นก็ตาม

วารสาร **สุทธิปริทัศน์** ฉบับนี้ ได้รวบรวมทัศนะนานาทั้งในรูปลักษณ์แห่งบทสัมภาษณ์ในลักษณะของบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราว การเงิน การธนาคาร และหุ้น เพื่อนำเสนอสาระแห่งความรู้แก่ผู้สนใจใคร่รู้ทั่วไปได้บริโภคเป็นอาหารสมอง และดำรงไว้เป็นอาวุธทางปัญญาในการดำรงชีวิตประจำวันให้เท่าทันภาวะเศรษฐกิจที่แปรผันตามความผันแปรของเหตุการณ์ปัจจุบัน

ฉบับหน้า...คอยพบกับสาระทางวิชาการในเรื่องของ **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม** ด้วยคุณภาพคับแน่นอีกเช่นเคย

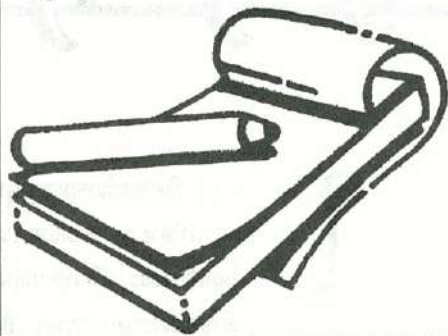
กองบรรณาธิการ

๑๘ มกราคม ๒๕๓๔

สาระสังเขป บทความ

สุ ท ธิ ป ริ ท ์ ศ น์

ก้นยา หลิมปะอะเลอิฐ เข็ค หน้า 74

"เข็ค" เป็นตราสารทางเครดิตและเป็นหลักประกันที่ยอมรับกันเพราะสะดวกรวดเร็ว และสามารถฟ้องร้องตามกฎหมายได้ มารู้จักการเป็นผู้ส่งจ่าย การเขียนเช็คส่งจ่าย การซื้อคัร้อม การสลักหลัง ได้จากเรื่องนี้

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการเงิน ผศ. พรณธาย แสงวิเชียร หน้า 40

"การเงิน" ไม่ใช่เป็นเรื่องของนักบริหารการเงิน หรือผู้บริหารเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่ทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ไปประกอบ การดำเนินชีวิตประจำวัน

การบริหารการเงินและกลยุทธ์การวางแผนกำไร ผศ. ธนิตา จิตธน์อมธรัตน์ หน้า 60

ความสำคัญของการบริหารการเงินต่อธุรกิจในการจัดหาเงินทุนและการใช้เงินทุนให้มีประสิทธิภาพ มิใช่ว่าจะคำนึงถึงกำไร อย่างเดียว ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในการที่จะทำให้ธุรกิจมีค่าสูงขึ้น และผู้บริหารต้องรู้จักกำหนดกลยุทธ์การวางแผนกำไรด้วย

แนวความคิดพื้นฐานทางด้านการบริหารธนาคารพาณิชย์ ธศ. สมนึก แดงเจริญ หน้า 19

อธิบายถึงการดำเนินงานของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และการวัดประสิทธิภาพของการบริหารทางด้านหนี้สิน สินทรัพย์ และสภาพคล่อง

ผู้บริหารกับการตั้งเป้าหมาย ขวัญชัย อาจินสมাজার หน้า 91

การสร้างจุดมุ่งหมายที่เป็นจริงและมีประสิทธิภาพของการบริหารมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างตลอดจนวิธีการและเครื่องมือที่ผู้บริหาร ควรคำนึงถึงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

วิวัฒนาการทางการเงิน "ทฤษฎี" หน้า 84

มารู้จักความเป็นมาของ "เงิน" ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงมาก

แนวทางในการบริหารในภาวะวิกฤติของธุรกิจหลักทรัพย์ ผศ.ดร.สุทิน นพเกตุ หน้า 37

ในภาวะวิกฤติการณ์การเมืองโลกในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อธุรกิจหลักทรัพย์อย่างมาก จะมีแนวทางใดบ้างที่จะบริหารธุรกิจให้อยู่รอดได้

การประเมินมูลค่าหุ้น ชนะใจ เดชวิฑาพร หน้า 69

การหาค่าที่แท้จริงหรือมูลค่าที่ควรจะเป็นของหุ้น ณ วันนั้น โดยมีการประมาณถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงที่จะได้รับในอนาคตของหุ้น คือ การประเมินมูลค่าหุ้น

ยุทธวิธี ๖ + ๖ สำหรับการเพิ่มผลกำไรและการควบคุมต้นทุนการผลิต : เพื่อประสิทธิภาพของโรงงานอุตสาหกรรม

โสมสกว สนิทวงศ์ ณ อยุธยา หน้า 79

การบริหารโรงงานให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย ยุทธวิธี ๖ + ๖ เพื่อเพิ่มผลกำไรจะช่วยให้ท่านวางแผนและวางระบบได้อย่างดี

ไสยศาสตร์กับคนไทย จศ.ดร.เดือน คำดี หน้า 113

ไสยศาสตร์ คือวิชาที่ว่าด้วยพลังอำนาจลึกลับของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เครื่องราง ของขลัง ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องนี่ยังน่าศึกษามากมาย

ทฤษฎีการสอน ศจ.ดร.ภิญโญ สารธ หน้า 108

การสอน มีทฤษฎีมาตั้งแต่โบราณ แต่ทฤษฎีการสอนที่ดีในปัจจุบันมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

แนวคิดนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร ดร.สุชาติ ธาดาธำรงเวช หน้า 27

นโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรนับเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของชาติซึ่งจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรกับผลผลิตการเกษตรยังเป็นปัญหาต่อการให้สินเชื่อและต่อรายได้ของเกษตรกรอยู่มาก

นโยบายการเงิน สุเทพ พันประสิทธิ์ หน้า 45

ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ มีปัญหาการว่างงาน รัฐบาลจะมีนโยบายในการแก้ปัญหาอย่างไร

Marketing Actives in Thai Stock Investment "Dr.Prin Laksitanond" หน้า 53

การลงทุนในตลาดหุ้น ต้องรู้จักใช้กลวิธีเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ มาดูถึง เกณฑ์ 3 ประการที่ใช้ประเมินความน่าสนใจของหุ้น

ดอกเบี้ย:ทิศทางจะไปทางไหน สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์ หน้า 65

อัตราดอกเบี้ยจะสูงขึ้นเพียงใด วิฤติการณ์ของโลกปัจจุบันเป็นเครื่องชี้ว่าอย่างไร

ขอขอบคุณ

☐ ธนาคารกรุงไทย จำกัด	ปกหลัง
☐ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด	หน้า 6
☐ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด	" 119
☐ EDISON PRESS PRODUCTS	" 120
☐ บริษัท จิรเมธาโฆษณาและการพิมพ์ จำกัด	" 83

ที่สนับสนุนการจัดทำ

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด
ได้เลือกสรรชุดเครื่องทองในสมัยกรุงศรีอยุธยา
ที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมอันงดงามลงปรากฏบนเช็ค เพื่อให้คุณสามารถเลือกใช้
ในโอกาสต่าง ๆ ตามความปรารถนาและตามประเพณีนิยม
จึงอำนวยความสะดวกกำหนดมูลค่าเช็คไว้พร้อม
ด้วยราคา ใบละ 1,000 บาท และ ใบละ 500 บาท
นอกจากนี้ยังมีเช็ค รูปโลหะเพี้ยนทอง ไม่กำหนดมูลค่า
เพื่อให้คุณสามารถเลือกสรรตามต้องการ

โปรดติดต่อได้ที่

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด

ปีแห่งเป็นกันสาร์ บริการเป็นกันเอง

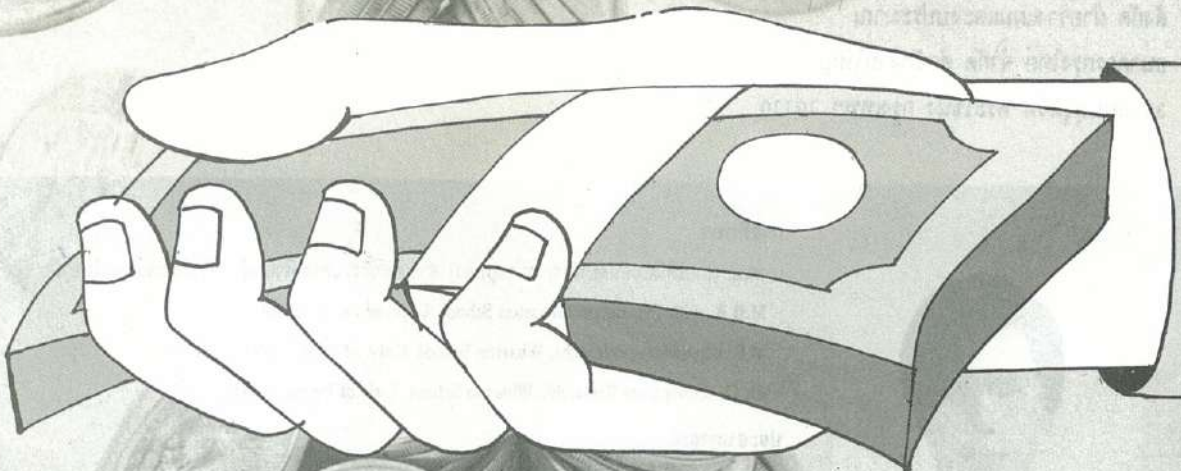
สัมภาษณ์พิเศษ

เรื่อง

“ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

กับผลกระทบ

ต่อสถานการณ์ด้านการเงินภายในประเทศ”

สัมภาษณ์และเรียบเรียง

ดร.ปริญ ลักษิตานนท์

ภารดี ลิปปันธ์

ดร.วัลลภ ลิปพัน์

รองผู้จัดการฝ่าย

สังกัด ฝ่ายวางแผนและงบประมาณ

ธนาคารกรุงไทย จำกัด สำนักงานใหญ่

35 ถนนสุขุมวิท พระโขนง กรุงเทพฯ 10110

การศึกษา

- ศ.บ. (ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Ph.D. in Econ. (Quantitative Analysis) Univ. of South Carolina สหรัฐอเมริกา
- The Advanced Financial Management Program Wharton School, Univ. of Penn.
- Mini MBA. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Financial Institution Management and Supervision ฟิลิปินส์

เป็นอาจารย์พิเศษ

- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ก้องเกียรติ โอภาสวงการ

กรรมการผู้จัดการ

บริษัท แบงก์ รีเสิร์ช ลิมิเต็ด

อาคารบี ชั้น 18 ห้อง 1801

54 ซอยอโศก ถ.สุขุมวิท 21

พระโขนง กรุงเทพฯ 10110

การศึกษา

- วศ.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง, เหรียญทอง) สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- M.B.A. with Distinction, Wharton School, Univ. of Penn. (1980)
- M.S. (Operations Research), Wharton School, Univ. of Penn. (1982)
- Ph.D. (Operations Research), Wharton School, Univ. of Penn. (1984)

ประสบการณ์

- ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ธนาคารกสิกรไทย (2523-2527)
- กรรมการบริษัท ธนสถาปนา จำกัด (2526-2527)
- ที่ปรึกษาโครงการจัดการให้กับหน่วยงานหลายแห่ง (2524-2527)
- กระทรวงกลาโหม (สหรัฐฯ)
- กระทรวงศึกษาธิการ (สหรัฐฯ)
- AT&T Long Lines (สหรัฐฯ)
- Booz Allen & Hamilton (สหรัฐฯ)

เป็นผู้บรรยายพิเศษ

- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สา

ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ผ่านช่วงของการเติบโตในอัตราสูง มาสู่แนวโน้มการชะลอตัวลง ซึ่งเกิดจากปัจจัยทั้งภายนอกและภายในประเทศ และมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงได้เรียนสัมภาษณ์ ดร.วัลลภ ลิพวิมล รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด ถึงสาเหตุและแนวทางในการเตรียมรับสภาพสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

■ จากที่กล่าวกันว่า ภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทย มีอัตราการเจริญเติบโตลดน้อยลง อยากทราบว่าเกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง

ด

อนเช้าวันเสาร์ที่ 24 พฤศจิกายน ศกนี้ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับในประเทศไทยได้ตีพิมพ์หัวข้อข่าวใหญ่ว่า “อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้ปรับตัวขึ้นถึง 19%” และประมาณอาทิตย์เศษหลังจากนั้นวิกฤตการณ์สงครามตะวันออกกลางเริ่มคลี่คลายเมื่อประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน แห่งอิรักยินดีเจรจากับสหรัฐในกรณีข้อตกลงจากองค์การสหประชาชาติจากสถานการณ์ดังกล่าวนี้เองผู้สัมภาษณ์จึงได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนซักถาม ดร. ก้องเกียรติ โอภาสวงการ กรรมการผู้จัดการบริษัท แบอิง ซีเล็คช ลิมิตเตด เมื่อเวลา 15.00 น. ของวันอังคารที่ 27 พฤศจิกายน 2533 ณ อาคารบีบี ชั้น 18 ห้อง 1801 เกี่ยวกับภาวะตลาดหุ้นในประเทศไทย ดังมีเนื้อหาในการสนทนาที่น่าสนใจยิ่งดังต่อไปนี้

□ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มชะลอตัวมีอยู่ 6 ประการคือ

1. เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง

วิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียนับตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2533 เป็นต้นมา มีผลทำให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาวะเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลก อันได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และประชาคมยุโรปเกิดภาวะถดถอย (Recession) อย่างเห็นได้ชัด ภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้นและอัตราดอกเบี้ยก็เพิ่มสูงขึ้นตาม โดยเฉพาะเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ซึ่งอ่อนแออยู่ก่อนแล้ว จะถูกซ้ำเติมให้ถดถอยมากขึ้น

นอกจากนี้ การเจรจาของ GATT รอบอุรุกวัย เพื่อหาข้อยุติว่าจะเลือกการค้าแบบเสรีหรือจะสร้างลัทธิกีดกันทางการค้ามากขึ้น ปรากฏว่าประเทศสมาชิกยังมีข้อขัดแย้งกันมากและไม่สามารถหาข้อยุติอะไรได้ต้องเลื่อนการประชุมออกไปเป็นปีหน้า นั่นย่อม

■ ปรากฏการณ์ทางการเมืองในขณะนี้ มีผลกระทบต่อตลาดหุ้นในปัจจุบันอย่างไร

□ ในตลาดหุ้น การดูดัชนีตัวเลขทางเศรษฐกิจมหภาคพบว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นอย่างไรเงินเฟ้อเป็นอย่างไร ดอกเบี้ยเป็นอย่างไร ภาวะการขยายตัวของอุตสาหกรรมว่าอุตสาหกรรมนั้นใดในลักษณะขนาดใด อย่างไร อีกทั้งผลประกอบการของบริษัทต่าง ๆ ที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ว่าเป็นอย่างไร โตขึ้นหรือเปล่าเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าสำคัญ แต่อย่างไรก็ดีการเมืองนี้ถือว่าสำคัญที่สุด เพราะถ้าการเมืองไม่มีเสถียรภาพแล้ว ปัจจัยอื่น ๆ แม้จะดีก็ไม่มีใครกล้าหรืออยากมาลงทุนด้วย เพราะฉะนั้นประเด็นแรกที่นักลงทุนจะดูก็คือเรื่องการเมือง สิ่งที่เกิดขึ้นในบ้านเราก็คือรัฐบาลกำลังประสบปัญหาเรื่องรัฐธรรมนูญหลายท่านมีปัญหา ข้าราชการทหารก็เข้ามาบิบบาทแสดงความคิดเห็นค่อนข้างจะเปิดเผยเหมือนกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้คนเริ่มชะลอการลงทุน เพราะไม่มั่นใจว่าผลลัพธ์จะออกมาในรูปไหน ทุกคนต้องการรัฐบาลประ-

หมายความว่า เศรษฐกิจโลกยังคงต้องเผชิญกับลัทธิกีดกันทางการค้าต่อไปอีก

ปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยโดยตรง เพราะเศรษฐกิจไทยมีความผูกพันกับเศรษฐกิจโลกอย่างแน่นแฟ้นทั้งทางด้านการค้าระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศ และที่สำคัญคือ ราคาน้ำมัน ซึ่งผลกระทบจากราคาน้ำมันนี้จะต้องอาศัยระยะเวลาลักษณะเวลาหนึ่ง จึงจะปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติได้ จึงเป็นที่คาดกันว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2533 นี้ จะขยายตัวประมาณ 9.0% เท่านั้น และปี 2534 จะลดลงเหลือประมาณ 6.5%

2. การส่งออกชะลอตัวลง

ปัจจุบันประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศ EEC ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 55.7 ของการส่งออกทั้งหมด เศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤติการณ์น้ำมัน โดยเฉพาะสหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน ซึ่งมีรายจ่ายทางทหารจำนวนมหาศาลในตะวันออกกลาง ในขณะที่ญี่ปุ่นเองก็ไม่มีแหล่งน้ำมันภายในประเทศของตนเองต้องพึ่งพาจากต่างประเทศ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้

ชะลอตัวลง จึงทำให้การส่งออกของไทยลดลงไปด้วย

3. การนำเข้า

ตามแนวโน้มปกติ มูลค่าการนำเข้าก็เพิ่มขึ้นอยู่แล้วจากการนำเข้าสินค้าทุน วัตถุดิบ และสินค้าอุปโภคบริโภค ตามภาวะการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ แต่วิกฤติการณ์ตะวันออกกลางซึ่งทำให้ระดับราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมีผลทำให้มูลค่าการนำเข้าจะเพิ่มสูงขึ้นไปอีก ทั้งนี้ ระดับราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ละดอลลาร์สหรัฐฯ จะทำให้มูลค่าการนำเข้าน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 25,000 ล้านบาทต่อปี ทำให้ขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าในปี 2533 นี้ จะขาดดุลการค้าถึง 220,000 ล้านบาท และขาดดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณ 103,000 ล้านบาท ระบบเศรษฐกิจจะขาดเสถียรภาพ

4. รายได้จากการท่องเที่ยวและแรงงาน

รายได้จากการท่องเที่ยวซึ่งมีประมาณปีละ 96,000 ล้านบาท มีแนวโน้มชะลอตัวลง จากผลของวิกฤติการณ์ตะวันออกกลางและสภาพการจราจรในกรุงเทพฯ นอกจากนี้รายได้จากแรงงานในตะวันออกกลางก็จะลดลงมากเช่นกัน

5. อัตราดอกเบี้ยเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น

ซาอิดโดย แต่ไม่ต้องการรัฐบาลที่มีปัญหาเยอะ และในขณะเดียวกันก็ไม่ต้องการให้ทหารซึ่งไม่ได้รับเลือกเข้ามามีบทบาท กำหนดทิศทางของรัฐบาล เฉพาะฉะนั้นมีหลายประเด็นที่น่าจะพิจารณา เพราะฉะนั้นการเมืองมีผลแน่นอน

■ ท่านคิดว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันจะอยู่---จะมีการเปลี่ยนแปลงชุดใหม่เลยไหมครับ คือ ในสายตาของนักลงทุน นักเก็งกำไร นักเล่นหุ้น นี่คิดว่าอาจจะจะต้องเปลี่ยนหรือเปล่า เพราะนี่ก็อยู่ได้ 3 ปีกว่าแล้วอยู่ได้นานดีจึงถ้าเปลี่ยนตอนนี้คงแย่ การเก็งกำไร การควบคุมจะทำอย่างไร

□ ผมคิดว่า “ยัง”---ในแง่ของนักลงทุนยังอยากให้รัฐบาลชุดนี้อยู่ต่อไปอย่างน้อยนโยบายต่าง ๆ นั้นยังต่อเนื่องอยู่ เพราะถ้ารัฐบาลชุดใหม่เข้ามา เราไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้างนโยบายจะเหมือนเดิมหรือเปล่าและในช่วงที่รัฐบาลใหม่เข้ามา ทุกคนจะหยุดการลงทุน ไม่มี

ใครอยากเข้าไปลงทุน เพราะไม่รู้ว่าจะลงทุนไปอีกหนอยรัฐบาลจะส่งเสริมหรือเปล่า หรือจะไม่ส่งเสริมต้องรอดูนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ซึ่งย่อมจะเป็นผลเสียทางเศรษฐกิจ

■ ในด้านเกี่ยวกับ “การเก็งกำไร” ย่อมมีผลกระทบมากใช่ไหมครับ

□ มีผลแน่นอนเลยครับ ตลาดของเราน่าเป็นห่วงจุดหนึ่งคือสัดส่วนนักลงทุนระยะยาวกับนักเก็งกำไรไม่สมดุลกัน นักเก็งกำไรผมเชื่อว่ามีประมาณ 80% จาก 80% ของปริมาณซื้อขาย ในขณะที่นักลงทุนจริงมีเพียง 20% คราวนี้กลุ่มนักเก็งกำไร (ซึ่งก็บอกอยู่แล้ว) ตูอะไรก็ตูแค่ระยะสั้น และจะให้ความสนใจกับข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนอีกทั้งปัจจัยพื้นฐานค่อนข้างน้อยอีกด้วยคือ เล่นหุ้นกันตาม “ข่าวลือ” และตาม “แผน” ของคนมากกว่า เฉพาะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็มีผลว่าเวลาหุ้นขึ้นจะขึ้นแรงเกินไปและถ้าหุ้นตก ก็ตกแรงเกินไปเช่นกัน เพราะผลจากกลุ่มของนักเก็งกำไรและนักลงทุน

การประกาศปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2533 แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ทยอยขึ้นได้ครั้งละไม่เกิน 0.5% ก็ตาม แต่ก็มีผลทางจิตวิทยาต่อนักลงทุนค่อนข้างมาก ประกอบกับมีธนาคารบางแห่งแอบคิดดอกเบี้ยกับลูกค้าสูงถึง 18.5% การขึ้นอัตราดอกเบี้ยนอกจากจะมีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงแล้ว ยังมีผลกระทบต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ อีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าวันแรกภายหลังการขึ้นอัตราดอกเบี้ย ดัชนีราคาหุ้นได้ลดลง 37.1 จุด อย่างไรก็ตาม การขึ้นอัตราดอกเบี้ยครั้งนี้จะไม่ส่งผลต่อการลงทุนในปีนี้ แต่จะเริ่มส่งผลกระทบในปีหน้าหลังไตรมาสแรกเป็นต้นไป

6. การลงทุนและตลาดหุ้นซบเซา

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการประกาศยอมรับพันธะข้อ 8 เพื่อให้มีเงินออมพอเพียงกับการลงทุน แต่วิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซียและการปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อ ได้ฉุดให้ตลาดหุ้นซบเซาไปมาก จากดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่เคยสูงสุดที่ 1,143.78 จุด ณ วันที่ 25 ก.ค. 2533 ลดลงเหลือเพียง 544.3 จุด ณ วันที่ 30 พ.ย. 2533 เท่านั้น หรือลดลงถึง 52.4% นั้นย่อมหมายความว่าความมั่งคั่งของประเทศชาติได้หดหายไปด้วย 52.4% นอกจากนี้

ระยะสั้น สัดส่วนที่นิยมเชื่อว่าถ้าเปลี่ยนมาเป็นตรงกันข้าม เช่นให้นักลงทุนสถาบันมีปริมาณหลัก 70% นักเก็งกำไรเหลือเพียง 30% จะทำให้เสถียรภาพของตลาดดีขึ้น ในกรณีที่ตลาดตกมานานแล้ว เช่น ในประเทศอังกฤษ อเมริกาหรือในญี่ปุ่น ส่วนใหญ่นักลงทุนสถาบันจะมีบทบาทมากกว่านักเก็งกำไรเพราะนอกจากจะมีสถาบันใหญ่ ๆ เสริม เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งก็เอาเงินของบริษัทมาบริหารและกึ่งในตลาดหุ้น ตลาดพันธบัตร ตลาดอะไรก็แล้วแต่... ตลาดเงินมีบริษัทประกันใหญ่ ๆ มีธนาคารใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นสถาบันดำรงทุน เฉพาะฉะนั้นส่วนรายบุคคลทั้งหลายก็มักจะให้กองทุนต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยบริหารเงินของตนเองอาจจะมียางก็ลงทุนโดยตรง แต่ก็ เป็นสัดส่วนน้อย ต่างกับบ้านเราการตั้งกองทุนอะไรก็ยังไม่ค่อยมีเท่าไร

■ ถ้าอย่างนั้นเราจะแก้ไขได้อย่างไร ตามแนวคิดของท่านอาจารย์คือ จะเปลี่ยนสัดส่วนนี้ให้สมดุลอย่างน้อยก็ จะทำให้ในตลาดทุนน่าสนใจ

ชาวต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังได้ถอนเงินลงทุนกลับประเทศของตน จึงทำให้เกิดภาวะเงินตึงตัวอย่างรุนแรงติดตามมา สิ่งนี้จะทำให้โครงการที่ลงทุนไปแล้วเกิดปัญหาทางการเงินได้ในระยะต่อไป และจะเป็นผลกระทบต่อการสถาบันการเงินรวมทั้งเศรษฐกิจส่วนรวมในที่สุด

โดยสรุป หากวิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซียยังหาทางออกไม่ได้ สถานการณ์น้ำมันจึงยังไม่แน่นอน คาดหมายไม่ได้ ซึ่งจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ชี้ชะตาเศรษฐกิจในปีหน้านี้ นอกจากนี้ เสถียรภาพของรัฐบาล ความวุ่นวายทางการเมือง และอัตราดอกเบี้ย ก็เป็นปัจจัยที่ฉุดลากเศรษฐกิจไทยให้ถดถอยลง

■ จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านการเงินภายในประเทศเช่นใด

□ คาดว่าสภาพคล่องในตลาดเงินยังคงตึงตัวอยู่ต่อไป เนื่องจากความต้องการสินเชื่อยังอยู่ในระดับสูง เพราะผลกระทบของราคาน้ำมันยังไม่ปรากฏชัดเจน นอกจากนี้ ยังเป็นช่วงฤดูกาลที่สินค้าเกษตรออกสู่ตลาดและเทศกาลปีใหม่อเมริกัน ซึ่งมีความต้องการใช้เงินจำนวนมาก

หลังจากนั้นสภาพคล่องจะเริ่มดีขึ้น อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้ม

□ อันที่จริงแล้วรัฐบาลก็คำนึงถึงจุดนี้ พยายามที่จะส่งเสริมให้ มีกองทุนขึ้นมามากขึ้น ขอยกตัวอย่างโดยการให้ Licenses คือ ให้ใบอนุญาตบริหารกองทุนรวมให้กับธนาคารใหญ่ ๆ เหล่านี้ (เท่าที่ ผมฟังมา) ก็คือจะจ่ายจำนวนผู้บริหารให้มากขึ้น ชั้นที่ 2 โดยการส่งเสริมให้บริษัทต่าง ๆ จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้กับพนักงาน ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งด้วย ชั้นที่ 3 คือ บริษัทประกันชีวิต ประกัน ทั้งหลายอาจจะพยายามดึงดูดให้มีผู้มาลงทุนในตลาดหุ้นมากขึ้น ด้วยวิธีการอาทิ อาจจะทำให้บริษัทสามารถเข้าไปลงทุนได้ง่ายขึ้น ปัจจุบันนี้ผมเชื่อว่างานกระดาษต่าง ๆ (PAPERWORKS) หรือระบบขั้นตอน การอนุญาต (RED TAPES) มันเยอะอยู่มาก บางครั้งการที่จะเข้าไปลงทุน เช่น ซื้อหุ้นจอก็ต้องขออนุมัติไปที่สำนักงานประกันภัย หรืออะไรก็แล้วแต่ ซึ่งกว่าคำสั่งจะออกมามันก็ช้าเกินการ เหล่านี้เป็นต้น

■ ยังมีหนทางที่จะทำได้ ถ้าเมื่อ...จะใช้เวลานานสัก

ลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจ แต่ถ้าอัตราเงินเฟ้อยังคงสูงอยู่ โอกาสที่อัตราดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่ในระดับสูงจนถึงสิ้นปีก็มีความเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามคาดว่าความต้องการสินเชื่อของธุรกิจจะขยายตัวในอัตราร้อยละ 22

ผลของการรับพันธะมาตรา 8 นั้น คงจะมีบ้าง แต่ไม่มากนัก เพราะประเทศไทยได้ปฏิบัติตามพันธะข้อ 8 โดยพฤตินัยอยู่แล้ว สิ่งที่มีความสำคัญในการหยุดยั้งหรือส่งเสริมการไหลเข้าออกของเงินทุน อยู่ที่สภาพเศรษฐกิจของไทยและผลตอบแทนการลงทุนเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งเสถียรภาพของรัฐบาล

ทางด้านตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น วิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซียได้ส่งผลกระทบมากกว่าวิกฤติการณ์วันจันทร์หิมะ แม้ว่าวิกฤติการณ์นี้จะคลี่คลายโดยสงบ แต่ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ฯ คงต้องใช้เวลาช่วงใหญ่กว่าจะปรับตัวเข้าสู่ภาวะเดิมก่อนเกิดวิกฤติการณ์

■ มีปัจจัยอะไรบ้างที่กระทบต่อภาวะอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบัน และแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในอนาคตจะเป็นเช่นใดและจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจเช่นใด

□ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบัน ได้แก่

1. สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งดูได้จากสัดส่วนของสินเชื่อต่อเงินฝาก ถ้าสัดส่วนนี้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ก็แสดงว่าสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์เริ่มน้อยลง ภาวะการเงินเริ่มตึงตัว ธนาคารพาณิชย์จะหันไปกู้ยืมระหว่างธนาคารหรือกู้จากตลาดซื้อคืนพันธบัตรเพื่อเสริมสภาพคล่อง แต่ถ้าหากภาวะเงินตึงตัวมีระยะเวลายาวนาน ก็หมายความว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพื่อระดมเงินออมจากประชาชน หรือปรับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเพื่อลดความต้องการกู้ยืมลง ดังนั้น สัญญาที่ใช้เดือนว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตจะเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด ให้ดูจากอัตราดอกเบี้ย Call Loan Repo Rate และ Prime Rate

2. ภาวะเศรษฐกิจและภาวะการลงทุนในประเทศ เมื่อเศรษฐกิจในประเทศมีแนวโน้มชะลอตัวลง ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ เริ่มชะลอการลงทุนหรือระงับโครงการที่ยังมิได้เริ่มลงมือก่อสร้างโรงงาน ในขณะเดียวกัน ธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อและคัดเลือกลูกค้ามากขึ้น ทำให้ความต้องการสินเชื่อในระบบลดลง แรงกดดันให้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อก็ลดลงไปด้วย

3. อัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ ในสภาวะที่อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพพอสมควร ถ้าอัตราดอกเบี้ยในประเทศสูงมาก ธุรกิจ

เท่าไรครับอาจารย์

□ ผมว่ายังต้องใช้เวลาอีกหลายปีเหมือนกัน ผมไม่เชื่อว่าสิ่งที่กล่าวมาจะเกิดขึ้นได้ทันที หากช่วงเวลาอันใกล้สามารถทำได้ในเรื่องเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้จัดการกองทุนที่ดี ถือว่าเป็นเรื่องค่อนข้างละเอียดอ่อนว่าต้องได้คนที่ไว้ใจได้ ประการที่ 2 คือ จะทำอย่างไรถึงจะชักจูงใจให้ประชาชนทั่วไปส่งเงินออมมาบางส่วนมาให้กองทุนแทนที่จะฝากธนาคารหรือไปเล่นแชร์อย่างเดียว จำเป็นต้องให้ความรู้ (EDUCATE) ให้ชาวบ้านรู้จักแบ่งส่วนของเงินออมด้วย ส่วนนี้ถือว่าสำคัญเพราะสอนให้คนรู้จักศึกษาข้อมูลทางการเงินของบริษัทต่าง ๆ ไม่ใช่ว่าเล่นตามข่าวลือ สิ่งเหล่านี้ก็ยากจะให้เป็นที่หน้าของกลุ่มโบรกเกอร์ (BROKER) ด้วยที่ต้องช่วยเผยแพร่เรื่องเอกสารข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนให้คนได้รู้จักสิ่งนี้ใช้เวลาหลายปี เพราะฉะนั้นช่วงนี้ก็จะจะเป็นตลาดที่มีการ “แกว่ง” ค่อนข้างจะแรง แต่ว่าอันนี้ไม่ใช่เรื่องร้ายแรง เพราะตลาดที่เกิดขึ้นใหม่ทุกแห่งเป็นอย่างนี้ ใน

ช่วงยุคเริ่มต้นของตลาดหุ้นจะเป็นที่โหดมาก เพราะเหตุผลคือ (1) นักลงทุนจะไม่เข้าใจว่าการลงทุนในหุ้นคืออะไรเห็นเป็นการพนันไปหมด จะซื้อวันนี้กำไร 10% แล้วขายเลยอะไรทำนองนี้ จะไม่ค่อยคิดเหมือนคนที่อยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมองว่าการลงทุนของตลาดหุ้นคือส่วนหนึ่งของการ ออมเงิน ของเราหรือในประเทศมาเลเซียหรือในญี่ปุ่นก็ดี ในช่วงต้น ๆ ก็ดี หรือแม้กระทั่งไต้หวันในปัจจุบันก็ยังมองว่าตลาดหุ้นคือ “แหล่งการพนัน” ซึ่งเข้าไปแล้วก็ต้องการกำไรเร็ว ถ้ากำไรช้าก็ไม่เอาและมักจะใช้วิธี “เหยียบย่ำกัน”

□ แล้วถ้าเมื่อใดที่ตลาดหุ้นต่างประเทศมีผลกระทบมาน้อยเพียงไร เพราะหุ้นของบ้านเราเป็นน้องใหม่

□ มีบ้างในปัจจุบัน เพราะแนวคิดตลาดการค้าทั่วโลก (GLOBALIZATION CONCEPT) เกิดจากตลาดเงิน ตลาดทุนทั่วโลก ซึ่ง LINK ถึงกันหมด เพราะฉะนั้นตลาดเราเป็นตลาดเปิดทั้งตลาดหุ้น ตลาดเงินก็ดี ถึงแม้จะมีการ CONTROL บ้างบางจุด แต่ว่าผมมอง

ขนาดใหญ่สามารถขอยืมจากสถาบันการเงินต่างประเทศได้โดยตรง ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ก็สามารถขอยืมจากสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อนำมาปล่อยกู้ในประเทศด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า ซึ่งในที่สุดแล้วอัตราดอกเบี้ยในประเทศจะค่อย ๆ ปรับตัวลงตามสภาพอุปสงค์และอุปทานในตลาดเงิน

นอกจากนี้ เมื่ออัตราดอกเบี้ยต่างประเทศต่ำกว่าในประเทศ จะทำให้เงินทุนไหลเข้าประเทศมากขึ้น เพราะให้อัตราผลตอบแทนดีกว่า ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเพิ่มขึ้น ช่วยเสริมสภาพคล่องในประเทศ และลดแรงกดดันด้านดอกเบี้ยลง

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กล่าวคือ แม้อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศจะต่ำกว่าในประเทศก็ตาม แต่ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมาก ธนาคารหรือธุรกิจขนาดใหญ่ก็ไม่กล้าเสี่ยงกู้เงินจากต่างประเทศ เพื่อเสริมสภาพคล่องในระบบ เพราะอาจขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนได้

5. อัตราผลตอบแทนจากตลาดหุ้น เมื่ออัตราผลตอบแทนจากตลาดหุ้นลดลงจากวิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซีย นักลงทุนจะหันมาลงทุนในทรัพย์สินอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า เช่น ฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์

จึงไม่จำเป็นต้องเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเพื่อไปดึงเงินฝากอีก

6. นโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวได้ว่า บ้างทั้ง 5 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงตัวกำหนดพื้นฐานภาวะการเงินเท่านั้น การที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยหรือไม่ต้องขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจขั้นสุดท้ายของแบงก์ชาติ แต่เราทั้งสองจะเดาใจแบงก์ชาติได้ว่าระบบเศรษฐกิจเกิดเงินเพื่อในอัตราสูงแบงก์ชาติก็มักจะใช้นโยบายการเงินโดยการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อควบคุมภาวะเงินเฟ้อ

■ ในฐานะผู้ประกอบการควรมีแนวทางในการเตรียมรับมือสถานการณ์ภาวะด้านการเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเช่นใด จึงทำให้ธุรกิจได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

□ การที่จะตอบว่าผู้ประกอบการจะปรับตัวอย่างไรภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันนั้น เราจะต้องพิจารณาก่อนว่าธุรกิจจะรับบ้างที่ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบันหรือที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นไปอีก ในอนาคตหากเกิดสงครามในตะวันออกกลาง ซึ่งประเด็นนี้มีมุมมองที่น่าสนใจดังนี้

1. ผลกระทบนั้นมีทั้งผลทางตรงและทางอ้อม ผลทางตรงเป็นผลกระทบที่เห็นได้โดยชัดเจนทันที คือ ธุรกิจประเภทที่ต้องพึ่งพา

ว่าเป็นตลาดที่เปิดค่อนข้างสมบูรณ์ คือต่างประเทศสามารถเอาเงินเข้าออกซื้อขายได้ โดยแทบจะไม่มีขีดจำกัดอะไรมาดั่งนั้นการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นในบ้านเราจะหนีไม่พ้นที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดใหญ่ ๆ ของโลกแน่นอน เพราะเราเป็นตลาดเปิดไม่ได้เป็นตลาดปิดเหมือนได้ห้วนหรือเกาหลีใต้ ซึ่งตลาดหุ้นประเทศอื่นจะเป็นอย่างไรก็ช่างไม่รู้ร้อนรู้หนาวเป็นไปได้เหมือนกัน เพราะเราเป็นตลาดเปิดควรจะต้องผันผวนไปตามแต่ว่า...จากที่ผมสังเกตเปอร์เซ็นต์การผันผวนตาม WALL STREET ของเรายังน้อยกว่าตลาดฮ่องกงหรือเปอร์เซ็นต์การผันผวนตามตลาดญี่ปุ่น (นี่คือ) ตลาดหุ้นไทยยังน้อยกว่าสิงคโปร์ ตลาดหุ้นสิงคโปร์นี่เขาพยากรณ์ได้เลยว่า..วันนั้นเคอติค...ลิงคโปรติกด้วย ถ้าขึ้นก็ขึ้นด้วยทุกอย่างแบบ Hold Likn กันค่อนข้างมาก มี Correlation สูงมาก ของเรานี้ Correlation ต่ำ ผมรู้จักผู้จัดการคนหนึ่งที่ทำ Link correlation เทียบกับตลาดหุ้นทั่วโลกเขาบอกว่า...มีตลาดหุ้นในโลกนี้อยู่ 7 ประเทศ ซึ่งมี Correlation กับตลาดใหญ่ ๆ

อย่างนี้เคอติคกับ Dow Jones คือ ไทย เคอติค ซิลี สเปน กรีก โปรตุเกส และ เม็กซิโก ซึ่งเป็นตลาดที่ผมได้รับ investure market เป็นตลาดที่กำลังเติบโตเป็นตลาดใหม่จะเห็นได้ว่าตลาดหุ้นเรา Link กับตลาดอื่นก็จริง แต่ว่า % ของการ Link ไม่มาก แต่ว่า % ของ Correlation ก็สูง (30% โดยประมาณ) เทียบกับตลาดอื่น 60-70%

■ ถ้าประเทศไทยจะพัฒนาตลาดหุ้นไปถึงจุดที่เรียกว่า OK คือไปได้ดีอีกสักที

□ ต้องมองหลายจุด...อย่างกฎเกณฑ์ (กฎหมายร่วมมาควบคุม) อาทิ ในปัจจุบันตลาดหุ้นไทยไม่มี ในกรณีเกี่ยวกับคอมมิสชั่น ซึ่งมาดูแลเกี่ยวกับความยุติธรรมในการซื้อขายหุ้น การเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งเชื่อว่าปีหน้าคงมี ประการที่ 2 คุณภาพของหุ้นที่เข้ามาและขนาด ปัจจุบันเท่าที่ผมสังเกตหุ้นที่เข้าใหม่..เล็ก และมักจะค่อนข้างเล็กมาก ถึงแม้กฎหมายของเรากำหนดว่า Minimum paid-up capital ต้องเท่านั้น-เท่านั้น แต่จุดหนึ่งที่น่าจะศึกษาคือ Market capitalization

น้ำมันค่อนข้างสูงจะมีต้นทุนสูงขึ้นทันทีเช่นกัน ส่วนผลทางอ้อมเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้น เนื่องจากรายได้และอำนาจซื้อของผู้บริโภค ลดต่ำลงเนื่องจากราคาสินค้าที่สูงขึ้น ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางกว่าผลทางตรง ธุรกิจที่จะได้รับผลกระทบทางอ้อมมาก ได้แก่ สินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

2. ธุรกิจต่างประเทศจะได้รับผลกระทบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของสินค้า กลุ่มลูกค้าและภาวะการผลิต ในขณะที่เดียวกัน ธุรกิจประเภทเดียวกันยังได้รับผลกระทบไม่เท่ากันอีกด้วย ขึ้นอยู่กับโครงสร้างการตลาดและโครงสร้างต้นทุนของธุรกิจนั้น ๆ ในแง่ที่ธุรกิจขนาดเล็กจะได้รับผลกระทบและปรับตัวได้ยากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่อย่างแน่นอน

3. กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้นยังสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 กลุ่มธุรกิจที่จะได้รับผลกระทบสูง ได้แก่ ยานยนต์ และอุปกรณ์ปิโตรเคมี การขนส่ง เชื้อเครื่องบิน ผลิตภัณฑ์โลหะ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นต้น

3.2 กลุ่มธุรกิจที่จะได้รับผลกระทบปานกลาง ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า สิ่งทอ ธนาคารพาณิชย์ กระดาษและเยื่อกระดาษ

เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3.3 กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบน้อย ได้แก่ การเพาะปลูก พืชผลเกษตร ปศุสัตว์ รองเท้า ของเด็กเล่น อัญมณี และเครื่องประดับ ซึ่งธุรกิจเหล่านี้จะสังเกตได้ว่า เป็นธุรกิจที่ใช้พลังงานน้ำมันเป็นส่วนน้อยในโครงสร้างการผลิต หรือเป็นธุรกิจแบบ LABOUR INTENSIVE

ทั้งนี้ ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนกันว่า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย แต่ความเป็นจริงแล้วธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กำลังเข้าสู่จุดอิ่มตัวอีกครั้งในวัฏจักรของธุรกิจเอง เพราะพื้นที่ก่อสร้างที่ลดน้อยลง การขาดแคลนวัสดุ ก่อสร้างและราคาที่ขยับขึ้นสูง อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นและการเข้มงวดปล่อยสินเชื่อแก่ธุรกิจด้านนี้ของธนาคารพาณิชย์ ล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ชะลอตัวลง

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการจะต้องปรับตัวเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ ดังแนวทางต่อไปนี้

1. ธุรกิจจะต้องดูแลให้ตัวเองมีสภาพคล่องอยู่เสมอ ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ธุรกิจจะต้องให้ความสนใจและฉับไวต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลทั่วโลก

ของหุ้นตัวนั้นว่าเป็นเท่าไรด้วย อีกทั้ง Free float ที่นำมาขายนั้นเป็นอย่างไร 2 จุดนี้น่าสนใจมากกว่าคือ การกำหนดขนาดของบริษัทนี้ไม่ได้วัดจากมูลค่าของหุ้นจดทะเบียนหรือหุ้นที่ชำระแล้วอย่างที่ตลาดกำหนดว่าตลาดที่เข้ามาต้องมี Minimum แค่นั้นแค่นี้จะดูจากมูลค่าจริงของตลาดของบริษัทนั้น ๆ ด้วย สมมติว่าบริษัทนั้น ๆ ขายได้ 15 เท่านี้ของบริษัท 100 ล้าน มูลค่าของบริษัทก็คือ 1,500 ล้านบาท (ลักษณะอย่างนั้น) จะไม่ไปดูที่ Paid-up 20 ล้านบาทหรือสมมติ 60 ล้านบาท ในกรณี free-float ให้ดูว่า 10% รับผิดชอบมาขายแล้วให้เป็นหุ้นหมุนเวียน ในตารางมีมากน้อยแค่ไหน คิดเป็นมูลค่าเท่าไรถ้าเป็นมูลค่าน้อยก็เป็นบริษัทเล็ก ซึ่งไม่ดึงดูดใจที่จะให้นักลงทุนสถาบันรายใหญ่เข้ามาซื้อ เพราะซื้อไม่ได้ ซื้อปุ๊ปราคามันก็ถัวตัวสูงขึ้นหนีไปไหนแล้วเวลาขายราคาก็ถูกขายจนติดดิน เพราะฉะนั้นหุ้นเหล่านี้ถือว่ามีความ Variability สูงแล้วเป็นหุ้นที่นักลงทุนเก็งกำไรชอบมาก เพราะถ้าตราบได้ที่มีหุ้นพวกนี้เข้ามามันก็เหมือนกับการดึงให้

นักเก็งกำไรเข้ามาในตลาดมากขึ้น นักลงทุนจะมีสินค้าเลือกน้อยลง ถึงแม้จำนวนหุ้นที่เข้ามา OK ปีหนึ่งอาจจะมี 40-50 หุ้น แต่สิ่งที่นักลงทุนรายใหญ่จะซื้อได้จริง ๆ อาจจะมีแค่ 10 หุ้น ที่เหลือ 30-40 หุ้นให้นักเก็งกำไรไปเล่นกัน

■ อาจารย์กำลังพูดว่าเรามีกฎหมายซึ่งมีช่องโหว่ (Loop-hole) ไขใหม่ครั้นทำให้นักเล่นหุ้นฉวยโอกาสนี้

□ ก็มีส่วนครับ อย่างที่ผมเห็นก็มีหลายบริษัทที่เข้ามามีพฤติกรรมเอาเปรียบผู้ลงทุนรายย่อย ทำราคาหุ้นขึ้นไปหรือบางบริษัทที่เอาเงินที่ระดมมาจากประชาชนไปเล่นหุ้น สิ่งเหล่านี้ผมเห็นว่าตลาดหลักทรัพย์น่าจะเพ่งเล็งให้มากกว่านี้ อันนี้คือ สิ่งที่จะต้องทำต่อไป นอกจากนี้ การดึงดูดให้นักลงทุนคนไทยรู้จักตลาดหุ้นให้มากกว่านี้ ปัจจุบันนักลงทุนไทยครั้งล้านคน ถ้าคิดเป็นร้อยละของประชาชนก็มีเพียงร้อยละ 1 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก จริงอยู่การขยายสาขาไปตามต่างจังหวัดของบริษัทการเงิน บริษัทการเงินเหล่านี้อาจช่วยได้บ้าง

2. ควรหันไปกู้เงินจากต่างประเทศซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าในประเทศมาก แต่ก็ควรป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนไว้ด้วย

3. ถ้าเป็นธุรกิจที่กำลังจะเริ่มโครงการ ควรจะชักชวนนักลงทุนต่างประเทศเข้าร่วมเสี่ยงภัยด้วยในรูป Joint Venture หรือขอให้สถาบันการเงินเข้ามาร่วมลงทุนในรูปของ Venture Capital ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงของธุรกิจและของผู้ประกอบการลงไปได้มาก

4. ธุรกิจจะต้องเร่งสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินของตน โดยกระจายโครงสร้างแหล่งเงินทุนให้กว้างขึ้น และลดการพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยเฉพาะ หลีกเลี่ยงการก่อหนี้สินระยะสั้นที่ต้องชำระคืนเร็ว การหาเงินทุนจากเงินกู้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนยาวนาน มีระยะปลอดหนี้ 1-2 ปี หรือการออกตราสารการเงินเพื่อระดมเงินทุนจากประชาชนโดยตรง รวมทั้งการจำหน่ายหุ้นเพิ่มทุนให้กับประชาชนทั่วไป

5. ถ้าธุรกิจเป็นผู้ขายสินค้า ก็ไม่ควรให้เครดิตการค้าใน term ที่ยาวนานเกินไป เพราะอาจเรียกเก็บหนี้ได้ยาก และทำให้เกิดการขาดเงินสดเป็นเงินทุนหมุนเวียนได้

■ จากที่กล่าวกันว่าในขณะนี้ ธนาคารพยายาม

ลดทอนด้านการให้สินเชื่อ และเร่งระดมเงินฝาก ไม่ทราบว่าจะเท็จจริงประการใด และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

□ เรื่องที่มิเชื่อว่าธนาคารพาณิชย์ดปล่อยสินเชื่อหรือชะลอสินเชื่อในช่วงนี้นั้น ความจริงเกิดขึ้นเฉพาะธนาคารบางแห่งและสินเชื่อบางประเภทเท่านั้น โดยเฉพาะสินเชื่อธุรกิจสหกรณ์ทรัพย์สินเชื่อที่มีความสำคัญน้อยต่อเศรษฐกิจ และวงเงินเบิกเกินบัญชีซึ่งเป็นไปตามแนวโน้มที่คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจปีหน้าจะชะลอตัวลงทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องระมัดระวังตัวมากขึ้น แต่การที่จะดปล่อยสินเชื่ออย่างเด็ดขาดเลยนั้น โดย COMMON SENSE แล้ว ก็เห็นได้ว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะธนาคารพาณิชย์ระดมเงินฝากมาด้วยต้นทุนที่สูงมาก ซึ่งบางแห่งให้สูงถึง 15.5% ก็มี ถ้าธนาคารพาณิชย์ไม่ปล่อยสินเชื่อแสวงหารายได้เลย ก็จะต้องขาดทุนอย่างมหาศาล

ความจริงแล้วผมคิดว่าเรื่องนี้เป็น “ภาพลวงตา” มากกว่า เพราะก่อนหน้านี้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว การลงทุน การค้าขาย การกู้เงิน การเบิกกำไรที่ดิน เบิกกำไรหุ้น อะไรต่าง ๆ ก็ดีไปหมด พอมาเจอเหตุการณ์อิรักบุกคูเวต เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ทำให้ทุกสิ่งหยุดชะงักลงทันที นักธุรกิจที่เคยกู้เงินจากธนาคารได้อย่างง่าย ๆ ต้องมาเจอกับการเข้มงวดของธนาคารมากขึ้น จึงทำให้

แต่ว่าคงเป็นจุดหนึ่ง จริง ๆ แล้วมันไม่ได้จบเพียงแค่นั้น การขยายสาขาออกไปเร็ว ๆ มีข้อเสียเหมือนกัน เพราะว่าคนที่ได้มาเป็นลูกค้าส่วนใหญ่จะไม่รู้ว่าหุ้นคืออะไร กลายเป็นนักเก็งกำไรเสียหมด ข้อนี้ต้อง-พึงระวังโดยเฉพาะตอนขยายสาขาไปต้องให้ความรู้ลูกค้าด้วย-นากลัว

■ เราจะให้ความรู้ (Educate) ลูกค้าเหล่านี้ได้อย่างไร ดีครับคือ ควรเป็นหน้าที่ของระดับมหาวิทยาลัย ควรจะต้องเสริมหลักสูตรให้ประโยชน์ทางวิชาการแก่สังคมหรือทำอะไรครับ

□ อันนี้แน่นอน สถาบันการศึกษามีส่วนมากในแง่ตั้งแต่การอบรม อาจจะตั้งแต่ชั้นมัธยมไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัยและการอบรมในระดับผู้ใหญ่ รวมทั้งตัวโปรแกรมเมอร์เองก็ต้องมีส่วนในการอบรมด้วย

■ ที่เห็นในกรณี trader/broker ที่เคยมีปัญหาผิดจรรยา-

บรรณ อันนี้ก็คือส่วนที่เกิดขึ้นแล้วจะเกิดขึ้นอีกไหมครับ ในกรณีผิดกฎระเบียบ

□ ของแบบนี้ ถึงแม้กฎระเบียบคนก็มักมีการเลี้ยว เพราะฉะนั้นในสังคมก็ย่อมมีคนคิด คนไม่ตี มันก็อาจจะเกิดขึ้นอีก ถึงแม้จะมีระบบคอมพิวเตอร์เข้ามา วิธีการโกงแบบนี้จะหมดไปแต่ก็อาจจะมียุทธวิธีโกงแบบอื่นเข้ามาโกงอีก สมัยก่อนมี ATM เข้ามาใช้ คนก็รู้ว่าโกง ATM อย่างไร ? ก่อนหน้านั้นก็รู้จักโกงเสมียนที่เคาน์เตอร์ กลโกงมันมีวิวัฒนาการเรื่อย ๆ เหมือนกัน (หัวเราะ)

■ อาจารย์คิดว่าเรายังต้องใช้เวลานานพอสมควร เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ในด้านไหนก็ตามจะให้ความรู้ให้เค้าเป็นคนที่มีข้อคิดต่อสังคมท่านอนั้น

□ มันก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาและการคัดเลือกบุคลากรของบริษัทหลักทรัพย์ด้วย การคัดเลือกบุคลากรคงต้องดู Background พื้นฐานถือว่าสำคัญเหมือนกัน

ดูเหมือนว่าจะไรต่าง ๆ จะเลวร้ายไปหมด ซึ่งความจริงก็ได้เลวร้ายเกินไปอย่างที่คิด แต่เป็นเพียงการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจให้เข้าสู่สภาวะสมดุล ซึ่งเป็นไปตามกลไกของตลาดมีไฟ OVER HEAT ดังเช่นแต่ก่อน

สำหรับการเร่งระดมเงินฝากในช่วงสิ้นปีนั้น เป็น SEASON ปกติของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากเป็นช่วงสิ้นงวดบัญชี ธนาคารทุกแห่งจะพยายามแข่งขันกันหาเงินฝากเพื่อรักษาอันดับ (Ranking) ของตนไว้

■ ธนาคารมีส่วนช่วยผู้ประกอบการธุรกิจหลาย ๆ ด้าน จึงอยากทราบว่าบริการของธนาคารในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

□ ก่อนอื่นเราต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่าบริการของธนาคารพาณิชย์นั้น แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก เป็นบริการปกติซึ่งธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งจะมีเหมือน ๆ กัน ถ้าหากไม่มีก็ไม่เข้าข่ายธุรกิจธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมาย เช่น รับฝากเงิน ATM เงินกู้เบิกเกินบัญชี เงินกู้แบบมีกำหนดเวลา (FIXED LOAN) รับซื้อลดตั๋วเงินบริการตู้നിറຍ โอนเงิน การเปิด L/C และ T/R เป็นต้น

■ อาจารย์ศรีศัคน์แนวโน้มของตลาดหุ้นไทย อาจารย์กรุณาให้คำวิจารณ์ว่าเป็นอย่างไรบ้างครับในอนาคต

□ แนวโน้มของตลาดหุ้นไทยขึ้นอยู่กับประเด็นใหญ่ ๆ 4 ประเด็นนะครับในตอนนั้น

- (1) คือสถานการณ์ตะวันออกกลาง ในส่วนตัวผมคิดว่าเป็นปัจจัยที่ใหญ่ที่สุด ทำให้ตลาดหุ้นทั่วโลกมีปัญหา ปริมาณซื้อขายเบาบางแสดงว่านักลงทุนขาดความมั่นใจ ไม่ทราบว่าทิศทางจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นสิ่งที่ทำได้ดีที่สุดคือ ลงทุนให้น้อยลง อันนั้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง
- (2) คือ สถานการณ์ด้านการเมืองของเราจะเป็นอย่างไรต่อไป ถ้าสมมติว่ารัฐบาลมีเสถียรภาพแล้วเรื่องต่าง ๆ จะกลับสู่สภาวะปกติก็คงช่วยได้มาก
- (3) ดัชนีทางเศรษฐกิจของเราโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องดอกเบี้ยและเงินเฟ้อตอนนี้ทุกคนรู้ว่าเศรษฐกิจถดถอย แต่ว่าอยู่ในระดับ

ประเภทที่สอง เป็นบริการพิเศษซึ่งธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อให้บริการเฉพาะแก่ลูกค้าของตน บริการประเภทนี้กฎหมาย (พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ฯ พ.ศ. 2505) ไม่บังคับว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องมี จึงขึ้นอยู่กับนโยบายของธนาคารแต่ละแห่งว่าจะจัดให้มีบริการประเภทนี้หรือไม่

สำหรับธนาคารกรุงไทย ในฐานะที่เป็นธนาคารขนาดใหญ่ อันดับที่สองของประเทศ นอกจากบริการปกติแล้วธนาคารยังให้บริการพิเศษอื่น ๆ อีก ได้แก่ INVESTMENT-BANKING, TELE-BANKING, OFFICE-BANKING, TELEPHONE-BANKING บัตรเครดิต Domestic Credit Card การจ่ายเงินเดือนผ่านบัญชีธนาคาร และอื่น ๆ อีกมาก จุดเด่นที่สำคัญคือ ธนาคารกรุงไทยเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรกที่สามารถออนไลน์และติดตั้งตู้เอทีเอ็มได้ครบ 73 จังหวัดทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2531 และภายในสิ้นปี 2533 นี้ จะมีสาขาทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 358 สาขา มีตู้เอทีเอ็มจำนวนทั้งสิ้น 265 เครื่อง มีสาขาออนไลน์ 310 สาขา คอยให้บริการแก่นักธุรกิจ และลูกค้าทั่วไปได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ เรายังตระหนักดีว่าในอนาคตตลาดการเงินใน

ยังค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่อย่างไรก็ตามเงินหนี้นี้จะคุมอยู่หรือเปล่าปีหน้าดอกเบี้ยสูงขนาดนี้จะมีบริษัทล้มละลายมากเพียงใด และถ้าล้มละลายจะไปกระทบธนาคารหรือไม่ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องดูกันต่อไปในช่วง 3-6 เดือนข้างหน้า เราจะเริ่มเห็นผลจากการที่วิกฤติการณ์ดังกล่าวและภาวะการเงินตึง ทำให้ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ

(4) คงต้องมองว่า Competitive edge หรือความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งของเราในระยะยาว (Long term) เป็นอย่างไร ผมเชื่อว่าประเทศไทยแข่งขันกับประเทศคู่แข่งของเราได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าแรง ฝีมือของคนงานก็ดี ทรัพยากรที่เรามียูก็ดี สิ่งเหล่านี้เป็นตัวเสริมอยู่แล้ว ผมเชื่อปัจจัยหลักคือเรื่อง Middle East ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร Consensus ตอนนี้ก็คือ น่าจะเกิดสงคราม เมื่อเกิดแล้วน้ำมันจะราคาตกและในช่วงนั้นคือดันปีหน้าก็เชื่อว่าปริมาณ

ประเทศไทยจะมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น มีตราสารการเงินประเภทใหม่ ๆ ออกใช้มากขึ้น ธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจสามารถระดมเงินทุนจากมหาชนได้โดยตรง ด้วยวิธีการออกตราสารการเงินเอง และการนำหุ้นเข้าปดจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในขณะเดียวกัน จะมีสถาบันการเงินเฉพาะกิจขึ้น เพื่อให้บริการเฉพาะธุรกิจ เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น บทบาทของธนาคารพาณิชย์ต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมระดมเงินฝากและปล่อยสินเชื่อก็จะต้องหันมาให้บริการ “แบบครบวงจร” แก่ธุรกิจ ตั้งแต่การให้คำปรึกษาโครงการ การจัดหาผู้ร่วมลงทุนหรืออาจร่วมลงทุนโดยตรงแบบ VENTURE CAPITAL การบริหารเงินทุนให้แก่ธุรกิจ ตลอดจนการให้บริการข่าวสารข้อมูลทางธุรกิจ ซึ่งธนาคารกรุงไทยกำลังพัฒนาการให้บริการไปตามแนวโน้มเหล่านี้อยู่แล้ว ซึ่งจะเป็นการพัฒนาไปสู่ระบบ UNIVERSAL BANKING

โดยสรุป กล่าวได้ว่าปัจจุบันธนาคารกรุงไทยมีบริการครบทุกประเภทตามที่ธนาคารใหญ่ ๆ มีและจะคิดค้นพัฒนาบริการพิเศษใหม่ ๆ เสนอแก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนองความต้องการของธุรกิจที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

บทสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มชะลอตัว เนื่องจากเศรษฐกิจโลก การส่งออกชะลอตัวลง การนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มสูงขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวและแรงงานลดลง การลงทุนและตลาดหุ้นซบเซา จึงส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านการเงินภายในประเทศ โดยสภาพคล่องในตลาดเงินยังคงตึงตัวอยู่ต่อไป เนื่องจากความต้องการสินเชื่อยังอยู่ในระดับสูง ผู้ประกอบการธุรกิจจึงต้องเตรียมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยทำให้ธุรกิจมีสภาพคล่องอยู่เสมอ ควรกู้เงินจากต่างประเทศซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำแต่ต้องป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนไว้ด้วย ควรชักชวนนักลงทุนต่างประเทศมาร่วมลงทุน เร่งสร้างความแข็งแกร่งทางการเงิน โดยกระจายโครงสร้างแหล่งเงินทุนให้กว้างขึ้น และถ้าเป็นธุรกิจขายสินค้าไม่ควรให้ระยะเวลาเครดิตนานเกินไป ถ้าปฏิบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นคงจะช่วยให้ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวน้อยลง □■

สื่อคนน้ำมันทั่วโลกค่อนข้างสูงและกำลังจะหมดหน้าหนาว ซึ่งถ้าเป็นอย่างนั้นดีมานด์ของการใช้น้ำมันลดลงจะเป็น Factor สำคัญ เป็นปัจจัยที่ทำให้ราคาน้ำมันตกลงมาได้อย่างรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ถ้าสงครามเกิดขึ้นอย่างยืดเยื้อจะก่อให้เกิดปัญหาคือทุกคนต้องการให้เกิดสงครามแล้วต้องการให้จบภายใน 1 อาทิตย์ ถ้าอย่างนั้นก็จะเป็นผลดีต่อตลาดเงินตลาดทุนทั่วโลก แต่ถ้าเกิดเป็นลักษณะยืดเยื้อโดยไม่มีอะไรเกิดขึ้นอีก 6 เดือน ต้องแยแส ๆ อีก 6 เดือนเท่านั้นก็แย่แล้ว เพราะตอนนี้ก็ 3 เดือนแล้วถ้าอีก 6 เดือนก็เป็น 9 เดือน บริษัทหรือบุคคลจะล้มละลายเยอะ

■ ราคาน้ำมันเป็น 40 ดอลลาร์/บาร์เรล

□ ผมก็เห็นว่าเศรษฐกิจไทยก็เหลือแค่ 4-5% ในขณะที่ U.S.A. ยังติดลบตอนนั้นและยุโรปอาจจะถดถอยเหมือนกัน

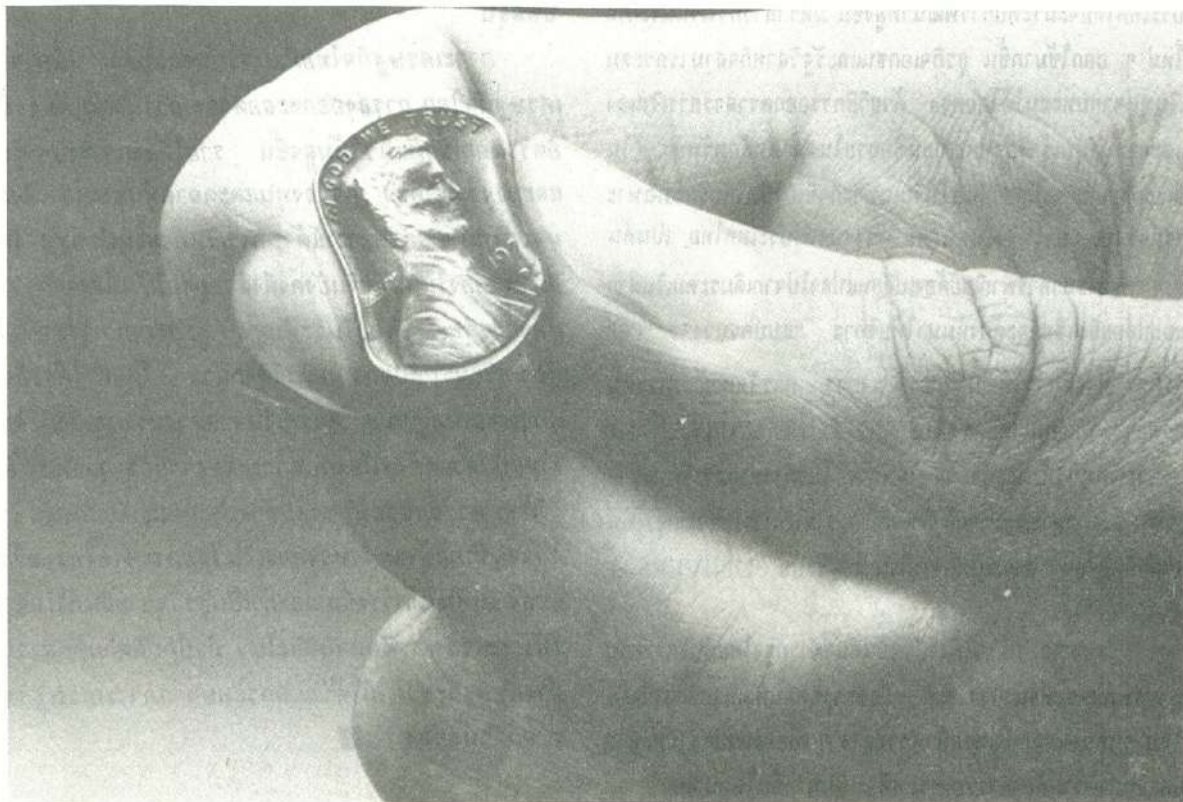
■ ถ้าเมื่อไม่เกิดสงครามตะวันออกกลาง ตอนนี้เศรษฐกิจไทยเรากำลังวิ่งดีใช่ไหมครับ เพราะสงครามตลาดหุ้น

ตอนนี้เหลือไม่เท่าไรดีพอแล้ว

□ ระดับนี้ผมเชื่อมั่นว่าน่าพอใจ บาง Sector บางตัว แต่ว่าไม่ใช่ทุกตัวเพราะถึงแม้ดัชนีอยู่ที่ราคา ในปัจจุบันนี้มีหลายตัวที่แพงมาก ปกติเวลาแพงนี้ผมจะดูที่ P/E (พีอี) ของหุ้นตัวนั้นและโอกาสที่หุ้นตัวนั้นจะเติบโตในปีหน้าเมื่อเทียบกับปีนี้ ถ้าปีหน้าตกดอยมันก็ไม่น่าสนใจเหมือนกับการเอาเงินไปลงธุรกิจที่กำลังลดลง ๆ ทุกปี ปีนี้กับปีหน้ามันก็ยังสูงขึ้น เพราะฉะนั้นระดับนี้ยังมีบริษัทอีกหลายบริษัทที่ไม่น่าลงทุน น่าจะขายทิ้ง แต่ก็มีหลายบริษัทที่น่าสนใจมาก ผมเชื่อว่ามีโอกาสขึ้นได้อีก 20-30% ในช่วง 6 เดือนข้างหน้า

■ อาจารย์ใช้วิธีทางทฤษฎีหรือเปล่าทางด้าน P/E ratio หรือ Yield และอื่น ๆ ตัววัดเหล่านี้ยังจะสามารถนำมาใช้ได้หรือเปล่า

□ ครับ ส่วนตัวผมยังใช้อยู่ให้ได้ครับ และเป็นสิ่งที่นักลงทุนที่

ดูปัจจัยพื้นฐานใช้เสมอ แน่نونเราต้องดูปัจจัยอื่นด้วยว่า P/E เป็นอย่างไร Yield เป็นอย่างไรและโกรตเรท (Growth rate) เป็นอย่างไร Growth rate นี้ก็สำคัญเพราะพือย่างเดียวเราต้องการให้อัตราเพิ่มขึ้น เพราะพืต้องลด แต่ถ้าอืปหน้าลดลง พืมันสูงขึ้น ก็ไม่ดี เพราะต้องดู potential ที่จะโตเร็วหรือช้าด้วย และยังมีปัจจัยอย่างอื่น เช่น Free Float ของหุ้นเป็นอย่างไร หุ้นที่มี Free Float น้อย (หุ้นเก็งกำไร) เพราะอยู่ในช่วงที่ตลาดอยู่ในสภาวะ Bearish หุ้นเก็งกำไรเป็นหุ้นที่มักจะเข้าไปจับเพราะว่าโอกาสกำไรถึงแม้จะขึ้นไป 10% แต่วันรุ่งขึ้นอาจจะตก 10% และอีก 10%

■ ซึ่งตลาดบ้านเราอยู่ในช่วง Bearish ใช่ไหมครับ

☐ เราอยู่ในช่วง Bearish อยู่ เพราะฉะนั้นหุ้นที่ควรหลีกเลี่ยงก็คือหุ้นพวกระดับ 2 ระดับเกรดต่ำลงมา ถ้าสนใจก็ให้สนใจหุ้นคุณภาพดีมากกว่า เพราะอย่างน้อยซื้อไปแล้วก็ยังติดอยู่กับหุ้นคุณภาพดี ซึ่งมีโอกาสฟื้น หุ้นคุณภาพไม่ดีอย่างที่เราเห็นอยู่หลาย ๆ ตัว

ตลาดฟื้นแล้วมันยังไม่ฟื้นด้วย

■ ท้ายสุดนี้ อยากทราบแนวคิดสรุปของ ดร. ก้องเกียรติ โอกาสวงการ ก็คือสิ่งที่พูดกันมาตั้งแต่ต้นก่อนเข้าจะยุติได้เร็วหรือไม่ยุติเร็วในสถานการณ์ทั้งหมดนี้

☐ ผมเชื่อว่าตลาดหุ้นในช่วงนี้คงต้องพัก่อนอีก 3 เดือนอย่างน้อย

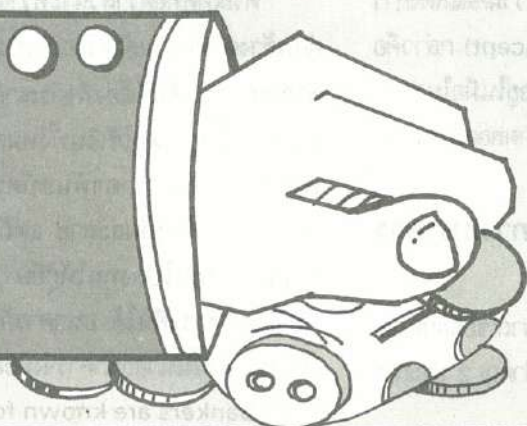
■ ไม่ควรเล่นหรือครับ

☐ ถ้าเงินเย็นควรเล่นนิดหน่อย ๆ สำหรับบุคคลที่ยังไม่มีอะไรหรือน้อย แต่สำหรับบุคคลที่มีเยอะแล้วก็ไม่ควรเล่นเพิ่ม ควรลงทุนด้านอื่น การซื้อพีเอ็น (P/N หรือ Promissory note) ได้ผลตอบแทน 15% เพราะไม่น่าจะเสี่ยงอะไรมากแล้วเดือนหนึ่งก็ Net ออกมา 1% ซึ่งมันค่อนข้างสูงเหมือนกัน ■ ☐

*รศ.สมนึก แดงเจริญ

แนวความคิดพื้นฐาน ทางด้าน การบริหาร ธนาคาร พาณิชย์

คำนำ

ในการดำเนินธุรกิจทั่วไป จะต้องมีการใช้เงินลงทุนเพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทต่าง ๆ เช่น อาคาร ที่ดิน เครื่องจักรและสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบ กล่าวคือสิ่งที่ธุรกิจเป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ก็เรียกว่าสินทรัพย์ (Assets) และสิ่งต่าง ๆ ที่ธุรกิจเป็นหนี้หรือมีข้อผูกพันก็เรียกว่า หนี้สิน (Liabilities) ความแตกต่างระหว่างมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินได้แก่ทุน (Capital) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งดังกล่าวได้ในรูปของสมการได้แก่

$$\text{สินทรัพย์} - \text{หนี้สิน} = \text{ทุน}$$

หรือถ้าจะเขียนให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมก็สามารถเขียนได้ว่า

$$\text{สินทรัพย์} = \text{ทุน} + \text{หนี้สิน}$$

ซึ่งได้แก่สมการที่แสดงงบดุลของธุรกิจ สมการนี้จะต้องเป็นความจริงไม่ว่าภายใต้เงื่อนไขประการใดก็ตาม เนื่องจากได้มีการให้ความหมายของทุนว่าได้แก่ มูลค่าที่แตกต่างกันระหว่างมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน ถ้าหนี้สินของธุรกิจสูงกว่าสินทรัพย์ ธุรกิจก็อาจล้มเหลวหรือไม่มีความพร้อมที่จะจ่ายเงินและทุนก็จะมีค่าเป็นลบในแง่ของพีชคณิต แต่อย่างไรก็ตาม สมการดังกล่าวก็ยังคงเป็นความจริงอยู่นั่นเอง

ดังนั้น งบดุลจึงแสดงผลรวมของสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ของธุรกิจซึ่งได้มาจากด้านหนึ่งของบัญชีแยก

* อาจารย์ประจำคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ :-

M.A. in Government (Economic Policy) The George Washington University

ประเภท (Ledger) และผลรวมของหนี้สินต่าง ๆ รวมทั้งบัญชีเงินทุนในอีกด้านหนึ่ง ผลรวมของรายการทั้งสองข้างจะต้องเท่ากันหรือสมดุล ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติของสมการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม งบดุลแสดงฐานะการเงินของธุรกิจเพียงในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น ธุรกิจปิดบัญชีเมื่อวันที่ 31 ธันวาคมของแต่ละปี งบดุลจึงไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงภายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เรียกว่าแสดงแต่เฉพาะจำนวนภายในระยะเวลาหนึ่ง (Stock concept) ซึ่งไม่ใช่แนวความคิดแสดงการเปลี่ยนแปลงหรือการไหล (Flow concept) กล่าวคือ งบดุลแสดงจำนวนของสินค้าที่ธุรกิจมีอยู่ในมือในระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่ได้แสดงการไหลของสินค้าตลอดระยะเวลาที่ธุรกิจดำเนินการ

2. ลักษณะพื้นฐานของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์

การดำเนินธุรกิจของการธนาคารพาณิชย์มีลักษณะพื้นฐาน¹ (Fundamental aspects) ที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก เงินทุนของธนาคารพาณิชย์มีจำนวนค่อนข้างน้อย ธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในทุกประเทศจะมีเงินทุนเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมด เช่นเมื่อสิ้นเดือนพฤษภาคม 2525 ธนาคารพาณิชย์ในสหรัฐอเมริกาโดยเฉลี่ยแล้วมีเงินทุนประมาณร้อยละ 7 ของมูลค่าสินทรัพย์ทั้งสิ้น กล่าวง่าย ๆ ก็คือ เพียงร้อยละ 7 ของสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์เท่านั้นที่เจ้าของธนาคารพาณิชย์หรือผู้ถือหุ้นได้ลงทุนไปด้วยเงินของตนเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ร้อยละ 93 ของสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารได้ใช้เงินฝากของประชาชนและธุรกิจทั่วไปในการจัดซื้อหามา ตัวอย่างดังกล่าวนี้บ่งว่ามีความสำคัญ

เป็นอันมากต่อธนาคารพาณิชย์ ข้อเท็จจริงก็คือ ธนาคารพาณิชย์นำเงินของประชาชนและธุรกิจทั่วไปไปลงทุนให้กู้ยืม

สำหรับในประเทศไทย เมื่อสิ้นเดือนพฤศจิกายน 2527 ระบบธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์เป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 490,002.4 ล้านบาท ในขณะที่มีเงินทุนรวมทั้งสิ้นเพียง 35,389.4 ล้านบาท หรือมีเงินทุนคิดเป็นเพียงร้อยละ 6.8 ของมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด

ด้วยเหตุที่อัตราส่วนระหว่างเงินทุนและสินทรัพย์ที่ค่อนข้างต่ำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ ประเด็นที่ต้องพิจารณากันต่อไปก็คือ ถ้านายธนาคารลงทุนโดยใช้เงินทั้งหมดของตนไปในการซื้อพันธบัตรและถ้าราคาพันธบัตรลดลงเพียงเล็กน้อยธนาคารก็จะต้องล้มละลาย แต่ถ้านายธนาคารนำเงินทั้งหมดของตนไปลงทุนให้กู้ยืม และเพียงร้อยละ 93 ที่สามารถชำระคืนได้ ธนาคารก็จะต้องล้มละลายเช่นเดียวกัน ดังนั้นนายธนาคารจึงมีชื่อเสียงทางด้านอนุรักษ์นิยม² (Bankers are known for their conservatives)

ประการที่สอง ธุรกิจการธนาคารพาณิชย์แตกต่างไปจากธุรกิจอื่น ๆ ได้แก่หนี้สินทั้งหมดของธนาคารมีลักษณะจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (Payable of demand)- กล่าวอีกด้านหนึ่งได้ว่าในวันที่ธนาคารเปิดดำเนินการ ประชาชนและธุรกิจที่ฝากเงินไว้กับธนาคารก็อาจจะถอนเงินจากธนาคารได้ทุกเวลา และอาจจะถอนเงินที่ฝากไว้ทั้งหมดก็ได้ ซึ่งไม่เพียงแต่ธนาคารจะให้กู้ยืมเงินของประชาชนและธุรกิจทั่วไปเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันประชาชนและธุรกิจที่ฝากเงินทั่วไปก็อาจจะถอนเงินจากธนาคารได้ตลอดเวลา³ ดังนั้นจึงไม่ต้องสงสัยอีกต่อไปว่า เพราะเหตุใดนายธนาคารจึงต้องมีคุณสมบัติทางด้าน

¹ Dudley G. Lockett *Money and Banking*, Mc. Graw-Hill 1984, p. 189

² Ibid., p. 189

³ Ibid., p. 189

อนุรักษนิยมดังได้กล่าวมาแล้ว

ลักษณะที่สำคัญสองประการของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของการบริหารธนาคารพาณิชย์ (Central problem of bank management) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายที่ขัดแย้งกันของธนาคารทางด้าน (1) สภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงิน (Solvency) (2) สภาพคล่อง (Liquidity) (3) ผลกำไร (Profit)

สภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงินมีความหมายว่าธนาคารจะไม่เดินไปสู่ภาวะล้มละลายและเป็นปัญหาที่เป็นข้อแก้ตัวของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากมีอัตราส่วนระหว่างทุนและสินทรัพย์สภาพคล่อง ซึ่งหมายความว่า ธนาคารมีความสามารถในการจ่ายเงินเมื่อผู้ฝากทวงถาม และนอกจากนี้เนื่องจากการธนาคารเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งก็จะต้องดำเนินธุรกิจให้ได้ผลกำไรเพื่อนำไปจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นของตน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการบริหารธนาคารพาณิชย์ทั้งสามประการจึงขัดแย้งกันเอง ซึ่งจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่ว่าธนาคารสามารถดำรงสภาพคล่องที่สมบูรณ์ได้เพียงแต่ถือสินทรัพย์ทั้งหมดไว้ในรูปของเงินสดเท่านั้น แต่การถือเงินสดไว้ทั้งหมดก็จะทำให้ธนาคารไม่มีผลกำไร หรือถ้าธนาคารให้กู้ยืมในทางที่เสี่ยง ซึ่งจะให้ผลกำไรแก่ธนาคาร แต่ธนาคารก็อาจจะอยู่ในภาวะเพิ่มศักยภาพที่จะล้มละลายได้ กล่าวคือไม่มีสภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงินถ้าผู้ฝากทวงถาม ดังนั้นทฤษฎีทางด้านการบริหารธนาคารพาณิชย์ จึงมีจุดพิจารณาร่วมกันได้แก่ การที่ธนาคารจะประพฤติดและปฏิบัติในทางที่จะแก้ไขความขัดแย้งของจุดมุ่งหมายทั้งสามประการดังกล่าวได้ ในลักษณะใด

3. ประสิทธิภาพของการบริหารงาน

ประสิทธิภาพของการบริหารวัดได้จากความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของจุดมุ่งหมาย

ทั้งสามประการที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสามารถพิจารณาจากลักษณะต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ :

- (1) การบริหารหนี้สิน⁴ (Liability management)
- (2) การบริหารสินทรัพย์ (Asset management)
- (3) การบริหารสภาพคล่อง (Liquidity Management)

3.1 การบริหารหนี้สิน (Liability management)

หนี้สินที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ได้แก่ เงินฝาก เนื่องจากธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ได้แก่ การค้าเงินหรือการให้กู้ยืมเงิน เงินฝากจึงเปรียบเหมือนอัตราส่วนที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารใดมีเงินฝากมาก ธนาคารนั้นก็ย่อมจะสามารถให้กู้ยืมได้มาก และนอกจากนี้โอกาสที่จะได้รับผลกำไรก็จะมีมากด้วย ดังนั้นประสิทธิภาพของการบริหารหนี้สินของธนาคารพาณิชย์จึงได้แก่การแข่งขันกันระหว่างบรรดาธนาคารด้วยกัน เพื่อให้มีเงินฝากเข้าสู่ธนาคารของตนให้มากที่สุด ธุรกิจการธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์และโฆษณาชักชวนให้ประชาชนและธุรกิจใช้บริการเงินฝากของตนด้วยวิธีการต่าง ๆ ปัจจัยที่สำคัญในการจูงใจให้ประชาชนและธุรกิจใช้บริการเงินฝากซึ่งมีหลายประการได้แก่ :

ประการแรก ความเชื่อในความมั่นคงของธนาคารประชาชนและธุรกิจจะต้องมีความเชื่อในฐานะและความมั่นคงของธนาคาร ธนาคารจะต้องประพฤติและปฏิบัติในทิศทางที่จะเป็นการเพิ่มความเชื่อถือรวมทั้งธนาคารจะต้องสร้างฐานะของตนให้มั่นคง

ถ้าหากประชาชนและธุรกิจมีความเชื่อในฐานะของธนาคารแล้ว ประชาชนและธุรกิจก็จะพากันไปใช้บริการเงินฝาก เงินฝากก็จะเข้าสู่ธนาคารมากขึ้น ธนาคารก็

⁴ เรียงชัย มะระกานนท์ การเงินการธนาคารในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521 หน้า 110

สามารถนำเอาไปลงทุนให้กู้ยืมได้มากขึ้น

ประการที่สอง ความสะดวกของการใช้บริการเงินฝาก ความสะดวกในการใช้บริการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ลูกค้าต้องการ ธนาคารจะต้องอำนวยความสะดวกในการให้บริการเงินฝากในทุกรูปแบบ

ประการสุดท้าย ความสนใจทางด้านอัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยเป็นสิ่งสนใจในการให้บริการฝากเงิน ธนาคารจะต้องมีวิธีการคิดดอกเบี้ยให้ลูกค้าเพื่อเป็นการจูงใจ แต่ในขณะเดียวกันการคิดอัตราดอกเบี้ยให้แก่เงินฝากประเภทต่าง ๆ ธนาคารก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและประกาศของเจ้าหน้าที่การเงิน ซึ่งได้แก่ธนาคารกลาง (Central bank) ของแต่ละประเทศด้วย

เงินฝากของธนาคารพาณิชย์นั้นตามปกติสามารถแบ่งเป็นประเภทที่สำคัญ ๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่ :

(1) เงินฝากเพื่อเรียกหรือเงินฝากกระแสรายวัน (Demand deposit or current account)

(2) เงินฝากออมทรัพย์ (Saving deposit)

(3) เงินฝากประจำ (Fixed or time deposit)

3.1.1 เงินฝากเพื่อเรียกหรือเงินฝากกระแสรายวัน (Demand deposit or current account)-

ได้แก่เงินฝากที่ผู้ฝากสามารถเขียนเช็คสั่งจ่ายหรือโอนสิทธิเงินส่วนนั้นไปให้บุคคลและธุรกิจอื่น ๆ ได้ตามจำนวนที่ได้รับระบุไว้ในเช็ค เงินฝากประเภทนี้มักจะไม่มียอดดอกเบี้ย แต่ผู้ใช้บริการเงินฝากประเภทนี้จะได้รับความสะดวกซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นผลตอบแทนที่เรียกได้ว่าเป็นดอกเบี้ยที่ซ่อนอยู่แล้ว และนอกจากนี้เงินฝากประเภทนี้ยังทำให้ธนาคารต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการให้บริการ เช่น การลงบัญชี การหักบัญชีระหว่างธนาคารและการแจ้งยอดเงินหรือบังคับดูแลลูกค้า เป็นต้น

3.1.2 เงินฝากออมทรัพย์ (Saving deposit)

ได้แก่เงินออมของผู้ออมรายย่อย โดยเปิดรับฝากเงินออมทรัพย์เป็นจำนวนเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยมีเครื่องหมายทางด้านอัตราดอกเบี้ยพอสมควร และนอกจากนี้เงิน

ฝากประเภทออมทรัพย์มักจะมีสภาพคล่อง (Liquidity) สูง กล่าวคือ ผู้ฝากเงินประเภทนี้สามารถถอนเงินฝากได้สะดวกกว่าการฝากประจำ

3.1.3 เงินฝากประจำ (Fixed or time deposit)

ได้แก่เงินฝากที่มีกำหนดระยะเวลาให้สามารถถอนได้ จำนวนเงินฝากมักจะมีการกำหนดขั้นต่ำไว้แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่จำเป็น ผู้ฝากก็สามารถถอนเงินฝากดังกล่าวได้ก่อนกำหนด โดยกำหนดให้ผู้ฝากต้องแจ้งล่วงหน้า และดอกเบี้ยที่จะได้รับจะต้องถูกตัดให้ลดหย่อนลงไปตามส่วนด้วย

ลักษณะของเงินฝากทั้งสามประเภทดังกล่าวแล้วในแง่ของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์จะมีความหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สำหรับเงินฝากเพื่อเรียกนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินสดสำรองเพื่อจ่ายแก่ผู้ที่ต้องการถอนเป็นอัตราส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับเงินฝากประเภทอื่น เนื่องจากเงินฝากประเภทนี้จะมีการถอนบ่อย สำหรับเงินฝากประเภทออมทรัพย์และเงินฝากประจำ ความจำเป็นที่จะต้องดำรงเงินสดสำรองจะมีในอัตราส่วนที่ลดน้อยลงไปตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินฝากเหล่านี้มีอายุการถอนคืนสั้นตามปกติไม่เกิน 1 ปี ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงสามารถนำเงินเหล่านี้ไปหมุนเวียนให้กู้ยืมได้ภายในระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น

ส่วนปัญหาที่ว่าเงินฝากซึ่งเปรียบเสมือนกับวัตถุดิบที่มีอายุอันสั้นนั้น การให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จึงพลอยต้องให้เพียงระยะสั้นไปด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการที่ธนาคารเข้าไปมีบทบาทในการให้กู้ยืมเพื่อการลงทุน ซึ่งมีอายุยาวกว่า 1 ปี

ดังนั้น บางประเทศจึงได้กำหนดเงินฝากประจำให้มีอายุ 1 1/2 ปี หรือ 2 ปี และให้อัตราดอกเบี้ยให้สูงกว่าเงินฝากประจำที่มีอายุเพียง 1 ปี เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถอำนวยความสะดวกในระยะยาวได้

3.2 การบริหารสินทรัพย์ (Asset management)

การบริหารสินทรัพย์เป็นคำที่ใช้แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรเงินเพื่อนำไปลงทุนตามทางเลือกต่าง ๆ⁵ (The allocation of funds investment alternatives) ถัดนำไปใช้อธิบายธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ หมายถึง การกระจายเงินทุนระหว่างการถือเงินสด (Cash) การลงทุนในหลักทรัพย์ (Security investments) การให้กู้ยืม (Loans) และการลงทุนในสินทรัพย์อื่น ๆ (Other assets) การบริหารสินทรัพย์ประกอบด้วยการบริหารสาขาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่อง (Liquidity) การบริหารกองทุน (Portfolio) และการบริหารเงินให้กู้ (Loans)

ปัญหาการจัดสรรเงินเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ การจัดสรรเงินให้กู้ยืมและลงทุน ในทางที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดสำหรับระดับความเสี่ยงที่ผู้บริหารธนาคารจะต้องยอมรับ การบริหารเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ มีลักษณะซับซ้อนและครอบคลุมปัจจัยประเภทต่าง ๆ ได้แก่ :

ประการแรก ธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ การบริหารเงินทุนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบซึ่งออกใช้โดยอำนาจนิติบัญญัติ และให้อำนาจในการกำกับและดูแลโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่การเงิน

ประการที่สอง ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าที่กู้เงินและฝากเงิน มีลักษณะเป็นความไว้วางใจ ซึ่งเท่ากับการร่วมมือซึ่งกันและกันมากกว่าธุรกิจทั่วไป

ประการสุดท้าย ผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ก็เหมือน ๆ กับนักลงทุนทั่วไปที่ต้องการอัตราผลตอบแทนเพื่อให้ชดเชยความเสี่ยงในการลงทุน และในอัตราที่สามารถแข่งขันกับผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในกิจการอื่น ๆ ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

กฎหมายและระเบียบทางด้านการบริหารสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์อาจจะแบ่งได้เป็นลักษณะที่บังคับว่าส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ของธนาคารสามารถนำไปลงทุนได้และในส่วนที่เหลือมีลักษณะถูกจำกัดให้ลงทุนในสินทรัพย์บางประเภท⁶ เช่น ข้อจำกัดส่วนแรกกำหนดให้ธนาคารถือเงินฝากไว้ในรูปของเงินสดคิดเป็นร้อยละของเงินฝากหรือรูปใดรูปหนึ่งในมูลค่าที่เท่ากับที่กำหนดไว้ ส่วนที่สองมีลักษณะเป็นข้อห้ามมิให้นำเงินทุนไปใช้ลงทุนในกิจการบางด้าน

จากการพิจารณาจากรายการทางด้านสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์จะเห็นได้ว่ามีรายการสำคัญ ๆ 3 รายการ ได้แก่⁷ :

- (1) การให้กู้ยืม (Loan)
- (2) การเบิกเกินบัญชี (Overdraft)
- (3) การซื้อลด (Discount)

ทั้งสามรายการดังกล่าวรวมกันเรียกว่าสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ถ้าพิจารณาจากทางด้านของธนาคารพาณิชย์ การบริหารเงินให้กู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชีและเงินซื้อลด ธนาคารมีหลักสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ :

- (1) หลักความปลอดภัย (Safety)
- (2) หลักสภาพคล่อง (Liquidity)
- (3) หลักความสามารถในการสร้างผลกำไร (Rentability)

3.2.1 หลักความปลอดภัย (Safety)

⁵Edward W. Reed, and others. **Commercial Banking**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, In 1976. p. 97

⁶Ibid., p. 98

⁷เรียงชัย มะระกานนท์, op.cit., หน้า 112-113

ธนาคารพาณิชย์จะต้องคำนึงถึงหลักความปลอดภัยในเงินที่ให้ลูกค้ากู้ยืมเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหนี้สูญ (Bad debt) ถ้าธนาคารเผชิญปัญหาหนี้สูญมากก็จะเกิดความกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของธนาคารเอง การบริหารเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้มีความปลอดภัยนั้นธนาคารจะต้องยึดหลักเกณฑ์ในการให้กู้ยืม กล่าวคือถ้าเงินทุนเป็นเงินฝากระยะสั้น การให้กู้ยืมที่จะเกิดความปลอดภัยก็ควรให้กู้ยืมระยะสั้น และสมควรที่จะกระจายการให้กู้ยืมออกไปยังด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงโดยสรุปแล้วธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ฐาน (Bases of credit) ของการวิเคราะห์สินเชื่อ และมีการพัฒนาฐานดังกล่าวเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อให้เหมาะสม

3.2.2 หลักสภาพคล่อง (Liquidity)

การที่ธนาคารพาณิชย์จะนำเงินฝากไปให้กู้ยืม จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงสภาพหรือลักษณะของเงินฝาก ดังได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ถ้าเป็นเงินฝากระยะสั้นมาก การให้กู้ยืมก็จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญของสภาพคล่องให้สูงกว่าการให้กู้โดยใช้เงินจากเงินฝากประจำ กล่าวคือ มีการให้กู้ยืมระยะสั้นมาก อนึ่ง นอกจากนี้ยังจำเป็นจะต้องคำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย กล่าวคือในช่วงระยะเวลาที่มีอัตราภาวะเงินเฟ้อสูง การลงทุนระยะยาวก็ย่อมจะให้ผลตอบแทนที่มีการเสื่อมค่าตามภาวะของระดับราคาที่สูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงทุนที่เพิ่มการเสี่ยงและผลตอบแทนอาจจะมีการเสื่อมค่าเป็นลบ(-)ก็ได้ ถ้าให้กู้ยืมระยะยาวเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะการถดถอยดังกล่าวแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังจำเป็นจะต้องมีสภาพคล่องสูง

3.2.3 ความสามารถในการสร้างผลกำไร (Rentability)

จุดมุ่งหมาย (Goal) ของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ก็เหมือนกับการค้าเป็นธุรกิจโดยทั่วไปที่มุ่ง

แสวงหาผลกำไรให้มากที่สุด ผลกำไรของธนาคารพาณิชย์จะได้จากดอกเบี้ยที่คิดจากการให้กู้ยืมและการลงทุน หักดอกเบี้ยเงินฝากประเภทต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ธนาคารพาณิชย์จึงมุ่งที่จะให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่สูง แต่ก็จะต้องคำนึงถึงหลักความปลอดภัยและหลักสภาพคล่องก่อนเสมอ

3.3 การบริหารสภาพคล่อง (Liquidity management)

กล่าวโดยทั่วไปได้ว่าหน่วยธุรกิจทุกหน่วยจำเป็นต้องมีสภาพคล่อง (Liquidity) สำหรับธนาคารพาณิชย์ก็ไม่มีข้อยกเว้นเช่นเดียวกัน เงินฝากประเภทต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์เป็นสัดส่วนที่สำคัญของหนี้สินของธนาคารในแต่ละประเทศจะมีถึงเกือบร้อยละ 80 ของปริมาณเงิน (Money supply) ดังนั้น ปริมาณเงินจำนวนนี้จึงจำเป็นต้องมีสภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงิน (Solvency) และการยอมรับของลูกค้าของระบบการธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารจะต้องดำรงสินทรัพย์ส่วนหนึ่งของตนไว้ในรูปของเงินสดหรือในรูปของสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งเรียกว่าสินทรัพย์สภาพคล่อง (Liquid assets) การดำรงสภาพคล่องไว้มากน้อยเพียงใดและการดำรงสภาพดังกล่าวไว้ในรูปของสินทรัพย์ใดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของธนาคารพาณิชย์ตลอดเวลา⁸ การพิจารณาจากด้านผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ การบริหารสภาพคล่องได้แก่การดำรงเงินสดหรือสินทรัพย์ที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ถ้ามีความต้องการ โดยดำรงให้เป็นอัตราที่พอเพียง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ :

- (1) เพื่อเป็นเงินสดไว้จ่ายแก่ผู้ฝากเมื่อทวงถาม
- (2) เพื่อเป็นการดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย

3.3.1 เพื่อเป็นเงินสดไว้จ่ายแก่ผู้ฝาก

ผู้ฝากจะต้องมาถอนเงินอยู่เสมอ ๆ ตามที่ผู้ฝาก

⁸Ibid., p. 118

ต้องการ และนอกจากนี้ยังจะต้องดำรงเงินสดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการหักบัญชีในกรณีที่มีการเขียนเช็คสั่งจ่ายจากวงเงินกู้ (Credit line) ที่ได้อนุมัติไว้ การดำรงสภาพคล่องเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องถือเงินสดไว้ ณ สำนักงานเพื่อดำเนินงานเป็นกิจวัตรประจำวัน ธนาคารจะดำรงเงินสดประเภทนี้ไว้เป็นจำนวนเงินเท่าใดขึ้นอยู่กับขีดความสามารถทางด้านการบริหารของตน ถ้าถือเงินสดไว้เกินความจำเป็น ธนาคารก็จะเสียโอกาสในการแสวงหากำไรจากการใช้เงินนั้นให้กู้ยืมแก่ประชาชนและธุรกิจ ถ้าหากถือไว้ให้น้อยและไม่พอต่อการดำเนินธุรกิจจะทำให้ธนาคารขาดเงินก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยจำเป็นต้องกู้ยืมจากแหล่งอื่น ๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

3.3.2 เพื่อเป็นการดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย

ทุกประเทศได้มีการถือปฏิบัติกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองขั้นต่ำไว้ตามที่กฎหมายกำหนด เงินสดสำรองดังกล่าวในบางประเทศอาจจะให้ถือไว้ ณ ธนาคารได้เองส่วนหนึ่ง หรือต้องฝากไว้ ณ ธนาคารกลางทั้งหมด ธนาคารพาณิชย์จะต้องรักษาเงินสดสำรองไว้เป็นอัตราส่วนที่ไม่ต่ำกว่าที่กฎหมายได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นก็จะต้องถูกปรับหรือถูกลงโทษในสถานใดสถานหนึ่งจากธนาคารกลาง หรือเจ้าหน้าที่การเงินของประเทศนั้น ๆ

จะเห็นได้ว่าลักษณะของการบริหารสภาพคล่องดังกล่าว การดำรงเงินสดสำรองไว้ตามกฎหมายจะเป็นอัตราส่วนขั้นต่ำ แต่ในทางปฏิบัติจะต้องดำรงเงินสดไว้อีกส่วนหนึ่ง เพื่อจ่ายให้แก่ลูกค้าที่ต้องการถอนเงิน การดำรงเงินสดสำรองทั้งสองวัตถุประสงค์รวมกันเรียกว่า อัตราเงินสดสำรองในทางปฏิบัติ⁹ (Operationally required reserve) โดยอัตราส่วนหลังนี้จะสูงกว่าอัตราส่วนแรก กล่าวคือในทางปฏิบัติเงินสดสำรองจะมีมาก

กว่าจำนวนเงินสดสำรองที่กฎหมายบังคับให้ดำรงไว้เสมอ

4. สรุป

เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะพื้นฐานด้านเงินทุน และทางด้านหนี้สิน กล่าวคือด้านเงินทุนนั้นธนาคารพาณิชย์มีเงินทุนของตนเองซึ่งได้มาจากผู้ก่อตั้งและผู้ถือหุ้นมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมด การสะสมสินทรัพย์ของธนาคารส่วนใหญ่เกิดจากการใช้เงินฝากของประชาชน และธุรกิจทั่วไปกล่าวง่าย ๆ ก็คือธนาคารพาณิชย์นำเงินฝากของประชาชนและธุรกิจไปทำการลงทุนให้กู้ยืมนั่นเอง ด้านหนี้สินของธนาคารพาณิชย์นั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากหนี้สินของธุรกิจอื่น ๆ กล่าวคือหนี้สินทั้งหมดของธนาคารมีลักษณะจ่ายเงินเมื่อทวงถาม ประชาชนและธุรกิจที่ฝากเงินไว้กับธนาคารจะถอนเงินได้ทุกเวลาที่ธนาคารเปิดทำงาน และอาจจะถอนเงินที่ฝากไว้ทั้งหมดก็ได้

ลักษณะพื้นฐานที่สำคัญทั้งสองประการที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งของการบริหารธนาคาร การบริหารธนาคารมีลักษณะเป็นภารกิจที่จะต้องแก้ไขจุดมุ่งหมายที่ขัดแย้งกัน 3 ประการได้แก่ :

- (1) สภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงิน (Solvency) (2) สภาพคล่อง (Liquidity) (3) ผลกำไร (Profit)

สภาพความพร้อมที่จะจ่ายเงินได้แก่ความสามารถในการจ่ายเงินแก่ผู้ฝากที่ทวงถาม ซึ่งธนาคารจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อมีสภาพคล่องหรือมีสินทรัพย์สภาพคล่อง ซึ่งถ้าธนาคารถือสินทรัพย์สภาพคล่องหรือเงินสดไว้มาก ก็จะได้ผลกำไรที่ต่ำ และบรรดาผู้ถือหุ้นของธนาคารก็จะไม่มีแรงจูงใจ ดังนั้นทฤษฎีทางด้านการบริหารธนาคารพาณิชย์จึงอยู่ที่การที่ธนาคารจะประพจน์และปฏิบัติในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างจุดมุ่งหมายทั้งสามประการดังกล่าวในลักษณะใด

⁹ ธีรชัย มະระกานนท์, op.cit., หน้า 116

บรรณานุกรม

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสุภาพ ยศสุนทร. เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย. พระนคร บริษัท ประมวลมิตร จำกัด
2499

ประยูร จินดาประดิษฐ์. การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและการบัญชี. พระนคร โรงพิมพ์ปพิตร จำกัด
2512

วาริ พงษ์เวช. การเงินและการธนาคาร. พระนคร บริษัท อุตสาหกรรมกราฟิก จำกัด, 2500
เรียงชัย มะระกานนท์. การเงินและการธนาคารในประเทศไทย. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2521

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. ฉบับต่าง ๆ

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจรายเดือน. ฉบับต่าง ๆ

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2522

Chandler, Lester V. **The Economics of Money and Banking.** New York, N.Y. : Harper International Edition, 1973.

Duesenberry, James S. **Money and Credit.** Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Inc., 1967.

Hart, Albert Gillord and Kenen, Peter B. **Money Debt and Economic Activity.** Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall., 1963.

Ketchum, Marshall D. and Kendoll, Leon T. **Readings in Financial Institutions.** Boston, Mass. : Houghton Mifflin Company, 1965.

Klise, Eugene S. **Money and Banking.** Cinn., Ohio. : South-Western Publishing Company, 1959.

Luckett, Dudley G. **Money and Banking.** McGraw Hill international Book Company, 1984.

Reed, Edward W., Cotter Richard V., Gill, Edward K. and Smith, Richard K. **Commercial Banking.** Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Inc., 1976.

แนวคิด นโยบายสินเชื่อ เพื่อการเกษตร

* ดร.สุทธิ ฐาตาธำรงเวช

1. บทนำ

ภาคเกษตรกรรมถือเป็นภาคเศรษฐกิจหลักในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ซึ่งนอกจากจะเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่สำคัญแล้ว ยังเป็นแหล่งอาศัยของประชากรโดยส่วนใหญ่ของประเทศ แต่

ของเกษตรกรโดยทั่วไปให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังถือได้ว่าสินเชื่อเพื่อการเกษตรนั้นเป็นรากฐานสำคัญที่มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวมอีกด้วย

2. พัฒนาการขอสินเชื่อเพื่อการเกษตรและนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรของไทย

แหล่งเงินในระบบที่สำคัญของเกษตรกรแห่งแรกของไทย คือ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการสหกรณ์ พ.ศ. 2486 โดยให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยผ่านสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น ดังนั้นการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรจึงอยู่ในขอบเขตจำกัด อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รวมตัวกันเป็นสหกรณ์และยังไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ธนาคารนี้เปิดดำเนินการในปี 2490 และต่อมาได้พัฒนามาเป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในปี 2509

ต่อมาในเดือนมกราคม 2509 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ได้เริ่มให้บริการสินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นครั้งแรก ซึ่งนอกจากจะอำนวยความสะดวกให้การเกษตรให้เกษตรกรรายใหญ่แล้ว ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ยังริเริ่มการอำนวยความสะดวกชนิดที่มีการกำกับและแนะนำ โดยการให้สินเชื่อผ่านกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้น และกำหนดให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรนั้น ๆ รับผิดชอบร่วมกัน หรือที่เรียกว่า Supervised Credit^{1/} และต่อมาในปี 2510 มีธนาคารพาณิชย์ไทยอีก 4 แห่ง

มักปรากฏว่าภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีการพัฒนาการค่อนข้างเชื่องช้าล้าหลังกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ตลอดจนเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ปัญหาการผลิตในภาคการเกษตรนั้นมักมีความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนในเชิงเศรษฐกิจสูงกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งในด้านความไม่แน่นอนของการผลิต (production risk) และความไม่แน่นอนทางด้านราคา (price risk) ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความระมัดระวังขาดแคลนเงินทุนที่จะนำไปปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้นได้ ตลอดจนมีแนวโน้มว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรโดยส่วนรวมจะด้อยกว่ากลุ่มคนในภาคเศรษฐกิจอื่นมากขึ้น หนทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหานี้ของภาคเกษตรกรรมคือ เปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงสภาพการผลิตให้สูงขึ้นโดยการจัดสรรสินเชื่อสู่เกษตรกรโดยตรง เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสรับสินเชื่อเพื่อนำไปลงทุนหรือหมุนเวียนซื้อปัจจัยการผลิตที่จำเป็น ซึ่งมีเพียงแต่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่

* ศึกษาด้านเศรษฐกิจ เคธีโอเจริญโกคกันท์ : Ph.d. in Economics, McMaster University, Canada.

^{1/} เป็นการให้สินเชื่อการเกษตรแบบกลุ่ม และไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ใช้บุคคลในกลุ่มร่วมค้ำประกันในกรณีที่มีสมาชิกในกลุ่มผิดนัดไม่ยอมชำระหนี้ บุคคลที่เหลือในกลุ่มต้องรับผิดชอบชดใช้หนี้แทนร่วมกัน

(นอกเหนือจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด) ได้แก่ธนาคารกรุงไทย ธนาคาร-
กสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ
เริ่มให้บริการสินเชื่อเพื่อการเกษตร อย่างไรก็ตามเป็นการให้สินเชื่อ
ตามคำขอร้องจากสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (ร.พ.ช.) ในเวลานั้น

ในปี 2509 รัฐบาลได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (ธกส.) โดยพัฒนาจากธนาคารเพื่อการสหกรณ์ขึ้น ธกส.
เริ่มให้บริการสินเชื่อการเกษตรตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2509 โดย
ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเกษตรในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ย
ในท้องตลาดแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร
โดยตรง

ในระหว่างปี 2515-2517 การอำนวยความสะดวกของ
สถาบันการเงินมีปริมาณเฉลี่ยประมาณ 3,000 ล้านบาท ในจำนวน
นี้เป็นการให้สินเชื่อของ ธกส.ร้อยละ 70 ขณะที่การให้สินเชื่อของ
ธนาคารพาณิชย์มีปริมาณเพียงร้อยละ 30 เนื่องจากระบบธนาคาร-
พาณิชย์ยังไม่ให้ความสำคัญในการปล่อยกู้แก่ภาคเกษตร

โดยที่ตระหนักว่าปริมาณสินเชื่อภาคเกษตรกรรมของตลาด
การเงินในระบอบยังมีจำนวนไม่เพียงพอความต้องการของเกษตรกร
รัฐบาลโดยธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดแนวนโยบายที่จะให้
ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคชนบทและ
เกษตรกรมากขึ้น โดยในปี 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนด
มาตรการสำคัญ 2 ประการ คือ

(1) กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการ
ในเขตอำเภอรอบนอกจะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 60 ของเงินฝาก และไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝาก
จะต้องเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้มาตรการนี้มุ่งผลให้มีการ
นำเอาเงินออมที่ระดมได้ภายในท้องถิ่นกลับไปพัฒนาท้องถิ่นและ
ช่วยให้เกษตรกรมีเงินใช้จ่ายลงทุนทำการผลิตต่อไป

(2) กำหนดเป็นนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยให้ธนาคาร-
พาณิชย์จัดสรรสินเชื่อเพื่อการเกษตรในอัตราส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี โดย
ในปี 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์
อำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรโดยตรงในอัตราร้อยละ 5 ของยอดเงินฝาก
ให้สินเชื่อคงค้างในปี 2517 และในระยะต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยน
เป้าหมายดังนี้

- ปี 2519 เพิ่มอัตราส่วนการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรง

เป็นร้อยละ 7 แต่ได้เปลี่ยนมาเป็นการกำหนดจากยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปี
ก่อนหน้าแทน จนถึงปัจจุบัน

- ปี 2520 เพิ่มอัตราส่วนการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรง
เป็นร้อยละ 9 ของเงินฝาก

- ปี 2521 คงอัตราส่วนการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยตรง
เท่ากับร้อยละ 9 และเพิ่มการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจการเกษตรอีกร้อยละ
2 ของเงินฝาก รวมเป็นการให้สินเชื่อการเกษตรทั้งหมดไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 11 ของเงินฝาก

- ปี 2522-2529 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปล่อยสินเชื่อ
ที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรงไม่น้อยกว่าร้อยละ 11 ของเงินฝาก และ
อีกร้อยละ 2 ของเงินฝาก ให้เป็นสินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร รวม
เป็นยอดเงินให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 13 ของ
เงินฝาก

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังกำหนดมาตรการเพื่อ
ส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้
ได้ตามเป้าหมายดังนี้

(1) กรณีที่สาขาในเขตอำเภอรอบนอกของธนาคารพาณิชย์
ไม่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ตามเงื่อนไข สาขาธนาคารพาณิชย์
ดังกล่าวจะต้องนำเงินส่วนที่ปล่อยสินเชื่อได้ไม่ครบตามเงื่อนไข ไป
ฝากไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทยโดยไม่ได้รับดอกเบี้ยหรือถือเป็น
พันธบัตรรัฐบาลในจำนวน 4.5 เท่าของจำนวนเงินให้สินเชื่อที่ต่ำกว่า
เงื่อนไข

(2) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้
ตามเป้าหมาย จะต้องนำเงินส่วนที่เหลือนั้นไปฝากกับ ธกส. เพื่อ
ที่ ธกส.จะได้นำไปให้เกษตรกรกู้ต่ออีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ ธกส.จะจ่าย
ดอกเบี้ยเงินฝากให้กับธนาคารพาณิชย์ในอัตราเท่ากับอัตราดอกเบี้ย
เงินฝากประจำ 1 ปี

(3) การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในด้านการอำนวย
สินเชื่อเพื่อการเกษตรจะเป็นปัจจัยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้
ประกอบการพิจารณาข้อขอของธนาคารพาณิชย์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น
การพิจารณาขอเปิดสาขาธนาคาร การขอเพิ่มวงเงินขายลดตั๋วสัญญา
ใช้เงิน และการขอผ่อนผันในกรณีต่าง ๆ

จากมาตรการและนโยบายสินเชื่อการเกษตรที่กำหนดโดย
ธนาคารแห่งประเทศไทยข้างต้นนั้น นอกจากจะมีผลโดยตรงต่อการ

ขยายสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังเอื้ออำนวยให้
รทส. มีแหล่งเงินทุนสำหรับขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจและการเงินของ
นโยบายสินเชื่อการเกษตรของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบ
ด้วย

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยส่วนรวม โดยให้เกษตรกร
โดยทั่วไปได้รับสินเชื่อการเกษตรอย่างพอเพียงและทั่วถึงในอัตรา
ดอกเบี้ยพอสมควร

2. ให้มีการกระจายการผลิตพืชผลต่าง ๆ

3. ให้มีการใช้เทคนิคการผลิตที่ดีขึ้น

4. ให้สินเชื่อการเกษตรเป็นเครื่องมืออันหนึ่งในการปรับปรุง
โครงสร้างบางประการทางการเกษตร เช่น การตลาด การเก็บรักษา
พืชผล การถือครองที่ดิน เป็นต้น

5. ขยายตลาดเงินในระบบในท้องถิ่นให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

6. ลดอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงินนอกระบบ

7. ป้องกันมิให้เกษตรกรสร้างหนี้สินเกินกำลัง

8. ปรับปรุงฐานะชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรโดยทั่วไป

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายดังกล่าวยังคงค่อนข้างกว้าง โดยมิได้
มีการระบุโดยเด่นชัดว่ากลุ่มเกษตรกรเป้าหมายคือใคร ควรเป็นราย-
ใหญ่หรือรายเล็ก แต่จากรายงานการศึกษาต่าง ๆ ของธนาคารแห่ง
ประเทศไทย อาจพอสรุปได้ว่าเกษตรกรเป้าหมายที่ธนาคารแห่ง
ประเทศไทยต้องการให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อ คือ เกษตรกร
รายเล็กผู้ยากจนหรือเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกิน

สำหรับผลของการดำเนินการตามนโยบายสินเชื่อเพื่อการ
เกษตรของธนาคารแห่งประเทศไทยในระหว่างปี 2518-2529 ปรากฏ
ว่าธนาคารพาณิชย์และรทส. ได้มีการขยายปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่ม
ขึ้นมากโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ได้ขยายสินเชื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น
จาก 3,915.4 ล้านบาท ในปี 2518 เป็น 78,439.4 ล้านบาท ในปี
2529 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 20 เท่าตัว ตลอดจนทำให้มีการขยาย
สินเชื่อออกไปยังส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นมาก โดยพิจารณาได้จากสัดส่วน
เงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของสาขาธนาคารพาณิชย์ ขยายตัวเพิ่มขึ้น
จากร้อยละ 43.3 ในปี 2510 เป็นร้อยละ 48.5 ในปี 2518 และ
เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 69.6 และ 77.8 ในปี 2530 และ 2532 ตาม
ลำดับ และเมื่อพิจารณาสัดส่วนเงินให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรโดย

รวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในสาขาเกษตรกรรมสูงขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ 7.4 ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (2515-2518) เป็นร้อยละ 15.1 และ 30.7 ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (2520-2524) และฉบับที่ 5 (2525-2529) ตามลำดับ ทั้ง ๆ ที่แนวโน้มของผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรรมในช่วงเวลาดังกล่าวมีสัดส่วนหรือความสำคัญลดลงโดยตลอดก็ตาม

อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2528-2529 ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถอำนวยความสะดวกในการเกษตร โดยเฉพาะสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรงได้ตามเป้าหมาย โดยมีสาเหตุสำคัญคือ ประการแรก ภาวะราคาพืชผลเกษตรตกต่ำติดต่อกันมาหลายปี ธนาคารพาณิชย์จึงเข้มงวดต่อการให้สินเชื่อการเกษตรมากขึ้น ประการที่สองสถานการณ์การขายสินเชื่อเพื่อการเกษตรค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการผลิตภาคเกษตรลดความสำคัญลงเมื่อเทียบกับภาคการผลิตอื่น ๆ และประการที่สาม ธกส.ไม่สามารถรับฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถอำนวยความสะดวกเพื่อการเกษตรได้ครบตามเป้าหมายได้เต็มจำนวน เนื่องจากมีต้นทุนสูงประกอบกับ ธกส.เองก็มีปัญหาในเรื่องการขายสินเชื่อด้วย ดังนั้นในปี 2530 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรใหม่โดยเปลี่ยนชื่อเป็นสินเชื่อสู่ชนบท เพื่อให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันเกษตรกรมิได้มีอาชีพทางการเกษตรแต่เพียงอย่างเดียวดังเช่นในอดีต ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการสนองตอบแนวนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมในส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญที่มีศักยภาพสูงในการเพิ่มผลผลิต สามารถรองรับแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี และยังสามารถป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานจากส่วนภูมิภาคมายังส่วนกลางได้อีกด้วย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทบทวนเป้าหมายสินเชื่อเพื่อการ

เกษตรใหม่ (ที่เรียกว่า สินเชื่อสู่ชนบท) ด้วยการเพิ่มสัดส่วนเป้าหมายการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 20 ของยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปีก่อนหน้า โดยในจำนวนนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 14 ของยอดเงินฝากจะต้องเป็นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรโดยตรง (ตามนิยามเดิม)^{2/} รวมกับสินเชื่อที่ให้แก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมในภูมิภาค^{3/} ส่วนที่เหลืออีกไม่เกินร้อยละ 6 กำหนดให้เป็นสินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร (ตามนิยามเดิม แตรวมโรงสีข้าว) ทั้งนี้นับตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตามการอำนวยความสะดวกของธนาคารพาณิชย์ในปี 2530 ยังต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจากปัญหาหลายประการ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงกลุ่มเป้าหมายของสินเชื่อสู่ชนบทเพิ่มขึ้นในระหว่างปี 2531-2532 โดยให้นับรวมการอำนวยความสะดวกให้กับ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ออมทรัพย์ แรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ โครงการพัฒนาชนบท และการขยาย

^{2/} หมายถึง สินเชื่อเฉพาะด้านเงินคงค้างที่ให้แก่การกสิกรรม การประมงและการเลี้ยงสัตว์หักสินเชื่อส่วนที่นำตัวเงินไปลดช่วงกับ ธปท. รวมเงินนำฝากที่ ธกส. และพันธบัตรลงทุนตามนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร

^{3/} หมายถึง กิจการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ตามที่ระบุในธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2528 ทั้งนี้กิจการดังกล่าวจะต้องได้รับวงเงินและมียอดคงค้าง สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ไม่เกิน 3 ล้านบาทและมีโรงงานตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม ยกเว้นในเขตนิคมอุตสาหกรรม

วงเงินของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมจากเดิมไม่เกิน 3 ล้านบาท เป็นไม่เกิน 10 ล้านบาท และให้รวมถึงกิจการเหมืองแร่ รายย่อยด้วย ทั้งนี้ปรากฏว่าการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นเป็นลำดับแต่การอำนวยความสะดวกโดยตรงยังคงต่ำกว่าเป้าหมายโดยตลอด

3. สถานการณ์สินเชื่อการเกษตรในปัจจุบัน

สถานการณ์ตลาดสินเชื่อการเกษตรของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดคือการเพิ่มบทบาทของสถาบันการเงินในระบบ^{4/} โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งได้เข้ามาเป็นแหล่งเงินกู้ทดแทนแหล่งเงินกู้นอกระบบ^{5/} ทำให้แหล่งเงินกู้นอกระบบลดความสำคัญลงมาก

สำหรับสถานการณ์สินเชื่อการเกษตรของไทยในปัจจุบันพอจะสรุปให้เห็นภาพรวมได้ดังนี้

3.1 นับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมา ส่วนแบ่งของตลาดสินเชื่อในระบบได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 90 ของปริมาณสินเชื่อที่เกษตรกรได้รับทั้งหมด เหลือเพียงประมาณร้อยละ 45-50 ในช่วงทศวรรษ 2520-2530 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดตั้งธกส. และการดำเนินนโยบายการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ขยายสินเชื่อให้แก่ภาคเกษตรกรรมตั้งแต่ปี 2518 และเปลี่ยนมาเป็นนโยบายสินเชื่อชุมชนบทในปี 2531-ปัจจุบัน

3.2 สินเชื่อการเกษตรในชนบท ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อระยะสั้น ไม่ว่าจะเป็นในระบบหรือนอกระบบ เหตุที่ตลาดสินเชื่อการเกษตรของไทยเน้นการให้กู้ระยะสั้น เกิดจากปัจจัยทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทาน ในทางด้านอุปสงค์นั้นเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกพืชล้มลุกมากกว่าพืชยืนต้น ซึ่งมีความต้องการเงินทุนในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว สำหรับในด้านอุปทานนั้นผู้ที่ปล่อยสินเชื่อระยะยาว ต่างต้องการหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยทั่วไปหลักทรัพย์ที่นิยมใช้กันก็คือที่ดิน แต่ที่ดินทำการเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีโฉนด หรือนส.3 ซึ่งเป็นเอกสารที่บังคับจำนองได้ตามกฎหมาย

3.3 สำหรับตลาดสินเชื่อในระบบในปัจจุบัน สถาบันการเงิน

ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตรกรรม ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์และธกส. ซึ่งหากพิจารณาในแง่ปริมาณสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้เกษตรกรกู้ยืมโดยตรงในปี 2532 มีจำนวน 72.3 พันล้านบาท ซึ่งสูงกว่าธกส.กว่า 2 เท่าตัว แต่โดยที่ธุรกิจการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรมีความเสี่ยงสูง และต้นทุนการดำเนินการ (Transaction Cost) สูง ในขณะที่คิดอัตราดอกเบี้ยได้ไม่สูงนัก ทำให้ธนาคารพาณิชย์จึงพยายามปล่อยกู้แก่เกษตรกรที่มีฐานะดีเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังปรากฏว่า ธนาคารพาณิชย์ได้นำรวมการปล่อยกู้แก่กิจกรรมนอกภาคการเกษตร เช่น การไปทำงานต่างประเทศ การก่อสร้าง การปล่อยกู้แก่พ่อค้าท้องถิ่น ฯลฯ เป็นสินเชื่อการเกษตร แต่ได้พิจารณาในแง่ของความเสี่ยงทั่วถึงของการให้สินเชื่อ ปรากฏว่า ธกส.เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด

3.4 ในด้านผู้กู้ นั้น ปรากฏว่าเมื่อแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่ม คือเกษตรกรที่มีฐานะดี ซึ่งมีฐานะดีมีรายได้ประจำในชนบท พ่อค้าทั้งในและนอกหมู่บ้านรวมถึงผู้ค้าขายสินค้าแบบผ่อนส่ง

^{4/} ประกอบด้วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร

^{5/} ประกอบด้วยเกษตรกรที่มีฐานะดีมีรายได้ประจำในชนบท พ่อค้าทั้งในและนอกหมู่บ้านรวมถึงผู้ค้าขายสินค้าแบบผ่อนส่ง

สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะปานกลาง จะกู้จาก ธกส.เป็นหลักและถ้าจำเป็นก็จะกู้จากผู้ให้กู้นอกระบบเพิ่มเติม กลุ่มเกษตรกรที่ค่อนข้างยากจนจะมีโอกาส

กู้จากแหล่งสินเชื่อนอกระบบ ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ยากจนมากจะเป็นกลุ่มที่ไร้หนี้สิน เนื่องจากไม่มีผู้ให้กู้รายใดจะยอมปล่อยสินเชื่อให้กับคนกลุ่มนี้

	แหล่งเงินทุน
ฐานะดี (20%)	ธนาคารพาณิชย์ (ส่วนใหญ่)
ปานกลาง (30%)	ธกส.
ค่อนข้างยากจน	ธนาคารพาณิชย์ ธกส. (ส่วนใหญ่)
	นอกระบบ ธกส.
ยากจนมาก (50%)	นอกระบบ (ส่วนใหญ่)
	ไม่มีแหล่งเงินให้กู้ยืม

รูปที่ 1

การแบ่งกลุ่มเกษตรกรและแหล่งเงินทุน

3.5 แหล่งเงินทุนในระบบไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์หรือ ธกส. ต่างไม่สามารถจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่เกษตรกรได้อย่างเสรี แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ ทำให้ธนาคารพาณิชย์หันมาวางเงื่อนไขที่เข้มงวดเพื่อสกัดกั้นผู้ที่มีภาวะความเสี่ยงสูงออกไป โดยกว่าร้อยละ 90 ของสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยให้แก่เกษตรกรจะต้องมีที่ดินค้ำประกัน สำหรับ ธกส. นั้นมีเงื่อนไขในการให้กู้ยืมไม่เข้มงวดเท่ากับธนาคารพาณิชย์ โดย ธกส. ยอมปล่อยกู้แก่ลูกค้าที่รวมกลุ่มขึ้นมาค้ำประกันหนี้สินซึ่งกันและกัน ธกส. จึงต้องมีการติดตามหนี้ของตนอย่างเข้มงวดกว่า และต้นทุนการบริหารหนี้ของ ธกส. จึงค่อนข้างสูง

4. ปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกเพื่อการเกษตรของสถาบันการเงิน

หลักการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินโดยทั่วไป ย่อมจะต้องรักษาและปฏิบัติตามนโยบายการให้สินเชื่อที่ดี โดยจะต้องพิจารณาจากตัวบุคคล ความสามารถในการประกอบการ ความสามารถในการชำระหนี้ ทุน หลักประกัน เงื่อนไขและผลงานที่ผ่านมาเป็นสำคัญ ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วธุรกิจการเกษตรต้องการความช่วยเหลือทางการเงินแต่ละรายไม่มากนัก และวิธีการให้สินเชื่อไม่ซับซ้อนแต่ในทางปฏิบัติเนื่องจากจำนวนเกษตรกรมีมาก และอยู่กันกระจัดกระจายทั่วประเทศ ทำให้อำนวยสินเชื่อเกษตรกรมีภาระด้านค่าใช้จ่าย (Transaction Cost) สูง และมีความเสี่ยงสูง ซึ่งเป็นเหตุผลให้สถาบันการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรโดยตรงได้มากนักเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีเหตุผลพื้นฐานอีกหลายประการคือ ประการแรก ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ไม่มีสาขาหรือ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกในการเกษตรเพียงพอ ประการที่สอง ธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องบริหารสินเชื่อตามพื้นฐานของการประกอบธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก และประการสุดท้ายการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์จะต้องพยายามลดความเสี่ยงในการอำนวยความสะดวก ในขณะที่การอำนวยความสะดวกในการเกษตรมักจะมีความเสี่ยงสูงกว่าธุรกิจประเภทอื่น

นอกจากปัญหาพื้นฐานดังกล่าวแล้วการอำนวยความสะดวกในการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อีก ซึ่งพอจะสรุปได้คือ

(1) ปัญหาด้านบุคลากร เป็นเรื่องสำคัญเพราะบุคลากรที่จะต้องทำงานในด้านการอำนวยความสะดวกในการเกษตรนอกจากจะต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับอาชีพและการดำเนินงานของเกษตรกรแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถที่จะถ่ายทอดวิชาการใหม่ ๆ ตลอดจนถึงคำแนะนำด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร โดยธนาคารพาณิชย์ต้องลงทุนมากในเรื่องการจ้างพนักงานและการอบรมฝึกฝนการอำนวยความสะดวก

(2) การดำเนินการอำนวยความสะดวกในการเกษตรต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รถยนต์ คำน้ำมันรถ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกติดตามและควบคุมการใช้สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การเสี่ยงภัยทางการผลิตการเกษตรมีมาก ทั้งภัยธรรมชาติ (natural risk) การเสี่ยงภัยทางด้านราคา (price risk) ตลอดจนการเสี่ยงภัยทางด้านเทคโนโลยี (technological risk) ซึ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาด้านการชำระหนี้คืน

(4) ปัญหาในด้านต้นทุนเงินกู้สูง เนื่องจากการแข่งขันในตลาดการเงิน ทำให้อัตราดอกเบี้ยที่คิดแก่เกษตรกรสูงตามไปด้วย

(5) ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกรเอง ซึ่งอาจแบ่งพิจารณาได้เป็น

- พื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรค่อนข้างต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้
- สภาพพื้นที่ทำกินของเกษตรกรห่างไกลจากการคมนาคม การชลประทาน ตลอดจนเกษตรกรบางท้องที่มีพื้นที่ทำกินน้อย ไม่สามารถขยายการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้
- เกษตรกรยังได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและ

เทคโนโลยีค่อนข้างจำกัด

- ภาวะราคาลดลงไม่แน่นอน ทำให้การคาดหมายรายได้ของเกษตรกรไม่แน่นอนโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย

- เกษตรกรไม่ยอมเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการเพาะปลูกพืช

- เกษตรกรมักจะถูกกักตุนหรือพ่อค้าท้องถิ่นเพราะการกักตุนสะดวก ตลอดจนมีความใกล้ชิดกับเกษตรกร

- เกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ดังนั้นโอกาสที่จะกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์จึงมีน้อย

อย่างไรก็ตามธนาคารพาณิชย์ได้พยายามปรับตัวลดความเสี่ยงในการอำนวยความสะดวกในการเกษตรด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายประการด้วยกันคือ ประการแรก มีการจัดตั้งองค์กรอำนวยความสะดวกในการเกษตรขึ้นในสำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์หลายแห่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการบริหารงานสินเชื่อในการเกษตรและเป็นการสร้างความชำนาญพิเศษในเรื่องการปล่อยสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประการที่สอง การให้สินเชื่อการเกษตรในรูปโครงการ (project lending) ซึ่งนอกจากจะลดความเสี่ยงลงแล้วยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมากขึ้น และประการที่สาม มีการกระจายงานด้านสินเชื่อการเกษตรไปยังสาขาของธนาคารมากขึ้น ซึ่งทำให้การอำนวยความสะดวกและการติดตามดูแลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในส่วนของการอำนวยความสะดวกในการเกษตรของธกส. มีปัญหาค่อนข้างเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาบางประการที่น่าสนใจคือ

(1) เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้ ธกส. ขยายสินเชื่อให้กับกลุ่มเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน เพื่อทดแทนสินเชื่อในระบบทั้งนี้การที่ ธกส. ขยายสินเชื่อให้กับเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวมีต้นทุนการดำเนินงานค่อนข้างสูง เนื่องจาก ธกส. จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องดูแลทางด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากสินเชื่อ คือด้านวิชาการ เทคโนโลยี การตลาด ตลอดจนไปถึงการติดตามควบคุมสินเชื่อ เพราะมีโอกาสเสี่ยงต่อหนี้สูญมาก

(2) ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเรื่องที่ดิน โดยเฉพาะเกษตรกรชั้นเล็กที่อาศัยในเขตป่าเสื่อมโทรม สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการยากที่ ธกส. จะขยายสินเชื่อโดยไม่แก้ปัญหาด้านพื้นฐาน

(3) ปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนเงินให้กู้ยืม (cost of fund) สูงขึ้น

เรื่อย ๆ ตามสภาพการแข่งขันในตลาดการเงิน แต่ระดับของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมไม่สามารถปรับตัวได้รวดเร็วตามสภาวะอัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงิน เพราะการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเป็นเรื่องยาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อการเมือง ทำให้ต้นทุนของ ธกส.เพิ่มสูงขึ้นกว่าการขยายตัวของรายได้

5. ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายและมาตรการสินเชื่อเพื่อการเกษตร

แม้การขยายตัวของปริมาณเงินให้สินเชื่อการเกษตรของสถาบันการเงินจะเพิ่มขึ้นมาก นับตั้งแต่มีการกำหนดเป้าหมายให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกเพื่อการเกษตรอย่างเด่นชัดตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา ก็ยังปรากฏว่ามีปัญหาหรือประเด็นทางนโยบายด้านสินเชื่อการเกษตรที่ต้องมีการศึกษาทบทวนหลายประการด้วยกัน ที่สำคัญคือ

5.1 ปัญหาการกระจุกตัวของสินเชื่อการเกษตร เท่าที่ผ่านมามีการขยายตัวของสินเชื่อการเกษตรโดยสถาบันการเงินมากขึ้น แต่ก็ยังปรากฏว่าปริมาณสินเชื่อดังกล่าวยังคงอยู่ในมือของเกษตรกรที่มีฐานะดีและปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันการเงินพยายามที่จะลดการเสี่ยงภัยและลดค่าใช้จ่ายในการให้กู้ยืม ทำให้เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ในภาคเกษตรมีโอกาสน้อยที่จะได้รับการสินเชื่อจากสถาบันการเงิน และยังคงต้องพึ่งพาตลาดเงินนอกระบบอยู่ต่อไป อย่างไรก็ตามแม้ ธกส.จะมุ่งดำเนินการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวมากขึ้นแต่ก็เป็นไปอย่างจำกัด

5.2 การที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แก่เกษตรกรต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมในตลาดการเงิน เป็นประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างกว้างขวาง เนื่องจากนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำของรัฐบาลนั้น น่าจะส่งผลกระทบในด้านกลไกการทำงานของตลาดเงินและต่อภาคเกษตรเอง มักจะให้บริการสินเชื่อส่วนใหญ่แก่เกษตรกรผู้มีฐานะดีเนื่องจากมีความเสี่ยงและต้นทุนการให้กู้ยืมต่ำกว่าเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน และจะส่งผลให้เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนเหล่านั้นมีโอกาสที่จะได้รับบริการจากสถาบันการเงินน้อยและต้องหันไปพึ่งตลาดเงินนอกระบบ

5.3 ปัญหาการผลิตในภาคเกษตรกรรมยังมีความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่

ยังปรากฏเป็นจริงในปัจจุบันและคงจะเป็นปัญหาต่อไปในอนาคต ปัญหานี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาคือ ปัญหาการชำระคืนหนี้ของเกษตรกรและมีส่วนทำให้เกิดเกษตรกรบางส่วนไม่มีโอกาสใช้บริการสินเชื่อจากตลาดเงินในระบบ

5.4 ปัญหาการใช้เงินกู้อย่างไม่มีประสิทธิภาพของเกษตรกร หรืออีกนัยหนึ่ง เกษตรกรนำเอาเงินกู้ไปใช้จ่ายในทางที่ไม่ได้เป็นการเพิ่มผลผลิตโดยตรง อย่างไรก็ตามปัญหานี้เป็นปัญหาที่ป้องกันได้ยาก และค่อนข้างซับซ้อนเพราะยากที่จะแบ่งแยกว่าเกษตรกรใช้เงินกู้ผิดประเภท ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากแบบแผนการใช้จ่ายและกระแสเงินสด (cash flow) ของเกษตรกร และปัญหาการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของเกษตรกรนี้ ธกส.จึงได้ทำโครงการให้สินเชื่อเป็นสิ่งของ (credit in kind) แม้ว่าจะได้รับผลสำเร็จพอสมควร แต่ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกัน

5.5 จากการขยายตัวของสินเชื่อภาคเกษตรกรรมนับตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา บทบาทของธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้ให้กู้สำคัญของตลาดสินเชื่อในระบบ และปัญหาการกระจุกตัวของปริมาณเงินให้สินเชื่อ ได้ชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญสำหรับตลาดสินเชื่อการเกษตรของไทยในปัจจุบันไม่ใช่ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน แต่เป็นปัญหาความสามารถในการดูดซับเงินทุนของภาคเกษตรกรรม

6. แนวทางการดำเนินนโยบายสินเชื่อการเกษตรในระยะต่อไป

เพื่อให้การอำนวยความสะดวกการเกษตรบรรลุตามวัตถุประสงค์และให้มีผลในทางปฏิบัติกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะให้เกษตรกรได้รับสินเชื่อเพื่อไปเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การยกระดับรายได้และเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม แนวนโยบายสินเชื่อการเกษตรในระยะต่อไปควรจะมีแนวทางและมาตรการดังต่อไปนี้

6.1 แนวความคิด

(1) การพิจารณาแบ่งเกษตรกรออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถที่จะพัฒนาหรือได้รับการพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การอำนวยความสะดวกการเกษตรในระยะต่อไปจะขยายผลออกไปอย่างกว้างขวางตลอดจนมุ่งแก้ไขปัญหาคือพื้นฐาน คือการกระจายรายได้ในสังคม ทั้งนี้แนวนโยบายสินเชื่อการเกษตรในระยะต่อไปควรจะมีมุ่งเน้นกลุ่มเกษตรกรชั้นเล็กและ

ยากจน และรัฐควรจะต้องจัดหาบริการอื่นที่จำเป็นและการให้การอุดหนุน (subsidy) ในด้านต่าง ๆ

(2) ปัจจัยที่จำเป็นอื่น ๆ นอกเหนือจากสินเชื่อ จะต้องจัดหาให้แก่ภาคการเกษตร เช่น บริการด้านการตลาด เทคโนโลยี ความรู้ทางวิชาการ เนื่องจากสินเชื่อเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาภาคเกษตรกรรม นโยบายสินเชื่อเกษตรนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของนโยบายของการเกษตร ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาประสานสอดคล้องกัน

(3) ทิศทางของภาคเกษตรกรรมของไทยในระยะต่อไป สาขาการปลูก (crop) จะเป็นภาคที่ได้รับผลกระทบจากภาวะการแข่งขันในตลาดโลกมากขึ้น ในขณะที่การผลิตสาขาการปลูกจะลดความสำคัญลงเนื่องจากกำลังแรงงานส่วนหนึ่งจะถูกดึงไปยังภาคการผลิตอื่นโดยเฉพาะอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งจะทำให้สาขาการปลูกขาดแคลนกำลังแรงงานในอนาคต และต้นทุนการผลิตในสาขาการปลูกสูงขึ้น ดังนั้นความต้องการทุนเพื่อที่จะปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจะมีมากขึ้น

6.2 แนวทางสินเชื่อเพื่อการเกษตร

แนวทางสินเชื่อเพื่อการเกษตรในระยะต่อไป นอกจากจะต้องมุ่งเน้นด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และการกระจายรายได้แล้วยังต้องพิจารณาถึงการแก้ไขปัญหาค่าขึ้นและสภาพแวดล้อมของธุรกิจการเกษตรในอนาคต ดังนั้นแนวทางสินเชื่อเพื่อการเกษตรควรจะมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) รัฐบาลต้องเน้นเป็นพิเศษในการขยายสินเชื่อการเกษตรไปยังกลุ่มเกษตรกรชั้นเล็กและยากจนให้มากขึ้น ตลอดจนให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เทคโนโลยี และการตลาดให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

(2) ทิศทางการอำนวยสินเชื่อควรเป็นแบบผสมผสานกันระหว่างเกษตรกรหน่วยงานเอกชน หน่วยงานราชการในระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนสถาบันการเงิน เพื่อให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

(3) สนับสนุนให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ให้อำนาจของโครงการครบวงจร ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงในการผลิตของเกษตรกรและการให้กู้เงินของสถาบันการเงินลงได้บ้าง

(4) การปรับปรุงการผลิตในภาคเกษตรจะต้องทำไปพร้อม ๆ กับการอำนวยสินเชื่อเกษตร เพราะเป็นไปไม่ได้ที่สินเชื่อการเกษตรจะทำให้การพัฒนาการเกษตรประสบผล โดยที่ปัจจัยอื่น ๆ ยังขาด

แคลนหรือไร้ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการตลาด นโยบายด้านราคา เทคโนโลยี การชลประทาน ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาพร้อม ๆ กันไป

(5) เร่งรัดแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างการเกษตร โดยเฉพาะโครงสร้างการเกษตรที่ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการผลิต คือ ปัญหาการเช่าที่ดิน การขาดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเล็กลงไป เพราะหากโครงสร้างดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข แม้จะมีการขยายสินเชื่อการเกษตรมากขึ้น ผลกระทบก็คงเป็นไปอย่างจำกัด

(6) ควรมีการพิจารณาปรับปรุงการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อการเกษตรให้สอดคล้องกับภาวะที่แท้จริงของอุปสงค์และอุปทานมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนทำให้ตลาดสินเชื่อเกษตรบรรลุความสำคัญลง

(7) จัดมาตรการที่จะสร้างแรงจูงใจให้สถาบันการเงินต่าง ๆ สนใจที่จะอำนวยสินเชื่อการเกษตรมากขึ้น ซึ่งอาจจะทำโดยการจัดตั้งกองทุนประกันสินเชื่อ การประกันภัยพืชผลเพื่อลดความเสี่ยงในการอำนวยสินเชื่อ

(8) ปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนสนับสนุนให้เกษตรกรจัดตั้งกลุ่มทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยรัฐจะต้องช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

สำหรับแนวทางดำเนินการดำเนินงานของสถาบันการเงินในระบบที่อำนวยสินเชื่อการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารพาณิชย์และธกส. ควรจะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ปรับปรุงการดำเนินงานของ ธกส. ให้เป็น Professional Bank ในด้านการอำนวยสินเชื่อการเกษตรโดยจะต้องมีการปรับปรุงองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการอย่างจริงจัง เพื่อให้ธกส.สามารถขยายการให้สินเชื่อได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

(2) ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ควรมีการจัดตั้งองค์กรโดยเฉพาะสำหรับรับผิดชอบสินเชื่อการเกษตร เพื่อให้การบริหารงานสินเชื่อการเกษตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(3) หากธนาคารพาณิชย์ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการอำนวยสินเชื่อการเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจยกเลิกมาตรการกำหนดเป้าหมายสินเชื่อสู่ชนบท และมอบหมายงาน

นี้ให้กับ ธกส.เป็นผู้ดำเนินการ แต่ธนาคารพาณิชย์จะต้องฝากเงินเป็นจำนวนหนึ่งไว้กับ ธกส. และให้ ธกส.นำเงินจำนวนนั้นไปอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรอีกต่อหนึ่ง

(4) ธนาคารแห่งประเทศไทยควรกำหนดแนวทางให้ธนาคารพาณิชย์จะกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสาขาในท้องถิ่นมากขึ้น ตลอดจนธนาคารพาณิชย์ควรมีการจัดตั้งสำนักงานภาคของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจในการกำกับดูแลสินเชื่อเกษตรกรในท้องถิ่นได้ใกล้ชิดมากขึ้น

(5) รัฐบาลควรสนับสนุนการดำเนินงานของ ธกส. โดยการจัดหาแหล่งเงินกู้ต่อราคาดอกเบี้ยต่ำให้มากขึ้น ตลอดจนให้เงินอุดหนุนในบางกรณี เช่น การเร่งรัดการอำนวยความสะดวกการเกษตรแก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจน

7. บทสรุป

ในช่วงระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา การขยายตัวของสินเชื่อการเกษตรของไทยได้เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้มีสาเหตุสำคัญมาจากการที่รัฐบาลโดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกสินเชื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นแหล่งเงินให้กู้ยืมที่สำคัญของธกส. จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นที่เชื่อกันว่าเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์และธกส.สามารถลดบทบาทของแหล่งเงินกู้ธนาคารในระบบลงได้มาก

ปัญหาสำคัญของการอำนวยความสะดวกการเกษตรของไทยก็คือ

เกษตรกรที่มีฐานะดีและปานกลางเท่านั้นที่มีโอกาสได้ใช้บริการสินเชื่อของสถาบันการเงินในระบบ ส่วนเกษตรกรชั้นเล็กและยากจนยังต้องพึ่งบริการของแหล่งสินเชื่อในระบบ หรือไม่มีโอกาสที่จะได้รับบริการจากแหล่งเงินกู้ใดๆเลย ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการผลิตภาคเกษตรยังมีความเสี่ยงสูงกว่าธุรกิจอื่น ๆ ตลอดจนมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง ทำให้สถาบันการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไม่ให้ความสำคัญในด้านการอำนวยความสะดวกการเกษตรเท่าที่ควร

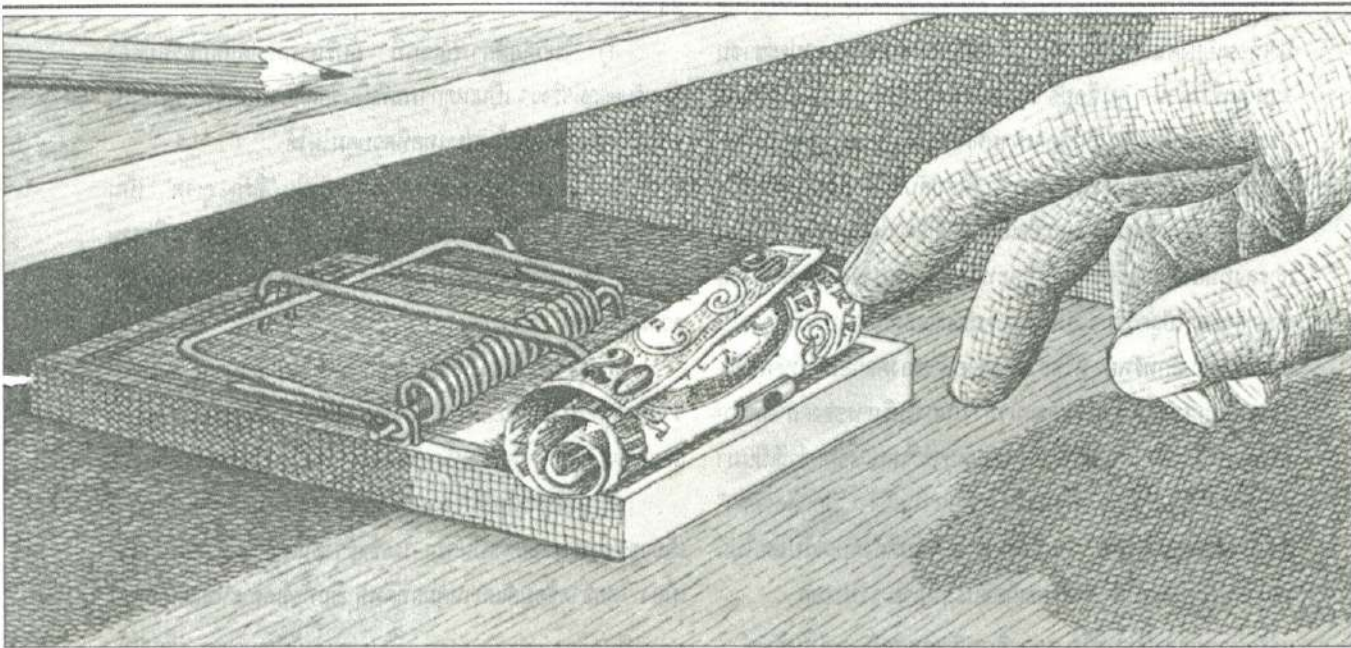
สำหรับแนวทางนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรในระยะต่อไป รัฐบาลควรมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจนมากขึ้น โดยมี ธกส.เป็นตัวนำ นอกจากนี้รัฐบาลควรจะต้องมีมาตรการเสริมอื่น ๆ ที่จำเป็นคือด้านวิชาการ เทคโนโลยีการตลาด เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิตทางการเกษตร ตลอดจนจะต้องมีการปรับปรุงองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องคือสถาบันการเงิน องค์กรของเกษตรกร และเพื่อแก้ไขปัญหาคือพื้นฐานของเกษตรกร เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหากรรมสิทธิ์ เป็นต้น

เมื่อนโยบายสินเชื่อเกษตรเป็นเพียงส่วนหนึ่งของนโยบายการเกษตรของชาติ การพัฒนาภาคเกษตรจึงเป็นเรื่องของกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่างที่จะต้องทำงานไปพร้อม ๆ กัน หากสภาพการเกษตรไม่เอื้ออำนวยให้สินเชื่อการเกษตรก็จะไม่มีผลทำให้ผลผลิตหรือรายได้สูงขึ้น การปรับปรุงเพียงนโยบายสินเชื่อก็อาจจะมีประโยชน์น้อยกว่าที่คาดหวัง ■ □

แนวทางในการบริหาร ในภาวะวิกฤติ ของธุรกิจหลักทรัพย์

* ผศ. ดร. สุทิน นพเกต

ในสภาวะวิกฤติการณ์การเมืองของโลกโดยเฉพาะการสู้รบในตะวันออกกลาง ในปัจจุบันระหว่างกลุ่มประเทศอาหรับ โดยการเริ่มต้นของ **ซัดดัม ฮุสเซน** จอมกระหายอำนาจแห่งอิรัก ผู้ยกทัพเข้ายึดครองคูเวต ซึ่งเป็นประเทศที่มีแหล่งน้ำมันดิบที่สำคัญของโลก ซึ่งทำให้มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาวะตลาดหุ้นและการดำเนินธุรกิจหลักทรัพย์ทั้งของโลกและของประเทศไทยอย่างรุนแรงและต่อเนื่องในขณะเดียวกันวิกฤติการเมืองไทยทั้งช่วงก่อนการ

อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลและหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจทำให้ภาพพจน์ของรัฐบาล ตลอดจนเสถียรภาพและความเชื่อมั่นในความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติ โดยรัฐบาลชาติชาย ๑ ในสายตาของประชาชนนั้นได้เสื่อมถอยลงอย่างถึงที่สุดแล้ว โดยเฉพาะการทุจริตของรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลหลายคนที่น่าไปสู่ความตกต่ำทางการเมืองอย่างยิ่งที่สุด โดยเฉพาะการให้สัมภาษณ์ในเชิงโยนความเลวร้ายของการทุจริตว่าเป็นนโยบายในการหาเงินเข้าพรรคในสังกัด จนทำให้เกิดวิกฤติศรัทธาในทางการเมือง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยอย่างรุนแรง

ผลกระทบต่อตลาดหุ้นและธุรกิจหลักทรัพย์

ธุรกิจหลักทรัพย์และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในรูปแบบของการซื้อขายหุ้นในปัจจุบันได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์การซื้อขายหุ้นไทยอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเรียกได้ว่าจะเป็นวิกฤติการณ์ด้านหุ้น ซึ่งราคาตกต่ำลงติดต่อกัน ผู้ที่อยู่ในวงการหุ้นต่างตระหนกและเกรงกลัวภาวะสงครามตะวันออกกลาง โดยเฉพาะจากพฤติกรรมของคูร์ดเฟลัคคือ อิรักซึ่งแสดงพฤติกรรมเหี้ยมโหดป่าเถื่อนเยี่ยงคนไร้สติสัมปชัญญะ โดยใช้มาตรการเอาประชาชนจำนวนเป็นล้าน ๆ คนที่อยู่อาศัยในคูเวตในกรุงแบกแดด เป็นตัวประกันที่จะให้สหรัฐปฏิบัติการตามที่ตนเองต้องการ ดังนั้นพฤติการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นและยากแก่การยุติโดยสันติวิธี ยิ่งเหตุการณ์ในตะวันออกกลางยิ่งรุนแรงและยืดเยื้อมากขึ้นเท่าใด สภาพการณ์ของการลงทุนและการซื้อขายหุ้นก็จะทวีความรุนแรงและสับสนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะนำไปสู่ความจำเป็นในการระงับและหยุดการดำเนินการในการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือการซื้อขายหุ้นของตลาดหลักทรัพย์ชั่วคราว เพื่อทบทวนบทบาทและแนวทางในการบริหารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อีกทั้งกำหนดบทบาทที่เหมาะสมกว่าที่เป็นมาและที่จะดำเนินต่อไป เพื่อมิให้เกิดปัญหาในเชิง “วิกฤติศรัทธา” ขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ จนถึงขั้นที่ตลาดหุ้นต้องดับลงไปโดยไม่มีโอกาสปรับปรุงแก้ไข เช่นที่เคยเกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ

แนวทางการบริหารในภาวะวิกฤติของธุรกิจหลักทรัพย์

วิถีชีวิตของธุรกิจทุกประเทศและทุกวงการย่อม “มีขึ้นมีลง มียุคเฟื่องฟู ยุคดับเเฉ” “ยุคโดดเด่น และมียุคตกอับ” โดยเฉพาะเรื่องของธุรกิจหลักทรัพย์ซึ่งดำเนินการซื้อขายในรูปแบบของการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง อีกทั้งมีความล่อแหลมต่อการหักเหได้มาก และรุนแรงได้ง่ายที่สุดต่อเหตุการณ์และความผันแปรด้านการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งเป็นธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กับศรัทธาและความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อความสามารถของผู้บริหาร ศรัทธาที่มีต่อความสามารถของผู้บริหาร ศรัทธาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และปรับปรุงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดีขึ้นอย่างฉับพลัน ตรงไปตรงมาไม่ทวนและไม่ยกย่อน อีกทั้งไม่หลอกตนเองและผู้อื่นให้หลงผิดหมดศรัทธาและความเชื่อที่ว่าผู้บริหารที่เกี่ยวข้องได้ติดตามสถานการณ์

ทั้งด้านการเมืองและด้านเศรษฐกิจทั้งของโลกและของประเทศอย่างจริงจังต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์อย่างจริงจัง และด้วยข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง จนสามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของวิกฤติศรัทธาของประชาชนในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหุ้น ดังนี้

1) ในวิกฤติการณ์เช่นนี้ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ต้องยอมรับความจริงว่า เป็นเหตุการณ์ที่เป็นวิกฤติการณ์ทางการเมืองทั้งจากต่างประเทศและในประเทศที่ควบคุมไม่ได้

2) ผู้บริหารต้องยอมรับว่าเหตุการณ์ “อิรัก - คูเวต” เป็นเหตุการณ์ที่จะขยายตัวและยืดเยื้ออย่างแน่นอน โดยสังเกตพฤติกรรมของอิรัก ที่บ้าระห่ำและกระหายอำนาจ ที่ไม่ยอมจำนนต่อเหตุผลและความถูกต้อง

3) ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ผลกระทบโดยกลัฬหญา ที่จะมองว่าถ้าเหตุการณ์ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จะกระทบกระเทือนราคาหุ้นและความรู้สึกของผู้ลงทุนทั้งรายเล็กและรายใหญ่มากน้อยเพียงใด

4) ผู้บริหารต้องศึกษาความสับสนและความซับซ้อนด้านการเมืองของไทยเราอย่างเป็นจริง ไม่เข้าข้างตนเอง ไม่ตำหนินักการเมือง โดยขาดข้อมูลและเหตุผลที่ดีพอ อีกทั้งวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเป็นกลาง และเป็นธรรม เพื่อหาทางแก้ปัญหาและเผชิญหน้าผลกระทบอย่างองอาจและกล้าหาญ

5) ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ต้องไม่ตื่นตระหนกไม่ขวัญเสียง่าย ๆ ไม่อำพรางสถานการณ์ที่รุนแรงและเลวร้ายจนบรรดาผู้ซื้อขายหุ้นเข้าใจสถานการณ์ผิด ๆ

6) ผู้บริหารต้องให้การศึกษาคูหาและความรู้เรื่องธุรกิจหลักทรัพย์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

7) ผู้บริหารต้องแสวงหาแนวทางในการจัดคนเลวออกจากวงการตลาดหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นนักปั่นหุ้น นักสร้างสถานการณ์ ตลอดจนโบรกเกอร์ที่ขาดจรรยาบรรณและขาดความรับผิดชอบ

8) ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ควรยึดแนวทางพัฒนานักธุรกิจหลักทรัพย์ และนักบริหารที่เป็นตัวแทนจำหน่าย และโบรกเกอร์ โดยยึดหลัก “การสร้างนักธุรกิจที่ดี และนักบริหารมีอาชีพ

คือผู้สร้างเศรษฐกิจและเป็นผู้สร้างชาติ”

9) ผู้บริหารต้องปกป้องผลประโยชน์ของลูกค้า และผู้เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหุ้นอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ซื้อขายหุ้นรายย่อย

10) ผู้บริหารต้องมุ่งวางแผนการพัฒนารูขี้อย่างมีประสิทธิภาพระยะยาว โดยยึดมั่นหลักคุณธรรมทางการบริหาร ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นนักบริหารมืออาชีพให้ได้

11) ผู้บริหารต้องไม่ยึดมั่นกับอุดมคติ และความเชื่อมั่นของตนเองแต่ผู้เดียว แต่ควรรับฟังความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะ

การแสวงหาความเห็นจากภายนอกให้มากยิ่งขึ้น มิใช่เพียงการรับฟังจากบุคคลข้างเคียง

12) ผู้บริหารต้องสำรวจข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดในอดีตทั้งของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาและเร่งแก้ไขโดยด่วนที่สุด

13) ผู้บริหารต้องเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง และด้านเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรมบุคคลทั้งในภาพกว้างและในภาพลึก เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างฉับไว และคล่องแคล่วยิ่งขึ้น ☐ ☒

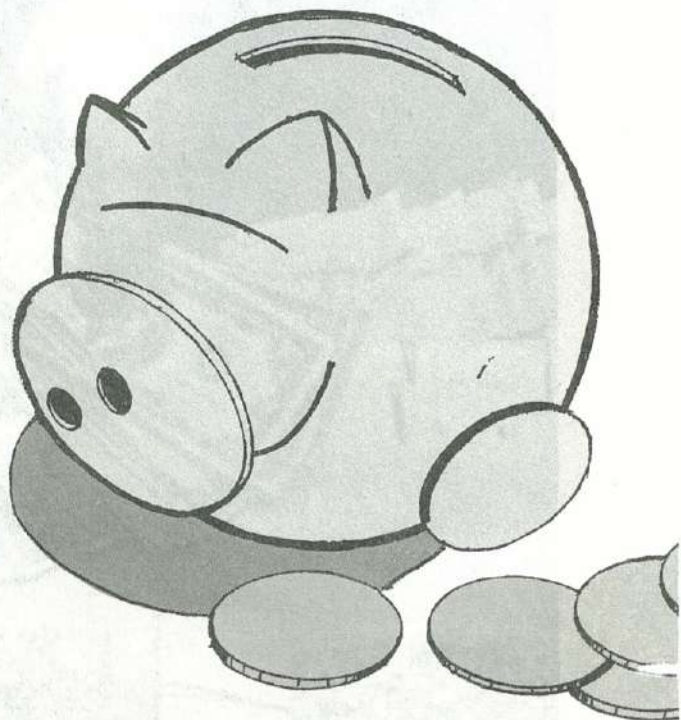
เรื่องน่ารู้

เกี่ยวกับ

“การเงิน”

* ผศ.พรณราย แสงวิเชียร

ปัจจุบันนี้ “การเงิน” นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในทุกแขนง และยิ่งเข้าไปมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้นอีกด้วย ดังนั้นหากผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ได้รู้จักและเข้าใจ “การเงิน”

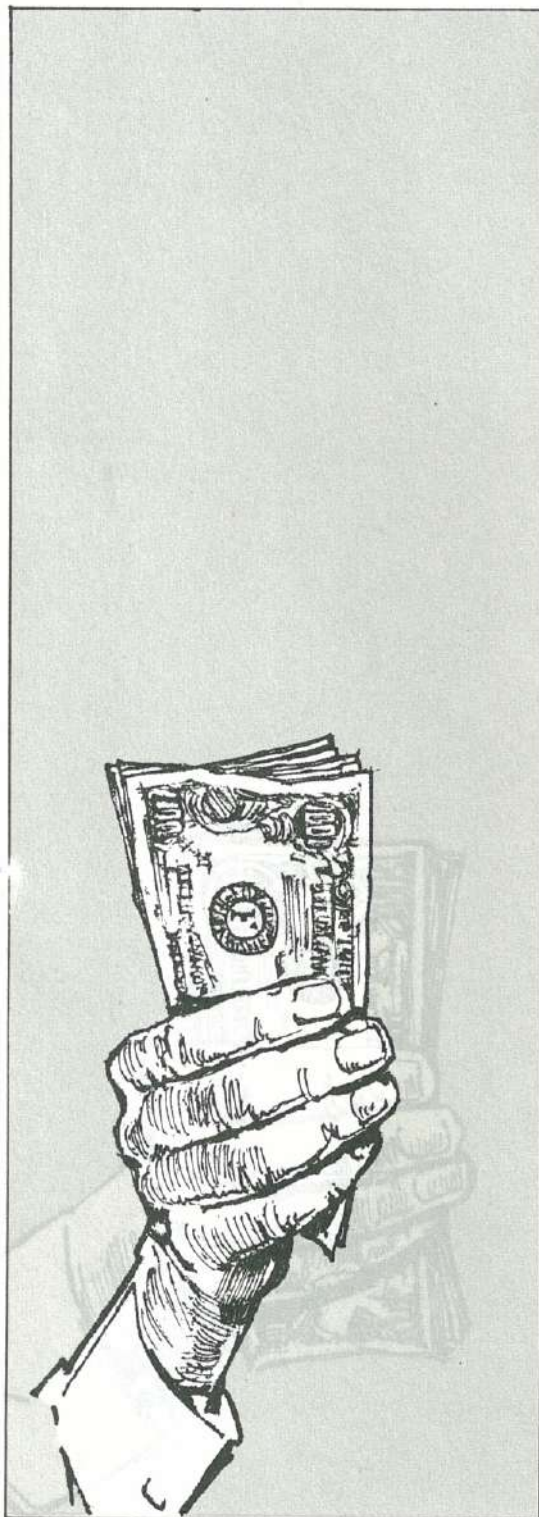
ตลอดถึง “กลไก” ของการเงินบ้างก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวันของเขาเหล่านั้นได้ดีขึ้น อย่างไรก็ดีในบทความนี้จะเพียงแต่นำเสนอแนวคิดหลักๆ ในบางเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือจะสามารถทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ “การเงิน” ได้ดีขึ้น ในเบื้องต้นนี้จะนำเสนอให้ทราบว่า จะสามารถแบ่งสาขาทางการเงินได้อย่างไรนั้นต่อไปก็จะนำเสนอถึงหลักพื้นฐานทางการเงินเพื่อให้ทราบว่าโดยหลักๆ แล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการเงินมาจากพื้นฐานในเรื่องใดบ้างและประการสุดท้ายจะเป็นการนำเสนอภาษาทางการเงินว่ามีที่มาและความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาอื่นในลักษณะอย่างไร

การแบ่งสาขาทางการเงิน

การเงินสามารถแบ่งออกได้เป็นสาขาเฉพาะอย่างหลายสาขายด้วยกัน ซึ่งแต่ละสาขาจะเป็นพื้นฐานสำหรับความรู้ทางด้านการเงินต่อไป สาขาหลักที่เป็นพื้นฐานสำหรับสาขาย่อยอื่นๆ แบ่งออกได้เป็น 3 สาขา คือ

1. การเงินและการธนาคาร (Money and Banking)

โดยชื่อของสาขาแล้วก็จะเกี่ยวข้องกับ “เงิน” (Money) ซึ่งถือเป็นรากฐานของการเงิน และเกี่ยวข้องกับ “สถาบัน” ที่บันดลให้เกิดเงินและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับ “เงิน” ซึ่งจะเป็นพื้นฐานทำให้ทราบว่าทำไมและอย่างไร อุปสงค์ของเงินจึงเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อราคา อัตราดอกเบี้ย ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของธุรกิจและสถาบันการเงินมีบทบาทอย่างไรต่อระบบเศรษฐกิจ ก่อนตอบคำถามเหล่านี้จำเป็นต้องศึกษาเรื่องของ

“การเงินและการธนาคาร” อันจะนำไปสู่การเงินแขนงอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะค่าและพฤติกรรมของเงิน มีผลกระทบต่อการตัดสินใจทางการเงินทั้งหมด ดังนั้นในสาขานี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจ เรื่องของอัตราดอกเบี้ยเสียก่อน

2. การเงินธุรกิจ (Business Finance)

การเงินธุรกิจเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินของธุรกิจ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าหน้าที่หลักของผู้บริหารการเงินนั้นมีอยู่

3 ประการคือ

- (1) ประเมินความต้องการทางการเงินของธุรกิจ
- (2) จัดหาเงินทุนตามที่ธุรกิจต้องการ
- (3) จัดสรรเงินทุนของธุรกิจให้ได้กำไรและประหยัดที่สุด

หลักการสำคัญในสาขานี้จึงเป็นเรื่องของการตัดสินใจของผู้บริหารการเงินตามภาระหน้าที่หลัก ซึ่งในปัจจุบันนี้หากผู้บริหารการเงินสามารถนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประกอบการตัดสินใจ ได้มากเท่าใดก็จะทำให้การตัดสินใจนั้นรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์และ ถูกต้องแม่นยำ

3. การลงทุน (Investment)

สาขาที่สามของการเงินเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในสินทรัพย์ โดยการถือสินทรัพย์เพื่อรักษาหรือดำรงเงินทุนส่วนนี้ไว้ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ หรือขายคืนในราคาที่สูงกว่า และโดยทั่วไป แล้วสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้แก่ หุ่นทุนและหุ้นกู้ต่าง ๆ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันมีภาวะเงินเฟ้อ การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เช่น การลงทุนในที่ดิน ทอง เพชร เป็นต้น ปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้แก่

- (1) การเลือกสรร (จะซื้ออะไร)
- (2) ระยะเวลา (จะซื้อเมื่อไร)
- (3) จะผสมผสานการลงทุนอย่างไร (การจัดกลุ่มสินทรัพย์ลงทุน)

สาขาหลักของการเงินทั้งสามนี้เป็นพื้นฐานสำหรับสาขาอื่นปลีกย่อยได้อีกหลายสาขา เช่น การเงินระหว่างประเทศ การเงินธุรกิจ ที่ดิน การวิเคราะห์หลักทรัพย์ ตลาดเงินและตลาดทุน สถาบันการเงิน (ไม่ใช่ธนาคาร) โดยที่แต่ละสาขาย่อยเหล่านี้จะเป็นการเน้นเฉพาะด้าน สำหรับนักบริหารมืออาชีพ

หลังจากที่ได้รู้จักสาขาต่าง ๆ ทางการเงินแล้ว ต่อไปจะเสนอให้ทราบถึงหลักพื้นฐานทางการเงิน โดยชี้ให้เห็นว่าโดยหลักการพื้นฐานแล้ว “การเงิน” เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ในแต่ละหลักนั้นมีความสำคัญต่อการเงินและการตัดสินใจทางการเงินอย่างไร

หลักพื้นฐานทางการเงิน

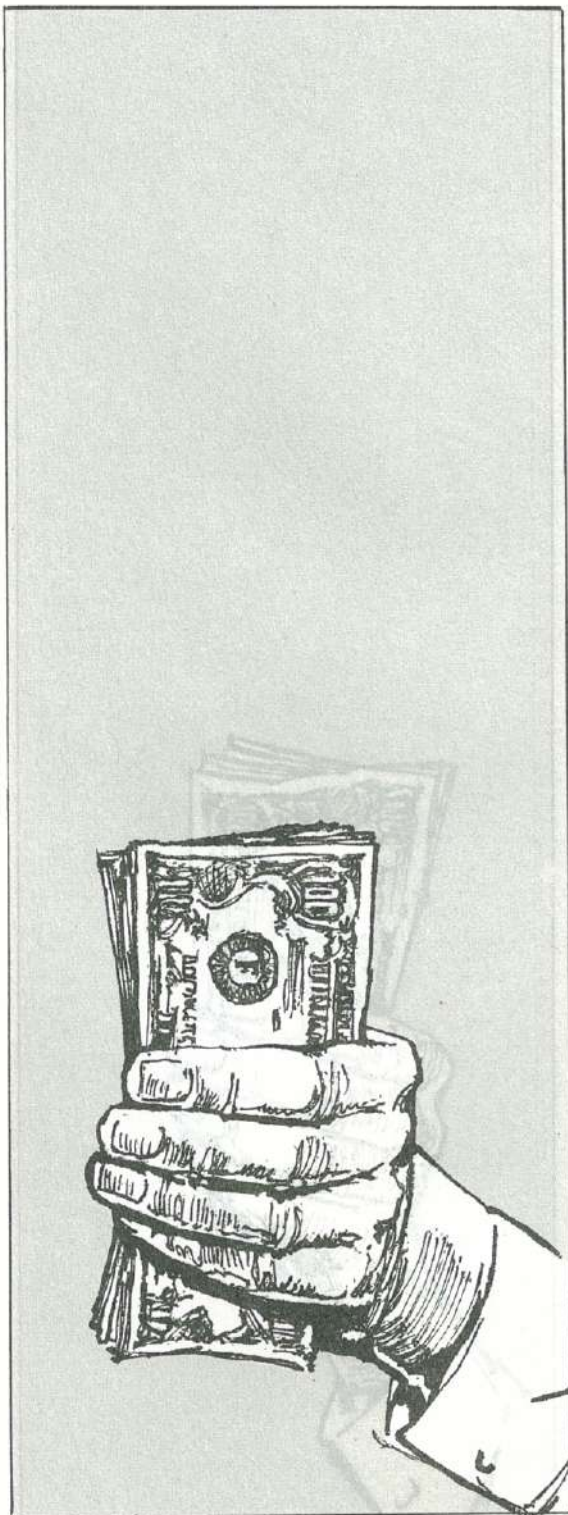
ถึงแม้ว่าจะมีการแบ่งสาขาทางการเงินออกเป็นสาขาหลักและแบ่งย่อยออกไปเฉพาะทางแล้วก็ตาม ทุกสาขาจะมีหลักการพื้นฐานที่สามารถใช้ได้เหมือนกัน โดยขอกล่าวถึงหลักที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เรื่องของ “ดอกเบี้ย” “ค่าของเงินตามเวลา” “การได้อย่าง-เสียอย่าง” ของผู้บริหารการเงินและ “ความเหมาะสม”

หลักในเรื่อง “ดอกเบี้ย” (Interest) หมายถึง การทำความเข้าใจในเรื่องของดอกเบี้ย กลไกของดอกเบี้ย ตลอดจนผลกระทบอันเกิดจากดอกเบี้ย

หลักในเรื่อง “ค่าของเงินตามเวลา” (Time value of money) เป็นเรื่องของการคำนึงถึงค่าของเงินตามเวลา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการตัดสินใจทางการเงินไม่ว่าจะเป็นสาขาใดก็ตาม การตัดสินใจทางการเงินจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องค่าของเงินตามเวลาเพื่อให้ทราบถึงมูลค่าที่แท้จริงของเงินในเวลาใดเวลาหนึ่ง ในการประกอบการตัดสินใจ เช่น ในเรื่องของการลงทุนหรือผลตอบแทนที่จะได้รับ

หลักในเรื่อง “การได้อย่าง-เสียอย่าง” ของผู้บริหารการเงิน (Financial manager's dilemma) หมายถึง ในการตัดสินใจใด ๆ ทางการเงิน การที่จะให้ได้มาซึ่งกำไรนั้นมักจะสวนทางกับสภาพคล่อง และหลักนี้ก็เป็นความจริงเสมอไม่ว่าการตัดสินใจนั้น ๆ จะเกี่ยวข้องกับการลงทุนในสินทรัพย์ของบริษัท หรือเป็นการลงทุนส่วนบุคคลในหลักทรัพย์ หรือแม้แต่การที่ธนาคารจะตัดสินใจซื้อหลักทรัพย์อะไรในกลุ่มสินทรัพย์ลงทุนของเขาจะสามารถใช้หลักนี้ได้เช่นเดียวกัน

หลักในเรื่อง “ความเหมาะสม” (Suitability) คือ การทำให้เกิดความสมดุลระหว่างสินทรัพย์ หนี้สินและทุน หลักนี้หมายความว่า เงินที่ลงทุนในรูปต่าง ๆ ไม่ควรมีอายุมากกว่าหนี้สินอันเกิดจากการจัดหาทุนนั้น (Never borrow short and lend-or invest-long) ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาความยุ่งยากในการกู้ยืมเพิ่มเติมหรือการผิดสัญญาในที่สุด

จะเห็นได้ว่าหลักพื้นฐานทางการเงินจะต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญในเรื่องของ “ดอกเบี้ย” ค่าของเงินตามเวลา “การได้อย่าง-เสียอย่าง” ของผู้บริหารการเงินและ “ความเหมาะสม” หลักดังกล่าวจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องของการเงิน และการตัดสินใจทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น

ภาษาทางการเงิน

ภาษาทางการเงิน หมายถึง ภาษาเฉพาะที่ใช้อยู่ในสาขาการเงินประกอบด้วยถ้อยคำหรือศัพท์เฉพาะทางการเงินที่มีความหมายหรือคำจำกัดความที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับในสาขานี้ เช่น “เอกสารการค้า” (Commercial paper) “มูลค่าปัจจุบันสุทธิ” (Net Present Value) หรือ เอกสารให้สิทธิ์ซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) เป็นต้น นอกจากนี้คำเฉพาะหรือศัพท์ทางการเงินแล้ว ภาษาทางการเงินยังขึ้นอยู่กับถ้อยคำ ภาษา ข้อความ ตลอดจนแนวคิดจากศาสตร์อื่นๆ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ บัญชี และคณิตศาสตร์ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วผู้ที่เข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ในสาขาการเงินได้จะต้องทำความเข้าใจ กับหลักการของสาขาวิชาทั้งสามเสียก่อน

การเงินกับเศรษฐศาสตร์

หลักการพื้นฐานของการเงินส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ เช่น ในเรื่องของ ราคา ต้นทุน และพฤติกรรมของตลาด เนื้อหาแก่นของการเงิน-อัตราดอกเบี้ย คือ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของหนี้หรือทุน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง การเงินจะเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนหลายประเภทโดยเฉพาะค่าของทุนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจพฤติกรรมตลาด การเงินจะให้ความสนใจอย่างต่อเนื่องถึงตลาดและการเคลื่อนไหวของตลาด ในเรื่องของหุ้นกู้ หุ้นทุน และเงินตรา ตลอดจนตลาดแลกเปลี่ยนต่างประเทศ เหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจทางการเงินทั้งสิ้น

การเงินกับบัญชี

การตัดสินใจทางการเงินมักจะเป็นผลเนื่องมาจากการขึ้นแนวทางของงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน ทั้งนี้โดยอาศัยอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวัดการดำเนินงานของธุรกิจและใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้นคำนิยามทางบัญชี และอัตราส่วนทางการเงินตลอดจน

ตัววัดอื่นๆ จึงเป็นพื้นฐานความรู้ทางการเงิน ท่านจะไม่สามารถเข้าใจการเงิน, การใช้ทฤษฎีทางการเงิน หรือ การใช้เทคนิคทางการเงินได้ หากไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบดุล งบกำไรขาดทุน และการบันทึกของบัญชีเหล่านี้โดยสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนอย่างมีความหมายได้ สำหรับเรื่องของการบัญชีที่จำเป็นต่อการตัดสินใจและ

การคำนวณทางการเงินมักจะเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ เช่น สินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ค่าเสื่อมราคา หนี้สิน ทุนบุริมสิทธิ์ ทุนสามัญ ทุนภายใน ทุนภายนอก เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ และสภาพคล่อง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องอาศัยการจดจำและทำความเข้าใจทางบัญชีเป็นอย่างมาก

การเงินกับคณิตศาสตร์

การเงินกับจำนวนตัวเลขเกี่ยวข้องกันได้แก่ จำนวนของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไร ซึ่งแสดงอยู่ในรูปของจำนวนเงิน ซึ่งจะคล้ายกับหลักการทางบัญชี กล่าวคือจะมีความเกี่ยวข้องกับตัวเลข การตัดสินใจทางการเงิน และการวางแผนใด ๆ จะได้จากการกำหนดตัวเลขลงในสิ่งต่าง ๆ

คณิตศาสตร์ที่ใช้ในการคำนวณเพื่อหาคำตอบสำหรับปัญหาทางการเงินอาจจะยุ่งยากซับซ้อนหรืออาจจะเป็นการประยุกต์ใช้อย่างง่าย ๆ โดยอาศัยวิธีการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการหาคำตอบสำหรับปัญหาทางการเงิน

สิ่งที่น่าสนใจที่สุดในเรื่องของวิธีการทางคณิตศาสตร์คือเรื่องของดอกเบี้ยทบต้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจทางการเงินและจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจาก “เงิน” มีมูลค่าตามเวลา ซึ่งเป็นรากฐานในการนำไปสู่เรื่องของดอกเบี้ย ดังนั้น การลงทุนใด ๆ จะได้รับการพิจารณาต่อเมื่อโครงการนั้นจะให้ผลตอบแทนอย่างน้อยเท่ากับดอกเบี้ยที่จะได้รับหาก นำเงินทุนนั้นออกให้กู้ยืม เรื่องของมูลค่า

ปัจจุบัน มูลค่าในอนาคตและมูลค่าปัจจุบันนับเป็นแนวคิดพื้นฐานทางการเงิน และเป็นเสมือนกุญแจสำคัญที่จะช่วยไขปัญหาทางการเงินได้อย่างกว้างขวาง โดยที่หากมีความเข้าใจถึงกลไกแห่งดอกเบี้ยแล้วก็จะสามารถคำนวณราคาหรือค่าของหุ้นกู้การผ่อนชำระหนี้ในแต่ละงวด ตลอดจนสามารถวัดหรือประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนของธุรกิจได้

จากบทความนี้ผู้เขียนเชื่อว่าท่านผู้อ่านคงจะมีความรู้และมีความ

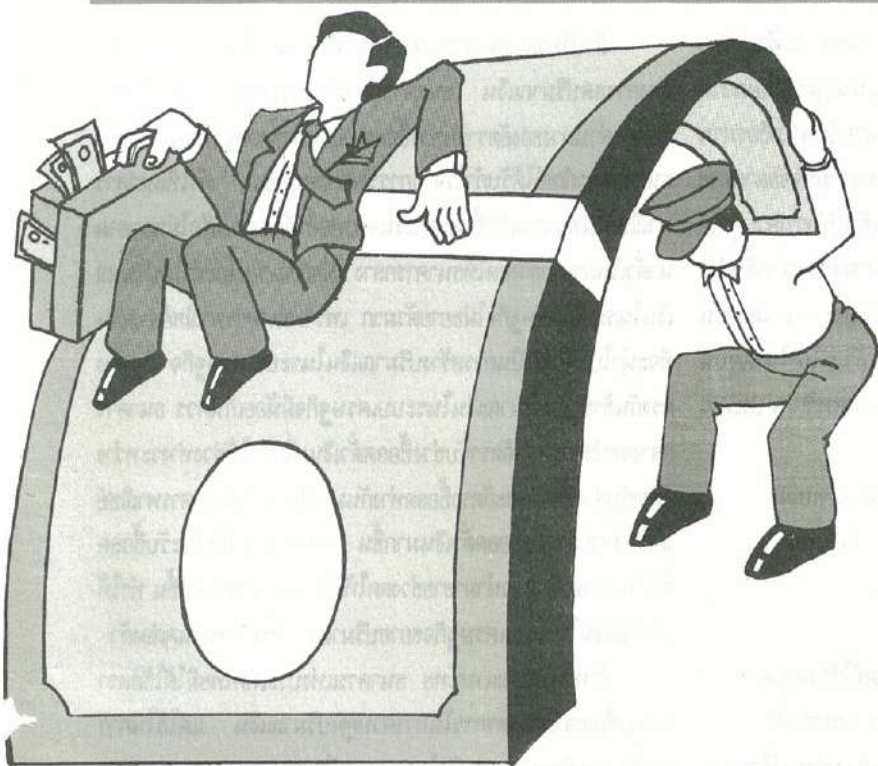

เข้าใจเกี่ยวกับ “การเงิน” ได้ดียิ่งขึ้น อย่างน้อยที่สุดก็คงได้ความ
กระจ่างขึ้นในเรื่องของสาขาต่าง ๆ ทางการเงิน หลักพื้นฐานทาง
การเงินซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาด้านการเงินในแต่ละแขนง

อีกทั้งคงจะพอทราบถึงภาษาที่ใช้กันอยู่ทางด้านการเงินว่ามีพื้นฐาน
และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสาขาอื่นๆ อย่างไรบ้าง และหวังว่า
คงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้บ้างตามสมควร ■□

References

- Keown, Arthur J. and others **Basic Financial Management**. 3rd ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1985.
 Pringle, John J. and Harris, Robert S. **Essentials of Managerial Finance**. Glenview : Scott, 1984.
 Roden, Peyton Foster and Christy, George A. **Finance**. 4th ed. New York : Harper & Row, 1986.
 Weston, J. Fred and Copeland, Thomas E. **Managerial Finance**. 8th ed. New York : The Dryden Press, 1986.

นโยบายการเงิน

(Monetary Policy)

* **สุเทพ พันธ์ประสิทธิ์**

น

นโยบายการเงินเป็นนโยบายทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลมักจะใช้เป็นนโยบายควบคู่กันกับนโยบายการคลัง เพื่อบรรลุผลสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจหรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ขณะที่เกิดภาวะเศรษฐกิจ

ตกต่ำ มีการว่างงานก็เช่นเดียวกันรัฐบาลอาจใช้นโยบายการเงิน โดยส่งเสริมให้ระบบธนาคารเพิ่มการขยายเครดิตให้เอกชนไปทำการลงทุนได้อีกทางหนึ่งและในขณะที่เกิดเงินเฟ้อก็อาจใช้นโยบายการเงินในลักษณะการลดเครดิต จึงจะสามารถแก้ไขภาวะเงินเฟ้อได้

วัตถุประสงค์ของนโยบายการเงิน

เราได้ทราบมาแล้วว่านโยบายทุกประเภทต้องมีวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะแน่นอน นโยบายการเงินก็ย่อมต้องมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน วัตถุประสงค์ของนโยบายการเงินที่สำคัญมี 3 ประการคือ

1. เพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน

เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ได้มีการติดต่อค้าขายกันอย่างกว้างขวาง การรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนจึงมีความจำเป็น เพราะเป็นที่เชื่อได้ว่าจะทำให้ต่างประเทศไว้วางใจในเงินตราภายในประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การค้ำระหว่างประเทศดำเนินไปด้วยความราบรื่น รวมทั้งขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

2. เพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคา

วัตถุประสงค์ของนโยบายการเงินหรือการควบคุมเครดิต ควรมุ่งในทิศทางที่จะรักษาเสถียรภาพของราคา โดยเหตุที่ถ้าหากระดับราคาทั่วไปเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว จะกระทบกระเทือนต่อบุคคล และกิจการธุรกิจหลายฝ่าย

3. เพื่อแก้ไขปัญหาความไว้วางใจของธุรกิจ

เหตุผลทางทฤษฎีที่ว่า ถ้านโยบายการเงินสามารถที่จะรักษาเสถียรภาพของระดับราคาทั่วไปได้แล้วก็เป็นที่น่าพอใจว่าเรื่องความไหวตัวของธุรกิจก็จะไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการรักษาเสถียรภาพของระดับราคาไม่ใช่สิ่งที่กระทำได้ง่าย เพราะเหตุว่ามีปัจจัยมากมายในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเจ้าหน้าที่การเงินไม่สามารถเข้าไปทำการควบคุมได้

สถาบันผู้ใช้นโยบายการเงินและมาตรการทั่วไป

ธนาคารกลางเป็นผู้ใช้นโยบายการเงิน โดยกระทำผ่านสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นสำคัญ นโยบายการเงินที่ใช้กันทั่วไป ในปัจจุบันสามารถแยกออกได้ตามลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน 3 ประการคือ

1. การควบคุมทางปริมาณ (Quantitative Control)
2. การควบคุมทางคุณภาพ (Qualitative Control)
3. การควบคุมโดยตรง (Direct Control)

การควบคุมทางปริมาณ

การควบคุมทางปริมาณ เป็นการควบคุมที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป เครื่องมือในการควบคุมเครดิตที่ใช้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการคือ

1. การเปลี่ยนแปลงอัตรารับช่วงซื้อลด หรือการเปลี่ยนแปลงอัตราธนาคาร อัตราธนาคาร คือ อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารกลางกำหนดขึ้นสำหรับเงินให้กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์ ลักษณะของอัตราธนาคาร มีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทในกรณีของประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยให้กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์โดยมีพันธบัตรรัฐบาลค้ำประกันและเรียกอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานนี้ ถือเป็นเครื่องมือควบคุมเครดิตอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ ธนาคารกลางยังให้กู้ยืมแก่เอกชน โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ที่เรียกว่าการรับช่วงซื้อลดตัวเงิน เมื่อธนาคารพาณิชย์รับซื้อลดตัวเงินที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระจากพ่อค้าหรือบุคคลทั่วไป ธนาคารพาณิชย์จะหักส่วนลดจากผู้นำตัวเงินมาขายเป็นอัตราส่วนที่เรียกว่า **อัตราซื้อลด (discount rate)** ถ้าธนาคารมีความจำเป็นต้องใช้เงินสดก่อนครบอายุตัว ธนาคารพาณิชย์ก็จะนำไปขายช่วงลดให้กับธนาคารกลางอีกต่อหนึ่ง โดยธนาคารกลางจะรับช่วงซื้อลดตัวเงินแล้วคิดอัตรารับช่วงซื้อลด (rediscount rate) จากธนาคารพาณิชย์ อัตรารับช่วงซื้อลดของธนาคารกลางจะน้อยกว่าอัตราซื้อลดที่ธนาคารพาณิชย์คิดจากลูกค้า

ถ้าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีมากเกินไป ธนาคารกลางต้องการลดปริมาณเงิน ธนาคารกลางก็จะประกาศเพิ่มอัตรารับช่วงซื้อลด ส่วนต่างของอัตรารับช่วงซื้อลดและอัตราซื้อลดจะน้อยลง ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับกำไรจากการรับซื้อลดน้อยลง ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่พยายามรับซื้อลดตัวเงินจากพ่อค้าอีกต่อไปหรือไม่พยายามนำตัวเงินมาจ่ายช่วงลดให้ธนาคารกลาง เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจไม่ขยายตัวมาก เพราะธนาคารพาณิชย์ขาดเงินที่จะนำไปให้กู้ซึ่งเป็นการสร้างปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีน้อยเกินไป ธนาคารกลางจะประกาศลดอัตรารับช่วงซื้อลดตัวเงินเพื่อทำให้ช่วงห่างระหว่างอัตรารับช่วงซื้อลดและอัตราซื้อลดห่างกันมากขึ้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้กำไรจากการรับซื้อลดตัวเงินมากขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อลดตัวเงินจากพ่อค้า แล้วนำมาขายช่วงลดให้กับธนาคารกลางมากขึ้น ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจขยายปริมาณมากขึ้น การเงินคล่องตัว

สำหรับในประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้ใช้อัตรารับช่วงซื้อลดเป็นมาตรการในการควบคุมปริมาณเงิน แต่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจในบางสาขา คือ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเกษตรกรรมและการส่งออก โดยธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตัวเงินที่เกิดจากกิจการในสาขาต่าง ๆ เหล่านี้ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี โดยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์รับซื้อลด ในอัตราร้อยละ 7 ต่อปี โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ในกรณีที่ไม่สามารถขึ้นเงินตามตัวได้ อัตรารับช่วงซื้อลดมีลักษณะเช่นนี้ จึงไม่มีบทบาทในการควบคุมปริมาณเงินเท่าที่ควร ส่วนอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยมักจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก การปรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศและธนาคารพาณิชย์ก็กู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นแหล่งเงินกู้ยืมแหล่งสุดท้าย อัตราดอกเบี้ยมาตรฐานจึงไม่ค่อยมีบทบาทในการควบคุมปริมาณเงินมากนัก

2. การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย เดิมวัตถุประสงค์ของการให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสำรองตามกฎหมาย ก็เพื่อให้มีความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงิน นั่นคือ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ขยายเครดิต จนกระทั่งธนาคารไม่อยู่ในฐานะที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากเงินเมื่อเกิดมีการถอนเงินขึ้น ต่อมาวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการดำรงเงินสำรองตามกฎหมายนี้ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญอย่าง

หนึ่งสำหรับควบคุมการขยายเครดิต หรือปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสำรองตามกฎหมายย่อมมีผลกระทบต่อกระบวนการสร้างเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ ในกรณีที่มีการเพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมายให้สูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะมีเงินสำรองส่วนเกินน้อยลง ทำให้ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมได้น้อยลง ผลการสร้างเงินฝากทั้งระบบธนาคารพาณิชย์จะหดตัวลง ผลที่ตามมาคือ ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงขึ้น การลงทุนจะหดตัว ในภาวะเงินฝืดเพื่อจำกัดการขยายตัวของปริมาณเงินให้พอดีกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ธนาคารกลางจะประกาศเพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมายขึ้น แต่ในทางตรงข้าม เมื่อปรากฏว่าการเงินฝืดเคือง การลงทุนซบเซา ธนาคารกลางจะลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมายลงเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินสำรองส่วนเกินที่จะนำไปให้กู้มากขึ้น

ตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2522 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสำรองตามกฎหมายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ของเงินฝากทั้งหมดโดย

- เป็นเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2
- เป็นเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ไม่เกินร้อยละ 2.50
- เป็นหลักทรัพย์รัฐบาลไทยซึ่งปราศจากภาระผูกพันไม่เกินร้อยละ 2.50

มาตรการการเพิ่ม หรือลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมายนี้ จะมีผลกระทบต่อปริมาณเงินค่อนข้างมากกว่ามาตรการอื่น ๆ ดังนั้นถ้าไม่จำเป็นธนาคารกลางมักจะไม่ใช่มาตรการนี้ มาตรการนี้จะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาเงินฝืดเพราะเมื่อเกิดภาวะเงินฝืด และธนาคารกลางเพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินสำรองตามกฎหมายเพิ่มขึ้นตามที่ธนาคารกลางกำหนด แต่ในภาวะเงินฝืด ธนาคารกลางใช้มาตรการลดอัตราเงินสำรอง การดำรงเงินสำรองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไม่ถือว่าเป็นการผิดกฎหมาย แต่ธนาคารพาณิชย์จะไม่ได้รับดอกเบี้ยสำหรับเงินสำรองส่วนที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

3. การซื้อขายหลักทรัพย์ (Open Market Operation) เครื่องมือควบคุมเครดิตนี้ ได้แก่ การซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยธนาคารกลาง ในประเทศที่มีตลาดเงินและตลาดทุนพัฒนาดีแล้ว ธนาคารกลางจะใช้วิธีซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในรูปใดรูปหนึ่งผ่านผู้ค้า

หลักทรัพย์อีกทีหนึ่ง แต่ในประเทศด้อยพัฒนาทั่วไปตลาดทุนยังไม่ค่อยพัฒนา นโยบายซื้อขายหลักทรัพย์ของธนาคารกลาง จึงมักจะกระทำกับธนาคารพาณิชย์ บริษัทประกันภัย หรือบริษัทเงินทุนโดยตรง หลักทรัพย์ที่ธนาคารกลางจะซื้อนั้นเป็นหลักทรัพย์ที่ปลอดภัยและมักจะเป็นประเภทอายุสั้น ในสหรัฐอเมริกาได้ใช้วิธีซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลและตั๋วเงินที่ธนาคารรับรอง (Banker's Acceptances) เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมปริมาณเงิน นอกจากสหรัฐอเมริกาแล้ว ก็มีประเทศอังกฤษ และแคนาดา ที่ใช้เครื่องมือนี้ได้ผลดี ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยตลาดการเงินยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร เครื่องมือนี้จะไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

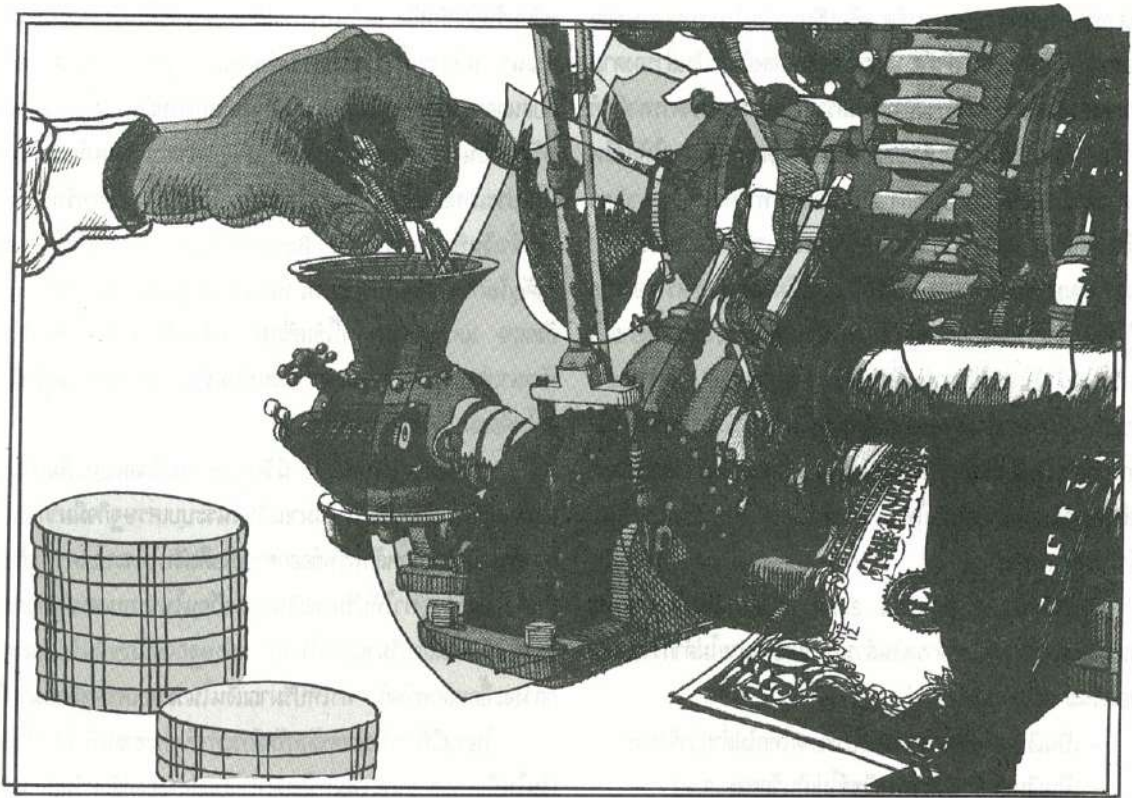
การซื้อขายหลักทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดและเพิ่มปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ถ้าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีมากเกินไป ธนาคารกลางจะนำหลักทรัพย์ออกขายเพื่อดึงเงินในระบบเศรษฐกิจมาเก็บไว้ในคลัง ทำให้ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจลดลง ในทางตรงข้ามถ้าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีน้อยเกินไป ธนาคารกลางจะซื้อหลักทรัพย์ ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีมากขึ้น

ในกรณีที่การซื้อขายหลักทรัพย์กระทำกับประชาชนทั่วไป ปริมาณเงินในมือประชาชนจะเพิ่มหรือลดเท่ากับมูลค่าของหลักทรัพย์ แต่ถ้าธนาคารกลางซื้อขายกับธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงไปมากกว่ามูลค่าของหลักทรัพย์ที่ทำการซื้อขาย เพราะเมื่อธนาคารพาณิชย์นำเงินสดสำรองส่วนเกินมาซื้อหลักทรัพย์ จะทำให้ธนาคารพาณิชย์ขยายเงินฝากได้ลดลงกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ปริมาณเงินไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร

วิธีการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของธนาคารกลางนี้ ธนาคารกลางเป็นผู้กระทำโดยตรง ซึ่งต่างจากวิธีการรับช่วงซื้อลด ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ตัดสินใจนำตัวเงินมาขายช่วงลดให้กับธนาคารกลาง ดังนั้น วิธีการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นี้ธนาคารกลางจึงสามารถควบคุมปริมาณเงินได้ดีกว่าการเปลี่ยนแปลงอัตรารับช่วงซื้อลด

การควบคุมทางคุณภาพ

การควบคุมทางคุณภาพ เป็นการควบคุมการให้เครดิตของธนาคารพาณิชย์บางประเภท วิธีการทั่วไปของธนาคารกลางในการควบคุมทางคุณภาพ ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขการกู้เงินประเภทที่ต้องการจำกัดเครดิต เช่น จำนวนเงินดาวน์ (Down payment) ระยะเวลาของการผ่อนชำระ อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น ซึ่งธนาคารพาณิชย์ และสถาบัน

เงินกู้ต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด ชนิดของเครดิตที่ธนาคารกลางในประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และตลาดเงินมีระดับการพัฒนาสูงมักจะควบคุมที่สำคัญได้แก่

1. เครดิตเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์
2. เครดิตเพื่อการบริโภค
3. เครดิตเพื่อการซื้อบ้านและที่ดิน

1. การควบคุมเครดิตเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ ประเทศที่ตลาดทุนมีระดับการพัฒนาสูงจะมีบุคคลประเภทหนึ่งประกอบอาชีพค้าขายหากำไรจากหลักทรัพย์บุคคลเหล่านี้จะซื้อหลักทรัพย์เมื่อราคาหลักทรัพย์ต่ำ (ดอกเบี้ยสูง) และขายเมื่อราคาสูง (ดอกเบี้ยต่ำ) การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นเรื่องของการเก็งกำไรทั้งสิ้นเพราะต้องมีการคาดคะเนอัตราดอกเบี้ยในอนาคต ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตลาดหลักทรัพย์ธนาคารกลางสามารถควบคุมเหตุการณ์เช่นนี้ได้ด้วยวิธีจำกัดเครดิตเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ เนื่องจากโดยปกติผู้ซื้อหลักทรัพย์มักจะมีเงินสดไม่พอเพียง จำเป็นต้องกู้ยืมเงินบางส่วนโดยใช้หลักทรัพย์ที่ซื้อเป็นหลักประกันจากธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบัน

การเงินอื่น ๆ ดังนั้นการจำกัดเครดิตเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของธนาคารกลางจึงใช้วิธีกำหนดอัตราต่ำสุดของราคาหลักทรัพย์ที่ผู้ซื้อต้องชำระเป็นเงินสด ซึ่งเรียกว่า margin requirement ตัวอย่างเช่น ธนาคารกลางกำหนด margin requirement ไว้ 55 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า ผู้ซื้อหลักทรัพย์ต้องจ่ายเงินสดร้อยละ 55 ของจำนวนเงินทั้งสิ้นที่ซื้อหลักทรัพย์ เช่น ซื้อหลักทรัพย์เป็นเงินทั้งสิ้น 10,000 บาท ต้องจ่ายเงินสด 5,500 บาท ที่เหลืออีก 4,500 บาทจึงจะขอกู้ยืมโดยใช้หลักทรัพย์นั้นเป็นประกัน ยิ่ง margin requirement มีอัตราสูงเท่าใดก็หมายความว่า ธนาคารกลางต้องการจำกัดเครดิตเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์มากขึ้นเท่านั้น เพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้นวิธีการนี้อาจใช้ร่วมกับการขายหลักทรัพย์ (Open Market Operation)

2. การควบคุมเครดิตเพื่อการอุปโภคบริโภค เครื่องมือที่ธนาคารกลางใช้สำหรับควบคุมเครดิตเพื่อการอุปโภคบริโภค มีสองชนิดคือ การกำหนดจำนวนเงินต่ำสุดที่ต้องชำระครั้งแรก (minimum down payment) และระยะเวลาสูงสุดของการผ่อนชำระ (maximum periods of repayment) การเพิ่มจำนวนเงินต่ำสุดที่ต้องชำระครั้งแรก

และการลดระยะเวลาสูงสุดของการผ่อนชำระ จะทำให้สามารถจำกัดเครดิตเพื่อการอุปโภคได้มากขึ้น ในบางประเทศเช่น อังกฤษ เครื่องมือนี้เป็นเครื่องมือสำคัญของนโยบายต่อต้านวัฏจักรธุรกิจ (business cycle) เพราะการใช้เครื่องมือนี้ร่วมกับเครื่องมืออื่นทางการเงินอย่างเหมาะสมแล้ว จะมีผลต่อการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปตามต้องการ ตัวอย่างเช่น ธนาคารกลางต้องการให้เครดิตแก่ธุรกิจต่าง ๆ มากขึ้น โดยไม่ชักจูงให้มีการซื้อผ่อนส่งมากขึ้น ธนาคารกลางก็อาจทำได้โดยการซื้อหลักทรัพย์ในตลาด เพื่อช่วยให้เครดิตเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มจำนวนต่ำสุดที่จะต้องชำระครั้งแรกสำหรับสินค้าอุปโภคและลดระยะเวลาสูงสุดของการผ่อนชำระเพื่อลดเครดิตประเภทนี้

3. การควบคุมเครดิตเพื่อการซื้อบ้านและที่ดิน วิธีการควบคุมเครดิตเพื่อการซื้อบ้าน และที่ดินเหมือนกันทุกประการกับวิธีการควบคุมเครดิตเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค นั่นคือ กำหนดอัตราเงินต่ำสุดที่จะต้องนำมาชำระครั้งแรก และระยะเวลาสูงสุดของการผ่อนชำระ เมื่อใดที่ธนาคารกลางต้องการจำกัดเครดิตประเภทนั้นมากขึ้นก็ทำได้โดยเพิ่มจำนวนเงินที่ต่ำสุดที่จะต้องชำระครั้งแรกและลดระยะเวลาสูงสุดที่จะต้องผ่อนชำระ และดำเนินการตรงกันข้ามเมื่อต้องการสนับสนุนเครดิตประเภทนี้ โดยปกติเงื่อนไขการชำระเงินจะแตกต่างกันสำหรับที่อยู่อาศัยประเภทต่าง ๆ เช่น เงื่อนไขการชำระเงินสำหรับที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำต่ำกว่าสำหรับของผู้มีรายได้สูงเป็นต้น ทั้งนี้เพราะต้องการสนับสนุนการสร้างที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย

การควบคุมทางคุณภาพ นอกจากจะควบคุมเครดิตแล้ว ธนาคารกลางอาจใช้วิธีการชักชวนธนาคารพาณิชย์ให้ปฏิบัติตาม (Moral Suasion) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ธนาคารกลางจะแจ้งวัตถุประสงค์ของนโยบายการเงิน และขอให้ธนาคารพาณิชย์ร่วมมือ นโยบายนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยอังกฤษเป็นผู้ริเริ่มใช้เป็นแห่งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2470

การที่ธนาคารกลางสามารถใช้วิธีนี้ได้ เพราะธนาคารกลางมีเครื่องมืออย่างอื่นที่สามารถจะบังคับธนาคารพาณิชย์ให้ปฏิบัติตาม และเนื่องจากธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องพึ่งพาธนาคารกลางทั้งทางด้านการเงิน และบริการด้านอื่น ๆ ดังนั้นเมื่อธนาคารกลางใช้วิธีนี้ธนาคารพาณิชย์มักจะปฏิบัติตาม แต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้จะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น

1. จำนวนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ขณะนั้น เช่น แคนาดา อังกฤษมีธนาคารเพียงไม่กี่ธนาคาร การชักชวนกระทำได้ง่าย แต่บาง

ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกามีธนาคารเป็นจำนวนมาก การชักชวนกระทำได้ยากจนเกือบกระทำไม่ได้

2. ความเต็มใจของธนาคารพาณิชย์ที่จะปฏิบัติตาม ถ้าธนาคารพาณิชย์ไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ก็มักจะหาทางหลีกเลี่ยงเท่าที่จะทำได้

3. ความเคารพนับถือในตัวผู้ว่าการธนาคารกลาง ถ้าเป็นบุคคลที่ได้รับความเคารพเชื่อถือจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป การขอร้องก็จะได้รับความร่วมมือโดยง่าย

4. การติดตามผลอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ทางการเงิน ถ้าเจ้าหน้าที่ทางการเงินเอาจริง ธนาคารพาณิชย์ย่อมจะต้องจริงจังตามไปด้วย การควบคุมโดยตรง

การควบคุมโดยตรง (Direct Control) เป็นวิธีการบริหารการเงินที่จะเลือกใช้ปฏิบัติเมื่อเห็นว่ากลไกการทำงานตามหลักเศรษฐศาสตร์นั้นไม่ได้ผลหรือได้ผลแต่ไม่ทันการณ์ ตลอดจนเหตุการณ์รุนแรงจนต้องเลือกใช้วิธีการควบคุมโดยตรง

โดยหลักการแล้ว การควบคุมโดยตรงนั้นเป็นการบังคับโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้บริหาร การบังคับนี้ถ้าได้ผลก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าผิดพลาดก็จะเกิดผลเสียแก่ระบบเศรษฐกิจได้ เป็นหลักการบริหารการเงินที่ไม่เป็นไปอย่างธรรมชาติ จึงอาจเกิดอันตรายเพราะอาจเกิดผลที่ชั่วช้าและแทรกซ้อนได้

สำหรับประเทศกำลังพัฒนาซึ่งระบบการเงิน และตลาดการเงินยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ทำให้ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินตามหลักวิชาการไม่เพียงพอจึงมีการใช้นโยบายควบคุมโดยตรงกันมาก และตามลักษณะของระบบสถาบันการเงินธนาคารกลางมีอิทธิพล และเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการดำเนินงานในระบบสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจ จึงมีความโน้มเอียงที่จะใช้วิธีการควบคุมโดยตรงมาก เช่น การกำหนดเป้าหมายให้ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมเพื่อเศรษฐกิจแต่ละสาขาที่เป็นประโยชน์สนับสนุนการพัฒนา เป็นต้น

การใช้นโยบายการเงินเพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจ

1. การใช้นโยบายการเงินในการแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ปริมาณเงินลดลงให้เหมาะสมกับปริมาณสินค้า และบริการในตลาดธนาคารกลางอาจกระทำได้โดยการเพิ่มอัตรารับช่วงซื้อลด หรือเพิ่มอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้นการขยายพันธบัตรรัฐบาลในตลาดเพื่อดึงปริมาณเงินสดจากประชาชนมาอยู่กับรัฐบาลหรือการเพิ่มอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ธนาคารกลาง

อาจดำเนินการแนะนำ และขอร้องให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการให้กู้ยืมมากกว่าเดิม เป็นต้น

2. การใช้นโยบายการเงินในภาวะเศรษฐกิจขังกัน ธนาคารกลางอาจจะดำเนินนโยบายการเงินโดยเพิ่มปริมาณเงิน เพื่อให้ประชาชนได้มีเงินใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น ซึ่งผลในขั้นปลายก็จะทำให้ธุรกิจเริ่มลงทุน และสามารถขยายการดำเนินการได้ในที่สุด ธนาคารกลางอาจจะดำเนินนโยบายลดอัตราดอกเบี้ยช่วงซื้อลดหรือลดอัตราดอกเบี้ยในตลาด นอกจากนี้อาจรับซื้อคืนพันธบัตรจากประชาชนและลดอัตราสำรองตามกฎหมาย เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินมาก และสามารถนำไปให้กู้ยืมแก่ธุรกิจได้มากขึ้น

การใช้นโยบายการเงินในประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาระดับราคาสินค้าสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2533

การใช้นโยบายการเงินครั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการทั้งหมด 7 ประการ เป็นมาตรการการคลังกับมาตรการอื่น 3 ประการ และได้ใช้มาตรการทางการเงิน 4 ประการคือ

1. มาตรการด้านการเงินของรัฐบาลให้มีการจัดสภาพคล่อง

ส่วนเกิน โดยให้ธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐวิสาหกิจที่ต้องใช้เงินทุนในประเทศ เช่น การบินไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตออกพันธบัตรเงินกู้ขายให้กับประชาชน

2. มาตรการยกเลิกการยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินกู้จากต่างประเทศ เพื่อให้ต้นทุนเงินกู้จากต่างประเทศใกล้เคียงกับเงินกู้ภายในประเทศ เพื่อให้ปริมาณเงินจากต่างประเทศไหลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจภายในลดลง

3. มาตรการปรับปรุงเพดานดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มอีกร้อยละ 1.5 เป็นร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 16.5 ทั้งนี้เพื่อลดอุปสงค์เงินกู้และเพิ่มแรงจูงใจให้ประชาชนลดการบริโภคแล้วเพิ่มการออมมากขึ้น

4. มาตรการการป้องกันการเก็งกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เข้มงวดการชำระในการซื้อขายโดยมี Margin Requirement ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 หลังจากที่รัฐบาลประกาศใช้มาตรการ 7 ประการดังกล่าวเพื่อ

แก้ไขปัญหาระดับราคาสินค้าสูงขึ้นแล้ว รัฐบาลก็ได้ประกาศการปรับ
บัญชีเงินเดือนราชการ ซึ่งเป็นมาตรการทางการคลังและเกิดความไม่
สอดคล้องกันอย่างรุนแรงของนโยบายการเงินกับนโยบายการคลัง เพราะ
รายได้สุทธิส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดอุปสงค์รวมของ
ระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นอุปสงค์เพิ่มขึ้นระดับราคาสินค้า
ย่อมเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มาตรการทางการเงินที่รัฐบาลใช้แก้ไขปัญห
ระดับราคาสินค้าทั่วไปสูงขึ้นได้ผลน้อยมากเมื่อพิจารณาจากดัชนีราคา
สินค้าทั่วไปยังคงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9-12 เมื่อเดือนเมษายน 2533

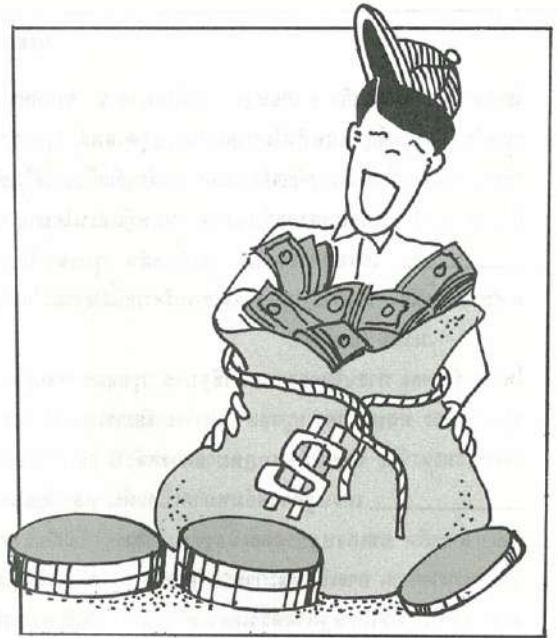
ประสิทธิภาพของนโยบายการเงิน

ถ้าจะพิจารณาประสิทธิภาพของนโยบายการเงินทางทฤษฎีแล้ว
จะเห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพยิ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินและ
เครดิตได้ตามที่ต้องการแต่ในทางปฏิบัติเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นโยบายการเงิน
จะมีประสิทธิภาพเพียงไรขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ
ขณะนั้น ความนิยมในระบบธนาคาร โอกาสในการลงทุนและอื่น ๆ
โดยปกตินโยบายการเงินผ่อนคลายเป็น (easy money policy) ซึ่งใช้เมื่อ
เศรษฐกิจอยู่ในภาวะชะงักงัน ไม่มีประสิทธิภาพเท่าใดนักแต่นโยบาย
การเงินรัดตัว (tight money policy) ซึ่งใช้เมื่อเศรษฐกิจอยู่ในภาวะ
เงินเฟ้อหรือถูกกดดันจากภาวะเงินเฟ้อ เป็นนโยบายที่มีประสิทธิภาพ
มากทั้งนี้เพราะในเวลาที่เกิดเงินเฟ้อ นโยบายลดปริมาณเงินของธนาคาร
กลางจะมีผลบังคับทันทีให้ธนาคารพาณิชย์ต้องลดเครดิตลง ดังนั้นการใช้
นโยบายการเงินจึงบรรลุผลสำเร็จได้มาก แต่เวลาที่เกิดเงินฝืด เศรษฐกิจ
ชะงักงัน นโยบายเพิ่มปริมาณเงินและเครดิตของธนาคารกลาง
ไม่สามารถบังคับให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มเครดิตตามจำนวนที่ต้องการได้
และธนาคารพาณิชย์ก็ไม่เพิ่มเครดิตมากนักในเวลาเช่นนี้เพราะ
ความเสี่ยงมีมาก การให้กู้ยืมไม่ปลอดภัยนักธนาคารพาณิชย์ต้องระมัด
ระวังในเรื่องนี้มาก ดังนั้นนโยบายเพิ่มปริมาณเงินและเครดิตของธนาคาร
กลาง จึงไร้ผลหรือได้ผลน้อย

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า จุดอ่อนที่สำคัญยิ่งของนโยบาย
การเงินคือ ขาดอำนาจที่จะบังคับธนาคารพาณิชย์ให้กู้เงินครบจำนวน
สูงสุดที่ธนาคารกลางกำหนดไว้และนี่เอง คือ สาเหตุที่ทำให้นโยบาย
การเงินเหมาะสมที่จะใช้กับภาวะเงินเฟ้อมากกว่าภาวะเงินฝืด

ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินในประเทศไทย

นโยบายการเงินจะใช้ได้ผลดีอยู่ที่การบริหารกล่าวคือ นโยบาย
การเงินในประเทศไทยมีความยืดหยุ่นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า

นโยบายการคลัง เช่น การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยก็สามารถทำได้
โดยการประกาศ เพราะธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมสถาบันการเงิน
ส่วนใหญ่ของประเทศ อำนาจอยู่ที่กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่ง
ประเทศไทย รัฐบาลจึงสามารถใช้นโยบายการเงินได้ในลักษณะที่รวดเร็ว
และทันต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ แต่ถ้าวรัฐบาลใช้นโยบายการคลัง
จะมีความล่าช้ามากกว่า เพราะประเทศไทยมีระบอบการปกครองแบบ
ประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีก็ดี การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
รายจ่ายก็ดี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งจะเสียเวลาและ
ไม่ทันต่อเหตุการณ์ของภาวะเศรษฐกิจประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม
การใช้นโยบายการเงินเพียงอย่างเดียวจะไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ
ที่จะรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้ เพราะเมื่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
การเพิ่มขยายเครดิตของธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถทำให้เอกชนเพิ่ม
การลงทุนได้ ผู้ลงทุนจะพิจารณาถึงภาวะเศรษฐกิจและบรรยากาศการ
ลงทุนโดยทั่ว ๆ ไปก่อน อัตราดอกเบี้ยและปริมาณสินเชื่อซึ่งถ้าหาก
ภาวะเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยเอกชนก็จะไม่ลงทุน นอกจากนี้การที่เกิด
ภาวะเงินเฟ้อค่อนข้างรุนแรงนโยบายการเงินจะไม่สามารถลดปริมาณเงิน
ลงได้อย่างรวดเร็วเพราะอุปนิสัยของประชาชนไทยนิยมที่จะใช้เงินสด
มากกว่าตราสารการเงินอื่น ๆ เช่น เช็ค ตั๋วเงิน เป็นต้น ถ้าเป็นภาวะ
การณ์เช่นนี้รัฐบาลควรใช้นโยบายการคลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบาย
ภาษีอากรและนโยบายรายจ่ายของรัฐบาลควบคู่กับนโยบายการเงิน □

บรรณานุกรม

ไชแสง รักวานิชและคนอื่น ๆ เศรษฐศาสตร์มหภาค 1. กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523.

ชมเพลิน จันเรืองเพ็ญ ทฤษฎีนโยบายมหเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ เขียวบุ๊คพับลิชเชอร์ 2527

"ทหารไทยลดค่าแห่งแบงก์ออฟเดอะเอียร์ จะเลื่อนขึ้นเป็นแบงก์ใหญ่ในอันดับที่ 5 ๑๑๑" การเงินธนาคาร 5, 53, กันยายน 2529

ประจิด สันทรัพย์ เศรษฐศาสตร์มหภาค ทฤษฎีและนโยบาย เล่ม 2 กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2526

_____. เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2527.

พ่าย พยอมยงค์ "นโยบายการกีดกันและการบริหารหนี้สาธารณะในประเทศ" กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ม.ป.ป. (อัคราณา)

ไพศาล ชัยมงคล การบริหารงานคลังรัฐบาล กรุงเทพฯ เทพนมิตรการพิมพ์ ม.ป.ป.

มนูญ พหิระ ทฤษฎีราคา กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523.

รังสิริ ณะพรพันธ์ การเปลี่ยนกฎหมายการคลังปี 2519-2520 กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524.

_____. เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น คลังข้อสอบ. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524.

รัตนา ลายคณิต มหเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2525.

วิรัช สงวนวงค์วาน การเงินและการธนาคาร กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แสงจันทร์ 2524.

สมชัย กุสุพันธ์ มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ กรุงเทพฯ ชินอักษรการพิมพ์ 2523.

สมนึก แสงเจริญ การคลัง กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ม.ป.ป.

สุรักษ์ บุญนาคและวันรักษ์ มิ่งมณีนาจิน เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (มหภาค) พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2524

อุดม เกิดพิบูลย์ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2516

อุทิศ นาคสวัสดิ์ หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ภาคหนึ่งว่าด้วย เศรษฐศาสตร์จุลภาค กรุงเทพฯ กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2515

_____. หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ภาคสองว่าด้วย เศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพฯ กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2515

เอนก เขียวถาวร เศรษฐศาสตร์มหภาค กรุงเทพฯ ป.สัมพันธ์การพิมพ์ 2525.

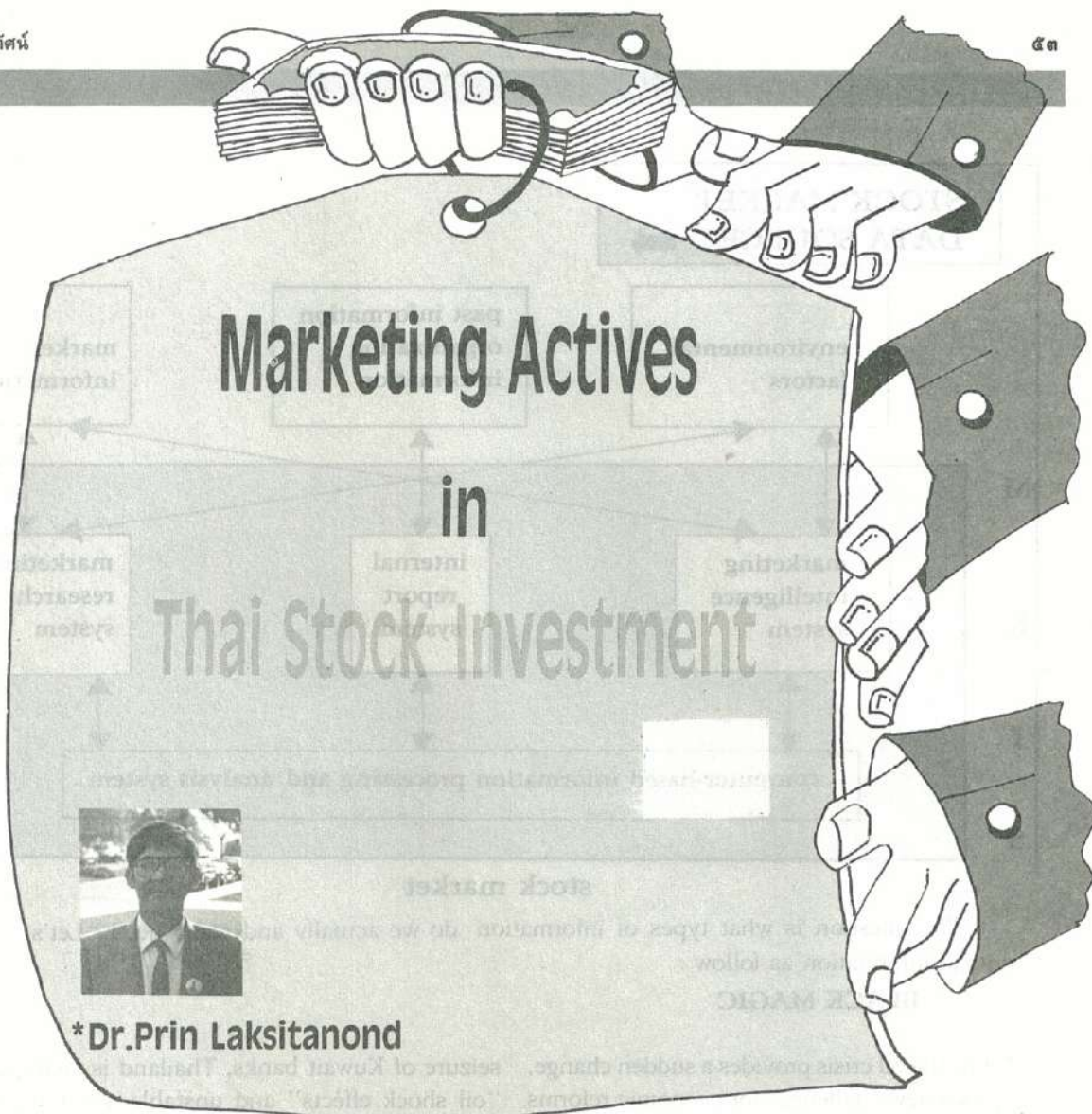
เอนก เขียวถาวร, ปรีดา นาคเนาวิม และสมคิด แสงเพชร เศรษฐศาสตร์จุลภาค 1 กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521

Baumol, William J. and Blinder, Alan S. *Economics*. 2nd ed. New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1982.

Dolan, Edwin G. *Basic Economics*. 3rd ed. Tokyo : CBS, 1983.

Lipsey, Richard G. Steiner, Peter O. and Purvis, Douglas D. *Economics*. 7th ed. New York : Harper & Row, 1984.

Wannacott, Paul and Wannacott, Ronald. *Economics*. 2nd ed. Tokyo : McGraw-Hill, 1983.

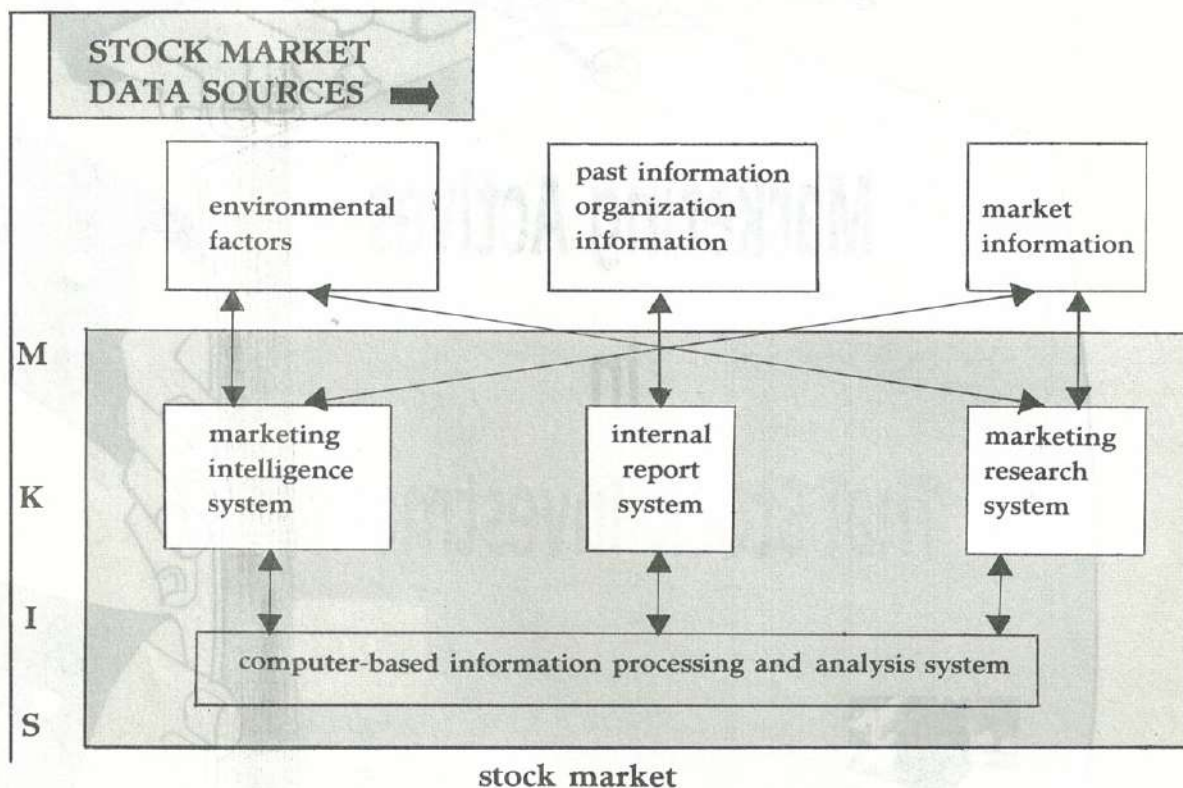
***Dr.Prin Laksitanond**

Introduction

This is the new world of new era of business information. Should there be a model for stock market information? If so this may be a model for twenty-first century corporate Thailand : first, apply technology to facilitate the gathering and processing of information in traditional lines of business. Thus, use marketing information systems

(MKIS) to expand and enhance these business lines. Finally, make technology based information services (the core of new business lines) and private stock investment in the Stock Exchange of Thailand (SET). The brief flow-chart diagram indicates how to gather stock market information under the umbrella of computer-based information processing and analysis.

***Director of MBA Programs Dhurakijpundit University : Doctor of Business Administration, United States International University.**

The question is what types of information do we actually and really need? Let's take three critical information as follow:

BLACK MAGIC

While the oil crisis provides a sudden change, seizure of Kuwait banks, Thailand is facing quite it also poses new challenges for economic reforms "oil shock effects" and unstable and influenced and financial deregulation. Shortly after Iraq's external factors particularly in politics

OIL SHOCKS
(Baring Securities Forecasts for GDP)

oil prices	u.s. \$25/barrel		u.s. \$30/barrel		u.s. \$40/barrel	
year end	1990	1991	1990	1991	1990	1991
Japan	+4.9%	+4.0%	+4.6%	+3.5%	+4.3%	+2.6%
US	+1.1%	+1.5%	+0.9%	+1.2%	+1.0%	+0.7%

Hong Kong	+2.5%	+4.3%	+2.5%	+4.1%	+2.0%	+2.9%
Singapore	+7.5%	+5.0%	+7.2%	+4.5%	+6.8%	+3.7%
Malaysia	+9.5%	+8.3%	+8.5%	+7.0%	+8.0%	+6.0%
Thailand	+10.0%	+8.4%	+9.5%	+7.3%	+9.1%	+5.5%
Korea *	+8.5%	+6.0%	+8.0%	+5.0%	+7.5%	+4.0%
Taiwan	+5.1%	+5.5%	+4.9%	+4.7%	+4.2%	+3.1%
Philippines	+2.3%	+1.9%	+2.1%	+1.8%	+1.3%	-2.0%
Indonesia	+7.5%	+7.2%	+7.5%	+7.2%	+7.0%	+6.0%
Australia	+1.5%	+2.8%	+1.0%	+1.6%	+1.0%	+1.2%

*GNP figures

sources : Asian Finance

TALK OF THE TOWN

On November 24, 1990, all newspapers in Bangkok reported on bank lending rate increase to 19% per year for commercial banks and from 19.5% to 21% per year for finance and credit-

fancier companies. This is quite a shock of after-shock as hoteliers, real estate developers, exporters and stock investors put it as "slaughtered". This is so-called "Strategy to cool down the overheating economy and combat inflationary pressure".

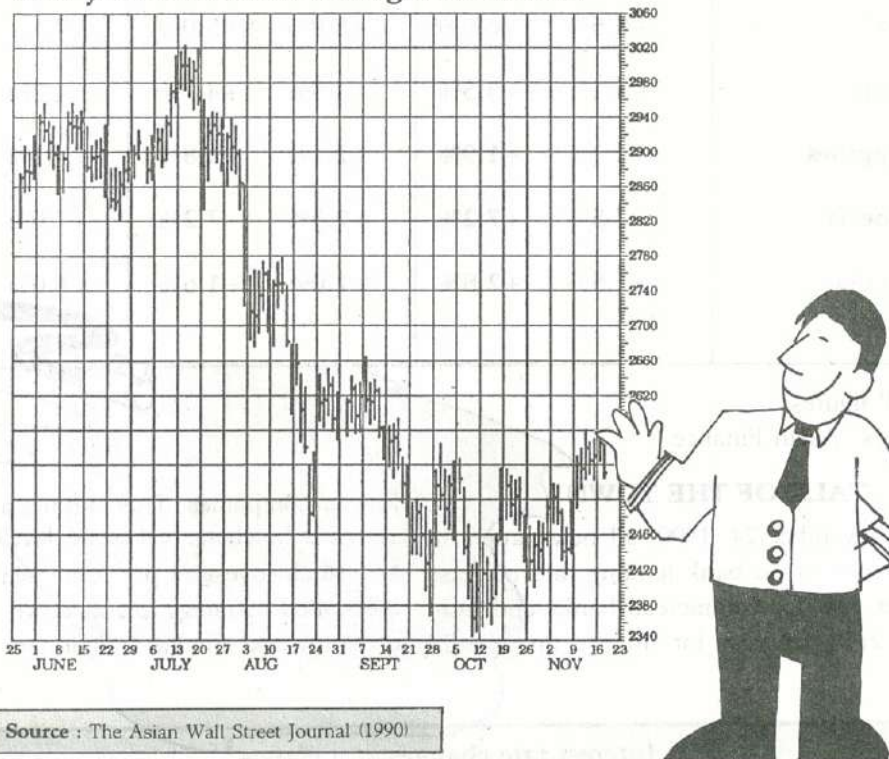
Interest rate changes at a glance

Banks	current	previous
lending rate ceiling	19%	16.5%
Saving deposit rate ceiling	12%	9%
Small housing loans rate ceiling	MLR	15%
Finance, securities and credit fancier firms	current	previous

lending rate ceiling		21%	19.5%
Promissory note rate ceiling		18%	16%
Small housing loan rate ceiling		19.5%	16.5%

Source : Bangkok Post, November 24, 1990.

Dow Jones Industrial Average Movements

Source : The Asian Wall Street Journal (1990)

Dow theory of values

When the recognizable Mr. Charles Dow, the pioneer publisher and editor of the Wall Street Journal, formulated his "Dow theory"--Stocks as values. The Theory is most concerned with the essence of concept of values that uses the price movements or trends to track the path of stocks. The theory is the tool to uncover the interaction between business cycles and stock market.

The current popularity of technical analysis is taking a firm stand of market action by : (1) The number of day (s) the Securities Exchange of Thailand

index (SET) has moved in advance, confirmations, Gann time zones and lines, new highs, advance-decline figures or even volume indications. (2) A big bulging with technical statistics.

The primary substances of Dow Theory holds that three movements of the market index are simultaneously underway. The main movement represents broad upward trends (last 2 to 3 years) and downward trends represent one to two years. The second movement represents a significant decline in primary movement or so called bull

market or a strong recovery in downward trends or so-called bear market represents 3 weeks to 3 months. The third movement is the day-to-day price fluctuations. Please look at the Dow Jones Industrial movements from the last 6 months.

Value Constitutes

The three fundamental concepts to measure value (all pertaining to the SET average) are :

1. Yield or the return on investment, the average yield on the market index is 6.5% or above.
2. The book value, if SET is selling below book value considering that a bargain: Since the start of trading on the Securities Exchange of Thailand in 2517, the SET has been below book value only 2 times (2517-2520 ; 2523-2529). The SET book value is around 150.
3. The SET P/E ratio, if SET is selling below 10 times earning it is in the bargain estimates (now at 18.96 times earnings---overvalued) In the year 2518 to 2524, the SET sold at 7 to 9 times earnings.

SOLVING YOUR INVESTMENT PROBLEM

The Thai stock you really intend to buy is the one that never exist ! This is because the stock that is completely safe...liberal dividend payments and bound to go up and up.

There are bunch of good and attractive stocks that will probably suit your needs on anyone of these criteria. However, there is none that really safe, otherwise one has to give up the hope that your stock will increase sensationally in values. At a point in time, one may find either safe stock or appreciate in price (yield a better-than-average dividend). Therefore, the beginning approach in solving your investment problem is to make up one's mind on the one merely problem is to guard for capital body (measured in baht). Meanwhile, one must seek for capital gains that will possible keep up after taxes, with the advancement of wages, price, salaries, and living costs in general.

Stock Investment Assumption

If marketing segmentation is introduced in terms of demographics, psychographics and behavioristic approach, one may define the consumer's speculation into 2 groups :

- (1) A retired businessman group
 - a) solitary survivors, headed for labour
 - b) solitary survivors, living at home
- (2) A young businessman group
 - a) bachelor active
 - b) married active

A retired group perhaps is more concerned with capital safe than double money paycheck. They need income and some backlog of capital in need of illness and incapacity. The question remains firmly that how much income do I have to have ? Let's assume one principle assets of ฿ 5,278,580 in bonds and life insurance, and home estate. One figures he needs ฿ 378,580.00 a year to maintain his standard of living, and that in turn meaning that he must get a return of 11%. But if one intends to have one eye on guaranteed income and the other eye on long-term appreciation in the holding values, one will divide ฿ 5,278,580 by putting half in to bonds and the other half into good quality stocks that paid good dividends and offered prospects of long-term growth---blue chip selection or stock.

There are about twenty common stocks listed on SET which can boast records of consecutive quarterly dividends running back at 12 years, mostly classified "Bluest of the blue". Stocks like in banking industry, in food industry, insurance industry, etc.

For the case of young business group, one can not afford to invest in low-yield securities. On the other hands, one must try to save and conserve capital but can afford to take some deliberately calculated risk as well. Let's say all his expenses accumulated into ฿ 318,460 and his

leftover income is B 120,128. Half of these income then should be put in common stocks (defensive-in-character stocks). For another half should be put into more speculative nature like chemical, Jewellery export etc.

SECURITIES EXCHANGE OF THAILAND

	Par Value	Volume Share	Volume Baht	Last Sale	Open	High	Low	Close	Least Bid offer	Change	Earnings/Share	Book Value	For the Period Month Ending	Dividend/Share Baht Period Ending	P/E Ratio	P/Book Value	Dividend Yield
BANKS																	
Bangkok Bank (BBL)	100	17,200	5,402,800	313	315	315	313	315	315 317	+2.00	46.19	324.94	9 23/9/93	12 6 30/6/93	5.34	0.97	7.62
Bangkok Bank of Commerce (BBC)	101,310,300	20,113,100	15.25	15.5	15.5	15	15.25	15.25	15.5	+0.00	0.58	20.10	9 23/9/93	0.25 12 31/12/92	20.89	0.76	1.64
Krung Thai Bank	100	40,100	5,125,500	128	128	128	128	128	128 129	+0.00	10.75	133.55	9 23/9/93	0 12 31/12/92	14.71	0.96	0.00
Bank of Ayudhya (BAY)	100	20,200	6,758,600	336	338	338	332	336	334 336	+0.00	44.87	303.59	9 23/9/93	14 6 30/6/93	5.89	1.11	8.33
Thai Farmers Bank (TFB)	100	57,367	21,827,401	383	375	385	375	379	379 383	-4.00	59.89	311.86	9 23/9/93	14 6 30/6/93	5.10	1.22	7.39
Thai Military Bank (TMB)	100	1,100	280,800	254	254	256	254	256	254 256	+2.00	25.85	241.26	9 23/9/93	5.50 3 30/6/93	7.56	1.06	8.59
Thai Danu Bank (TDB)	100	0	0	410	0	0	0	0	0 400	+0.00	22.70	383.99	6 23/9/93	13 6 30/6/93	9.33	1.07	6.34
Slam Commercial Bank (SCB)	100	11,878	6,478,250	558	550	560	548	556	552 556	-2.00	82.68	398.23	9 23/9/93	8 21 6 30/6/93	5.44	1.40	6.65
Nakornthon Bank (NTB)	100	0	0	302	0	0	0	0	302 0	+0.00	32.48	249.42	9 23/9/93	11 6 30/6/93	7.42	1.21	7.28
Slam City Bank (SCIB)	52,448,900	20,407,170	8.3	8.4	8.4	8.3	8.3	8.3	8.2 8.3	+0.00	0.88	5.90	9 23/9/93	0 12 31/12/92	12.58	1.41	0.00
First Bangkok City Bank (FBCB)	8	944,300	7,500,128	8.05	8.05	8.05	7.85	7.95	7.85 7.95	-0.10	0.76	7.00	9 23/9/93	0.16 12 31/12/92	10.06	1.14	1.69
Bangkok Metropolitan Bank (BMB)	100	22,500	2,421,200	108	107	108	107	108	107 108	+0.00	8.61	204.27	9 23/9/93	0 12 31/12/92	12.13	0.83	0.00
Union Bank (UB)	100	0	0	828	0	0	0	0	0 0	+0.00	6.87	190.15	8 30/6/93	6 6 30/6/93	59.44	4.35	1.45
Leam Thong Bank (LTB)	100	0	0	199	0	0	0	0	0 0	+0.00	4.52	162.33	9 23/9/93	0 12 31/12/92	35.92	1.23	0.00
Bank of Asia (BOA)	100	14,300	1,876,200	120	118	118	117	117	116 117	-3.00	6.52	126.26	9 23/9/93	3.75 12 31/12/92	21.87	0.93	3.21
IFCT	100	5,400	793,400	148	147	149	145	145	145 147	-3.00	20.68	220.40	9 30/9/93	7 12 31/12/92	6.46	0.66	4.83
FOOD & BEVERAGE																	
Suntech Group (SUNTEC)	10	878,200	36,642,850	63	62	65	59	63	62.5 63	+0.00	0.11	17.98	12 23/9/93	0 12 31/12/92	872.73	3.51	0.00
North Star Co. (NSTAR)	10	900	337,200	376	370	380	370	380	376 380	+4.00	3.23	26.72	9 23/9/93	3.50 12 31/12/92	104.68	14.22	0.92
Tropical Canning (Thailand) TC	5	14,000	822,450	58	59	59	58.5	58.5	58 58.5	+0.50	6.31	40.42	6 23/9/93	14.20 12 31/12/92	3.68	1.45	24.27
Thai President Food (TPF)	10	36,200	5,566,900	147	147	148	144	147	146 147	+0.00	5.57	74.13	6 23/9/93	2.10 6 30/6/93	9.72	1.98	2.86
Thai Fishery Coldstorage (TFC)	5	3,500	715,900	189	190	204	190	200	0 200	+11.00	9.04	54.51	9 23/9/93	0 12 31/12/92	9.13	3.67	0.00
Thai Wah Food Products (TWFP)	10	1,900	95,100	51	51	51	50	50	49 50	-1.00	3.88	29.40	9 23/9/93	1.50 12 31/12/92	10.22	1.70	3.00
Thai Vegetable Oil (TVO)	10	12,500	2,338,100	190	188	188	185	185	185 186	-0.00	9.89	54.71	9 23/9/93	0 12 31/12/92	64.91	3.38	0.00
Pakpanang Coldstorage (PPC)	5	5,000	858,000	112	112	112	111	112	112 114	+0.00	1.99	17.42	3 23/9/93	0 9 31/3/93	10.85	6.43	0.00
President Rice Products (PR)	10	900	45,000	49.5	50	50	50	50	50.25 50.5	+0.50	2.92	33.39	6 23/9/93	1.00 6 30/6/93	7.66	1.50	4.00
Foremost Friesland (FFT)	10	4,200	181,850	43.5	43	43.5	43	43.25	43 43.5	-0.25	2.91	31.33	9 23/9/93	1.40 12 31/12/92	12.72	1.38	3.24

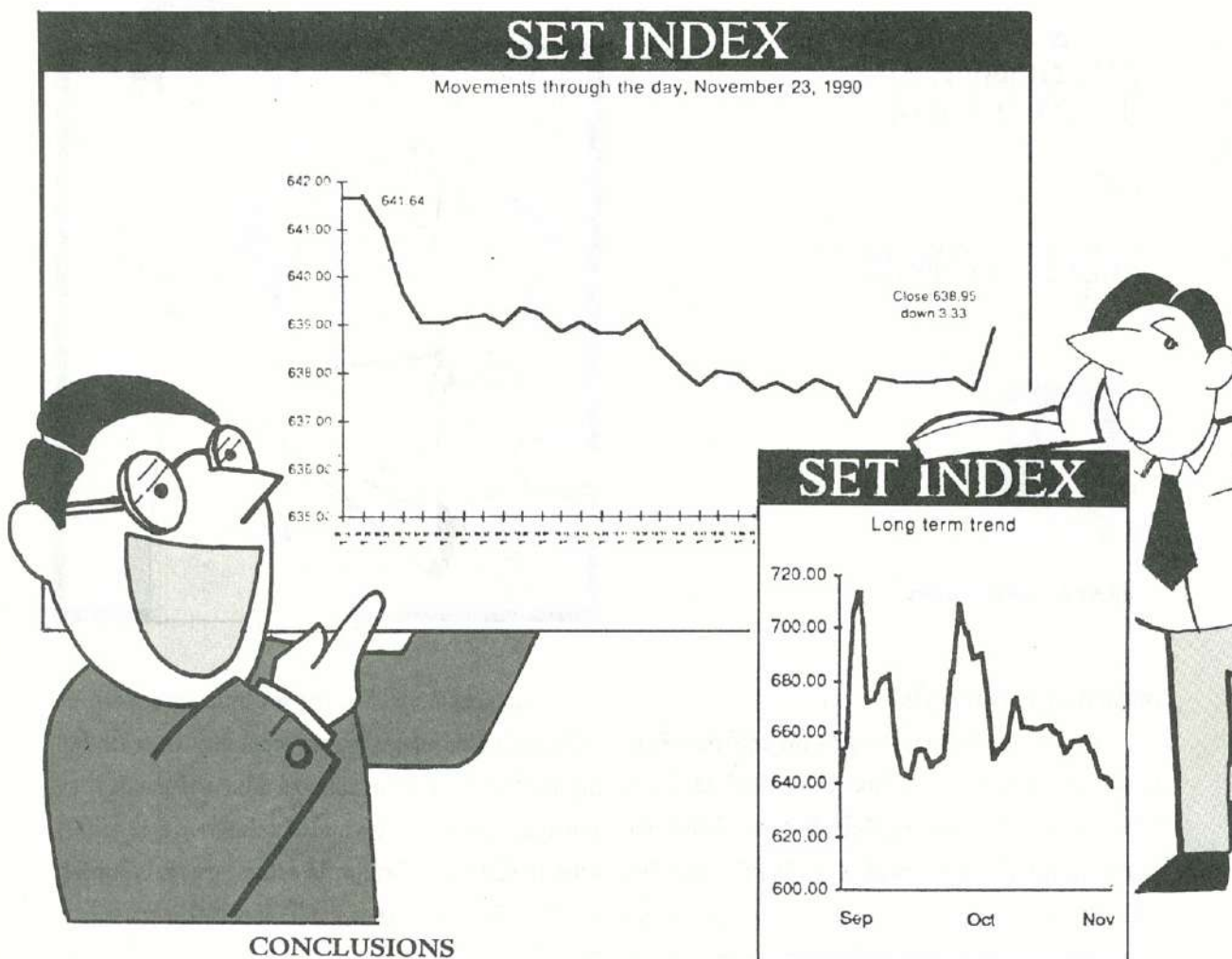
Source : The Nation (Nov. 23, 1990)

TIME TO INVEST ?

Surely, this is not the time to invest stocks. There are always opportunities for trading the secondary trends but not right now. This is the time for serious investors to pay much **caution**. The stock situation like now is where the bear

markets are living born. There is no such a glorious time as 4 years ago. As of October-November, 1990, the book value for the SET is approximately 150, with the SET figure was 800. On the SET P/E ratio itself, is now selling at 19.05 times earnings. Lastly, the SET yield index is 2.83% which is overvalued.

Many companies in Thailand are already well along about using information systems (IS) to expand and enhance the existing and new business lines or even if your own private business lines like stock investment.

A word of "caution" is well put have at

the time of "credit crunch." Again, This is not the time to be entering in the stock market! One must be prepared to "beating at its own game" applying process of marketing information, selection and elimination in the stock buying decision.

References

- "Country Watch Indonesia." **Asian Finance**. No. 15, November 1990.
Kaye, John. "Investing in Thai Stock." **Business in Thailand**. Vol. 21 ; No. 11, November 1990.
Prin Laksitanond, Suporn Sereerat and Siriwan Sereerat. **New Era in Marketing Management**. Bangkok : Patana Suksa, 1990.

การบริหารการเงิน

และ

กลยุทธ์การวางแผนกำไร

* ศ.ธนิดา จิตร์นอมรัตน์

บทบาทของการบริหารการเงิน

การบริหารการเงินมีบทบาทต่อธุรกิจ เพราะธุรกิจจัดตั้งขึ้นมาได้ต้องมีภาระตมเงินทุน แล้วเอาเงินมาเข้าร้านหรือสร้างสำนักงาน ซื้อวัสดุอุปกรณ์และสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อใช้ผลิตสินค้า เมื่อสินค้าขายได้ก็เอาเงินมาลงทุนซื้อวัสดุของใช้ต่ออีก จะเห็นว่ามีการหมุนเวียนของเงินเกิดขึ้น เงินไม่อยู่เฉยมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องมีเทคนิคหรือกลยุทธ์ให้เงินเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพอจะสรุปบทบาทของการบริหารการเงินของธุรกิจอย่างย่อได้ 3 ประการคือ

1. บทบาทในการกำหนดเงินลงทุนในธุรกิจ ว่าจะหาเงินทุนมาดำเนินธุรกิจจากแหล่งใด จึงจะเหมาะสม โดยหลักการแล้วกิจการสามารถระดมเงินทุนได้จากการกู้ยืมระยะสั้นหรือระยะยาว ทั้งในระบบและนอกระบบ และจากเงินทุนของตนเองหรือผู้ถือหุ้น ซึ่งการจัดหาเงินทุนมาใช้จ่ายธุรกิจจะต้องเสียค่าใช้จ่าย คือเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นและดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้ ดังนั้นกลยุทธ์ในการจัดหาหรือระดมเงินทุนให้มีประสิทธิภาพ ให้คุ้มค่าใช้จ่าย คือ ต้องเลือกจัด

หาทุนให้เหมาะสมกับการใช้เงิน เช่น จัดหาทุนมาระยะสั้นก็ควรนำไปใช้ลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน พวกลูกหนี้ สินค้า เพราะสินทรัพย์เหล่านี้จะหมุนเวียนเปลี่ยนเป็นเงินสดภายในเวลาสั้นเช่นกัน ถ้าจัดหาทุนมาระยะสั้นเอาไปใช้ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ถ้าหมุนเงินมาจ่ายชำระหนี้ไม่ทันก็จะเกิดปัญหาได้ ดังนั้นถ้าจะลงทุนในสินทรัพย์ถาวรซึ่งเป็นสินทรัพย์ระยะยาว ควรกู้ยืมระยะยาวไปลงทุนจะดีกว่า เพราะมีเวลาผ่อนชำระที่ยาวนานกว่ากับกลยุทธ์อีกประเภทหนึ่งคือ ถ้าการจัดหาทุนสามารถเลือกได้ควรเลือกแหล่งเงินทุนที่ธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด

2. บทบาทในการใช้จ่ายเงินทุนที่หามาได้จากข้อ 1 เงินทุนที่หามาได้จะถูกใช้จ่ายหรือจัดสรรไปในสินทรัพย์ต่าง ๆ คือสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ จัดสรรเป็นเงินสด หรือเอาไปลงทุนเป็นสินค้าหรือจมอยู่ในลูกหนี้กับอีกส่วนหนึ่งนำไปจัดสรรใช้ในรูปของสินทรัพย์ถาวร คือเอาไปซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์สำหรับผลิตสินค้า สินทรัพย์ถาวรพวกนี้จัดเป็นสินทรัพย์ทำกำไร เพราะถ้ามีเครื่องมืออุปกรณ์มากโอกาสผลิตสินค้าจะมีมาก เมื่อสินค้าที่ผลิตได้มากโอกาสได้กำไรก็จะสูง

*อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: พบ.ม. (บริหารการเงิน) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กลยุทธ์การใช้จ่ายเงินทุนจึงมีอยู่ว่า

ก. ถ้าจัดสรรเงินทุนเป็นสินทรัพย์พวกเงินสดและสิ่งที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายคือลูกหนี้และสินค้าจำนวนมาก จะทำให้ธุรกิจมีเงินสดมาก สภาพคล่องสูง แต่เงินที่เหลือลงทุนในสินทรัพย์ถาวรจะน้อย โอกาสทำกำไรจะต่ำ เพราะฉะนั้นการใช้จ่ายวิธีนี้ที่สภาพคล่องสูงแต่กำไรต่ำ

ข. ถ้าจัดสรรเงินทุนเป็นเงินสดและสิ่งที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายในจำนวนน้อย เงินที่ธุรกิจเก็บไว้มีน้อยความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงินจะต่ำเรียกว่าสภาพคล่องต่ำ แต่ธุรกิจจะมีเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวรสูง โอกาสได้กำไรจะสูงด้วย วิธีนี้ก็คืออย่างเสียอย่างเหมือนกันคือโอกาสจะทำกำไรสูงแต่สภาพคล่องต่ำ

ดังนั้นกลยุทธ์การใช้จ่ายเงินทุนให้มีประสิทธิภาพเป็นความสามารถของผู้บริหารธุรกิจนั้น ๆ ที่จะต้องรู้จักจัดสรรเงินทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ถาวรให้เกิดดุลที่เหมาะสมระหว่างสภาพคล่องและกำไร หรือความเสี่ยงกับกำไร เพราะการไม่มีสภาพคล่องย่อมจะเกิดความเสี่ยง ถ้าผู้บริหารธุรกิจใดสามารถจัดสรรใช้จ่ายเงินทุนได้อย่างเหมาะสมตามที่กล่าวมาก็ได้ชื่อว่าใช้จ่ายเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์นี้ไม่มีหลักการตายตัวขึ้นอยู่กับศิลปะในการบริหารธุรกิจของผู้บริหาร ลักษณะและขนาดของธุรกิจเป็นสำคัญ

3. นอกจากนี่ยังมีบทบาทในการพิจารณาเพิ่มเงินทุนในธุรกิจ หากเห็นว่าสมควรปรับปรุงขยายกิจการ

วัตถุประสงค์ของการบริหารการเงิน

ธุรกิจโดยทั่วไปดำเนินธุรกิจก็เพื่อต้องการกำไร แต่กำไรสูงสุดไม่ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักของการดำเนินธุรกิจ วัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การทำให้เจ้าของธุรกิจมีความมั่งคั่งสูงสุด และค่าของธุรกิจสูงขึ้น

ค่าของธุรกิจจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับกำไรและความเสี่ยงที่ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. ประเภทธุรกิจ
2. ขนาดของธุรกิจ
3. ชนิดของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้
4. การใช้ประโยชน์จากหนี้
5. สภาพคล่อง

การตัดสินใจจะกระทบต่อกำไรและความเสี่ยง เช่น ขนาดของธุรกิจซึ่งหมายถึงขนาดเงินลงทุนว่ามากหรือน้อย ถ้าลงทุนมากโอกาส

ทำกำไรจะสูง แต่ถ้าล้มเหลวก็จะเสียเงินมาก ดังนั้นความเสี่ยงจะสูงด้วย หรือถ้าลงทุนน้อยโอกาสจะทำกำไรจะได้ไม่มาก ซึ่งถ้าล้มเหลวเป็นอันต้องเลิกกิจการก็จะเสียเงินไม่มากความเสี่ยงจะต่ำกว่าประเด็นแรก ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้ดุลพินิจให้ดีกว่าตัดสินใจในเรื่องดังกล่าว โดยจะต้องพิจารณาถึงสภาวะรอบข้างคือสภาวะเศรษฐกิจการเมือง และกฎหมายต่าง ๆ เข้าไปด้วยในการตัดสินใจ จึงจะทำให้การตัดสินใจนั้นสมบูรณ์และให้ค่าที่ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

นอกจากวัตถุประสงค์หลักดังกล่าวแล้ว วัตถุประสงค์หลักควรจะปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ เช่น เมื่อธุรกิจประสบภาวะวิกฤติกำลังจะล้ม ในยามนี้จะไปหวังความมั่งคั่งก็คงลำบาก ควรคำนึงถึงความอยู่รอดให้ผ่านพ้นช่วงวิกฤตินี้ไปก่อน ดังนั้นวัตถุประสงค์ในยามนี้ควรสร้างค่าของธุรกิจโดยรักษาสภาพคล่องให้สูงไว้เป็นการดี แต่ถ้าเป็นช่วงที่ธุรกิจกำลังเจริญรุ่งเรือง ค่าของธุรกิจสูงอยู่แล้ว เจ้าของธุรกิจมีความมั่งคั่งมากมาย ธุรกิจก็ควรมีวัตถุประสงค์ด้านอื่นด้วยได้แก่ รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น เอาใจใส่ต่อสวัสดิการของพนักงานมากขึ้น เป็นต้น

สรุปแล้วการทำธุรกิจไม่ควรคำนึงถึงกำไรอย่างเดียว ควรคำนึงถึงทั้งกำไร สภาพคล่อง และความเสี่ยง ซึ่งวิธีที่จะทำธุรกิจให้มีกำไรและลดความเสี่ยงได้ จำเป็นต้องมีการวางแผนให้รอบคอบเสียก่อน ตามคำกล่าวที่ว่าการวางแผนที่ดีก็เปรียบเสมือนทำธุรกิจสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งก็อยู่ที่ฝีมือว่าจะปฏิบัติอย่างไรให้เป็นไปตามแผน ดังนั้นเราลองมาดูกันว่าเราวางแผนให้ได้กำไรมีกลยุทธ์อะไรที่จะนำมาปฏิบัติได้บ้าง

กลยุทธ์การวางแผนกำไร

ก่อนจะวางแผนต้องทราบเสียก่อนว่า ในการทำธุรกิจรายการที่เข้ามาในธุรกิจนั้นมีทั้งรายการทางการเงิน เช่น ซื้อสินค้า ขายสินค้า ซื้อสินทรัพย์ นำเงินมาลงทุน เป็นต้น กับรายการที่ไม่เกี่ยวกับการเงิน เช่น ส่งจดหมายติดต่อลูกค้า ติดต่องาน เป็นต้น รายการทางการเงินดังกล่าวแยกได้ 5 ประเภทคือ แยกเป็นสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย สำหรับการวางแผนกำไรนั้นจะเกี่ยวกับรายการทางการเงินเฉพาะรายการรายได้และค่าใช้จ่ายเท่านั้น โดยมีเทคนิคง่าย ๆ ในการวิเคราะห์เพื่อวางแผนกำไรคือการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยจะนำเทคนิคนี้มาใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการวางแผนให้กิจการได้รับกำไรเร็วขึ้น

ถ้าให้ความหมายของคำว่าจุดคุ้มทุนจะได้ว่า จุดคุ้มทุนคือจุดที่ ธุรกิจมีรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี ไม่มีกำไรไม่มีขาดทุน หลักการที่จะนำเทคนิคนี้มาใช้งานกำหนดกลยุทธ์ก็คือ ถ้าธุรกิจวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนได้ว่าที่หน่วยคุ้มทุน เช่น 50 หน่วยคุ้มทุน หมายความว่าหน่วยที่ 51 เป็นต้นไป ธุรกิจจะได้รับกำไร แต่ถ้าธุรกิจสามารถวางกลยุทธ์เปลี่ยนแปลงจุดคุ้มทุนให้ลดลงได้ เช่นจากเดิม 50 หน่วย ลดเหลือ 40 หน่วย ธุรกิจจะได้กำไรเร็วขึ้นคือตั้งแต่หน่วยที่ 41 เป็นต้นไปก็ได้กำไรแล้ว ไม่ต้องรอถึงหน่วยที่ 51

สำหรับวิธีการวางแผนกำหนดกลยุทธ์พอจะแบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 เตรียมข้อมูล เริ่มจากผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจต้องทำการพยากรณ์รายได้และค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต การพยากรณ์อาจดูตัวเลขรายได้และค่าใช้จ่ายในอดีตเป็นเกณฑ์ และพิจารณาจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในธุรกิจ สภาพเศรษฐกิจภายนอกธุรกิจประกอบ เพื่อพยากรณ์ว่ารายได้และค่าใช้จ่ายในอนาคตควรเพิ่มหรือลดลงจากอดีตอย่างไร ถ้าเป็นธุรกิจดั้งใหม่การคาดการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายต้องพิจารณาจากกำลังการผลิต การหาตลาด การจัดการ แล้วค่อยพิจารณารายได้และค่าใช้จ่ายที่ธุรกิจคาดว่าจะเกิดขึ้น จากนั้นนำรายได้และค่าใช้จ่ายมาพิจารณาโดยละเอียด ว่ารายได้นี้ได้มาจากการขายกี่หน่วย ราคาขายเท่าไร ค่าใช้จ่ายส่วนใดเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ ส่วนใดเป็นค่าใช้จ่ายผันแปร แนวทางการแยกค่าใช้จ่ายคงที่และผันแปร ให้พิจารณาว่าถ้าค่าใช้จ่ายใดไม่แปรไปตามปริมาณที่ผลิตหรือปริมาณที่ขาย เช่นค่าเช่าร้าน จะขายตุ๊กตาได้ 1 ตัว หรือ 100 ตัว ก็ต้องเสียค่าเช่าร้านเท่ากัน อย่างนี้เรียกว่าไม่แปรไปตามปริมาณที่ขาย ดังนั้นค่าเช่าร้านจึงจัดเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ เป็นต้น แต่ถ้าค่าใช้จ่ายใดแปรไปตามปริมาณที่ผลิตหรือปริมาณที่ขาย สมมติธุรกิจทำตุ๊กตาขาย วัสดุที่นำมาใช้ทำตุ๊กตาจะถูกจัดเป็นค่าใช้จ่ายผันแปร เพราะถ้าธุรกิจทำตุ๊กตาออกมาขายมากธุรกิจก็ต้องใช้วัสดุมาก ทำตุ๊กตาออกมาขายน้อยก็ใช้วัสดุน้อย ดังนั้นต้นทุนวัสดุที่นำมาใช้ทำตุ๊กตาจึงจัดเป็นค่าใช้จ่ายผันแปร ขั้นนี้เราจะได้ข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายดังนี้

$$1) \text{ รายได้ทั้งหมด} = (\text{ราคาขายต่อหน่วย}) \text{ คูณกับ (ปริมาณที่ขาย)}$$

กำหนดสัญลักษณ์ให้;

$$\text{รายได้ทั้งหมด} = TR$$

$$\text{ราคาขายต่อหน่วย} = P$$

$$\text{ปริมาณที่ขาย} = Q$$

$$\text{ดังนั้น: } TR = P \cdot Q$$

$$2) \text{ ค่าใช้จ่ายทั้งหมด} = (\text{ค่าใช้จ่ายคงที่}) \text{ บวกกับ } (\text{ค่าใช้จ่ายผันแปร})$$

กำหนดสัญลักษณ์ให้;

$$\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด} = TC$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} = FC$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายผันแปร} = VC$$

$$\text{ดังนั้น: } TC = FC + VC$$

$$3) \text{ ค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งหมด} = (\text{ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย}) \text{ คูณกับ (ปริมาณที่ขาย)}$$

กำหนดสัญลักษณ์ให้;

$$\text{ค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งหมด} = VC$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย} = VC/\text{unit}$$

$$\text{ปริมาณที่ขาย} = Q$$

$$\text{ดังนั้น: } VC = VC/\text{unit} \cdot Q$$

ถ้าแทนค่าค่าใช้จ่ายผันแปรในข้อ 3 ลงในข้อ 2 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะได้สมการดังนี้

$$TC = FC + (VC/\text{unit} \cdot Q)$$

ขั้นที่ 2 คำนวณหาจุดคุ้มทุน การคำนวณพิจารณาจากความหมายของจุดคุ้มทุนที่ว่าคือจุดที่รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายแล้วแทนค่าด้วยข้อมูลที่เตรียมไว้จากขั้นที่ 1 ดังนี้

$$\text{รายได้} = \text{ค่าใช้จ่าย}$$

$$TR = TC$$

$$P \cdot Q = FC + VC$$

$$P \cdot Q = FC + (VC/\text{unit} \cdot Q)$$

จากนั้นย้ายข้างสมการ;

$$P \cdot Q - VC/\text{unit} \cdot Q = FC$$

$$Q (P - VC/\text{unit}) = FC$$

$$\text{จะได้; } Q = \frac{FC}{P - VC/\text{unit}}$$

นั่นคือ ปริมาณคัมทุน = $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่}}{\text{ราคาขาย/หน่วย} - \text{ค่าใช้จ่ายผันแปร/หน่วย}}$

ตัวอย่าง 1 สมมติ ค่าใช้จ่ายคงที่ = 100 บาท
 ราคาขาย/หน่วย = 5 บาท
 ค่าใช้จ่ายผันแปร/หน่วย = 3 บาท

แทนค่าสูตรที่วิเคราะห์ได้;

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่}}{\text{ราคาขาย/หน่วย} - \text{ค่าใช้จ่ายผันแปร/หน่วย}}$$

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{100}{5 - 3} = \frac{100}{2} = 50 \text{ หน่วย}$$

อยากทราบว่าปริมาณ 50 หน่วยที่ขายเป็นเงินจำนวนเท่าไร
 ก็นำราคาขายหน่วยละ 5 บาทคูณ 50 หน่วย จะได้เท่ากับ 250 บาท
 หมายความว่าเมื่อธุรกิจขายได้ 50 หน่วย หรือ 250 บาท ธุรกิจ
 จะคุ้มทุน

ขั้นที่ 3 กำหนดกลยุทธ์ปรับจุดคุ้มทุน หลังจากคำนวณ
 จุดคุ้มทุนได้แล้วจะมากำหนดกลยุทธ์ปรับจุดคุ้มทุนว่าพอจะหาวิธีลด

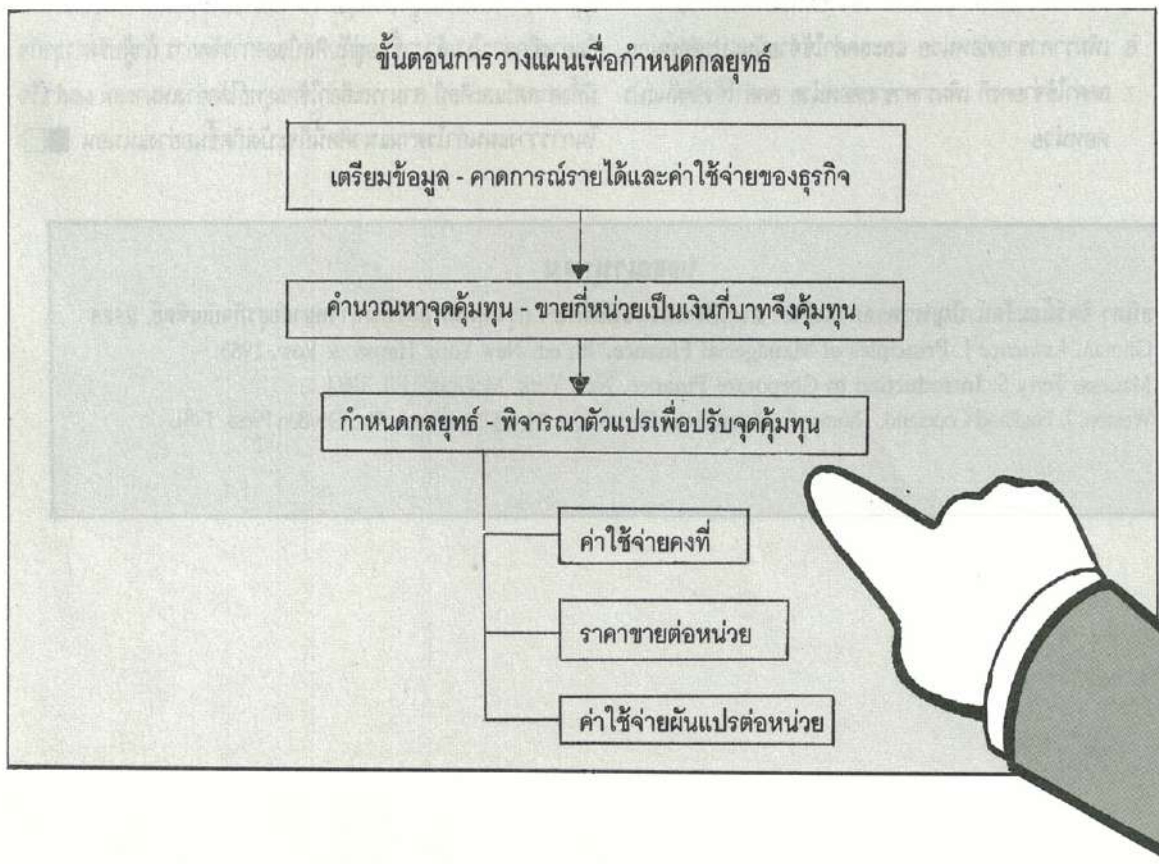
จุดคุ้มทุน 50 หน่วยตามตัวอย่าง 1 ให้คุ้มทุนเร็วขึ้น เพื่อธุรกิจจะได้
 รับกำไรเร็วขึ้นได้หรือไม่ การพิจารณาต้องย้อนกลับไปดูสูตรการคำนวณ
 จุดคุ้มทุนว่ามีตัวแปรอะไรมาเกี่ยวข้องบ้าง

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่}}{\text{ราคาขาย/หน่วย} - \text{ค่าใช้จ่ายผันแปร/หน่วย}}$$

จะเห็นว่ามียู 3 รายการที่เกี่ยวข้องกับจุดคุ้มทุนคือ

1. ค่าใช้จ่ายคงที่
2. ราคาขายต่อหน่วย
3. ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย

หากต้องการลดจุดคุ้มทุน คือให้คำตอบน้อยลงจากเดิม ก็ใช้แนว
 คิดทางคณิตศาสตร์มาช่วยคือ ตัวเศษค่าใช้จ่ายคงที่ต้องลดลง หรือ
 ตัวส่วนราคาขายต่อหน่วยลบค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วยต้องเพิ่มขึ้น
 ซึ่งตัวส่วนจะเพิ่มขึ้นได้อาจจะมาจากตัวตั้งราคาขายต่อหน่วยเพิ่ม หรือ
 ตัวลบค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วยลดลง ลองดูตัวอย่าง 2 ประกอบว่า
 แนวคิดนี้จะทำให้จุดคุ้มทุนลดลงหรือไม่

ตัวอย่าง 2 - จากตัวอย่าง 1 สมมติค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วยเดิม

3 บาท สามารถลดค่าใช้จ่ายผันแปรลงได้ 50 สตางค์ เป็น 2.50 บาทต่อหน่วย ให้คำนวณจุดคุ้มทุนใหม่ว่าจะคุ้มทุนเร็วขึ้นหรือไม่

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่}}{\text{ราคาขาย/หน่วย} - \text{ค่าใช้จ่ายผันแปร/หน่วย}}$$

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{100}{5 - 2.5} = \frac{100}{2.5} = 40 \text{ หน่วย}$$

จะเห็นว่าจุดคุ้มทุนเร็วขึ้นกว่าเดิม 10 หน่วย เพียงลดค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วยลง แสดงว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ปรับจุดคุ้มทุนให้กำไรเร็วขึ้นได้จริง ดังนั้นลองมาสรุปกันอีกครั้งว่าตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวจะมีทางเลือกในการลดจุดคุ้มทุนได้กี่ทาง

1. ลดค่าใช้จ่ายคงที่
2. เพิ่มราคาขายต่อหน่วย
3. ลดค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย
4. ลดค่าใช้จ่ายคงที่ และเพิ่มราคาขายต่อหน่วย
5. ลดค่าใช้จ่ายคงที่ และลดค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย
6. เพิ่มราคาขายต่อหน่วย และลดค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย
7. ลดค่าใช้จ่ายคงที่ เพิ่มราคาขายต่อหน่วย ลดค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วย

การลดค่าใช้จ่ายก็อย่างเช่นลดค่าใช้จ่ายคงที่ไม่จำเป็นบางอย่างลง ส่วนการลดค่าใช้จ่ายผันแปรเช่น วัสดุที่ใช้ทำตุ๊กตา ถ้าธุรกิจสามารถหาวัสดุที่ราคาถูกกว่าแต่คุณภาพเท่ากันมาใช้แทน ต้นทุนทำตุ๊กตาต่อ 1 ตัวก็จะลดลงได้ สำหรับการเพิ่มราคาขายอันนี้ยาก ทำให้ได้ง่ายแม้จะเป็นธุรกิจผูกขาดเพราะต้องคำนึงถึงลูกค้าด้วย ยิ่งมีคู่แข่งด้วยแล้วยิ่งลำบาก จะทำได้ก็ต้องดูปัจจัยหลายอย่างประกอบ เช่น คู่แข่งลูกค้า ภาวะเศรษฐกิจ ต้นทุนวัตถุดิบ นโยบายการเมืองในประเทศและต่างประเทศที่สำคัญ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนจะคิดเพิ่มราคาขาย

จากทางเลือกดังกล่าว ทางเลือกที่ 1-3 เป็นการใช้กลยุทธ์ปรับตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งเพียงตัวเดียว ทางเลือกที่ 4-6 จะยกขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง คือใช้กลยุทธ์ปรับตัวแปรพร้อมกัน 2 ตัวแปร ส่วนทางเลือกที่ 7 จะยากที่สุด เพราะใช้กลยุทธ์ปรับเปลี่ยนตัวแปรหมดทั้ง 3 ตัว ถ้าถามว่าจะใช้กลยุทธ์ตามทางเลือกใดดี จะไม่มีคำตอบที่แน่นอน ทั้งนี้อยู่กับสถานการณ์ ภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ของธุรกิจ และความสามารถในการจัดการของผู้บริหารธุรกิจนั้น ๆ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นศาสตร์หรือกลยุทธ์การวางแผนกำไรที่ธุรกิจทั่วไป ไม่ใช้กันอยู่ ส่วนธุรกิจใดจะนำไปใช้ได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็อย่างที่กล่าวไปแล้วว่าขึ้นอยู่กับศิลป์ของการจัดการ ถ้าผู้บริหารธุรกิจมีทั้งศาสตร์และศิลป์ สามารถเลือกใช้กลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม ผลสำเร็จในการวางแผนกำไรตามแนวคิดนี้ก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ■□

บรรณานุกรม

- ธนิดา จิตรน้อยรัตน์ ปัญหาทางการเงิน : แนวคิดและกรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2528
 Gitman, Lawrence J. *Principles of Managerial Finance*. 4th ed. New York, Harper & Row, 1985.
 Maness, Terry S. *Introduction to Corporate Finance*. New York, McGraw-Hill, 1984.
 Weston, J. Fred and Copeland, Thomas E. *Managerial Finance*. 7th ed. New York, The Dryden Press, 1981.

ดอกเบี้ย

: ทิศทางจะไปทางไหน

*สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์

ไ
นระยะ 9 เดือนแรกของปี 2533 อัตราดอกเบี้ยในประเทศมีทิศทางการเคลื่อนไหวสูงขึ้นโดยตลอด โดยเฉพาะอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำซึ่งไม่มีกำหนดเพดานสูงสุดได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.5 ในปี 2532 เป็นร้อยละ 14.0 เมื่อเดือนกันยายน 2533 ส่วนอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อยังคงถูกกำหนดเพดานไว้ที่ร้อยละ 16.5 ซึ่งอาจทำให้อธนาคารพาณิชย์ขาดทุนได้ เพราะช่วงต่าง (Margin) ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับสินเชื่อยังคงแคบมาก ไม่คุ้มกับต้นทุนดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้ ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งจึงเรียกร้องให้ปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.0 หรือยกเลิกเพดานไปเลย ซึ่งในขณะที่เขียนต้นฉบับอยู่นี้ข้อเสนอดังกล่าวกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ธปท. อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนธุรกิจได้อย่างถูกต้องในปี 2534 ที่ใกล้จะถึงนี้ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าอัตราดอกเบี้ยจะมีแนวโน้มการเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด ซึ่งอาจพิจารณาได้จากปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวทางเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยในรอบปีที่ผ่านมา
2. ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ
3. อัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ
4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
5. อัตราผลตอบแทนจากตลาดหุ้น
6. นโยบายการเงินของ ธปท.

แนวทางเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยในรอบปีที่ผ่านมา

ในช่วงต้นปี 2533 ภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราสูงต่อเนื่องมาจากปี 2532 ทำให้ความต้องการสินเชื่อมีอัตราขยายตัวสูงกว่าเงินฝาก กล่าวคือ สินเชื่อมีอัตราขยายตัวสูงถึงร้อยละ 32.3 ในขณะที่เงินฝากขยายตัวเพียงร้อยละ 28.9 เท่านั้น จึงก่อให้เกิดภาวะเงินตึงตัวขึ้นภายในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างธนาคารขยับสูงขึ้นจากระดับเฉลี่ยร้อยละ 10.56 เมื่อปี 2532 เป็นร้อยละ 13.0 เมื่อเดือน ม.ค. 2533 และ Prime Rate ได้ขยับสูงขึ้นจากร้อยละ 12.5 เมื่อปี 2532 เป็นร้อยละ 13.0 เมื่อเดือน ม.ค. 2533 แต่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือ

ระดมเงินฝากอีกได้ เพราะติดเพดานสูงสุดที่ ธปท. กำหนดไว้ ดังนั้น จึงหันมาใช้วิธีการอื่น เช่น แจกของขวัญและดอกเบี้ยใต้โต๊ะสภาพ ดังกล่าวอัตราดอกเบี้ยไม่ได้สะท้อนถึงอุปสงค์และอุปทานที่แท้จริงในตลาดเงิน หากปล่อยทิ้งไว้อาจเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ

ดังนั้น ในวันที่ 13 มี.ค. 2533 ธปท.จึงได้ประกาศยกเลิกเพดานดอกเบี้ยเงินฝากประจำและขยายเพดานดอกเบี้ยสินเชื่อจากร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 16.5 ต่อมาในวันที่ 30 มี.ค. 2533 ได้ประกาศปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์จากร้อยละ 7.25 เป็นร้อยละ 9.0 ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำขยับตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 9.5 เมื่อเดือน ก.พ. 2533 เป็นร้อยละ 11.5 ในเดือน มี.ค. และร้อยละ 12.0 ในเดือน เม.ย. ในขณะที่อัตราดอกเบี้ย Prime Rate ได้ขยับตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 13.0 เมื่อเดือน ก.พ. 2533 เป็นร้อยละ 14.0 ในเดือน มี.ค. และร้อยละ 14.5 ในเดือน เม.ย. ภาวะเงินตึงตัวจึงได้ผ่อนคลายลงและอัตราดอกเบี้ยเริ่มทรงตัวมาระยะหนึ่ง

ต่อมาในช่วงกลางปี ปัญหาเงินตึงตัวเริ่มปรากฏให้เห็นอีกครั้งหนึ่งและรุนแรงกว่าก่อน ดังจะเห็นได้จากอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาลประเภท 3 วัน มีอัตราสูงถึงร้อยละ 14.0 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารประเภท call loan ร้อยละ 14.75 และประเภท overnight ร้อยละ 16.0 เนื่องจาก ธปท.ไม่ปล่อยเงินออกมาเสริมสภาพคล่องอีก, กระทรวงการคลังได้ดูดซับเงินออกจากระบบโดยผ่านการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลงวดครึ่งหลังของปี 2532 จำนวน 17,000 ล้านบาท, ภาครัฐวิสาหกิจเริ่มจ่ายเงินปันผลและภาคเอกชนอยู่ระหว่างปิดงวดบัญชีครั้งแรก ตลอดจนความต้องการสินเชื่อยังคงขยายตัวสูงกว่าเงินฝาก โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อเดือน จึงเกิดแรงกดดันให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มสูงขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศและกระตุ้นให้เกิดการออมในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำในช่วงเดือน ส.ค.-ก.ย. ได้ขยับตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 12.00 เป็นร้อยละ 13.5-14.0 และอัตราดอกเบี้ย prime rate เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.5 เป็นร้อยละ 15.0

สำหรับไตรมาสที่ 4 ต่อเนื่องกันไปจนถึงไตรมาสแรกของปี 2534 คาดว่าปัญหาเงินตึงตัวยังคงมีอยู่ต่อไป เพราะประการแรก ความคล่องตัวของสินทรัพย์ในการเปลี่ยนเป็นเงินสดลดลง (โดยเฉพาะที่ดินและหุ้น) ประการที่สองราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทำให้เงินทุนไหลออก

สู่ต่างประเทศมากขึ้น ปริมาณเงินในประเทศลดลง ประการที่สาม เป็นช่วงฤดูส่งออกพืชผลทำให้ความต้องการสินเชื่อเพิ่มขึ้น (seasonal trend) และประการสุดท้าย credit term ที่ลูกค้าได้รับถูกเข้มงวดมากขึ้น ทำให้ trade credit term ต่าง ๆ มีแนวโน้มลดลง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวโน้มภาวะเงินตึงตัว แต่คาดว่าจะไม่มีการปรับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้สูงขึ้นไปจากเดิม เพราะ ธปท.เกรงว่าจะมีผลกระทบต่อบริษัทเศรษฐกิจซึ่งมีแนวโน้มชะลอตัวลงอยู่แล้ว ธปท.น่าจะเข้าแทรกแซงตลาดเงินโดยปล่อยเงินเสริมสภาพคล่องผ่านทางตลาดซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาลและ loan window ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากคาดว่าจะคงที่ ณ. ร้อยละ 14.0 เนื่องจาก ณ. ระดับนี้ธนาคารพาณิชย์ต้องแบกรับต้นทุนดอกเบี้ยจ่ายที่สูงมากแล้ว ถ้าหากเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อไม่เพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์คงไม่เสี่ยงที่จะใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือในการแข่งขันระดมเงินฝาก

ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ

แม้ว่าจะไม่เกิดวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย ภาวะเศรษฐกิจในประเทศก็มีแนวโน้มชะลอตัวลงอยู่แล้วตาม time trend แต่วิกฤตการณ์ได้ช่วยซ้ำเติมภาวะเศรษฐกิจให้ตกด้อยลงไปอีกประมาณ 3.5% ซึ่งเป็นผลมาจากรายได้จากการท่องเที่ยวและแรงงานในตะวันออกกลางลดลง เงินเฟ้อที่สูงขึ้นมีผลกระทบต่อการออมในประเทศและต่อฐานะการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดโลก มูลค่าการนำเข้าน้ำมันเพิ่มขึ้น การส่งออกชะลอตัวลงตามภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลก ทำให้การขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินรุนแรงยิ่งขึ้น คาดว่าในปี 2534 เศรษฐกิจจะขยายตัวเพียงประมาณ 6.0% เท่านั้น (เทียบกับปี 2532 ซึ่งสูงถึง 11.0%)

จากแนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ เริ่มชะลอการลงทุนลงหรือระงับโครงการที่ยังมิได้เริ่มลงมือก่อสร้าง ในขณะที่เดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็เพิ่มความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อและคัดเลือกลูกค้ามากขึ้น รวมทั้งลดวงเงินโอทีของลูกค้าลง ทำให้ความต้องการสินเชื่อในระบบลดลงเองโดยอัตโนมัติ คาดว่าในปี 2534 สินเชื่อจะขยายตัวเพียงร้อยละ 20.0 เท่านั้น เทียบกับช่วง 8 เดือนแรกของปี 2533 ซึ่งมีอัตราขยายตัวสูงถึงร้อยละ 32.0 ดังนั้น แรงกดดันให้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อคงจะผ่อนคลายลงและจะยืนอยู่ที่เพดานร้อยละ 16.5 ตามเดิม

อย่างไรก็ตาม เงินเฟ้อในปี 2534 นี้ มีสาเหตุเกิดจากราคา
น้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น (cost push inflation)
มีสาเหตุจากอำนาจซื้อของคนในประเทศสูงขึ้น (demand pull in-
flation) เหมือนเช่นในปี 2532-2533 ดังนั้น ถ้าผลิตทดแทนการ

ลงทุนที่ได้รับต่ำกว่าดอกเบี้ยจ่ายที่เพดานร้อยละ 16.5 แล้ว ก็จะไม่
 จูงใจให้กู้เงินไปลงทุนเพิ่มขึ้น เมื่อประกอบกับความไร้เสถียรภาพ
 ทางการเมืองแล้ว จะทำให้การลงทุนอยู่ในภาวะชะงักงันและเศรษฐกิจ
 ถดถอยได้ ฉะนั้น ธปท.จึงไม่น่าที่จะขึ้นเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ
 เพราะจะเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนให้กับธุรกิจอีกและกระตุ้นให้เกิด
 ภาวะเศรษฐกิจถดถอยรุนแรงยิ่งขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลไม่ต้องการ

ในขณะเดียวกัน เศรษฐกิจที่ซบเซาลงจะส่งผลให้การขยายตัว
 ของสินเชื่อลดลงเอง โดยที่ ธปท.ไม่จำเป็นต้องขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อ
 ควบคุมการปล่อยสินเชื่ออีก ด้วยเหตุนี้ นโยบายการเงินที่ชัดเจน
 ของ ธปท.ในปี 2534 ก็คือ ในระยะยาว ธปท.ยังต้องการให้เงินตั้ง
 ตัวอยู่เพื่อสกัดเงินเฟ้อ แต่ก็จะไม่มีการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ใน
 ระยะสั้น ธปท.คงเข้าแทรกแซงตลาดเงินเป็นระยะ ๆ เพื่อควบคุม
 ปริมาณเงินให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการสินเชื่อและ
 ให้อัตราดอกเบี้ยมีความสอดคล้องกับภาวะตลาดเงิน

ดังนั้น การปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้สูงกว่าร้อยละ
 16.5 จึงน่าจะเป็นวิธีการสุดท้ายที่ ธปท.จะเลือกทำและมีความเป็น
 ไปได้เพียงเล็กน้อย แต่ ธปท.คงจะหันมาใช้มาตรการที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย
 (non-interest scheme) สำหรับมาตรการเพื่อผ่อนคลายภาวะเงิน
 ตึงตัวที่ ธปท.น่าจะนำมาใช้ ได้แก่ การผ่อนคลายให้ธนาคารพาณิชย์
 สามารถกู้เงินตราต่างประเทศได้เกินกว่า 20% ของเงินกองทุน การ
 ลดอัตราสำรองพันธบัตรเพื่อเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์จากปัจจุบัน
 10% ของเงินฝากให้เหลือเพียง 8% การอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบโดย
 ผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตรและ loan window ส่วนมาตรการแทรก-
 แงเพื่อสกัดเงินเฟ้อน่าจะเป็นการออกพันธบัตรเพื่อดูดซับสภาพคล่อง
 ส่วนเกินออกไปจากระบบ แต่จะไม่ใช้วิธีการขึ้นดอกเบี้ย

สรุป

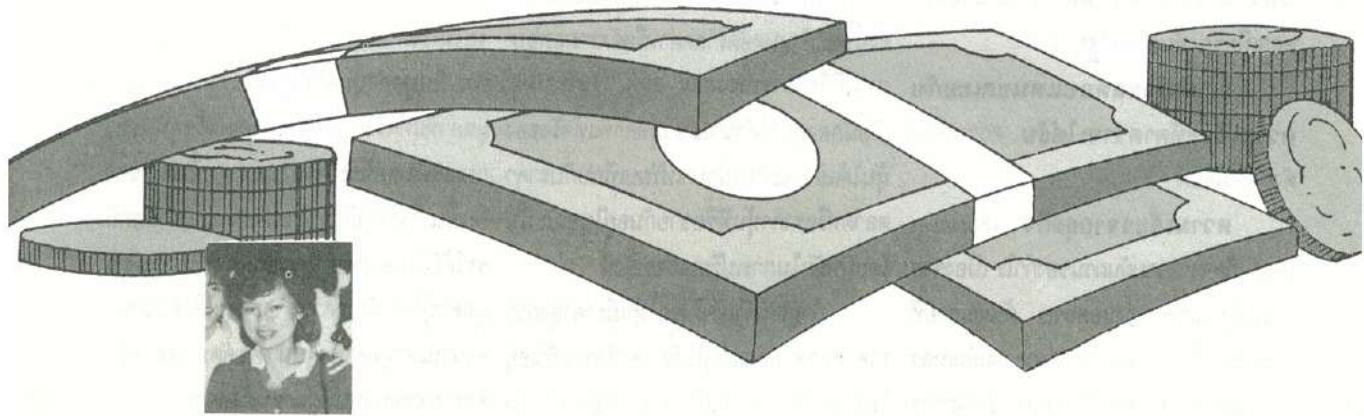
ปี 2534 การขยายตัวทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัวลง
 อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในประเทศเองและผล
 จากราคาน้ำมันที่มีต่อเศรษฐกิจโลก ทำให้ความต้องการสินเชื่อ
 ลดลงและผ่อนคลายแรงกดดันด้านดอกเบี้ยลง ทั้งนี้ ตัวแปรสำคัญ
 ที่จะเป็นตัวกำหนดการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยในปี 2534 ก็คือ

ระดับราคาน้ำมันในตลาดโลก ถ้าวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียมีลักษณะ
 ยืดเยื้อและราคาน้ำมันเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 30-35 ดอลลาร์สหรัฐฯ
 ต่อบาร์เรล ผลที่จะมีต่ออัตราดอกเบี้ยในประเทศ คือ ในช่วงครึ่งปี
 แรกภาวะเงินตึงตัวยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะในไตรมาสแรกอาจมีการ
 ปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเพิ่มขึ้น 1% แต่ในช่วงครึ่งปีหลัง
 ภาวะเงินตึงตัวจะคลี่คลายไปเอง นโยบายการเงินของประเทศใน
 ระยะสั้นจะเป็นการเสริมสภาพคล่องให้เพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงตลาด
 เงินได้ ส่วนในระยะยาว ธปท.ยังมุ่งเน้นที่จะควบคุมเงินเฟ้อเป็น
 สำคัญ โดยมีเป้าหมายที่จะรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและ
 รักษาฐานะการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดโลก

แต่ถ้าวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียรุนแรงขึ้นถึงขั้นทำสงคราม
 เต็มรูปแบบแล้ว โอกาสที่ราคาน้ำมันจะพุ่งสูงขึ้นถึง 60 ดอลลาร์สหรัฐฯ
 ต่อบาร์เรลนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เมื่อถึงเวลานั้นการเคลื่อนไหวของ
 อัตราดอกเบี้ยจะเป็นเช่นใด ต้องขอตอบว่า “ตัวใคร ตัวมัน”
 ครับ ■ □

การประเมินมูลค่าหุ้น

นี้

การลงทุนในหุ้นควรทราบถึงวิธีการที่ใช้ในการประเมินมูลค่าหุ้นจากผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับในอนาคตให้มีความปัจจุบัน ณ วันนี้ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับราคาตลาดของหุ้น ถ้ามูลค่าปัจจุบันสูงกว่าราคาตลาดจึงควรจะซื้อหุ้นนั้น แต่ถ้ามูลค่าปัจจุบันต่ำกว่าราคาตลาดก็ควรจะขายหุ้นนั้น ดังนั้นการประเมินมูลค่าหุ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ลงทุนที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหรือขายหุ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ลงทุนทุกคนต่างก็ต้องการที่จะซื้อหุ้นในขณะที่มีราคาต่ำและสามารถขายได้ในราคาสูง ซึ่งทำให้ได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น แต่ผู้ลงทุนจะ

ทราบได้อย่างไรว่าเมื่อใดหุ้นจึงจะมีราคาต่ำสุด และเมื่อใดจะมีราคาสูงสุด จึงต้องมีการประเมินมูลค่าหุ้นที่จะลงทุน เนื่องจากข้อมูลได้จากการคาดการณ์ไปในอนาคต การประเมินมูลค่าหุ้นของผู้ลงทุนแต่ละคนจึงอาจแตกต่างกัน นักลงทุนที่สามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ก็สามารถประเมินมูลค่าหุ้นที่จะลงทุนได้ถูกต้องมากขึ้น

การประเมินมูลค่าหุ้น

การประเมินมูลค่าหุ้น คือ การหา **มูลค่าที่แท้จริง (Intrinsic Value)** หรือ **มูลค่าที่ควรจะเป็นของหุ้น ณ วันนี้** โดยมีการประมาณเกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตของหุ้น หรือเป็นการหาค่าปัจจุบันของหุ้นโดยคำนวณส่วนลดจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นนั้นในอนาคต ดังนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ **อัตราลดค่า (Discount Rate)** หรือ **อัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการ** ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนคาดคะเนไว้ โดยผู้ลงทุนที่ซื้อหุ้นที่มีความเสี่ยงสูงย่อมคาดหวังอัตราผลตอบแทน (ที่ต้องการ) สูง และในทางตรงกันข้ามผู้ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งนับว่ามีความเสี่ยงน้อยที่สุด ย่อมได้รับอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าผู้ลงทุนในหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ดังนั้นผู้ลงทุนในหุ้นของบริษัท จะกำหนดอัตราผลตอบแทนที่ต้องการสูงกว่าที่ได้รับจากพันธบัตรรัฐบาล เพื่อชดเชยกับ

ความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ (Risk Premium)

ดังนั้นอัตราลดค่าหรืออัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการจะกำหนดจาก

1. อัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ซึ่งได้แก่อัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาล

2. อัตราผลตอบแทนชดเชยกับความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ ความเสี่ยงดังกล่าวได้แก่

ความเสี่ยงจากธุรกิจ (Business Risk) เกิดจากความผันผวนของกำไร เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของยอดขาย ต้นทุนขายที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากความล้มเหลวในการบริหารงานของผู้บริหาร ภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น รสนิยมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลง การขึ้นราคาของวัตถุดิบ ภาวะค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) เกิดจากการจัดหาเงินทุนของธุรกิจจากส่วนของหนี้สิน ทำให้เกิดภาวะผูกพันทางการเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายประจำ ได้แก่ ค่าดอกเบี้ย การผ่อนชำระคืนเงินต้น ถ้ากำไรของธุรกิจเกิดความผันผวนทำให้ไม่สามารถชำระภาวะผูกพันทางการเงินได้ตามกำหนดเวลา จะก่อให้เกิดความเสี่ยงในการถูกฟ้องล้มละลายได้

ความเสี่ยงจากสภาพคล่องของหลักทรัพย์ (Liquidity Risk) เมื่อใดที่นักลงทุนต้องการจะเปลี่ยนหลักทรัพย์เป็นเงินสดสามารถจำหน่ายได้ทันทีที่ต้องการโดยมีผลขาดทุนน้อยที่สุด และเมื่อใดที่นักลงทุนต้องการซื้อหลักทรัพย์ก็สามารถซื้อได้ทันทีที่ต้องการในราคาที่สมเหตุสมผล จึงถือว่าเกิดสภาพคล่อง

สมมุติว่านักลงทุนต้องการลงทุนในหุ้นของบริษัทแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าขณะนั้นอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาลประมาณ 12% และนักลงทุนกำหนดอัตราผลตอบแทนชดเชยกับความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับประมาณ 8% ดังนั้นจะกำหนดอัตราลดค่าหรืออัตราผลตอบแทนที่ต้องการประมาณ 20% (12% + 8%) เมื่อนักลงทุนได้คำนวณหามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นได้แล้ว จะต้องนำมาเปรียบเทียบกับราคาตลาดหรือราคาหุ้นที่ซื้อขายกันอยู่ในขณะนั้น โดยมีหลักในการเปรียบเทียบดังนี้

ถ้ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นมีราคาสูงกว่าราคาตลาด แสดงว่าหุ้นนี้ยังคงซื้อขายกันอยู่ในราคาต่ำกว่าความเป็นจริง จึงมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นได้ในอนาคต ผู้ลงทุนจึงควรซื้อหุ้นนี้ไว้เพราะมีโอกาสจะได้รับกำไรจากการขายหุ้นนั้นในอนาคต

ถ้ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นมีราคาต่ำกว่าราคาตลาด แสดงว่าหุ้นนี้ยังคงซื้อขายกันอยู่ในราคาสูงเกินความเป็นจริง จึงมีโอกาสราคาตลาดจะลดต่ำลงได้ ถ้าผู้ลงทุนถือหุ้นนี้ไว้ก็ควรจะขายออกไปเพราะถ้าถือต่อไปอาจจะขาดทุนได้ แต่ถ้าไม่ได้ถือไว้ก็ไม่ควรซื้อมาเพิ่มเติม ให้รอจนกว่าราคาตลาดจะลดต่ำลงกว่ามูลค่าที่แท้จริงจึงค่อยซื้อหุ้นนั้น

ถ้ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นมีราคาเท่ากับราคาของตลาด แสดงว่าราคาตลาดเป็นราคาตามมูลค่าที่แท้จริงของหุ้น ผู้ลงทุนไม่ควรซื้อหรือขายหุ้นนั้นเพราะการที่ราคาจะมีการเปลี่ยนแปลงไปนั้นมีโอกาสเป็นไปได้น้อย ผู้ลงทุนจึงไม่ได้รับกำไรในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น

วิธีประเมินมูลค่าหุ้น

หุ้นที่กล่าวถึงในที่นี้จะหมายถึงเฉพาะหุ้นสามัญ เพราะหุ้นสามัญมีปริมาณการซื้อขาย

ขายกันมากที่สุดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยหุ้นสามัญจะให้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ที่ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอน แต่ขึ้นกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และหุ้นสามัญจะไม่กำหนดอายุการไถ่ถอน ดังนั้นการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญจะใช้วิธีการคำนวณมูลค่าที่แท้จริง โดยจะหามูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตทั้งหมดของหุ้นนั้น จึงต้องมีการประมาณกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคต ซึ่งได้แก่ **เงินปันผล** มูลค่าหุ้นสามัญที่คาดว่าจะขายได้และนำมาคำนวณหามูลค่าปัจจุบัน ด้วยอัตราลดค่าหรืออัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการ

การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ จะแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

ก. การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ ที่ผู้ลงทุนตั้งใจถือตลอดไป

ข. การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ ที่ผู้ลงทุนถือมีกำหนดระยะเวลา

ก. การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ ที่ผู้ลงทุนตั้งใจถือตลอดไป กระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตคือ เงินปันผล จึงแบ่งวิธีการประเมินออกเป็น 3 ประเภทตามเงินปันผลที่ได้รับ

ก. 1 เงินปันผลได้รับเท่ากันทุกปีตลอดไป

$$P = \frac{D}{k}$$

P = มูลค่าปัจจุบันหรือมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นสามัญ

D = เงินปันผลรับต่องวด

k = อัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการ

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งจ่ายเงินปันผล

25 บาทต่อหุ้นตลอดไป มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้ เมื่อผู้ลงทุนต้องการถือหุ้นนี้ตลอดไปและต้องการอัตราผลตอบแทน 20% เท่ากับ 125 บาท (25)
20

ก.2 เงินปันผลมีอัตราการเพิ่มขึ้นที่เท่ากันทุก ๆ ปี แต่ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ

$$P = \frac{D_0(1+g)^t}{k-g}$$

D_0 = เงินปันผลที่ได้รับในปีปัจจุบัน
 g = อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผล

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งขณะนี้จ่ายเงินปันผลหุ้นละ 30 บาท อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผลปีละ 15% ตลอดไป มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้ เมื่อผู้ลงทุนต้องการถือหุ้นนี้ตลอดไป และต้องการอัตราผลตอบแทน 20% เท่ากับ 690 บาท $\frac{30(1+.15)}{.20 - .15}$

ก.3 เงินปันผลมีอัตราการเพิ่มขึ้นไม่เท่ากันทุกปี แต่ต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ ในที่นี้จะสมมติให้อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผลที่ไม่เท่ากันจะแบ่งเป็นช่วง ๆ และต่อจากนั้นให้คงที่ตลอดไป โดยในช่วงแรกอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผลปีละ 8% ตลอดไป

$$P = \sum_{t=1}^n \frac{D_0(1+g_1)^t}{(1+k)^t} + \frac{D_n(1+g_2)}{k-g_2} \times \frac{1}{(1+k)^n}$$

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งขณะนี้จ่ายเงินปันผลหุ้นละ 12 บาท อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผล 3 ปีแรก ปีละ 10% ต่อจากนั้นปีละ 12% ตลอดไป มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้ เมื่อผู้ลงทุนต้องการถือหุ้นนี้ตลอดไป

และต้องการอัตราผลตอบแทน 15% เท่ากับ 425.02 บาท

$$P = \sum_{t=1}^3 \frac{12(1+.10)^t}{(1+.15)^t} + \frac{D_3(1+.12)}{.15-.12} \times \frac{1}{(1+.15)^3}$$

ปีที่ เงินปันผล

1	$12(1+.10)^1$	= 13.2
2	$12(1+.10)^2$	= 14.52
3	$12(1+.10)^3$	= 15.972

$$P = \frac{13.2}{(1+.15)} + \frac{14.52}{(1+.15)^2} + \frac{15.972}{(1+.15)^3} + \frac{15.972(1+.12)}{.15-.12} \times \frac{1}{(1+.15)^3}$$

= 425.02 บาท

ข. การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ ที่ผู้ลงทุนถือมีกำหนดระยะเวลากระแสเงินสดที่ได้รับในอนาคต คือเงินปันผลและมูลค่าหุ้นสามัญที่คาดว่าจะขายได้ มูลค่าหุ้นสามัญที่คาดว่าจะขายได้มีการประมาณโดยใช้ Price Earniro Model คือประมาณโดยนำเอาอัตราส่วนระหว่างราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น หรือที่เรียกว่า P/E Ratio มาประยุกต์ใช้

$$P_n = (P/E)_n \text{ EPS}_n$$

P_n = มูลค่าที่คาดว่าจะขายหุ้นสามัญ ณ ปีที่ขาย

$(P/E)_n$ = อัตราส่วนระหว่างราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ณ ปีที่ขาย

EPS_n = กำไรสุทธิต่อหุ้น ณ ปีที่ขาย

สามารถแบ่งวิธีการประเมินออกเป็น 3 ประเภทตามเงินปันผลที่ได้รับ

ข.1 เงินปันผลได้รับเท่ากันทุกปีตลอดไป

$$P = \sum_{t=1}^n \frac{D}{(1+k)^t} + \frac{P_n}{(1+k)^n}$$

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งจ่ายเงินปันผล 18 บาทต่อหุ้นตลอดไป นักลงทุนซื้อหุ้นสามัญดังกล่าวตั้งใจจะถือหุ้นนี้ไว้เป็นเวลา 2 ปี คาดว่าปลายปีที่ 2 หุ้นของบริษัทจะมีกำไรต่อหุ้น 25 บาท และ P/E Ratio เท่ากับ 10 มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้ เมื่อผู้ลงทุนต้องการอัตราผลตอบแทน 16% เท่ากับ 216.69 บาท

$$P = \sum_{t=1}^2 \frac{18}{(1+.16)^t} + \frac{10 \times 25}{(1+.16)^2}$$

= 214.69 บาท

ข.2 เงินปันผลมีอัตราการเพิ่มขึ้นที่เท่ากันทุก ๆ ปี

$$P = \sum_{t=1}^n \frac{D_0(1+g)^t}{(1+k)^t} + \frac{P_n}{(1+k)^n}$$

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งขณะนี้จ่ายเงินปันผลหุ้นละ 15 บาท อัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผลปีละ 7% ตลอดไป นักลงทุนซื้อหุ้นสามัญดังกล่าวตั้งใจจะถือหุ้นนี้ไว้เป็นเวลา 3 ปี คาดว่าปลายปีที่ 3 หุ้นของบริษัทจะมีกำไรต่อหุ้น 20 บาท และ P/E Ratio เท่ากับ 12 มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้ เมื่อผู้ลงทุนต้องการอัตราผลตอบแทน 18% เท่ากับ 183.18 บาท

$$P = \sum_{t=1}^3 \frac{15(1+.07)^t}{(1+.18)^t} + \frac{12 \times 20}{(1+.18)^3}$$

ปีที่ เงินปันผล

1	$15(1+.07)^1$	=	16.05
2	$15(1+.07)^2$	=	17.1735
3	$15(1+.07)^3$	=	18.3757

$$P = \frac{16.05}{(1+.18)} + \frac{17.1735}{(1+.18)^2} + \frac{18.3757}{(1+.18)^3} + \frac{240}{(1+.18)^3}$$

$$= 183.18 \text{ บาท}$$

ข.3 เงินปันผลมีอัตราการเพิ่มขึ้นไม่เท่ากันทุกปี

$$P = \frac{D_0(1+g_1)}{(1+k)^1} + \frac{D_1(1+g_2)}{(1+k)^2} + \frac{D_{n-1}(1+g_n)}{(1+k)^n} + \frac{P_n}{(1+k)^n}$$

เช่น หุ้นสามัญของบริษัทแห่งหนึ่งขณะนี้จ่ายเงินปันผลหุ้นละ 12 บาท ปีหน้าคาดว่าจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผล 5% ปีต่อไปคาดว่าจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินปันผล 7% นักลงทุนซื้อหุ้นสามัญดังกล่าว ตั้งใจจะถือหุ้นนี้ไว้เป็นเวลา 2 ปี คาดว่าปลายปีที่ 2 หุ้นของบริษัทจะมีกำไรต่อหุ้น 25 บาท และ P/E

Ratio เท่ากับ 12 มูลค่าที่แท้จริงของหุ้นนี้เมื่อผู้ลงทุนต้องการอัตราผลตอบแทน 15% เท่ากับ 248 บาท

$$P = \frac{12(1+.05)}{(1+.15)} + \frac{12.6(1+.07)}{(1+.15)^2} + \frac{12 \times 25}{(1+.15)^2}$$

$$= \frac{12.6}{(1+.15)} + \frac{13.482}{(1+.15)^2} + \frac{12 \times 25}{(1+.15)^2}$$

$$= 248 \text{ บาท}$$

สรุป

การประเมินมูลค่าหุ้น คือการหามูลค่าหุ้นที่แท้จริงหรือมูลค่าที่ควรจะเป็นของหุ้น ณ วันนี้ หรือเป็นการหาค่าปัจจุบันของหุ้น โดยคำนวณส่วนลดจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากหุ้นนั้นในอนาคต การกำหนดอัตราลดค่าหรืออัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการจะกำหนดจากอัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ซึ่งได้แก่อัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาลบวกกับอัตราผลตอบแทนชดเชยกับความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อนักลงทุนได้ประเมินหามูลค่าที่แท้จริงของหุ้น จำต้องนำมาเปรียบเทียบกับราคาตลาดของหุ้นนั้น โดยถ้ามีราคาสูงกว่าควรตัดสินใจซื้อหุ้น ถ้ามีราคาต่ำกว่าควรตัดสินใจขาย และถ้ามีราคาเท่ากันไม่ควรซื้อหรือขายหุ้นนั้น

การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ จะแบ่งวิธีการประเมินหามูลค่าที่แท้จริงเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ผู้ลงทุนตั้งใจถือตลอดไป และประเภทที่ผู้ลงทุนถือมีกำหนดระยะเวลา นอกจากนี้ก็แบ่งย่อยตามลักษณะเงินปันผลที่จ่าย คือจ่ายเท่ากันทุกงวดตลอดไปหรือจ่ายในอัตราเพิ่มขึ้นเท่ากันทุกปีและจ่ายในอัตราเพิ่มขึ้นไม่เท่ากันทุกปี โดยแต่ละประเภทจะมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามทุกวิธีคำนวณมีหลักเดียวกันคือหาค่าปัจจุบันโดยคำนวณส่วนลดจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตของหุ้นนั่นเอง □■

บรรณานุกรม

- ชนะใจ เดชวิทยพร การเงินธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2533.
- ทวี วิริยทรัพย์ และคนอื่น ๆ. การลงทุน. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2529.
- ปนัดดา อินทร์พรหม หลักและนโยบายการลงทุน. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2529.
- ประเสริฐ ประภาสะโนบล หลักและนโยบายการลงทุน. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2528.
- พิพัฒน์ พิตยาอัจฉริยกุล การประเมินมูลค่าหุ้นและข้อมูลสำหรับการลงทุน กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท. ม.ป.ป. (อิตาลี)
- เพชร ชุมทรัพย์ หลักการลงทุน พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2531.
- สมชาย ภคภาสวณิช เทคนิคการลงทุนในหลักทรัพย์ กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท. 2531 (อิตาลี)
- อานวย ลียาหิตยกุล การวิเคราะห์หลักทรัพย์. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521.
- Alexander, Gordon J. and Francis, Jack Clark. **Portfolio Analysis**. 3rd ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1986.
- Cohen, Jerome B., and others. **Investment Analysis and Portfolio Management**. 5th ed. Homewood : Irwin, 1985.
- Fuller, Russell J. and Farrell, James L. **Modern Investments and Security Analysis**. New York : McGraw-Hill Book, 1987.
- Van Horne, Janes c. **Financial Management and Policy**. 7th ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1986.

CHEQUE

(เช็ค)

* กันยา หลิมประเสริฐ

เช็คคืออะไร

ตามมาตรา 987 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า “อันว่าเช็คนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งให้ธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่งอันเรียกว่า ผู้รับเงิน” จากข้อบัญญัติดังกล่าวประกอบด้วย บุคคล 3 ฝ่าย คือ

1. ผู้สั่งจ่าย
2. ผู้จ่าย
3. ผู้รับเงิน

เช็คเป็นเครื่องมือเครดิตที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจ โดยเฉพาะสังคมเงินทุน อย่างประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ถึง 80-90% ผู้เขียนเช็คจะต้องมีบัญชีกระแสรายวันกับธนาคารพาณิชย์ เช็คเป็นเครื่องมือระยะสั้น ผู้ได้รับเช็คจะต้องนำไปขึ้นเงินภายใน 6 เดือน

นับแต่วันที่สั่งจ่ายในเช็ค เมื่อขึ้นเงินไม่ได้ต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือฟ้องร้องคดีอาญาภายใน 3 เดือนนับแต่วันขึ้นเงิน เมื่อแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมีสิทธิดำเนินคดีอาญาขยายไปได้ถึง 5 ปี

เช็ค มาตรา 988 บัญญัติไว้ว่าต้องประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ดังนี้

1. คำบอกชื่อว่าเป็นเช็ค
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้ใช้เงินเป็นจำนวนเงินแน่นอน
3. ชื่อหรือยี่ห้อและสำนักของธนาคาร
4. ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
5. สถานที่ใช้เงิน
6. วันและสถานที่ออกเช็ค
7. ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

* อาจารย์ประจำภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : วท.บ.

(การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเภทของเช็ค

แบ่งตามประเภทโดยถือตามลักษณะของผู้รับเงินได้ 2 ประเภท

คือ

ตัวอย่าง

1. Bearer's Cheque. คือเช็คที่ระบุชื่อผู้รับเงินไว้และมิได้ขีดฆ่าข้อความว่า "หรือผู้ถือ" ในเช็คออก

กรณีเช่นนี้นายกมล รักจิต จะนำเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคารด้วยตนเองหรือมอบให้ใครไปขึ้นแทนก็ได้

ส่วนเช็คที่ไม่ได้ระบุชื่อผู้รับเงินและมิได้ขีดฆ่าข้อความ "หรือผู้ถือ" ในเช็คออกก็มีผลเดียวกัน คือใครก็มีสิทธิไปขึ้นเงินได้

ตัวอย่าง

2. Order Cheque. คือ เช็คที่สั่งจ่ายเงินตามคำสั่ง ผู้สั่งจ่ายเงิน บุคคลที่มีชื่อระบุในเช็คจะระบุจะทำการสลักหลังเช็คแล้วมอบให้ผู้อื่นไปรับเงินแทนที่ธนาคารได้

เจาะจงเฉพาะผู้ที่มีชื่อระบุในเช็คเท่านั้นมีสิทธิรับเงินเพียงผู้เดียว ยกเว้น

ตัวอย่าง

๕๗-๓-๕๕๖-๗ นางงามจิตร
๕๗๖-๓-๐๐๐๖๐-๗ นางงามจิตร

วันที่ 1 มกราคม 2534
DATE

นาย กมล รักจิต
PAY

หนึ่งหมื่นบาทถ้วน
BAHT

THE SIAM COMMERCIAL BANK, LTD.
578 สาขาภาพสินธุ์
KALASIN BRANCH
ถนนภาพสินธุ์ ภาพสินธุ์ 4๕๐๐๐

10,000
BAHT

เช็คเลขที่ CHEQUE NO. ๒๓๗๔๕๖๓๓
สาขาเลขที่ BRANCH NO.
บัญชีเลขที่ ACCOUNT NO.
สำหรับธนาคาร FOR BANK

10,000

การสลักหลังเช็ค (Endorsement.)

การสลักหลังเช็คมี 3 วิธีคือ

1. Blank Endorsement. คือ การสลักหลังลอย การสลักหลังโดยมิได้ระบุชื่อผู้รับมอบเช็คนั้นลงไป ทำให้เช็คฉบับนั้นเปลี่ยนสภาพเช็คจากเช็คตามคำสั่งมาเป็นเช็คผู้ถือทันที
2. Special Endorsement คือ การสลักหลังเช็คโดยระบุชื่อ

ผู้รับมอบเช็คคนต่อไปด้วย เช่น น.ส. กมล รักใจ ต้องการมอบเช็คให้ นายขจร เสมอภาค ก็อาจสลักหลังเช็คว่า "จ่ายให้นายขจร เสมอภาค" แล้วลงลายมือชื่อกำกับทำให้ นายขจร เสมอภาค เท่านั้นที่จะนำเช็คฉบับนั้นไปขึ้นเงินได้ และนายขจร เสมอภาค มีสิทธิจะโอนเช็คฉบับนี้ให้ผู้อื่นต่อไปอีกโดยการสลักหลัง

ตัวอย่าง

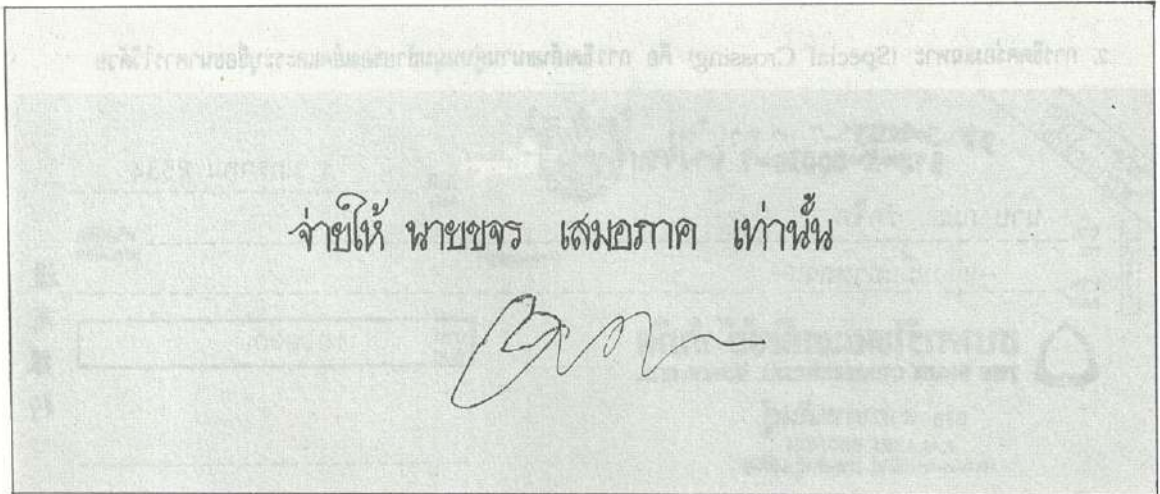
การสลักหลังพิเศษระหว่าง น.ส.กมลากับ นายขจร

จ่ายให้ นายขจร เสมอภาค

3. Restrictive Endorsement คือ การสลักหลังเช็คเพื่อโอน เช็คให้บุคคลที่ระบุชื่อนั้นและไม่ต้องการให้มีการโอนเช็คให้คนอื่น ๆ อีก

ตัวอย่าง

การขีดคร่อมเช็ค (Crossed Cheque)

คือ การขีดเส้นบนมุมซ้ายของเช็ค วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ผู้รับเช็คไปโดยมิชอบนำไปขึ้นเงินสดได้ทันที เพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การขีดคร่อมมี 2 วิธี คือ

1. การขีดคร่อมทั่วไป (General Crossing) คือ การเขียนเส้นขนานคู่ขวางไว้บนด้านหน้าของเช็คกับมีหรือไม่มีคำว่า "และบริษัท" ก็ได้

ตัวอย่าง

ผลจากการขีดคร่อมทั่วไป คือ ผู้ทรงเช็คฉบับนั้นต้องนำเข้าฝากธนาคารของตนก่อน ไม่สามารถเบิกเงินสดได้ทันที

2. การขีดคร่อมเฉพาะ (Special Crossing) คือ การขีดเส้นขนานคู่บนมุมซ้ายของเช็คและระบุธนาคารไว้ด้วย

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
578-3-00020-7 นางจันทิมา

วันที่ 1 มกราคม 2534

นาย กมล ริกจิต

หรือผู้ถือ OR BEARER

จ่าย PAY

บาท BAHT

10,000

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
THE SIAM COMMERCIAL BANK, LTD.
578 สาขาภาพลื่นคู่
KALASIN BRANCH
เลขหมายภาพลื่นคู่ 46000

เช็คเลขที่ CHEQUE NO. 2374623

สาขาเลขที่ BRANCH NO.

บัญชีเลขที่ ACCOUNT NO.

สำหรับธนาคาร FOR BANK

匯商銀行

ผลจากการขีดคร่อมเฉพาะ ผู้ทรงเช็คจะต้องนำเช็คนี้เข้าฝากที่ธนาคารกรุงเทพ สาขาประชาธิปไตย เท่านั้น และผู้สั่งจ่ายหรือผู้ขีดคร่อมไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้าหากธนาคารเจ้าของเช็คจ่ายเงินให้แก่ธนาคารอื่นนอกเหนือจากที่ใช้ระบุไว้ในการขีดคร่อม

สิทธิในการขีดคร่อมเช็ค

1. เช็คที่ไม่มีขีดคร่อม ผู้สั่งจ่ายหรือผู้ทรงคนใดคนหนึ่งจะขีดคร่อมก็ได้ และจะทำการเป็นขีดคร่อมทั่วไปหรือขีดคร่อมเฉพาะก็ได้

2. เช็คขีดคร่อมทั่วไป ผู้ทรงทำให้เป็นขีดคร่อมเฉพาะก็ได้

3. เช็คขีดคร่อมทั่วไปหรือเช็คขีดคร่อมเฉพาะ ผู้ทรงจะเติมคำว่า "ห้ามเปลี่ยนมือ" ก็ได้

4. เช็คขีดคร่อมเฉพาะให้แก่ธนาคารใดธนาคารนั้นจะเข้าขีดคร่อมเฉพาะให้ไปแก่ธนาคารอื่นเพื่อเรียกเก็บเงินก็ได้

5. เช็คไม่มีขีดคร่อม เช็คขีดคร่อมทั่วไปส่งไปยังธนาคารใด เพื่อให้เรียกเก็บเงินธนาคารนั้นจะลงขีดคร่อมเฉพาะให้แก่ตนเองก็ได้ ☐

ยุทธวิธี 6+6

สำหรับการเพิ่มผลกำไรและการควบคุมต้นทุน การผลิต
: เพื่อประสิทธิภาพของโรงงานอุตสาหกรรม

* โสมสกา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

ก ารที่จะบริหารโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพน้อยเพียงใดนั้นถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงที่ต้องอาศัยขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผน การวางระบบการบริหารที่มุ่งเน้นการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างชาญฉลาด ลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ รวมตลอดถึงการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการควบคุมและการประเมินผล (PLAN, EXECUTE, AND CONTROL) ซึ่งทั้งสามปัจจัยจะเป็นองค์ประกอบที่ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน เกะเกี้ยวซึ่งกันและกัน และท้ายสุดก็จะก่อให้เกิดประสิทธิผลทางการบริหารตามมา (SYNERGISTIC)¹ โดยเฉพาะการบริหารในทุกจุดขององค์กรตั้งแต่สายงานระดับล่างจนถึงระดับสูงสุด

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นได้นำมาประยุกต์เป็นยุทธวิธี 6 ขั้นตอน หรือบันไดทองสู่การเพิ่มผลกำไรแก่โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้แก่....

การวางแผนดำเนินการประจำปีของอุตสาหกรรมนั้น (AN ANNUAL MANUFACTURING OPERATING PLAN) ซึ่งแผนนี้เป็นแผนที่กำหนดขึ้นมาจากแผนกำไรประจำปีของบริษัทเอง แผนดังกล่าวเป็นแผนระยะยาวที่มีการกำหนดเป้าหมายในการทำกำไรของบริษัทให้ได้นั่นเอง (THE COMPANY'S PROFIT GOALS)

การกำหนดตารางเวลาควบคุมการปฏิบัติงานหรือโครงการอื่นเกี่ยวข้องกับเป้าหมายหลักทั้งหมด และจะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์กันของงานในหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งจะปรากฏออกมาใน

* หัวหน้าภาควิชาการบริหารอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : M.B.A. (General Management) United States International University, U.S.A.

¹ Martin R. Smith **Managing the Plant**. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1988.

รูปของ GANTT CHART และตามแผนดำเนินการทางด้านอุตสาหกรรมประจำปีจะถูกแบ่งออกมาเป็นโครงการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน (INDIVIDUAL PROJECTS) (PROJECT CONTROL TIMETABLE)

การกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการทางด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ (SPECIFIC MANUFACTURING ACTION PLANS) เพื่อให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ของตารางควบคุมการปฏิบัติงานของโครงการ ในแผนปฏิบัติการทางด้านอุตสาหกรรมจะมีการกำหนดรายละเอียดเช่นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น ๆ ระยะเวลาของการปฏิบัติการตั้งแต่เริ่มจนประสบผลสำเร็จ เป็นต้น รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะเพื่อการนำไปสู่ความสำเร็จทางการบริหารอุตสาหกรรมได้ในที่สุด

แนวความคิดทางการบริหารอุตสาหกรรม (MANUFACTURING MANAGEMENT CONCEPT) ซึ่งเป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่จะถูกวางไว้เพื่อเป็นหลักให้ปฏิบัติร่วมกัน โดยการรวบรวมและนำมาจากหลักการบริหารทางด้านโรงงานอุตสาหกรรม และทำการจัดตั้งเป็นโครงร่างพื้นฐานของการปฏิบัติงาน

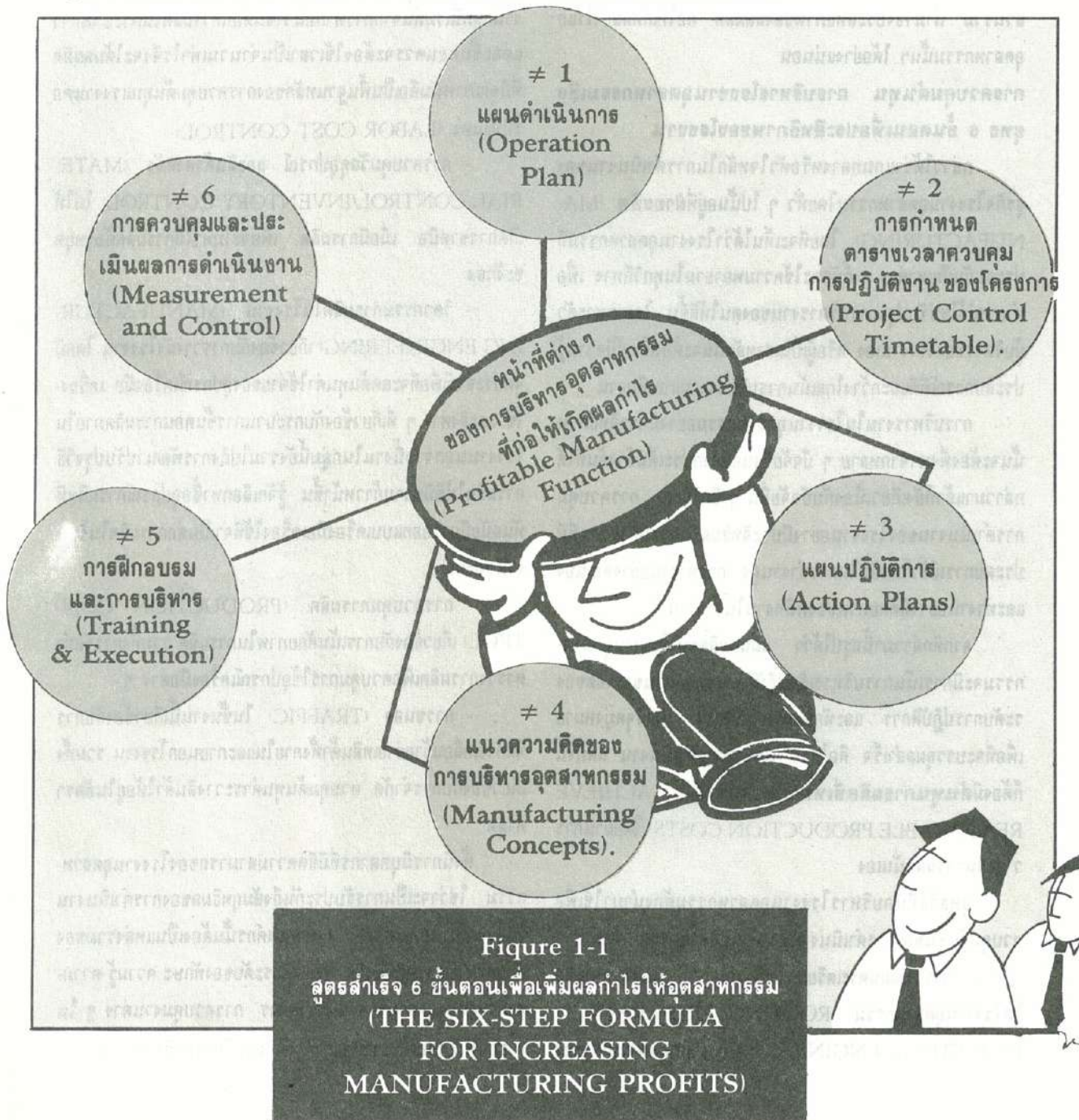
(TO FORM A FRAMEWORK) ดังที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการ ซึ่งได้แก่การตั้งปณิธานอันแน่วแน่ของอุตสาหกรรมว่าจะผลิตสินค้าออกมาให้มีคุณภาพดีที่สุดในกรณีที่แผนปฏิบัติการมีการวางเป้าหมายดังกล่าวก็จะมีกำหนดออกมาอย่างแน่นอนว่าอุตสาหกรรมของเขาจะดำเนินการโดยใช้ขั้นตอนอย่างไรบ้างในการผลิตสินค้าออกมาให้มีคุณภาพดีที่สุดในที่ได้อ้างเป้าหมายไว้

การฝึกอบรมและดำเนินการบริหาร (TRAINING & EXECUTION) ในขั้นตอนนี้ผู้เป็นหัวหน้างานและผู้จัดการต้องได้รับการฝึกฝนให้เข้าใจ และมีความสามารถที่จะใช้วิจารณ์ญาณในการบริหารงานตามแผนที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำได้ในทางปฏิบัติแล้วขั้นตอนนี้เป็นการฝึกที่ทำได้ยากมากที่สุดเนื่องจากผู้ปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมอาจจะมีการรับรู้ เข้าใจที่ต่างกันหรืออาจจะเกิดจากการที่เขาเหล่านั้นบางคนไม่เข้าใจแผนอย่างลึกซึ้งก็ว่าได้ ฉะนั้นการเน้นความเข้าใจในงานที่ฝ่ายปฏิบัติการตามสายงานซึ่งลดหลั่นกันลงมาต้องทำ ต้องปฏิบัติ เพื่อจะไปให้ถึงเส้นชัยตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้นั้น จึงเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมนั่นเอง

การควบคุมและประเมินผลแผนการดำเนินงานทั้งหมดและแผนปฏิบัติการเฉพาะกิจ (MEASUREMENT AND CONTROL) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายซึ่งได้แก่การประเมินผลหรือการวัดผลโดยใช้วิธีหรือกระบวนการวัดเชิงปริมาณ (QUANTITATIVE MEASURES) เข้ามาวัดและประเมินผล

ในแต่ละส่วนของแผน และทำการควบคุมโดยใช้ระยะเวลาเป็นเครื่องกำหนดให้แผนนั้นประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์เวลาที่กล่าวด้วย ถ้าเราไม่ทำการควบคุมและประเมินผลการบริหารอุตสาหกรรมแล้วผลลัพธ์ของการดำเนินการอาจจะออกมาไม่ดี หรือไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรในการดำเนินการก็ได้

จากขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอนที่มีความสัมพันธ์ต่อกันของแต่ละขั้นตอนดังกล่าว (ตามรูป) ก็สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารอุตสาหกรรมถ้าได้มีการดำเนินการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอนนี้อย่างครบถ้วนแล้วก็จะส่งผลให้อุตสาหกรรมนั้นประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน และท้ายสุดก็จะบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรโดยส่วนรวม นำมาซึ่งประสิทธิภาพของผลผลิต ก่อให้เกิดผลกำไรแก่อุตสาหกรรมนั้นๆ ได้อย่างแน่นอน

การควบคุมต้นทุน การบริหารโรงงานอุตสาหกรรมเชิงยุทธ 6 ขั้นตอนเพื่อประสิทธิภาพของโรงงาน

กล่าวได้ว่าแกนกลางหรือหัวใจหลักในการดำเนินงานของธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมโดยทั่ว ๆ ไปนั้นอยู่ที่ฝ่ายผลิต (MANUFACTURING) โดยที่จะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ก็มักจะใช้ความพยายามในทุกวิถีทาง เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานของตนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะตัวผู้บริหารของโรงงานเอง หรือผู้เป็นเสาหลักนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ประสบการณ์ที่ดีและกว้างไกลในการบริหารงานแบบทีมงาน

การบริหารงานในโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องพึงพาจากหลาย ๆ ปัจจัยซึ่งนอกจากประเด็นข้างต้นที่ได้กล่าวมาแล้วก็ยังเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยอื่น ๆ อีกได้แก่ การควบคุมการดำเนินงานของโรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกำลังคนที่มีประสบการณ์ชั่วโมงบินในการทำงานสูง การทำงานอย่างต่อเนื่อง และทำงานอย่างมีศักยภาพของพนักงานในโรงงาน

จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า แผนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมจะมีการเน้นการบริหารเชิงปฏิบัติการของตนในขอบเขตของระดับการปฏิบัติการ และทักษะเชิงปฏิบัติการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะบรรลุผลสำเร็จ คือได้รับกำไรจากการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีต้นทุนการผลิตที่เหมาะสมพอดี (TO ACHIEVE REASONABLE PRODUCTION COSTS) โดยผ่านการวางแผนการผลิตนั่นเอง

ยุทธวิธีที่นักบริหารโรงงานอุตสาหกรรมต้องนำมาใช้เพื่อควบคุมต้นทุนของการดำเนินงานทางด้านอุตสาหกรรม ได้แก่.....

- การวางแผนเตรียมการเกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม (ROUTING PREPARATION/ INDUSTRIAL ENGINEERING) งานกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้อง

กับการจัดวางลำดับขั้นตอนของการผลิต (LAYS OUT THE SEQUENCE OF MANUFACTURING STEPS) พร้อมกับการเลือกสรรอุปกรณ์การผลิตที่เหมาะสมกับขั้นตอนการผลิตแต่ละขั้น

- มาตรฐานของพนักงาน (LABOR STANDARDS) งานกลุ่มนี้เริ่มต้นจากการหาท่อนว่าขั้นตอนการผลิตในกระบวนการแต่ละขั้นตอนควรจะต้องใช้เวลาเป็นจำนวนเท่าไรจึงจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพนั้นคือเป็นพื้นฐานหลักของการควบคุมต้นทุนแรงงานต่อไปนั่นเอง (LABOR COST CONTROL)

- การควบคุมวัสดุอุปกรณ์ และสินค้าคงคลัง (MATERIAL CONTROL/INVENTORY CONTROL) ไม่ให้เกิดการขาดมือ เมื่อมีการผลิต เพื่อจะไม่ทำให้การผลิตต้องหยุดชะงักลง

- วิศวกรรมการผลิตในโรงงาน (MANUFACTURING ENGINEERING) เกี่ยวข้องกับการวางแผนโรงงาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการขั้นตอนการผลิตภายในโรงงานนอกจากนี้งานในกลุ่มนี้ยังรวมไปถึงการพัฒนาปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีความก้าวหน้าขึ้น รู้จักเลือกหาซื้ออุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยมีการออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการผลิตในโรงงานของตน

- การควบคุมการผลิต (PRODUCTION CONTROL) เกี่ยวข้องกับการเน้นศักยภาพในการผลิต รวมทั้งการจัดทำตารางการผลิตเพื่อควบคุมการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ

- การขนส่ง (TRAFFIC) ในชั้นงานนี้เกี่ยวข้องกับการจัดการเคลื่อนย้ายถ่ายเทสินค้าทั้งภายในและภายนอกโรงงาน รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการจำกัด ควบคุมต้นทุนค่าระวางสินค้าให้อยู่ในอัตราต่ำสุด

ทั้งนี้การมีบุคลากรที่มีขีดความสามารถของโรงงานอุตสาหกรรม ใ้ว่าจะเป็นการรับประกันถึงสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในโรงงานนั้น ๆ แต่อย่างไร หากองค์กรนั้นต้องเป็นแหล่งรวมของศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยระดับของทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร การอำนวยความสะดวก การควบคุมงานต่าง ๆ ในสายการผลิตของโรงงานอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจน

การควบคุมค่าใช้จ่ายของต้นทุนคงที่ในการผลิต และในทางกลับกัน ก็จะเป็น
โรงงานใดก็ตามที่ปราศจากหลักการดังกล่าวข้างต้น ก็จะประสบ จากที่กล่าวมาข้างต้นก็เป็นยุทธวิธี 6 ขั้นตอนของการควบคุม
กับปัญหาเหล่านี้ขึ้นได้เช่น การขนส่งสินค้าที่ล่าช้า เกินกำหนดวันส่ง ต้นทุนการผลิต เพื่อประสิทธิภาพของโรงงานอุตสาหกรรมเอง □
มอบสินค้า คุณภาพของสินค้าที่แย่ ลงต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นโดย

แปลและเรียบเรียงจาก

Finkin Eugene F. "Strategies for More Efficient Manufacturing Operations" *The Journal of Business Strategy*.
Vol. 11 ; No.5, September/October 1990.
Smith, Martin R. "The Six-Step Formula for Increasing Manufacturing Profits." in *Managing the Plant*. Englewood
Cliffs : Prentice-Hall, 1988.

เราสรรสร้างงานพิมพ์ที่ดีที่สุดเพื่อคุณ

- รับออกแบบ
- จัดทำอาร์ตเวิร์ค
- และพิมพ์งานทุกชนิด
- กว๊ยระบบออฟเซต
- และซิลค์สกรีน

บริษัท จิรเมธา โฆษณาและการพิมพ์ จำกัด
JIRAMEDHA ADVERTISING AND PRINTING CO., LTD.

630/5 ซอยวิเศษสรรค์ ถนนลาดหญ้า แขวงคลองสาน เขตคลองสาน กรุงเทพฯ 10600 โทร. 437-8797, 438-7247
630/5 Soi Visetsan, Ladya Rd., Klongsan, Bangkok 10600 Tel. 437-8797, 438-7247

วิวัฒนาการทางการเงิน

หตุทัย

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
มหาชน

W

มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความต้องการปัจจัยพื้นฐานได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งในยุค

แรกนั้นเริ่มจากการแลกเปลี่ยนสิ่งของที่ตนมีอยู่ กับสิ่งของที่ตนมีความต้องการ (Barter System) เช่น นำข้าวสารไปแลกกับหมู นำผ้าไปแลกกับเมล็ดพืช ฯลฯ ซึ่งลักษณะสิ่งของนั้นขึ้นกับสภาพแวดล้อมความสมบูรณ์ของท้องถิ่นตามธรรมชาติในพื้นที่ที่อาศัย เช่น กลุ่มที่อาศัยในที่ลุ่มก็มีความชำนาญในการเพาะปลูก ก็สามารถผลิตผลเกษตรกรรมได้ กลุ่มที่อาศัยในที่ดอนก็มีความชำนาญในการเลี้ยงสัตว์ ลำสัตว์ ฯลฯ ระบบการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของ (Barter System) นั้น

ประสบปัญหาความยุ่งยากหลายด้าน เช่น แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. แบบอโลหะ
2. แบบโลหะ

อัตราการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันไม่สะดวกในการขนส่ง ความต้องการในสิ่งของที่ทำการแลกเปลี่ยนไม่ตรงกันไม่สามารถชำระตามอโลหะนั้นได้แก่ เปลือกหอย หนังกิ้งก่า ซึ่งกฎหมายได้ แม้ระบบนี้จะมีข้อยุ่งยากมากมาย สื่อกกลางเหล่านี้มีปัญหาความยุ่งยากในการใช้ ในยุคปัจจุบันนั้นก็คงมีการใช้อยู่บ้าง เช่น ตามมา เช่น ขนาดของสื่อกลางการพกพา การนำใช้ใกล้เคียงกับเสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า ติดตัวไม่สะดวก ยากต่อการเก็บรักษาภาพ ภายในบ้านแลกเปลี่ยนรถยนต์ ฯลฯ และยอมรับเฉพาะกลุ่ม จึงมีการเปลี่ยนสื่อกลาง

เมื่อระบบนี้เริ่มเสื่อมความนิยมก็มีการให้มีมาตรฐานมากขึ้น และยอมรับกันในการคิดระบบอื่นที่ดีกว่าเข้ามาแทนที่ มนุษย์จึงได้นำสื่อกลางมาเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนกับสิ่งของแลกเปลี่ยนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น สื่อกกลางที่ตนต้องการ ตัวกลางที่นำมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับเข้ามาแทนที่และใช้จนถึงทุกวันนี้ คือ เงิน สภาวะแวดล้อมที่สามารถหากันได้ และยอมรับกันโดยเฉพาะกลุ่มสังคมแคบของตนเท่านั้น เช่น ประเทศไทยใช้เปลือกหอย อลาสก้าใช้หนังกิ้งก่า อินเดียนแดงใช้ก้อนหิน รูปแบบของสื่อกลาง

1. แบบอโลหะ
2. แบบโลหะ

การใช้สื่อกลางแบบอโลหะนั้นได้แก่ เปลือกหอย หนังกิ้งก่า ซึ่งสื่อกลางเหล่านี้มีปัญหาความยุ่งยากในการใช้ ตามมา เช่น ขนาดของสื่อกลางการพกพา ติดตัวไม่สะดวก ยากต่อการเก็บรักษาภาพ และยอมรับเฉพาะกลุ่ม จึงมีการเปลี่ยนสื่อกลางให้มีมาตรฐานมากขึ้น และยอมรับกันในการแลกเปลี่ยนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น สื่อกกลางที่เข้ามาแทนที่และใช้จนถึงทุกวันนี้ คือ เงิน กระดาษ (ธนบัตร) เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 140 ปีก่อนคริสตกาลที่ประเทศจีน ในสมัยพระเจ้าวู่ตี้ สำหรับในทวีปยุโรปเริ่มมีเงินกระดาษประมาณคริสตกาลที่ 13 โดยเริ่มกันในกลุ่มพ่อค้าและช่างทองจนเป็นที่ยอมรับกันอย่าง

แพร่หลายในเวลาอันรวดเร็ว จนในที่สุดรัฐบาล
ของประเทศต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการออกเงิน
กระดาษมาใช้เอง และเรียกว่า “ธนบัตร” ซึ่ง
ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)

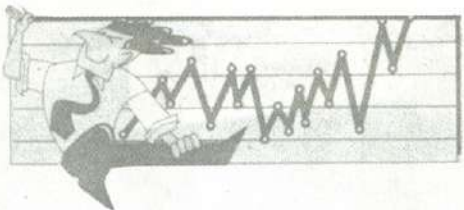
ในปี พ.ศ. 2396 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้
ใช้เงินกระดาษเป็นครั้งแรก ซึ่งเรียกว่า “หมาย”
เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการปลอมแปลงเงิน
โลหะของนักเลงสุพนัสนั้นในขณะนั้น แต่ปรากฏว่า
“หมาย” ไม่เป็นที่นิยมเพราะประชาชนไม่เข้าใจ
และไม่เชื่อถือ จนต้องมีการแก้ไขและเปลี่ยน-
แปลงเรื่อยมา จนเป็นที่นิยมและยอมรับในช่วง
ปี พ.ศ. 2461 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยใน
ระยะแรกเริ่มประเทศไทยให้โรงพิมพ์โทมัส เดอ
ลารู ประเทศอังกฤษเป็นผู้พิมพ์ให้ จนถึงปี
พ.ศ. 2512 ประเทศไทยจึงได้เริ่มพิมพ์ธนบัตร

ออกมาใช้เอง

ส่วนการใช้สื่อกลางแบบโลหะนั้นโลหะ
ที่นำมาใช้เป็นสื่อกลางได้แก่ ทองแดง เงิน และ
ทองคำ โดยได้นำเอาโลหะต่างๆ เหล่านี้มีมา
หลอมเป็นรูปแบบต่างๆ กัน เช่น ประเทศจีน
หลอมเป็นรูปผีเสื้อ, มิด ชาวฮิบต์ทำเป็นรูป
เหรียญต่างๆ ประเทศไทยเริ่มใช้ในสมัยลาน-
นาไทย ลานช้าง สุโขทัย อโยธยา ซึ่งมีการ
เปลี่ยนแปลงในด้านรูปร่าง แบบ ขนาด โดย
คำนึงถึงความสะดวกด้านต่างๆ ความสวยงาม
จนเป็นที่ยอมรับและใช้จนถึงวันนี้

ถ้าเรามองถึงการใช้สื่อกลาง (เหรียญ
กษาปณ์, ธนบัตร) ในปัจจุบันน่าจะเป็นจุด
เพียงพอในการอำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้าน
แต่เนื่องด้วยความเจริญทางด้านเทคโนโลยี
การเงิน เศรษฐกิจรูปแบบธุรกิจทั้งภายในและ

ภายนอกประเทศต้องการแข่งขัน ไม่สามารถ
จะหยุดนิ่งอยู่กับที่ได้ ต้องมีการเคลื่อนไหวและ
ก้าวให้ทันหรือก้าวล้ำหน้า เพื่อดำรงความ
เป็นหนึ่งในภาวะการเงินปัจจุบัน ทำให้ระบบ
เครดิต (Credit System) คือเงินสมมุติ
ขึ้นในรูปแบบต่างๆ เช่น เช็ค ตั๋วเงินต่างๆ
พันธบัตร เงินฝากกระแสรายวัน บัตรเครดิต
เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อม
ต่อผู้บริโภคและองค์การธุรกิจทุกประเภท
เนื่องด้วยระบบนี้อำนวยผลให้ทุกด้าน เช่น
ความสะดวกในการพกพา ความถูกต้องแม่นยำ
ในตัวเลข ความปลอดภัย สามารถชำระหนี้
ได้ตามกฎหมาย ทำให้เป็นที่ยอมรับในประเทศ
ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านการเงินและ
การธนาคาร ■

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

: งานวิจัย

*สมพงษ์ พุฒิวิสารทภาคย์

ตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง ตลาดที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยมีระเบียบแบบแผน (Organized securities market) มีสถานที่ให้ผู้ทำธุรกิจซื้อขายหลักทรัพย์มาพบกันเพื่อทำการค้าหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนและมีบัญชีรายชื่ออยู่กับตลาดหลักทรัพย์ (Security exchanges)

ตลาดหลักทรัพย์นี้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย และเป็นสถานที่ที่จะทำการซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งหลักทรัพย์ที่จะมาทำการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ จะต้องเป็นหลักทรัพย์ที่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์และได้จดทะเบียนรับหลักทรัพย์กับตลาดหลักทรัพย์แล้ว บริษัทเจ้าของหลักทรัพย์เหล่านี้เรียกว่า list companies และผู้ที่เข้าไปทำการซื้อขายหลักทรัพย์นี้จะต้องเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น (สุนี คักรินันท์, 2519 : 39-40)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Securities Exchange of Thailand) ได้เริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2518 มาถึงบัดนี้รวมเวลาประมาณ 15 ปี ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ

มีบริษัทจดทะเบียนจำนวน 159 บริษัท บริษัทรับอนุญาต 54 บริษัท หลักทรัพย์จดทะเบียน 200 หลักทรัพย์ หลักทรัพย์รับอนุญาต 49 หลักทรัพย์ และโครงการจัดการลงทุน 5 โครงการ (ข้อมูลวันที่ 3 ธ.ค. 33) ตลอดเวลาที่ผ่านมาระดับราคาหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีทั้งพุ่งสูงและลดต่ำ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะนักลงทุนส่วนใหญ่ที่เข้ามาซื้อขายหุ้นผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นนักเก็งกำไรจึงสนใจกำไรส่วนทุนมากกว่าเงินปันผล ดังนั้นการที่จะนำทฤษฎีต่าง ๆ ของประเทศที่ตลาดหลักทรัพย์พัฒนามานานอย่าง เช่น สหรัฐอเมริกา มาประกอบการพิจารณาการเลือกหุ้นเพื่อลงทุน จึงเป็นสิ่งที่นักลงทุนส่วนใหญ่มองข้ามไป ความจริงแล้วทฤษฎีต่าง ๆ ได้รับการพิสูจน์มาแล้วในต่างประเทศ ซึ่งตลาดของเขาคงพัฒนามานานพอที่จะตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตรงข้ามกับตลาดหุ้นของไทยซึ่งมีอายุยังไม่มากนัก

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า บริษัทซึ่งมีประสบการณ์ในอดีตที่เพิ่งผ่านมาและปัจจุบันยังเข้ามามีการขายตัวอย่างรวดเร็ว (Growth) ย่อมเป็นบริษัทที่น่าจะลงทุน (Clendenin and Christy, 1969:

* บรรณารักษ์ประจำแผนกบริการสนเทศ หอสมุดและศูนย์สนเทศมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย : ศศ.บ.

(บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

318) โดยมีผลการวิจัยสนับสนุนเรื่องนั้นคือ การศึกษาลักษณะของ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว" (วรวิทย์ มาลา : 2526) ได้ศึกษาหาบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะต้องมีอัตราการเพิ่มของยอดขายและกำไรเร็วกว่าอัตราการเพิ่มของเศรษฐกิจโดยทั่วไป และเร็วกว่าอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมนั้น ๆ การคำนวณหาโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least squares method) เป็นเครื่องมือโดยดูค่าความชันของกำไรในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2521-2525) เป็นหลัก ถ้าบริษัทใดที่มีค่าความชันนี้สูงกว่าก็แสดงว่าบริษัทนั้นมีการขยายตัวรวดเร็วกว่าแล้วนำค่าความชันนี้มาเปรียบเทียบกันปรากฏว่าบริษัทที่มีความชันสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

1. บริษัทหจก.ไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด
2. บริษัทไทยเอโร จำกัด
3. บริษัทไทยโทรเท็กซ์โฮลมิลลส์ จำกัด
4. บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด
5. บริษัทประกันคุ้มภัย จำกัด

หลังจากนั้นก็นำบริษัททั้ง 5 นี้มาวิเคราะห์ด้านงบการเงิน โดยนำบริษัทที่มีค่าความชันต่ำ 5 บริษัทสุดท้ายมาวิเคราะห์ควบคู่กันไป เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบและเห็นถึงข้อแตกต่างได้ชัดเจน ซึ่งไม่ว่าจะศึกษาด้วยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio analysis) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend analysis) การวิเคราะห์อัตราส่วนร้อยละ (Common-size analysis) หรือการวิเคราะห์สภาพคล่องเงินสด (Cash flow analysis) ก็ปรากฏว่าบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในกลุ่มแรกนั้น จะมีลักษณะทางงบการเงินที่ดีกว่าบริษัทที่นำมาศึกษาในกลุ่มหลัง ตามแนวด้านการวิเคราะห์การเงิน

ในด้านการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วได้คำนวณโดยกำหนดให้ลงทุนตอนต้นปี 2521 แล้วขายหุ้นทั้งหมดตอนปลายปี 2525 โดยได้นำเงินปันผลและมูลค่าสิทธิมาพิจารณาด้วย การคำนวณได้ทำการคำนวณเปรียบเทียบผลตอบแทนระหว่าง 2 กลุ่มและกลุ่มที่สุ่มตัวอย่างขึ้นมาใหม่อีก 5 บริษัท ซึ่งผลการคำนวณปรากฏว่าอัตราผลตอบแทนทั้งหมดของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ให้ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยสูงกว่าอัตราผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของบริษัทกลุ่มหลังที่นำมาศึกษา

และบริษัทกลุ่มที่สุ่มตัวอย่างมา นอกจากนั้นการคำนวณหาอัตราเฉลี่ยของผลตอบแทนส่วนเจ้าของ (Return on equity) ก็ให้ผลเช่นเดียวกันเดียวกัน

ดังนั้นการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วให้ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยแก่ผู้ลงทุนมากกว่าการลงทุนในหุ้นของบริษัทอื่น ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนและแนวความคิดต่าง ๆ ที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาสามารถนำมาใช้ในประเทศไทยได้

นอกจากนี้นักวิชาการทางการลงทุนพบว่าผู้ลงทุนสามารถที่จะลดความเสี่ยงภัยในการลงทุนซื้อหุ้นได้ โดยการกระจายการลงทุนไปในหุ้นหลาย ๆ หุ้นตั้งแต่ 10 หุ้นขึ้นไป หรือกระจายอยู่ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และจัดสัดส่วนของการลงทุนโดยใช้ Quadratic Optimization Program โดยมีงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาการจัดกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนที่ประกอบด้วยหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" (วัชชัย วรวรรณธนะชัย : 2528) ได้ทำการพิสูจน์หลักการดังกล่าว โดยสมมติว่าผู้ลงทุนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงเวลาการลงทุนตั้งแต่ปี 2522 ถึงปี 2526 และทำการจัดการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ โดยการคัดเลือกหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (Growth Company) แล้วจัดสัดส่วนของการลงทุนโดยใช้ Quadratic Optimization Program จะให้ผลตอบแทนของการลงทุนดังกล่าวมากกว่าผลตอบแทนของตลาด

การศึกษาครั้งนี้ผู้ลงทุนจะคัดเลือกหุ้นของบริษัท ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วใน 10 อันดับแรกมาลงทุน แล้วจะนำหุ้นดังกล่าวมาคำนวณอัตราที่คาดหวังของผลตอบแทน (Expected Rate of Return) โดยวิธี Holding Period Return และคำนวณหาความเสี่ยงภัย โดยวิธีการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราที่คาดหวังของผลตอบแทน (Standard Deviation of Expected of Return) ในการลงทุนนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ทุก ๆ หกเดือนดังนั้นการลงทุนในช่วงระหว่างปี 2522 ถึงปี 2526 จึงมีการเปลี่ยนแปลง 10 จุด

หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้ในแต่ละงวดการลงทุน มาคำนวณหาสัดส่วนที่เหมาะสมของการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ โดยใช้ Quadratic Optimization Program และสมมติว่าผู้ลงทุนจะเริ่มลงทุน

ในงวดการลงทุนที่ 1 ด้วยเงินลงทุนทั้งหมด 1,000,000 บาท เมื่อสิ้นงวดดังกล่าวผู้ลงทุนขายหุ้นนั้นไปได้รับเงินทั้งหมดเป็นจำนวนเท่าใดก็จะนำไปลงทุนในงวดต่อไป โดยทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบงวดการลงทุนทั้งหมด 10 งวด เมื่อสิ้นสุดการลงทุน 5 ปีหลังพบว่าผู้ลงทุนได้รับเงินจากการลงทุนทั้งหมด 1,899,000.75 บาท ซึ่งแสดงว่าผู้ลงทุนได้รับกำไรจากการลงทุนดังกล่าวเท่ากับ 899,000.75 บาท หรือการลงทุนนี้มีอัตราผลตอบแทนที่คิดเป็นอัตราดอกเบี้ยทบต้นเท่ากับ 13.68% นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงการวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานในกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนตั้งแต่ปี 2522 ถึงปี 2526 โดยใช้วิธีของ Treynor และวิธีของ Sharpe พบว่าทั้งสองวิธีให้ผลเช่นเดียวกัน คือ ผลตอบแทนของการลงทุนดังกล่าวมากกว่าผลตอบแทนของตลาด

ดังนั้นการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน (Portfolio) ซึ่งใช้หลักการคัดเลือกหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (Growth Company) และจัดสัดส่วนของการลงทุนแบบ Quadratic Optimization Program จะให้ผลตอบแทนของการลงทุนมากกว่าผลตอบแทนของตลาด

กิจการตลาดหลักทรัพย์เพิ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อ 28 ปีมานี้เอง ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอังกฤษเกิดขึ้นมาเป็นเวลา 435 ปีมาแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกา 198 ปี ประเทศญี่ปุ่น 116 ปี และประเทศฮ่องกงเกิดขึ้นมานาน 99 ปีตามลำดับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้รับเอาแนวความคิดตลอดจนระบบโครงสร้างของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศดังกล่าว มาใช้เป็นแบบอย่างในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย ซึ่งบางอย่างก็สามารถใช้กับสภาพการณ์ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี แต่บางอย่างก็ไม่สามารถใช้กับประเทศไทยได้ แบบอย่างต่าง ๆ เหล่านี้จึงได้ถูกนำมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย และสามารถใช้ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยยังคงมีปัญหาสำคัญ ๆ อยู่อีกมาก ซึ่งเป็นผลให้มีการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างขององค์การของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮ่องกงและไทย” (กมลชนก สุทธิวาทนฤพุฒิ : 2526) มีปัญหาสำคัญด้านโครงสร้างของตลาด-

หลักทรัพย์ในประเทศไทยในปัจจุบัน ดังนี้คือ

1. ปัญหาทางด้านกฎหมาย เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่สามารถบังคับใช้ในการตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างสมบูรณ์และเพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติระหว่างผู้ลงทุน บริษัท สมาชิก และตลาดหลักทรัพย์อยู่เสมอ ๆ ซึ่งต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ประกอบการพิจารณาแต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานได้ เนื่องจากกิจการตลาดหลักทรัพย์เป็นธุรกิจพิเศษที่ต้องอาศัยกฎหมายมารองรับและสนับสนุนมากกว่าการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปอย่างที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

2. ปัญหาด้านหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถูกควบคุมจากรัฐทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือในทางตรงนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถูกควบคุมโดยกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ส่วนในทางอ้อมนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ถูกควบคุมโดยตัวแทนของรัฐบาล ที่เข้ามาบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นของหนึ่งที่ทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแตกต่างจากประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว

นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานใดที่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ ดังเช่นหน่วยงาน SEC แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

3. ปัญหาด้านหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประเทศไทยยังมีธุรกิจและบริษัทที่เป็นของมหาชนอยู่เป็นจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศดังนั้นปริมาณของหลักทรัพย์หรือหุ้นที่จะทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ จึงมีจำนวนน้อยและทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่เจริญเท่าที่ควร

4. ปัญหาด้านโครงสร้างของตลาดหลักทรัพย์โดยทั่วไปตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีโครงสร้างที่ถูกจำกัดขอบเขตและอำนาจหน้าที่โดยรัฐ จึงทำให้ไม่มีบทบาทและขอบเขตความรับผิดชอบในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศเท่าที่ควร

โดยหลักการแล้วตลาดหลักทรัพย์ควรเป็นธุรกิจเอกชนไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น และฮ่องกงต่างก็มีรูปแบบของธุรกิจเอกชนทั้งสิ้น

5. ปัญหาการปฏิบัติงานอื่น ๆ

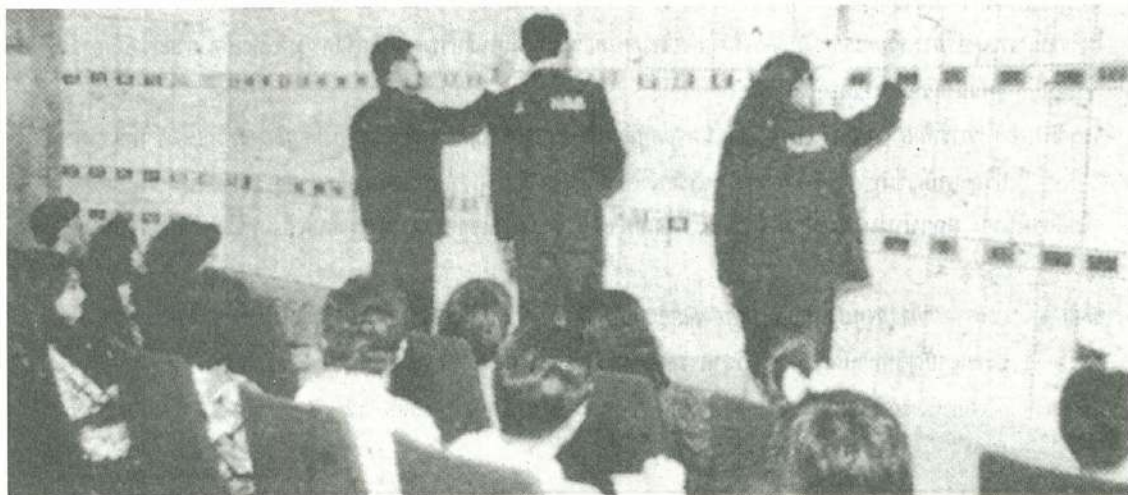
จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังคงต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลอีกมาก จึงจะสามารถมีบทบาทในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศได้สมดังวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานของเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบรรดาผู้ลงทุนต่างเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจการตลาดหลักทรัพย์และให้ความสนใจร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้กันอย่างจริงจัง

ในปัจจุบันสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ ต้องเพิ่มบทบาทและขยายตัว เพื่อรองรับภาวะเศรษฐกิจซึ่งขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว อันมีผลทำให้ความต้องการเงินทุนจำนวนมากเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ดังนั้น การพัฒนาตลาดการเงินเพื่อสนองความต้องการเงินทุนของธุรกิจจึงมีความจำเป็นมากขึ้น จากการที่สถาบันการเงินได้ระดมเงินทุนจากผู้ฝากเงินหรือขายตั๋วสัญญาใช้เงิน แล้วนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ กันรวมทั้งการลงทุนในหลักทรัพย์ จึงมีงานวิจัยเรื่อง **“การลงทุนในหลักทรัพย์ภาคเอกชนของสถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”** (อดิศักดิ์ ฉันทไพศาล : 2525) ได้ศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ที่ได้รับความนิยมลงทุนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง คือหลักทรัพย์อุตสาหกรรม รองลงมาได้แก่หลักทรัพย์ของสถาบันการเงินฯ หลักทรัพย์ของธุรกิจพาณิชย์ สถาบันการเงินส่วนใหญ่ลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี 2521-2524 ทั้งนี้ เพราะการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าการลงทุนประเภทอื่น ๆ และสถาบันการเงินบางแห่งประสบกับการขาดทุนจาก

การซื้อขายหลักทรัพย์ ยกเว้นบริษัทหลักทรัพย์กองทุน จำกัด และกองทุนพัฒนาตลาดทุนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนเงินสูง

จากการที่มหาชนได้นำเงินออมมาลงทุนซื้อหุ้นเพื่อรับประโยชน์ต่าง ๆ นี้เอง รัฐบาลมุ่งที่จะให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีเป้าหมาย ด้วยการระดมเงินทุนจากเงินออมของเอกชนจำต้องคุ้มครองผลประโยชน์ของเอกชนด้วย โดยการอาศัยหลักการในเรื่องตลาดหลักทรัพย์มาเป็นเครื่องมือ รัฐบาลจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ขึ้น และได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายในปีเดียวกันนั้นเอง ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนั้นได้กำหนดถึงมาตรการในการควบคุมตลาดหลักทรัพย์ไว้ จึงทำให้มีผู้วิจัยเรื่อง **“การควบคุมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”** (ไพโรจน์ นวนานุช : 2521) พบว่าสาระสำคัญในพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 คือการควบคุมตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งความจำเป็นในการควบคุมตลาดหลักทรัพย์ที่มีอยู่ 2 ประการคือ

1. เหตุผลทางด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ นับเป็นวัตถุประสงค์โดยส่วนรวมของรัฐ ทั้งนี้เพราะว่าการดำเนินกิจการตลาดหลักทรัพย์ทำให้เกิดการระดมทุนจากเงินออมของประชาชนไปใช้เพื่อการลงทุน อันจะทำให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้น ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับตลาดหลักทรัพย์เป็นสถาบันที่มีกลไกทาง

การเงินอันมีลักษณะเป็นศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นกลไกที่ช่วยรักษาระดับราคาหลักทรัพย์ให้เหมาะสมเป็นเครื่องมือที่ช่วยปรับราคาหลักทรัพย์ให้ใกล้เคียงกับมูลค่าที่ควรลงทุน โดยการกำหนดราคาที่เป็นธรรม

2. เหตุผลทางด้านเอกชน คือการควบคุมตลาดหลักทรัพย์นั้นเป็นไปเพื่อการให้หลักประกันแก่ประชาชนผู้ออม การที่เงินออมของประชาชนที่ลงทุนในหลักทรัพย์และถูกนำไปใช้ในการระดมทุนนั้นสามารถที่จะดำรงอยู่ได้และอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของหลักทรัพย์อย่างสูงสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความต้องการที่จะให้ประชาชนผู้ลงทุนในหลักทรัพย์ต้องประสบต่อการเสี่ยงภัยน้อยที่สุด ซึ่งวิธีการเช่นนี้จะมีขึ้นได้ก็อาศัยกลไกของกฎหมาย อันได้แก่กฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์นั่นเอง

สำหรับการควบคุมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามพระ-

ราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 นั้น มีกลไกในการควบคุมคือควบคุมคุณสมบัติของหลักทรัพย์ ควบคุมคุณสมบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิก ควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และควบคุมการกำกับดูแลและการตรวจสอบกิจการหลักทรัพย์ ซึ่งการควบคุมเหล่านี้เป็นการควบคุมโดยตรง นอกจากนี้กิจการตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยนั้นยังต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นอีกด้วย

โดยเหตุที่กิจการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังเป็นของใหม่ที่ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งบรรดานักลงทุนต่างตระหนักถึงความสำคัญ และให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพื่อจะได้ช่วยกันพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นคือการระดมเงินทุนจากประชาชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไป □

บรรณานุกรม

กมลชนก สุทธิวาหนฤพุดิ "การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างองค์กรของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกง และไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพาณิชย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ธวัชชัย วรวรรณธนะชัย "การศึกษาการจัดกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนที่ประกอบด้วยหุ้นของบริษัทที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียามหาบัณฑิต ภาควิชาการธนาคารและการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

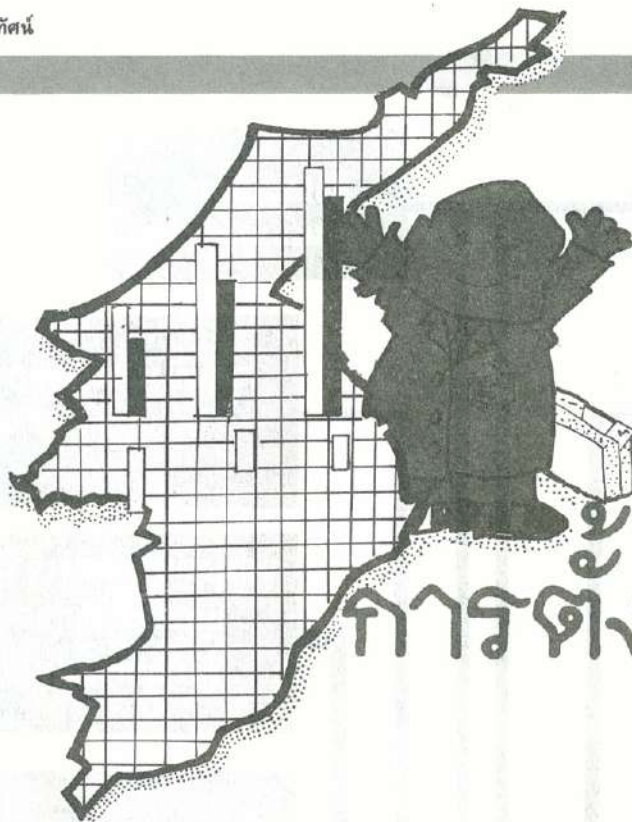
ไพโรจน์ นวนนุช "การควบคุมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วรวิฑู มาลา "การศึกษาลักษณะของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว" วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียามหาบัณฑิต ภาควิชาการธนาคารและการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526.

สุนิ ศักนันท์ สดากันและตลาดการเงิน. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

อดิศักดิ์ ฉันทไพศาล "การลงทุนในหลักทรัพย์ภาคเอกชนของสถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียามหาบัณฑิต ภาควิชาการธนาคารและการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

Clendenin, John C. and Christy, George A. **Introduction to Investments**. 5th ed. New York : McGraw-Hill, 1969.

ผู้บริหาร กับการตั้งเป้าหมาย

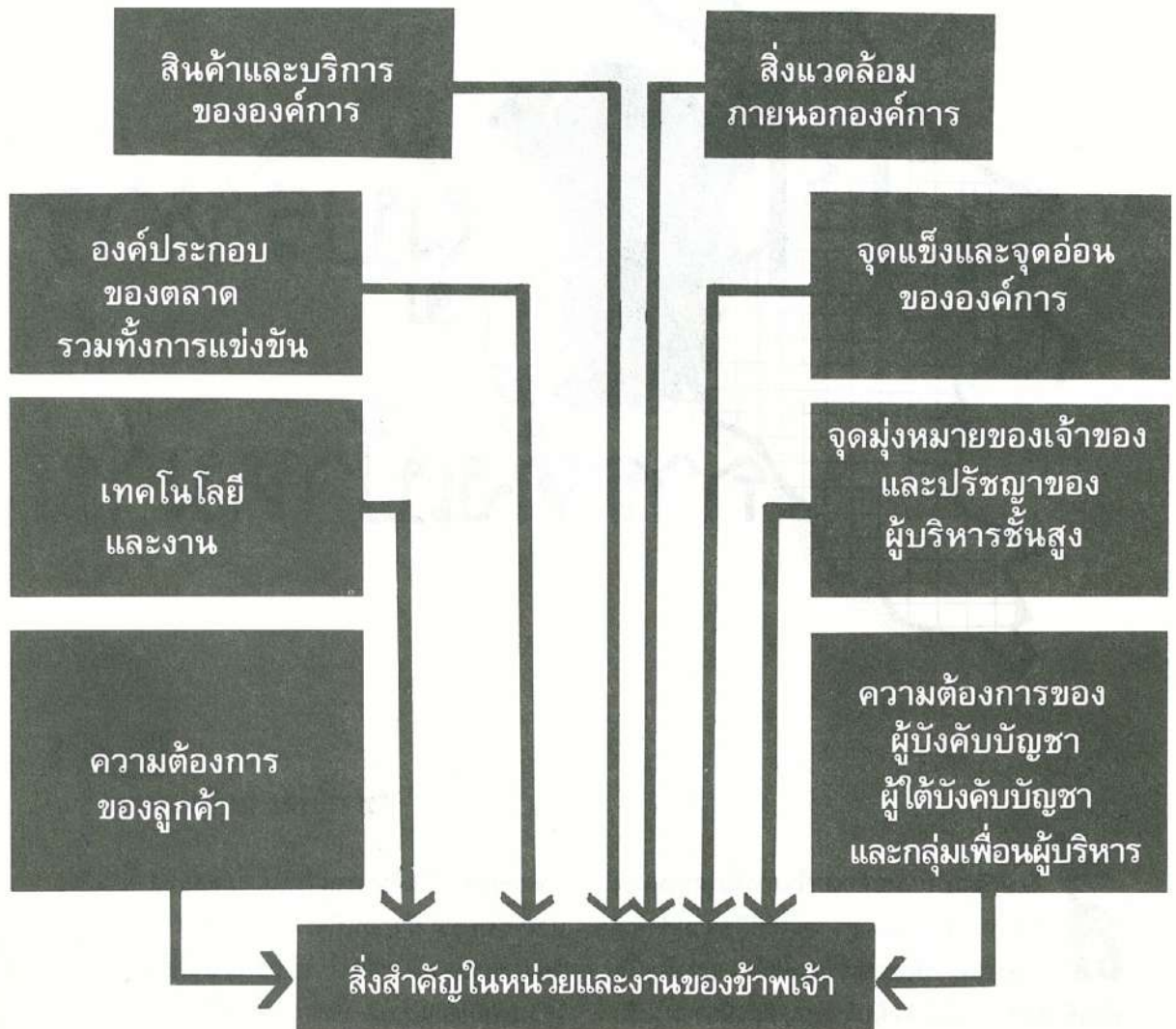

*ชาญชัย อาจินสมาจาร

สี่งแรกที่ผู้บริหารจะต้องทำในการตั้งจุดมุ่งหมาย ก็คือการพิจารณาดูว่าอะไรที่มีความสำคัญ กระบวนการพิจารณาว่าอะไรมีความสำคัญนั้น ค่อนข้างง่าย นั่นก็คือผู้บริหารจะต้องมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขององค์กร การตลาด ทรัพยากรที่สำคัญ คู่แข่งขัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นก่อนที่ผู้บริหารจะเขียนจุดมุ่งหมาย ประการที่สอง ผู้บริหารจะต้องตรวจสอบดูเรื่องอำนาจที่ได้รับมอบจากสำนักงาน จากรัฐบาล หรือจากผู้บังคับบัญชา อำนาจที่ได้รับมอบนี้เป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตาม อาจจะรวมถึงกฎของทางราชการเกี่ยวกับความปลอดภัย

และสุขภาพ เป็นต้น อำนาจที่ได้รับมอบเหล่านี้จะต้องเป็นที่รับทราบกันก่อนที่จะตั้งจุดมุ่งหมายใดๆ เนื่องจากจุดมุ่งหมายเฉพาะจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อนำอำนาจที่ได้รับมอบออกปฏิบัติ ประการที่สาม ผู้บริหารจะต้องมีความรู้อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อใช้ก่อนหน้าจะตั้งจุดมุ่งหมาย ถ้าในปัจจุบันยังไม่มีทรัพยากร จะต้องมีการประมาณดูว่าจะหาทรัพยากรเหล่านี้ได้อย่างไรในเวลาที่กำหนดไว้ ทรัพยากรเหล่านี้ประกอบด้วยคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และข่าวสาร การมีทรัพยากรเหล่านี้มีความจำเป็นซึ่งทำให้สามารถเขียนจุดมุ่งหมายที่เป็นจริงและมีประสิทธิภาพได้

*อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : Master of Education, Panjab University, India.

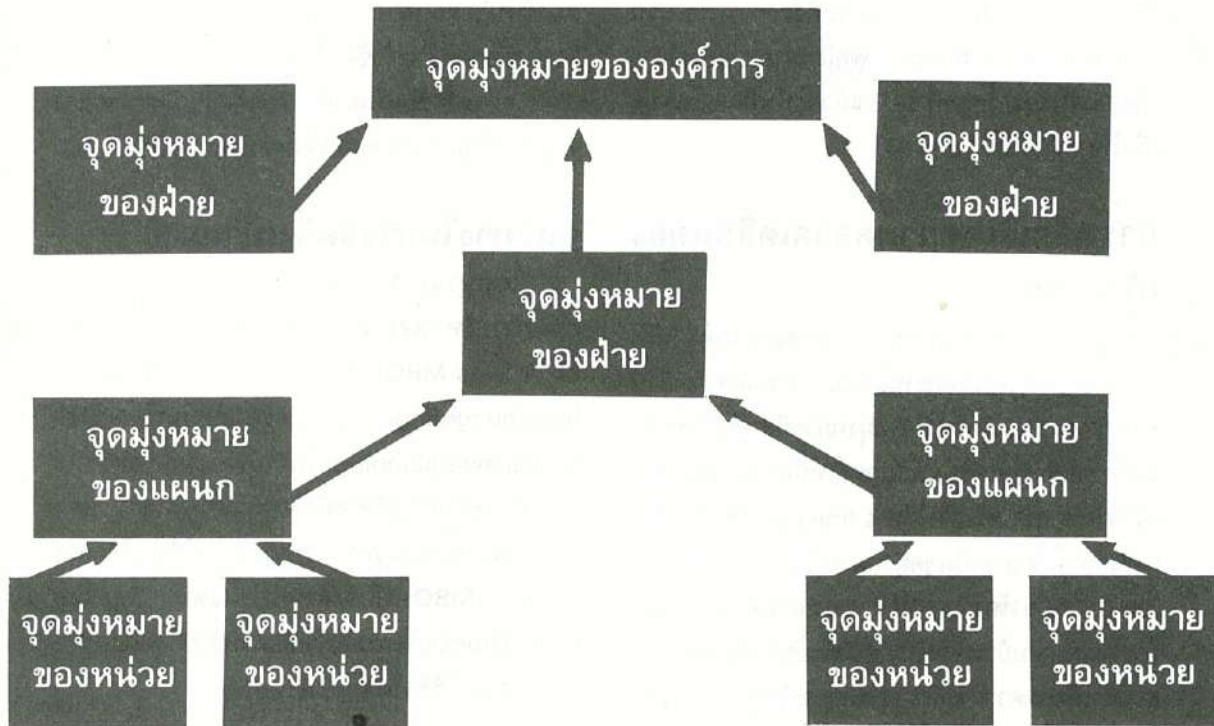

ภาพที่ 1 ขอบข่ายที่ควรตรวจสอบเพื่อพิจารณาว่าอะไรคือความสำคัญ

ความสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

จุดมุ่งหมายภายในองค์กรจะต้องสอดคล้องกันในลักษณะที่สมบูรณ์และตรงกัน ผู้บริหารที่ทำงานในหน่วย (units) ภายในองค์กรจะต้องไม่ทำงานโดยผิดวัตถุประสงค์ของหน่วยอื่น ๆ ผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์ในหน่วยงานที่ต่ำกว่าจะต้องเป็นผลมา

จากผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานที่สูงกว่าและจุดมุ่งหมายขององค์กรดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 2 สิ่งดังกล่าวมีความสำคัญด้วยเหตุผล 3 ประการคือ (1) เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในบูรณาการ (integration) และความร่วมมือ (Coordination) (2) เพื่อหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนในเป้าหมาย (goal displacement) และ (3) เพื่อหลีกเลี่ยงช่องว่างและความซ้ำซ้อนในองค์กร

ภาพที่ 2 ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายในองค์การ

เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในบูรณาการและความร่วมมือ

ถ้าองค์การมีข้อความของวัตถุประสงค์ที่ดี และถ้าแต่ละหน่วยภายในองค์การมีข้อความของวัตถุประสงค์ที่ดี เช่นเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหน่วยกับจุดมุ่งหมายขององค์การก็จะสอดคล้องกันและมีลักษณะบูรณาการ การบูรณาการดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อว่าหน่วยในองค์การจะประสานและร่วมมือซึ่งกันและกันและจะไม่ขัดแย้งกัน มีแนวทางสองแนวทางเพื่อก่อให้เกิดบูรณาการดังกล่าวในการตั้งจุดมุ่งหมาย กล่าวคือโดยการใช้แนวทางจากข้างบนลงสู่ข้างล่าง หรือแนวทางจากข้างล่างขึ้นสู่ข้างบน

แนวทางจากข้างบนลงสู่ข้างล่าง

โดยการใช้แนวทางจากข้างบนลงสู่ข้างล่าง จุดมุ่งหมายของผู้บริหารใหญ่จะสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาในชั้นถัดไป เขาจะพบปะกันเป็นกลุ่มเพื่อเขียนจุดมุ่งหมาย แล้วเขียนจุดมุ่งหมายของหน่วยผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยในฐานะเป็นกลุ่มหนึ่ง การตั้งเป้าหมายร่วมกันดังกล่าวเป็นการประกันถึงความสอดคล้องตรงกันของจุดมุ่งหมายในระดับสูง

แนวทางจากข้างล่างขึ้นสู่ข้างบน

แนวทางดังกล่าวเริ่มจากผู้บังคับบัญชาของหน่วยบริหารต่ำสุดกับผู้ใต้บังคับบัญชา เขาจะพบปะกันเป็นกลุ่มและจัดตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วใช้จุดมุ่งหมายดังกล่าวเป็นแนวทางสำหรับผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยเมื่อพบปะกับผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป และจะต่อ ๆ กัน

ขึ้นไปข้างบนขององค์การจนกระทั่งถึงการพบปะชั้นสุดท้าย หายสุด จะมีการผ่านจุดมุ่งหมายไปยังองค์การเพื่อการรับรองครั้งสุดท้าย แล้วจะบันทึกลงในสมุดเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตาม

การหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนของเป้าหมาย

เป้าหมายขององค์การและหน่วยจะคลาดเคลื่อนถ้าหากฝ่ายบริหารไม่ริเริ่มตระหนักถึงมัน ความคลาดเคลื่อนของเป้าหมายจะเกิดขึ้นเมื่อจุดมุ่งหมายที่สำคัญน้อยหรือไม่มีความสำคัญได้รับผลสัมฤทธิ์เหนือจุดมุ่งหมายที่มีความสำคัญกว่า หรือเมื่อวิถีทาง (means) ที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้กลายเป็นจุดมุ่งหมายเสียเอง ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราเกี่ยวข้องกับการนำกระบวนการมารายงานตัวทำงานและกลับบ้านสำหรับผู้ได้บังคับบัญชาในสำนักงานของเราเพื่อลดความชักช้า เราก็อาจจะให้ทุกคนเซ็นชื่อเมื่อมาทำงานและกลับบ้านโดยระบุเวลาด้วย แต่ถ้ามีพนักงานคนหนึ่งไม่เคยมาทำงานสายเลย แต่ไม่เคยลงเวลา เราคงไม่นำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับเขาเพราะเขาไม่ได้บกพร่องเกี่ยวกับเวลาทำงาน เพียงแต่ไม่ได้เซ็นชื่อลงเวลาเท่านั้น

หลีกเลี่ยงช่องว่างและความซ้ำซ้อนในองค์การ

เหตุผลที่สามของเป้าหมายขององค์การที่จะต้องสอดคล้องตรงกันก็คือ การหลีกเลี่ยงช่องว่างและความซ้ำซ้อนในองค์การ ช่องว่างในองค์การเกิดขึ้นเมื่อเป้าหมายที่สำคัญซึ่งต้องทำให้เสร็จ แต่ไม่มีใครได้รับอำนาจให้ทำให้เสร็จ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราเชื่อว่าการลดการทะเลาะวิวาทเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ดังนั้นเราก็จะต้องให้อำนาจกับหัวหน้าฝ่ายผลิต (production supervisors) ฝ่ายควบคุมคุณภาพ (quality control) ฝ่ายการฝึกอบรม (training) หรือคนใดคนหนึ่ง มิฉะนั้นแล้วการทะเลาะวิวาทจะไม่ลดลง แต่ทั้งสามฝ่ายจะต้องรู้ขอบข่าย

หน้าที่รับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับการลดการทะเลาะวิวาทเพื่อลดความซ้ำซ้อนในองค์การ

ความซ้ำซ้อนในองค์การจะเกิดขึ้นเมื่อหน่วยสองหน่วยได้รับมอบหมายงานที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

แนวทางในการจัดตั้งเป้าหมาย

กระบวนการจัดตั้งเป้าหมายมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น การบริหารโดยจุดมุ่งหมาย (management by objectives-MBO) งบประมาณฐานศูนย์ (zero-base budgeting) การวางแผนชนิดสมบูรณ์ (comprehensive planning) ไม่ว่ามันจะเรียกชื่ออย่างไร มันก็เป็นระบบการบริหารที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดตั้งเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงเนื่องจาก MBO เป็นชื่อแรกที่ใช้ตั้งแต่ปี 1950 โดย Peter Drucker และเป็นชื่อที่แพร่หลายที่สุดในวงการธุรกิจ เราจะใช้ชื่อนี้แทนคำอื่น ๆ

การบริหารโดยจุดมุ่งหมาย

ลองมาพิจารณาแนวคิดของ MBO ก่อนที่เราจะได้ศึกษารายละเอียดของมัน

1. MBO ไม่ใช่ยาครอบจักรวาลที่จะใช้แก้ปัญหาการบริหารหรือปัญหาองค์การได้ทุกปัญหา มันเป็นแค่เครื่องมือ ถ้าใช้อย่างถูกต้องก็สามารถลดปัญหาและวิกฤติการณ์ได้

2. MBO ควรนำออกใช้ในลักษณะที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นใช้แนวทางจากข้างบนลงข้างล่าง หรือจากข้างล่างขึ้นไปข้างบน การนำออกใช้โดยยึดหลักอัตโนมัติจะทำให้ MBO กลายเป็นแค่มาตรการการควบคุมทางการบริหาร มากกว่าจะเป็นเครื่องมือการวางแผนที่ควรจะเป็น

3. MBO ต้องใช้เวลา ความพยายาม และการศึกษา เพื่อการนำออกใช้อย่างถูกต้องในองค์การขนาดใดก็ตาม ส่วนใหญ่จะต้องใช้เวลาจากสองถึงห้าปีในการนำ MBO ออกใช้ในทุกหน่วย คนจะต้องได้รับการฝึกอบรมและได้รับการศึกษาในลักษณะของ MBO ก่อนที่เขาจะ

ใช้มัน

4. MBO สามารถนำออกใช้โดยผู้บริหารใด ๆ ในหน่วยใด ๆ ถึงแม้ว่าหน่วยงานทุกหน่วยจะไม่ได้อยู่ในระบบก็ตาม เพราะมันจะได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารชั้นสูงและเพื่อนผู้บริหาร แต่สิ่งดังกล่าวไม่ควรจะไปกีดขวางหรือทำให้การนำ MBO ออกใช้ในทุกระดับต้องเสียไป

5. มีประโยชน์ข้างเคียงหลายอย่างต่อการนำ MBO ออกใช้ เช่นการสื่อความหมาย ความเข้าใจ และความสอดคล้องกัน ซึ่งจะเพิ่มประโยชน์ให้กับกระบวนการ

6. ท้ายสุด ผู้บริหารควรหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดสองประการในการใช้ MBO คือหนึ่งผู้บริหารมักจะใช้จุดมุ่งหมายระยะสั้น (short-term objective) มากกว่าจุดมุ่งหมายระยะยาว สิ่งดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะผู้บริหารมักจะให้ความสนใจกับขนาดอันใกล้ แต่ไม่ได้คำนึงถึงการพิจารณาในระยะยาวอย่างเพียงพอ ประการที่สอง ผู้บริหารจะต้องระวังอย่าให้เกิดปัญหาในด้านเอกสาร ในขณะที่นำโปรแกรม MBO ออกใช้ มันเป็นการง่ายที่จะทำให้เกิดการหลงในการใช้เทคนิคเพื่อทำให้รูปแบบ (forms) เสร็จสมบูรณ์ และลืมวัตถุประสงค์ทั้งหมดที่

อยู่เบื้องหลังระบบ

ขั้นตอนของกระบวนการ MBO

มีระบบ MBO อยู่หลายระบบ แต่ทุกระบบจะต้องมีความสมบูรณ์และจะต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง ระบบที่แสดงให้เห็นในภาพที่ 3 เป็นระบบที่มีความสมบูรณ์ เริ่มจากตั้งแต่ขั้นตอนวางแผนขึ้นต้นจนผ่านขั้นตอนต่าง ๆ จนถึงขั้นตอนการติดตามประเมินผลและการแก้ไขข้อบกพร่อง เราลองมาดูขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ MBO

วัตถุประสงค์ขององค์การและหน่วย

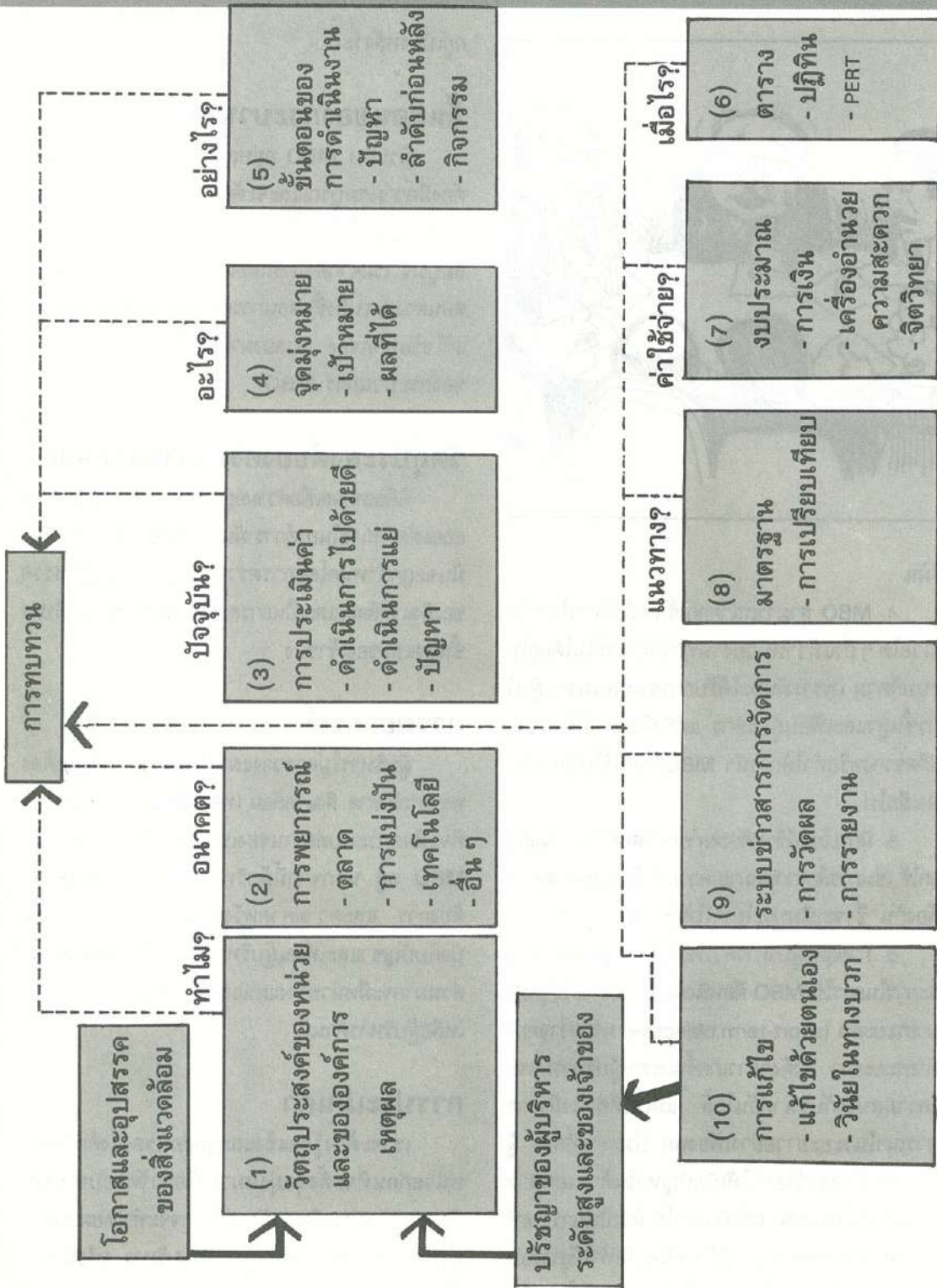
นี่คือเหตุผลเพื่อความอยู่รอดขององค์การและหน่วยย่อยแต่ละหน่วยในองค์การ มันจะตอบคำถามว่า “ทำไม” มันจะถูกกำหนดโดยการตรวจสอบโอกาสและอุปสรรคของสิ่งแวดล้อม และเป็นการสะท้อนปรัชญาของผู้บริหารชั้นสูงและของเจ้าของ

การพยากรณ์

ผู้บริหารไม่ควรวางแผนในอากาศ เขาจะต้องพยากรณ์ตลาด สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและพลังทางสังคมที่จะมีผลกระทบต่องานของเขาหรือที่ดำเนินการใช้ MBO อยู่ นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องพยากรณ์ความต้องการ และความคาดหวังของผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนผู้บริหาร ในองค์การขนาดใหญ่ส่วนมากจะมีหน่วยวางแผนและหน่วยพยากรณ์เพื่อช่วยเหลือผู้บริหารด้านนี้

การประเมินค่า

เราจะต้องรู้จักแจ้งและจุดอ่อนขององค์การและหน่วยก่อนที่จะตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อกำจัดข้อบกพร่อง ปัญหา การประเมินค่าดังกล่าวอาจจะทำโดยผ่านทาง การตรวจสอบขององค์การหรือฝ่ายบริหาร หรืออาจจะ เป็นกิจกรรมติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 3 ระบบการบริหารแบบจุดมุ่งหมายที่สมบูรณ์ (ดัดแปลงจาก George Morrissey, Management by objectives and Results (Reading, Mass : Addison-Wesley, 1970)

จุดมุ่งหมาย

หัวใจของ MBO ก็คือจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำให้สำเร็จจุดมุ่งหมายจะต้องมีลักษณะจำเพาะ (specific) วัดได้ เป็นจริง และมีความเหมาะสม (ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป) มีกำหนดเวลาแน่นอนและสอดคล้องกับข้อความของวัตถุประสงค์ของจุดมุ่งหมายของหน่วยที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า

จุดมุ่งหมายอาจจะยึดเอาการปรับปรุงหรือความสมดุลเป็นพื้นฐาน อาจเป็นจุดมุ่งหมายระยะยาว ระยะกลาง หรือระยะสั้น การปรับปรุงส่วนบุคคลตลอดจนจุด

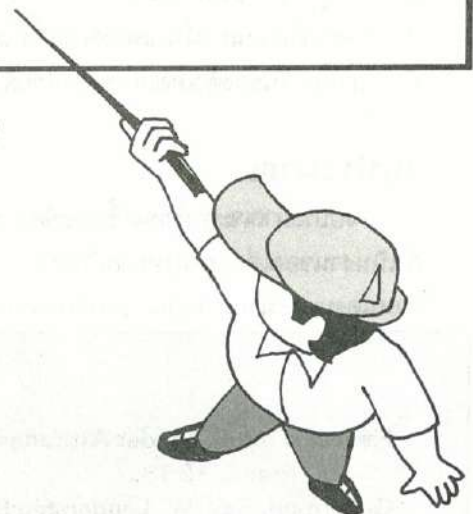
มุ่งหมายของหน่วยจะต้องเขียนไว้ให้ผู้บริหารทุกคน

จุดมุ่งหมายควรจะอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งของสามประเภทต่อไปนี้เป็นคือ จุดมุ่งหมายที่ต้องทำ (Must do) มีความสำคัญต่อการทำให้บรรลุภารกิจ จุดมุ่งหมายที่ควรทำ (Ought to do) ก็มีความสำคัญ แต่อาจจะเลื่อนการกระทำออกไปในช่วงเวลาหนึ่ง (a longer period of time) จุดมุ่งหมายที่น่าทำ (Nice to do) ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่สามารถเลื่อนการกระทำออกไประยะหนึ่ง (a longer period)

จุดมุ่งหมายจะต้องสั้น ชัดเจน และตรงจุด ควรจะละเว้นสิ่งที่กำกวมหรือศัพท์สูง ๆ ภาพที่ 4 เป็นตัวอย่างของจุดมุ่งหมายขององค์การจำนวนหนึ่ง

- เพื่อลดความสูญเปล่าและค่าใช้จ่ายในการ แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทในหน่วยผลิตทุกหน่วย อย่างน้อย 15 เปอร์เซ็นต์ภายในวันที่ 1 มิถุนายน 1981
- เพื่อเพิ่มหุ้นตลาดถึง 19 เปอร์เซ็นต์ภายใน วันที่ 1 มกราคม 1980
- เพื่อพัฒนา ทดสอบ และนำผลิตภัณฑ์ใหม่ ออกสู่ตลาดภายในวันที่ 1 กรกฎาคม 1984
- เพื่อเพิ่มผลกำไรอย่างน้อย 18 เปอร์เซ็นต์ ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 1982

ภาพที่ 4 ตัวอย่างจุดมุ่งหมายขององค์การจำนวน หนึ่ง

ขั้นตอนดำเนินงาน

จุดมุ่งหมายแต่ละจุดมุ่งหมายจะต้องมีรายการขั้นตอนของการดำเนินงานซึ่งมีรายละเอียดของโปรแกรมที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ ขั้นตอนของการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงจุดสำคัญ 6 จุดคือ

1. อย่าเขียนรายละเอียดมากเกินไป หลีกเลี่ยงขั้นตอนเล็กขั้นตอนน้อย
2. มอบหมายงานในแต่ละขั้นตอนให้กับบุคคลที่ได้รับผิดชอบพร้อมกับความคล่องตัวในการทำงาน
3. ให้ความสนใจกับลำดับของขั้นตอน
4. ทำให้ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนสั้นและง่าย
5. จงแน่ใจว่าผลสำเร็จของแต่ละขั้นตอนก็คือผลลัพธ์ของความสำเร็จในจุดมุ่งหมาย
6. จงแน่ใจว่าคุณมีวิธีเดินอย่างถูกต้องในแต่ละขั้นตอน

ตาราง

การจัดตารางจำเป็นต้องกำหนดวันที่ของแต่ละขั้นตอนของแต่ละจุดมุ่งหมายเพื่อว่าเมื่อได้ดำเนินขั้นตอนทุกขั้นตอนแล้ว จุดมุ่งหมายทุกจุดมุ่งหมายก็จะบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารไม่เพียงแต่ต้องการกำหนดตารางวันที่ของแต่ละขั้นตอนเท่านั้น แต่ยังต้องกำหนดตารางการทำงานแต่ละวันของตัวเองและของหน่วยด้วย

งบประมาณ

งบประมาณจะถูกกำหนดขึ้นโดยยึดเอาขั้นตอนการดำเนินงานของแต่ละจุดมุ่งหมายเป็นหลัก นอกจากจะกำหนดงบประมาณการเงิน การทำงานของคน พื้นที่

เครื่องอำนวยความสะดวก และเครื่องมือแล้ว จะต้องประเมินค่าใช้จ่ายทางด้านจิตวิทยาด้วย

มาตรฐาน

มาตรฐานคือเครื่องหมายสำหรับการเปรียบเทียบ มักจะเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่น่าพอใจกับมาตรฐานบางอย่างที่ตั้งไว้

ระบบข่าวสารการบริหาร

ระบบข่าวสารมีความสำคัญต่อระบบ MBO ที่ดี การขาดระบบข่าวสารการบริหารจะทำให้โปรแกรม MBO จมลงเร็วกว่าสิ่งอื่น ๆ ถ้าหากไม่มีระบบข่าวสารการบริหาร ผู้บริหารก็ต้องใช้เวลามากในการเขียนและวัดผลจุดมุ่งหมาย ทำให้ผู้บริหารไม่มีเวลาทำอย่างอื่น

การแก้ไขข้อผิดพลาด

ขั้นตอนสุดท้ายของการตั้งเป้าหมายก็คือการแก้ไขข้อผิดพลาดเพื่อนำให้การทำงานกลับสู่ภาวะปกติ ขั้นตอนแก้ไขความผิดพลาดมักจะประกอบด้วยวินัยในทางบวกและก้าวหน้า การประเมินผลการทำงาน การให้คำปรึกษา การพัฒนาและการฝึกอบรมอาชีพ สิ่งดังกล่าวจะทำให้ผู้บริหารและพนักงานทำงานให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล

ระบบการแก้ไขข้อผิดพลาดที่ดีที่สุดก็คือการแก้ไขตนเอง ผลงานจะเป็นข้อมูลสะท้อนกลับไปยังผู้บริหารและพนักงานในองค์การอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ □

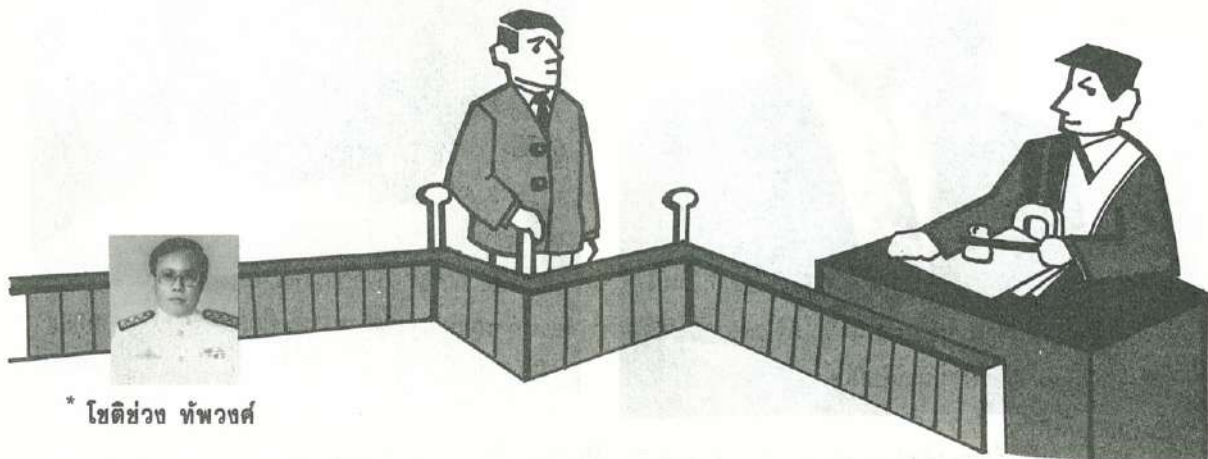
หนังสืออ้างอิง

- Fieldler, Fred E. *Leader Attitudes and Group Effectiveness*. Urbana: University of Illinois Press, 1958.
- Gellerman, Saul W. *Leadership Style and Employee Morale*. New York: General Electric Company, Public and Employee Relations Services, 1959.

กฎหมาย ใกล้ตัว

ถ้าเป็นหญิงสิ ต้องออกลูกได้

* โยติช่วง ท้าววงศ์

กริ่ง...กริ่ง...กริ่ง...

"ฮัลโหล...ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ครับ"

"ฮัลโหล...ขอเรียนสายอาจารย์โยติช่วงครับ"

"ครับ...กำลังพูดครับ"

"อาจารย์ครับ...เอ้อ...อ้อ...ผมคัดค้านครับ...ผม...ผม...มีเรื่องจะขอ
คำปรึกษาอาจารย์สักเรื่องครับ"

"ได้ซิ...มีเรื่องอะไรละ...คงไม่ใช่เรื่องอาจารย์จะออกข้อสอบอย่าง
ไรนะ"

"ไม่ใช่ครับอาจารย์...คือ...ผม...อ้อ...อ้อ...จะขอคำปรึกษาเรื่อง...
เรื่อง...กะเทยแปลงเพศครับ..."

ผมได้ยินเสียงถอนใจของคัดค้านดังเฮือกใหญ่ คล้ายกับโลงอก
ที่ได้พูดออกมา จากคำถามที่คัดค้านถามทำให้ผมนึกถึงนักศึกษาที่
กำลังเรียนอยู่กับผม...

คัดค้านเป็นนักศึกษาหน้าตาดี ผิวพรรณขาวสะอาด แต่มี

กิริยาอาการกระดุกกระด้าง ผมนึกอยู่เหมือนกันว่าเขาคงมีจิตผิดปกติ
ชมชอบการเป็นผู้หญิง และคัดค้านจะอยู่ในกลุ่มนักศึกษาที่เป็นอย่าง
เดียวกันจำนวน 3-4 คน ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สนใจเรียน
และเรียนเก่งด้วย ทั้งไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนนักศึกษาอื่นแต่อย่างใด...

"ฮัลโหล ๆ..." คัดค้านเห็นผมเจียนไปก็พูดเรียกมา

ผมจึงได้สติละเว้นความนึกคิดกลับมาสนใจกับการสนทนาดังเดิม

"อ้อ! ปัญหาเป็นอย่างไรละ"

"คืออย่างนี้ครับอาจารย์...เพื่อนของผมคนหนึ่งเป็นกะเทย และ
ไปผ่าตัดอวัยวะเพศเป็นหญิงแล้วตัวเขาก็อยากเป็นหญิงโดยสมบูรณ์
โดยอยากใช้คำนำหน้านามเป็นนางสาว และอยากแก้ไขทะเบียนบ้าน
รวมทั้งบัตรประจำตัวประชาชนด้วย เขาได้ติดต่อทางอำเภอแล้ว แต่
เจ้าหน้าที่ไม่ยอมจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้ จึงมาปรึกษากับผมว่า
จะฟ้องขอให้ศาลบังคับ ผมไม่แน่ใจว่าจะทำได้ จึงขอมาปรึกษาท่าน
อาจารย์ก่อนครับ"

“เรื่องที่ว่านี้เป็นเรื่องของตัวเราเองหรือของเพื่อนกันแน่ล่ะ!”
ผมกระเซ้าศักดิ์ชาย

ศักดิ์ชายรีบปฏิเสธเสียงหลง

ผมจึงรีบบอกว่าล้อเล่น แล้วอธิบายว่า

“เรื่องนี้เคยมีคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาแล้ว คือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 157/2524 เป็นคดีที่ผู้ชายคนหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นว่า เป็นชายโดยกำเนิด แต่ได้รับการผ่าตัดอวัยวะเพศเป็นหญิงแล้ว และได้ไปขอแก้หลักฐานในทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนทหาร แต่เจ้าพนักงานปฏิเสธไม่ยอมทำให้ จึงยื่นคำร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาตให้ผู้ร้องถือเพศเป็นหญิง ศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ชายผู้นั้นซึ่งในทางคดีเรียกว่าผู้ร้องจึงฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เพศของบุคคลธรรมดา นั้น ฎหมายรับรองและถือเอาตามเพศที่ถือกำเนิดมา และคำว่า หญิง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายความว่าคนที่มีอวัยวะสืบพันธุ์เป็นชาย ถึงหากจะมีเสรีภาพในร่างกายโดยการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศเป็นอวัยวะเพศของหญิงแล้วก็ตาม แต่ผู้ร้องก็รับอยู่ว่าไม่สามารถมีบุตรได้ ฉะนั้นโดยธรรมชาติและตามที่ ฎหมายรับรองผู้ร้องยังคงเป็นเพศชายอยู่ และไม่มี ฎหมายรับรองให้สิทธิผู้ร้องขอเปลี่ยนแปลงเพศที่ถือกำเนิดมาได้ ทั้งมิใช่

เป็นกรณีที่ผู้ร้องจะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายพิพากษายืน”
“เป็นอย่างไบบ้าง คำพิพากษาศาลฎีกาเรื่องนี้คงจะไขข้อข้องใจของศักดิ์ชายได้นะ”

“ครับ...อาจารย์ ก็แสดงว่า ถ้าเกิดเป็นชายแล้ว ก็คงต้องเป็นชายตลอดไป แม้ว่าจิตใจจะเป็นหญิงและได้ผ่าตัดอวัยวะเพศให้เป็นหญิงแล้ว ฎหมายก็ไม่บังคับรับรองให้เป็นหญิงอยู่ดี ผมได้ความรู้แล้ว จะได้บอกให้เพื่อนทราบ ขอขอบคุณมากครับอาจารย์”

“ไม่เป็นไร มีปัญหาอะไรก็ถามมาเถอะ อาจารย์ยินดีเสมอ”

ผมวางหูโทรศัพท์ลง โดยมีความรู้สึกเห็นใจและสงสารศักดิ์ชายกับเพื่อนของเขาอยู่มาก แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะ ฎหมายก็คงต้องเป็น ฎหมาย ที่วางหลักเกณฑ์เอาไว้ให้ประชาชนปฏิบัติ เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนส่วนใหญ่ ผมเห็นว่า คำพิพากษาศาลฎีกาเรื่องที่บอกแก่ศักดิ์ชายไปนั้น น่าจะถูกต้องชอบธรรมแล้ว แม้จะคล้ายกับว่าฝืนความรู้สึกหรือจิตใจของคนกลุ่มหนึ่ง แต่ก็คงต้องยึดถือแน่วแน่ไว้ เพื่อคนส่วนใหญ่ เพราะหากมีการยอมรับรองให้บุคคลเปลี่ยนเพศกันได้โดยชอบด้วย ฎหมาย ปัญหาอื่นๆ ก็จะตามมาอีกมากมาย แต่ใครจะไปได้ ในอนาคตศาลข้างหน้า ฎหมายอาจมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพศก็ได้... ■□

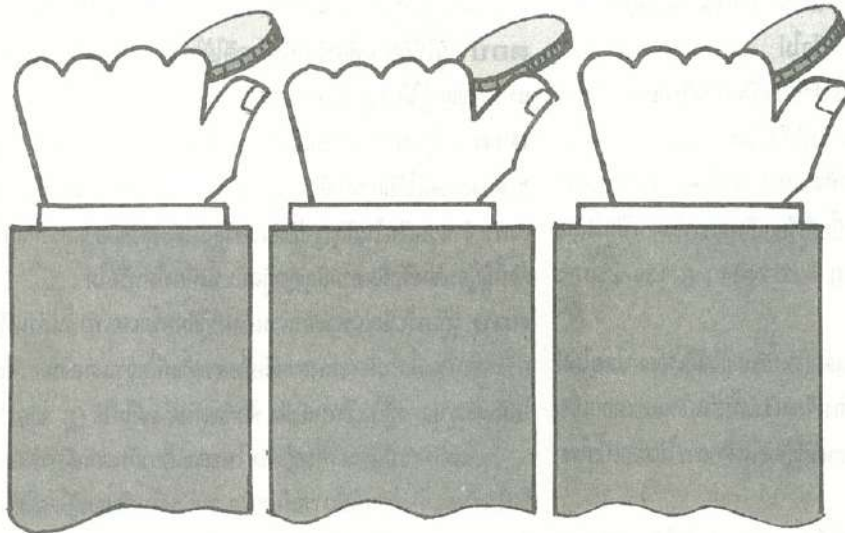
ปัญหา

เรื่อง

การกู้ยืมเงิน

*ไมตรี ศรีอรุณ

ก การกู้ยืมเงินกันเกินกว่า 50 บาท ขึ้นไปนั้น หากผู้ให้กู้จะฟ้องร้องบังคับคดีทางศาลแล้วต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมและหากผู้กู้ได้ใช้เงินคืนแก่ผู้ให้กู้แล้ว ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน จะต้องต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้ยืมมาแสดงหรือหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือมีการแทงเพิกถอนลงในเอกสารหลักฐานแห่งการกู้ยืมดังกล่าวแล้ว ไม่เช่นนั้นจะอ้างว่าได้ใช้หนี้ไปไม่ได้ ทั้งนี้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653 บทกฎหมายมาตรานี้ที่จริงแล้วไม่น่าจะยุ่งยากนัก แต่ในทางปฏิบัติแล้วมีปัญหาหลายประการ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอาจมีประโยชน์จึงได้จัดทำในรูปคำถามคำตอบเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

ถาม ก. ให้ ข. กู้เงินไป 5,000 บาท ทำสัญญากู้ไว้แล้ว ต่อมา ก. ทำสัญญากู้หายไป ก. จะฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

ตอบ ก. ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีได้เพราะเคยมีการทำสัญญากู้ไว้แล้ว โดย ก. จะต้องนำพยานบุคคลมาสืบแทนต้นฉบับที่อ้างว่าหายไปนั้น แต่ศาลจะรับฟังคำพยานเช่นนี้ก็ต่อเมื่อต้นฉบับหาไม่ได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลายโดยการสุจริตวิสัยเท่านั้น (ป.วิ.พ. มาตรา 93 (2) และ คำพิพากษานฎีกาที่ 108/2486 อย่างไรก็ดีคำพิพากษานฎีกาที่ 693/2487 วินิจฉัยว่าการที่สัญญากู้เงินสูญหายไปเพราะความประมาทเลินเล่อ ศาลรับฟังพยานบุคคลแทนเอกสารนั้นได้)

ถาม หลักฐานแห่งการกู้ยืมตามกฎหมายนั้น มีความหมายเพียงใด ในหลักฐานต้องมีข้อความว่ากู้ยืมปรากฏอยู่ด้วยหรือไม่ จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้

ตอบ ความใน ป.พ.พ. มาตรา 653 มิได้มีความหมายเคร่งครัด ถึงกับต้องมีข้อความว่า กู้ยืมในเอกสารนั้น หากผู้ให้กู้ยืมมีหลักฐานเป็นหนังสือแสดงความเป็นหนังสือลายมือชื่อผู้กู้หนี้แล้ว และสืบพยานประกอบ

อธิบายได้ว่า หนี้้นั้นเป็นหนี้สินแห่งการกู้ยืม เอกสารนั้นก็เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมแล้ว ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีได้ (ฎ. 439/2493 (ประชุมใหญ่) ; ฎ. 1241/2499)

ถาม ตกลงกู้ยืมกันจำนวน 5,000 บาท โดยผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนเป็นเวลา 12 เดือน รวมไว้เป็นเงินกู้ด้วยดังนี้ ผู้ให้กู้จะฟ้องร้องบังคับคดีได้เพียงใดหรือไม่

ตอบ เรื่องนี้ในส่วนดอกเบี้ย เห็นได้ชัดว่าเป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นข้อตกลงที่เป็นโมฆะ แต่กรณีเช่นนี้พึงสันนิษฐานได้ว่า คู่สัญญาจะมีเจตนาที่จะแยกการกู้เงินและดอกเบี้ยออกจากกัน เฉพาะส่วนดอกเบี้ยที่เรียกเกินอัตราจึงตกเป็นโมฆะ แต่ต้นเงินกู้ยังคงสมบูรณ์บังคับได้ (ฎ. 607/2494 ; ฎ. 136/2507 ; ฎ. 108/2518)

ถาม กู้ยืมเงินกันไปแล้วผู้กู้ชำระแต่ดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้เรื่อยมาโดยไม่มีหลักฐานประการใดต่อมาผู้ให้กู้ฟ้องเรียกเงินทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยทั้งหมดรวมทั้งผู้กู้ได้ชำระไปแล้วเช่นนี้ผู้กู้จะนำสืบการใช้ดอกเบี้ยโดยใช้พยานบุคคลได้หรือไม่

ตอบ ผู้กู้ยืมนำสืบพยานบุคคลว่าได้ชำระดอกเบี้ยแล้วได้เพราะความใน ป.พ.พ. มาตรา 653 ที่ว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น หมายถึงการใช้ต้นเงินที่กู้ยืมเท่านั้นไม่กินความถึงการใช้ดอกเบี้ยด้วย (ฎ. 243/2503 ; ฎ. 936/2504 ; ฎ. 1332/2531)

ถาม นาย ก. กู้ยืมเงินจากนาย ข. ไป 5,000 บาท ต่อมานาย ก. นำข้าวเปลือกไปใช้หนี้แทนหนี้เงินกู้ดังกล่าวแก่ นาย ข. ซึ่งนาย ข. ก็ยอมรับในภายหลัง นาย ข. ฟ้องนาย ก. เรียกเงินดังกล่าว เมื่อนาย ก. ต่อสู้คดี นาย ข. อ้างว่าการชำระหนี้ของนาย ก. นั้นจะรับฟังในศาลไม่ได้ เพราะไม่มีหลักฐาน ดังนี้ข้ออ้างของนาย ข. ชอบหรือไม่

ตอบ กรณีเช่นนี้ นาย ก. ย่อมนำพยานบุคคลมาสืบได้ว่านาย ข. ผู้ให้กู้ยอมรับการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินอย่างอื่นแทนเงินกู้ เมื่อฟังได้หนี้เงินกู้จึงระงับไปแล้ว ศาลต้องยกฟ้อง ส่วนความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคสอง ซึ่งระบุว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืม หรือมีการเวนคืนเอกสารแห่งการกู้ยืมหรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้น เป็นเรื่องที่ใช้บังคับกรณีที่ใช้เงินคืนแก่ผู้ให้กู้เท่านั้น ไม่นำมาใช้ในกรณีนี้ซึ่งต้องปรับเข้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 321

นอกจากนี้ หากผู้ชำระหนี้คืนโดยใช้เช็กก็ถือว่าเป็นการชำระหนี้

อย่างอื่น มิใช่ชำระหนี้ด้วยเงิน จึงไม่นำ มาตรา 653 วรรคสอง มาปรับใช้เช่นเดียวกัน (ฎ. 905/2497 (ป.) ; ฎ. 1051/2530 ; 1496/2503 ; ฎ. 1084/2510 ; ฎ. 182/2518)

ถาม กู้ยืมกันโดยมีหลักฐานการกู้ยืม ต่อมาผู้กู้ยืมได้ยืมหลักฐานการกู้ยืมจากผู้ให้กู้ไปแล้วไม่ส่งคืน เช่นนี้ผู้ให้กู้ฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

ตอบ ผู้ให้กู้ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีได้โดย ผู้ให้กู้นำสืบพยานบุคคลแทนสัญญาได้ (ฎ. 436/2507)

ถาม ก. กู้เงิน ข. ไป 5,000 บาท มีสัญญากู้ยืม ต่อมา ก. ขอกู้เพิ่ม ข. ตกลง แต่มิได้มีการทำสัญญาใหม่ คงใช้สัญญาเดิมโดยเพียงแต่แก้ไขเฉพาะจำนวนเงินในสัญญาเดิมโดยผู้กู้มิได้ลงลายมือชื่อตรงที่แก้ไขนั้น ดังนั้นผู้กู้จะต้องรับผิดชอบตามสัญญาฉบับนี้เพียงใดหรือไม่

ตอบ ผู้กู้คงรับผิดชอบเฉพาะจำนวนเงินที่กู้ยืมครั้งแรกเท่านั้นส่วนที่กู้เพิ่มครั้งหลังนั้นเมื่อไม่มีการลงลายมือชื่อตรงที่แก้ไขจำนวนเงิน จึงถือว่าไม่มีหลักฐานการกู้ยืมเป็นหนังสือ ฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ (ฎ. 326/2507) แต่หากเป็นกรณีที่ขอกู้เพิ่มในขณะเดียวกันก่อนมีการลงลายมือชื่อในสัญญาแล้วแม้มีการแก้ไขจำนวนเงินในสัญญาโดยไม่ลงชื่อกำกับตรงที่แก้ไขนั้น ก็ไม่ทำให้สัญญาสูญไป (ฎ. 1154/2511)

ถาม ก. กู้เงิน ข. ไป 5,000 บาท โดย ก. พิมพ์ลายนิ้วมือในช่องผู้กู้ในสัญญาแต่ไม่มีพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมือในขณะนั้น ข. จะนำสัญญาขึ้นมาฟ้องร้องจึงได้ให้ ค. จ. ลงชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือของ ก. ก่อนนำมาฟ้องโดย ก. ไม่รู้เห็นยินยอมด้วย ดังนี้ ข. จะฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

ตอบ ผู้ลงชื่อเป็นพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมือผู้กู้จะต้องเป็นผู้ที่รู้เห็นในการพิมพ์ลายนิ้วมือจริงพยานจะลงลายมือชื่อรับรองในภายหลังได้ก็ต่อเมื่อผู้กู้รู้เห็นและยินยอมด้วย กรณีดังกล่าวจึงต้องถือว่าผู้ให้กู้ไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้กู้ จะฟ้องร้องบังคับคดีหาได้ไม่ (ฎ. 955/2507 (ป.))

ถาม จำเลยชักรถชนโจทก์โดยประมาท แล้วโจทก์จำเลยตกลงกันทำเป็นสัญญากู้ยืมโดยจำนวนเงินที่ระบุในสัญญาคือค่าเสียหายที่จำเลยยอมชดใช้ให้โจทก์ เช่นนี้โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามสัญญาได้หรือไม่ อายุความฟ้องร้องเป็นอย่างไร และหากจำเลยใช้เงินให้โจทก์แล้วบางส่วนหลังจากทำสัญญากู้กันแล้ว จำเลยควรปฏิบัติอย่างไร

ตอบ กรณีนี้โจทก์ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีได้เพราะมีมูลหนี้ต่อกัน และอายุความฟ้องร้องต้องเป็นไปตามเรื่องกู้ยืมคือมีอายุความ 10 ปี มิใช่

อายุความในมูลละเมิด ส่วนการใช้เงินนั้น เมื่อโจทก์จำเลยมีความผูกพันกันในลักษณะการกู้ยืมแล้ว การนำสืบการใช้เงินต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืม หรือหลักฐานแห่งการกู้ยืมได้เวณคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนในเอกสารนั้นแล้ว จะนำพยานบุคคลมาสืบถึงการใช้จ่ายเงินนั้นไม่ได้ต้องห้ามตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสอง จำเลยจึงต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายบทนี้ (ฎ. 89/2508 ; ฎ. 593/2508 ; ฎ. 467/2515)

ถาม ผู้กู้ไม่ชำระดอกเบี้ยให้ผู้ให้กู้ทุกเดือนตามสัญญา มีข้อสัญญาระบุไว้ด้วยว่า ถ้าผู้กู้ผิดสัญญาข้อใด ยอมให้ผู้ให้กู้ฟ้องเรียกต้นเงินและดอกเบี้ยได้ เช่นนี้ผู้ให้กู้จะฟ้องเรียกร้องได้เพียงใดและผู้ค้าประกันจะต้องรับผิดชอบหรือไม่

ตอบ กรณีเช่นนี้ แม้ต้นเงินจะยังไม่ถึงกำหนดชำระ ผู้ให้กู้ก็มีสิทธิฟ้องให้ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยได้ และฟ้องผู้ค้าประกันให้ชำระหนี้ได้ด้วย (ฎ. 536/2513)

ถาม โจทก์ฟ้องเรียกเงินกู้จำนวนหนึ่ง จำเลยต่อสู้ว่ารับเงินไปไม่ครบตามที่ระบุไว้ในสัญญาโดยมีการเอานั่นนำมารวมกับหนี้ใหม่ แล้วเพิ่มจำนวนเป็นแปดเท่า และระบุจำนวนเงินดังกล่าวไว้ในสัญญา ตั้งนี้จำเลยจะนำพยานบุคคลมาสืบต่อสู้ได้หรือไม่

ตอบ กรณีเป็นการต่อสู้ว่าสัญญาไม่สมบูรณ์ จำเลยจึงมีสิทธินำพยานบุคคลมาสืบได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94 วรรคท้าย (ส่วนศาลจะเชื่อหรือไม่ เป็นเรื่องดุลพินิจของศาลซึ่งขึ้นอยู่กับพยานแต่ละฝ่าย) (ฎ. 395/2518)

ถาม ผู้กู้ชำระเงินกู้แก่ผู้ให้กู้ด้วยเช็ค แต่ผู้ให้กู้ไม่รับเงิน ผู้กู้จึงให้คนไปรับเงินตามเช็คมาใช้ให้แก่ผู้ให้กู้ ตั้งนี้ การชำระหนี้เช่นนี้ผู้กู้ควรทำอย่างไร

ตอบ กรณีเช่นนี้เท่ากับผู้กู้ไปรับเงินสดจากธนาคารมาเอง มิใช่เป็นเรื่องการชำระหนี้แก่ผู้ให้กู้โดยใช้เช็ค จึงเป็นการชำระหนี้ด้วยเงิน การนำสืบการใช้เงิน จึงต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสอง จะใช้หลักการเช่นเดียวกับเป็นการชำระหนี้ด้วยวิธีอื่นไม่ได้ (ฎ. 1117/2518)

ถาม ก. กู้เงิน ข. ไปกว่า 50 บาท มีหลักฐานว่า ก. กู้เงิน ข. ไปโดย ก. ลงลายมือชื่อไว้ในฐานะผู้กู้ แต่เอกสารดังกล่าวไม่ได้ลงวันที่ไว้ เช่นนี้ ข. จะนำมาฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

ตอบ ถือว่าเป็นหลักฐานการกู้ยืมตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 แล้ว ข. นำมาฟ้องร้องบังคับคดีได้ (ฎ. 1252/2519)

ถาม จำเลยกู้เงินโจทก์ไป 8,000 บาท ลงชื่อในสัญญากู้เงินที่ยังมิได้กรอกข้อความให้โจทก์ไว้ต่อมาโจทก์กรอกข้อความเป็น 80,000 บาท เช่นนี้ โจทก์จะนำมาฟ้องร้องได้เพียงใดหรือไม่

ตอบ กรณีเช่นนี้ถือว่า สัญญากู้ดังกล่าวปลอม การกู้ยืมระหว่างโจทก์จำเลยจึงเท่ากับไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือตามกฎหมาย โจทก์ย่อมไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีได้ (ฎ. 2692/2522 แต่ให้เปรียบเทียบ ฎ. 1860/2533 และ ฎ. 3028/2527 ซึ่งวินิจฉัยว่าการแก้จำนวนเงินให้ผิดไปจากจำนวนที่กู้ไว้เดิมไม่ทำให้สัญญาที่ทำได้เดิมเสียไปจำเลยยังต้องรับผิดชอบตามจำนวนในสัญญาที่ทำได้เดิมก่อนมีการแก้)

ถาม สัญญาชำระหนี้เรื่องดอกเบี้ยว่า ผู้กู้ “ยอมให้ดอกเบี้ยตามกฎหมายอย่างสูง” เช่นนี้ ผู้ให้กู้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้เท่าใด

ตอบ สัญญาดังกล่าวมิได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยโดยชัดแจ้งแน่นอนว่าเป็นอัตราสูงเท่าไร จึงต้องแปลไปในทางที่เป็นคุณแก่ผู้กู้ ผู้ให้กู้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีตาม ป.พ.พ. มาตรา 7 (ฎ. 3708/2528)

ถาม ก. เขียนจดหมายถึง ข. อ่านแล้วได้ความว่า ก. กู้ยืมเงิน ข. ไปจดหมายฉบับดังกล่าวเขียนชื่อเล่นของ ก. ไว้ในตอนท้ายด้วยตัวอักษรธรรมดา (หวัดแกมบรรจง) เช่นนี้ ข. จะนำมาฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่

ตอบ การที่ ก. เขียนชื่อเล่นของตนท้ายจดหมายดังกล่าวถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 แล้ว จึงฟ้องร้องบังคับคดีได้ (ฎ. 3148/2530 (ประชุมใหญ่))

ถาม ในสัญญากู้ยืมมิได้ระบุว่าเป็นผู้ให้กู้ ผู้ให้กู้จะนำสืบได้หรือไม่ว่ากู้ไปจากตน

ตอบ ผู้ให้กู้มีสิทธินำสืบดังกล่าวได้ หากพ้องได้ผู้กู้ก็ต้องรับผิดชอบ (ฎ. 678/2532)

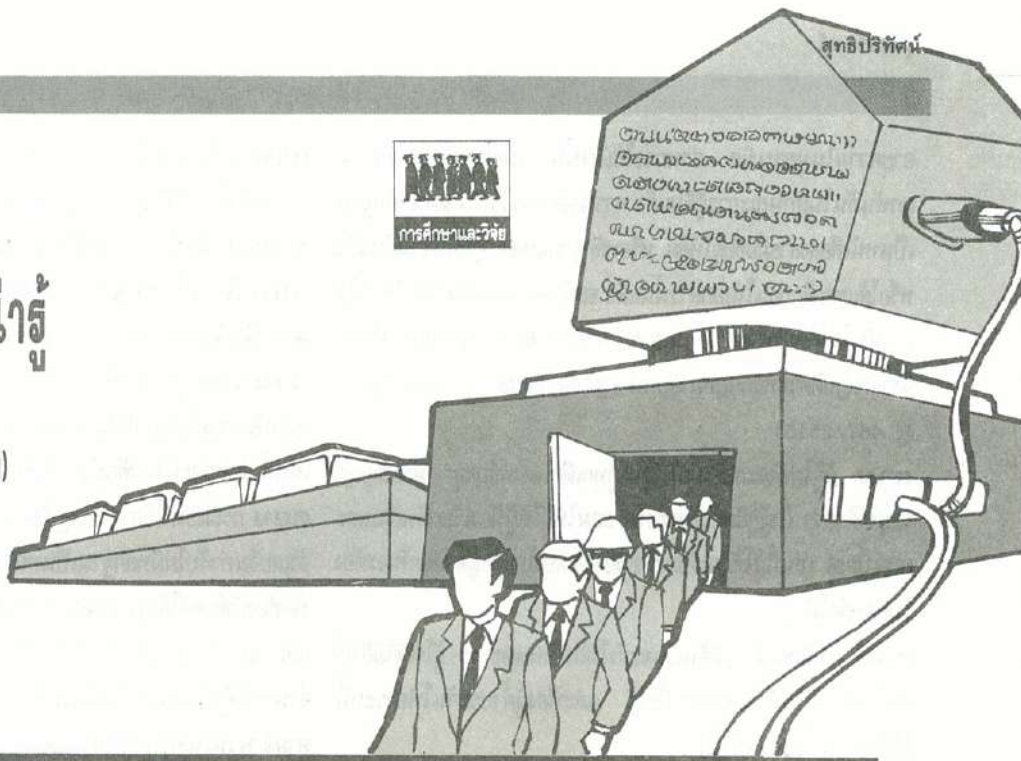
บัญญัติภาษา : ภาษาไทยน่ารู้

ตอน

การใช้ไม้มยม (๑)

• วิศรุต สุวรรณวิเวก

ภ

าษาไทยเป็นภาษาของชาติ การที่คนไทยมีภาษาไทยของเราใช้เองนั้น ย่อมเป็นการแสดงโดยแจ้งชัดถึงความ
เป็นเอกราชของชาติเรา เรามีภาษาไทยใช้ในการติดต่อสื่อสาร ใช้ในราชการ ใช้ในการพูดการเขียน มีวรรณกรรมต่าง ๆ เป็น
ภาษาของเราเอง แต่การใช้ภาษาไทยของคนไทยในปัจจุบันนี้ อยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
องค์พระประมุขของชาติก็ทรงมีความเป็นห่วงถึง ดังที่ได้เคยมีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2502 ตอนหนึ่งว่า.....

"ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ยืมคำจากภาษาอื่นโดยไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริงอยู่เนือง ๆ ทั้งการออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี
ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไป ภาษาของเราจะมีแต่จะทรุดโทรม ชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เองเป็นสิ่งประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกที่มีค่าตกทอดมาถึงเราทุกคน
จึงมีหน้าที่ต้องรักษาไว้"

"ภาษาไทยน่ารู้" จึงเกิดขึ้นในฉบับนี้เป็นฉบับแรก และจะมีเป็นประจำทุกฉบับ เพื่อเป็นสนามให้ท่านผู้สนใจได้รู้
และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ในฐานะที่เป็นคนไทยและต้องใช้ภาษาไทย

การใช้ไม้มก (๓)

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด เพราะฉะนั้นจำนวนคำที่มีในภาษาจึงมีน้อย ไม่พอกับการสื่อสารความคิด ความเข้าใจความรู้สึกได้พอเพียง เราจึงมีวิธีสร้างคำให้มาใช้เพียงพอ วิธีหนึ่งคือการซ้ำคำโดยใช้ไม้มก ซึ่งเมื่อใช้แล้วก็ได้ความหมายต่าง ๆ กัน เพื่อให้เพียงพอต่อการสื่อสารความคิดความเข้าใจ ความรู้สึกได้กว้างออกไป คำที่ใช้มกนี้เรียกว่าคำซ้ำ ได้แก่

1. ซ้ำเพื่อบอกพหูพจน์ เช่น เด็ก ๆ กำลังเรียนหนังสือ เขาอยู่ต่างประเทศเป็นเดือน ๆ, เขารวยเป็นล้าน ๆ
2. ซ้ำเพื่อยกจำนวน เช่น เขียนเป็นเรื่อง ๆ
3. ซ้ำเพื่อบอกความเป็นคำสั่ง เช่น รีบเร็ว ๆ เข้า, เดินช้า ๆ หน่อย
4. ซ้ำเพื่อบอกปัจจุบันกาลที่กำลังทำค้างอยู่ เช่น นั่ง ๆ อยู่ก็เป็นลมไป
5. ซ้ำแล้วเพิ่มน้ำหนักของคำขึ้น เช่น เดือนเท่าไร ๆ ก็ไม่ฟัง
6. ซ้ำแล้วลดน้ำหนักของคำเดิม เช่น อะไรเขี้ยว ๆ อยู่ในนั้น (หมายความว่ามามีลักษณะเขี้ยว ๆ ไม่ใช่เขี้ยวมาก)
7. ซ้ำแล้วความหมายไม่แน่นอน เช่น เขาอยู่แถว ๆ บางรัก
8. ซ้ำแล้วความหมายคงเดิม เช่น เธอสวยน่ารักเหมือนนัยรู้งู้น ๆ ๆ ไป
9. ซ้ำแล้วความหมายกว้างออกไป เช่น ดี ๆ ชั่ว ๆ เขาก็เป็นลุงเรา (ดี ๆ ชั่ว ๆ หมายความว่า ถึงอย่างไร)
10. ซ้ำแล้วเกิดความหมายสลับกันไป เช่น เมื่อคืนนี้ลูกหลับ ๆ ตื่น ๆ ตลอดคืน (คือหลับกับตื่นสลับกันไป)

การใช้ไม้มก ไม่นิยมใช้ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1. ในการแต่งคำประพันธ์ เช่น
“ใครใครในโลกล้วน นับถือ” ไม่เขียนเป็น “ใคร ๆ ในโลก ล้วนนับถือ”

2. ในประโยคที่มีคำต่างชนิดกัน เช่น
“นายมาหาเธอ” ไม่เขียนเป็น “นายมา ๆ หาเธอ” เพราะ “มา” คำแรกเป็นคำนาม ส่วน “มา” คำที่สองเป็นคำกริยา

“แหวนวงนี้เป็นของของฉัน” ไม่เขียนเป็น “แหวนวงนี้เป็นของ ๆ ฉัน” เพราะ “ของ” คำแรกเป็นคำนาม ส่วน “ของ” คำที่สองเป็นคำบุพบท

3. ในคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น
“นานา” ไม่เขียนเป็น “นา ๆ” เพราะเป็นคำภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งเป็นศัพท์เดียวกันแยกกันไม่ได้

ยมก แปลว่า คู่ หรือทั้งสอง นอกจากใช้สำหรับซ้ำคำแล้ว ยังใช้ซ้ำวลี หรือซ้ำประโยคได้ด้วย เช่น

ซ้ำคำ เร็ว ๆ (เร็วเร็ว)

ซ้ำวลี เรื่องหนึ่ง ๆ (เรื่องหนึ่งเรื่องหนึ่ง)

ซ้ำประโยค พ่อมาแล้ว ๆ (พ่อมาแล้วพ่อมาแล้ว)

การอ่านยมก ต้องสังเกตให้แน่ชัดว่า ยมกที่ซ้ำกัน ซ้ำคำ ซ้ำวลี

หรือซ้ำประโยค เช่น

น้ำกระเทียม ๆ อ่านว่า น้ำกระเทียมกระเทียม

กว้างออกไป ๆ อ่านว่า กว้างออกไปกว้างออกไป

เธอมีชีวิตอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ อ่านว่า เธอมีชีวิตอยู่ไปวันหนึ่งวันหนึ่ง

แม่ค้ามาแล้ว ๆ อ่านว่า แม่ค้ามาแล้วแม่ค้ามาแล้ว

เรื่องการอ่าน ยมกนี้ บางทีต้องสัมพันธ์กับความด้วย เช่น

“ใช่เป็นเดือน ๆ” ถ้าอ่านว่า **“ใช่เป็นเดือนเดือน”** ก็หมายความว่า ใช่ได้นานนับเวลาหลายเดือน หรืออาจจะหมายความว่า ใช่เป็นรายเดือนก็ได้ แต่ถ้าอ่านว่า **“ใช่เป็นเดือนเป็นเดือน”** มีความหมายว่า ใช่ได้พอแต่ละเดือนเท่านั้น ■□

ศาสตราจารย์ ดร. ภิญญู สาร

การสอนคืออะไร?

การสอน คือการให้การศึกษาโดยการสั่งสอน หรือฝึกอบรม ตามหลักการเรียนรู้ของบุคคล

ผู้สอนหรือครูจึงต้องรู้หลักการเรียนรู้ด้วย การสอนจึงจะได้ผลดี

การสอนสมัยโบราณเป็นการสอนแบบ “เอาผิดเป็นครู” คือสอนโดยให้ลงท่งทำผิดบ้างถูกบ้าง จนนักเรียนรู้ว่า อะไรดีอะไรชั่ว

ขงจื้อ นักปราชญ์จีน (8 ปีก่อนพ.ศ. - พ.ศ. 65) สอนเน้นให้ดำรงชีวิตชอบเน้นการทำความดี ยึดกรอบครวัเป็นศูนย์กลาง

วิธีสอนของ**ขงจื้อ**ใช้วิธีพูดให้ศิษย์จำ เขาเดินไปเดินมาในหมู่ศิษย์ พูดไปสอนไป ศิษย์จดและจำ

ขงจื้อ บอกว่า “การเรียนรู้โดยไม่คิด เสียแรงงานเปล่า แต่การคิดโดยไม่เรียนก็เป็นอันตราย”

“แม้คนเราจะท่องจำกลอนได้ถึงสามร้อยบท แต่ถ้าไม่รู้จักประพจน์ปฏิบัติตามกลอนนั้นได้อย่างไร ถึงจำกลอนได้ก็จะมีประโยชน์อันใด”

“นักศึกษาหนุ่มสาวนั้น มีค่าควรแก่การนับถือเหมือนกัน ใครจะรู้ วันหนึ่งเขาอาจมีความรู้เท่าฉันก็ได้”

ขงจื้อ เคารพหลักการที่ว่า บุคคลแต่ละคนไม่เหมือนกัน เขาจึงใช้วิธีสอนนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน

การสอนจึงต้องยึดหลักการแห่ง “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” ด้วย จะใช้วิธีสอนอย่างเดียวกันหมด

กับทุกคน ทุกวัน เป็นสิ่งที่ไร้เหตุผล

ตำราของพระมนูของอินเดียกล่าวว่า

“การสอนที่ดีนั้น ต้องสอนด้วยวิธีการนุ่มนวล เพื่อให้นักเรียนพอใจ ครูต้องใช้คำพูดที่ไพเราะ และใช้ภาษาที่เป็นภาษาสุภาพ”

ชาวยิวโบราณนิยมสอนวิชาชีพ ถึงกับกล่าวว่า

“คนที่ไม่สอนวิชาชีพให้แก่ลูก คือคนที่กำลังปล่อยลูกให้เป็นโจร”

บิดามารดาชาวยิวโบราณถือตนว่าเขาเป็นครูของลูก และต้องสอนลูกในวิชาชีพของครอบครัวมากเป็นพิเศษ

นอกจากนั้นจะสอนด้วยวิธีเป็นกันเองแบบสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และสอนวัฒนธรรมของครอบครัวและวัฒนธรรมของสังคมอีกด้วย

ชาวกรีกโบราณสอนด้วยกายภาพกลอนและบทเพลง เป็นวิธีสอนที่ทำให้จำบทเรียนได้ง่ายและนักเรียนสนุก เรียกว่าสอนแบบ “โฮเมอร์”

แต่กลุ่มสปาร์ตาซึ่งเป็นกรีกเหมือนกัน สอนโดยวิธีเคร่งครัดเข้มงวด มีระเบียบวินัยและใช้การบังคับตลอด นักเรียนจึงเรียนด้วยความอดทน แต่เรียนด้วยความเข้มแข็งเด็ดขาดทำให้ชาวสปาร์ตกลายเป็นพลเมืองที่มีวินัย มีระเบียบ แต่การสอนแบบสปาร์ตสนับสนุนให้พลเมืองเคยชินกับระบบเผด็จการ ไม่สนับสนุนการปกครองบ้านเมืองแบบประชาธิปไตย

ชาวโรมันโบราณมีปณิธานว่า จะต้องสอนให้พลเมืองทุกคน มีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

- (1) ให้เป็นพลเมืองดี
- (2) ให้เป็นทหารดี
- (3) ให้เป็นคนงานดี

ชาวโรมันโบราณจึงเน้นสอนความรู้วิชาต่าง ๆ มากเป็นพิเศษ วิธีสอน ใช้วิชาพลศึกษา ฝึกแถว ฝึกกายบริหารเป็นเครื่องมือช่วยสร้างระเบียบวินัย และทำให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง นักเรียนเรียนได้ดีเพราะมีร่างกายแข็งแรง

สมัยปัจจุบัน เอ็ดเวิร์ด แอล. ธอร์นไคล์ (พ.ศ. 2417-2492) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ให้หลักการสอนว่า

“การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้เรียนสิ่งที่ครูนำมาสอน สัมพันธ์กันเป็นขั้นเป็นตอน มีสิ่งเร้าและสิ่งตอบสนองสัมพันธ์กันตลอด ถ้าสิ่งเร้าดี สิ่งตอบสนองจะดีด้วย”

“คนเรียนดีควรได้รางวัล คนเรียนไม่ดีควรได้รับโทษ” คือเครื่องมือของการสอนของครูในสมัยหนึ่ง ซึ่งทุกวันนี้ไม่นิยมอีกต่อไปแล้ว

ธอร์นไคล์ให้หลักการว่า สิ่งที่น่ามาสอนต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน และมีขั้นมีตอน ไม่สอนลับสนตามใจของครู หลักการนี้ยังใช้ได้และได้ผลอยู่

ด้วยเหตุนี้การสอนจึงต้องเป็นไปตาม “แผนการสอน” และ “หลักสูตร” มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และเป็นขั้นเป็นตอน คือมีการสอบอย่างมีระบบ

ธอร์นไคล์ นิยมหลักการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก จึงแนะนำว่าการสอนต้องมีการสอนเป็นรายคนด้วย จะสอนแต่ทั้งชั้นโดยตลอดไม่ได้ ครูต้องเดินจี้นักเรียนเป็นรายคนไปด้วย ขณะสอนทั้งชั้น

จอห์น บี. วัตสัน (พ.ศ. 2421-2501) เจ้าของ “กฎแห่งความดีและความใหม่” กล่าวว่า

“ถ้าตัวการอย่างอื่นเท่ากัน สิ่งที่ได้เรียนรู้ดีกว่า และใหม่กว่า ย่อมระลึกถึงได้ดีกว่า” นั่นคือต้องสอนซ้ำๆ และเมื่อให้อะไรใหม่ๆ แก่นักเรียน จะต้องทบทวนสิ่งที่เรียนไปก่อนแล้วด้วย ไม่ใช่ปล่อยให้ใหม่ลืมเก่า การสอนจะได้ผล

ทฤษฎีนี้เองที่ยอมรับว่า การที่นักเรียนนำไปดัดแปลงไปท่อนหน้าห้องสอบ จำเป็นมากที่นักเรียนต้องทำ เพราะสิ่งที่ผ่านสายตาด้านหน้าห้องก่อนเข้าสอบ เป็นสิ่งใหม่ย่อมระลึกถึงได้ง่าย ทำให้สอบได้คะแนนดี

จิตวิทยาเกสตัลท์บอกว่า

“การให้เรียนรู้เรื่องใหญ่ๆ กว้างๆ เสียก่อน แล้วจึงให้เรียนในรายละเอียดของเรื่องใหญ่ๆ และกว้างๆ นั้น ทำให้เรียนรู้และเข้าใจได้ด่องแท้เร็วกว่าเรียนในรายละเอียดไปเลยทันที”

เหมือนการให้มองป่าไม่ทั้งป่าเสียก่อน แล้วจึงให้เรียนรู้ต้นไม้เป็นต้นๆ ไป จะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของพฤกษศาสตร์ได้ดีกว่าเริ่มต้นก็เรียนต้นไม้ทีละต้นทันที

จิกมันด์ ฟรอยด์ (พ.ศ. 2399-2482) กล่าวว่า ร่างกายของมนุษย์มี “จิต” ควบคุม จิตมี 3 อย่าง คือ

(1) อิด หมายถึงจิตนอกสำนึก เป็นไปโดยไม่รู้ตัว อิดเป็นผลรวมของประสบการณ์ ในอดีตของแต่ละคน ผสมกับความกดดันทางจิตใจของคนๆ นั้น อิดควบคุมพฤติกรรมให้ทำในสิ่งที่พอใจด้วยตัวเอง จึงมักทำแต่กรรมชั่ว ขัดศีลธรรมและวัฒนธรรมของสังคม

(2) อีโก หมายถึงจิตทั้งได้สำนึกและนอกสำนึก รวมกัน ทั้งรู้ตัวและไม่รู้ตัวผสมกันทุกคนล้วนมีจิตประเภทนี้ด้วยกันทั้งนั้น ตัว อีโก ทำให้คนเห็นแก่ตัว จะทำอะไรล้วนทำเพื่อตัวเอง ทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว

(๓) ซุปเปอร์ อีโก หมายถึงจิตได้สำนึกที่บุคคลรู้ตัวอยู่เสมอ ไม่ทำอะไรลงไปโดยไม่รู้ตัวหรือไม่คิดเสียก่อน ซุปเปอร์ อีโก สามารถคุม อิด และ อีโก ได้

การสอนต้องพยายามสร้างซูปเปอร์ อีโก ให้เกิดขึ้นในบุคคลให้ได้ การเรียนรู้จริงจึงเกิดขึ้นในบุคคลนั้น การที่บุคคลจะทำอะไร ต้องกำหนดจิตใจให้คิดเสียก่อนกระทำ ทำให้บุคคลสามารถควบคุมตัวเองได้

ทฤษฎีการสอนระยะหลังเน้น กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และการทดลองตามที่คิด

การสอนเรื่องใดก็ตาม ต้องสอนสิ่งที่มีความหมาย ผู้เรียน หมายความว่าของสิ่งที่เรียน และรู้ว่าสำคัญอย่างไรจึงต้องเรียน ทำให้เรียนอย่างมีความหมาย การสอนอย่างนี้จะเรียนรู้ได้ดี

ที่มักเรียกกันว่า “ให้คิดเป็น ทำเป็น” นั่นเอง การสอนสิ่งที่ตายแล้วหรือไม่มีแล้ว หรือไร้ความหมายในชีวิตจริง นักเรียนไม่รู้ว่าเรียนไปทำไม สิ่งที่มาสอนจึงไม่กระตุ้นให้ใครอยากเรียน การสอนจึงไม่ได้ผล

องค์ประกอบสำคัญของการสอน มี 3 ประการ คือ

- (1) วิธีสอน
- (2) เครื่องมือและสื่อการสอน หรืออุปกรณ์ประกอบการสอน
- (3) บุคลิกภาพของครู หรือลักษณะเฉพาะของครู

สิ่งที่นำมาสอนถึงจะสำคัญอย่างไรก็ตาม ถ้าองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างดังกล่าวไม่ดี นักเรียนจะเรียนรู้ได้โดยยาก

เรื่องวิธีสอน ครูแต่ละคนย่อมมีวิธีแตกต่างกัน อาจเป็นการบรรยาย สลับกับการอภิปราย หรือการสาธิตให้ดู หรือการใช้เครื่องมือในสถานการณ์เหมือนจริง

เครื่องมือและสื่อการสอน หรืออุปกรณ์ประกอบการสอน ในปัจจุบันจำเป็นอย่างมากเพราะบ้านเมืองเจริญขึ้น ความก้าวหน้าในสังคมมีมาก การที่จะเข้าใจความสนใจของนักเรียนได้ ต้องมีอุปกรณ์ประกอบที่เหมาะสม

ในด้านบุคลิกภาพของครู ปรากฏว่า งานวิจัย

หลายเรื่องเห็นพ้องต้องกันว่าลักษณะครูชั้นเยี่ยมคือ

(1) มีความสนใจในตัวนักเรียนตลอดเวลา และรู้จักนักเรียนรายคนอย่างดี

(2) มีความเป็นธรรมในการสอน และเป็นธรรมในการสอบและประเมินผล

(3) มีลักษณะเป็นคนช่างเอาใจนักเรียน ใจดี ต่อนักเรียนเสมอ นักเรียนสบายใจที่จะเรียนกับครูอย่างนี้

(4) เป็นคนมีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี ไม่คิดให้ร้ายใคร หัวเราะง่ายเป็นกันเอง

(5) มีความรู้ดีเยี่ยมในวิชาที่สอน

(6) มีคุณสมบัติครูที่ดีในด้านสังคม และศีลธรรม

(7) เป็นมิตรกับผู้คนทั่วไป โดยเฉพาะนักเรียน

(8) อดทนต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้เสมอ

(9) มีอารมณ์มั่นคง ไม่ใจน้อย ไม่โกรธง่าย

(10) เห็นใจผู้อื่น และเข้าใจปัญหาของนักเรียน ทฤษฎีการสอนต่างๆ ดังกล่าวแล้ว สัมพันธ์กับ

“การศึกษา” โดยส่วนรวมมาก

การศึกษา ในที่นี้หมายถึง “กระบวนการพัฒนาบุคคลให้เจริญขึ้น ทั้งด้านจิตใจ อุนิสัย และคุณสมบัติ อย่างอื่น ที่จำเป็นในการสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคน และในสังคมเพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้โดยสันติสุข ก่อปรด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีสมควรปรารถนาของบุคคลและสังคมส่วนรวม”

การสอนช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการศึกษา ถ้าการสอนของครูไม่ดี ประสิทธิภาพของการศึกษา โดยส่วนรวมก็ไม่ดีไปด้วย ครูทุกคนจึงจำเป็นต้องพัฒนา การสอนของตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การศึกษาของชาติ โดยส่วนรวมจึงจะเจริญงอกงาม.

หนังสืออ้างอิง

ปิญญู สารุ การศึกษา - ปัญหาที่รื้อคนแก้. กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช 2530

ไสยศาสตร์

กับ..

คนไทย

รศ.ดร.เดือน คำดี

ไสยศาสตร์ (Magic) คือ วิชาว่า ธรรมชาติ (Super - Natural Power) ภายภาพ และมนุษย์มักคิดว่าเป็นเรื่อง ด้วยการใชพลังอำนาจลึกลับของ มนุษย์จะต้องมีวิธีและเครื่องมือ และโดย นอกเหนือธรรมชาติไม่สามารถเข้าใจได้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เครื่องรางของขลัง เฉพาะจิตใจจะต้องมีลักษณะพิเศษ จึง จึงกลายเป็นศาสตร์ลึกลับไป คำว่า ไสย และเวทมนตร์คาถาอาคม เกิดขึ้นพร้อม จะเข้าถึงซึ่งกฎแห่งวิทยาศาสตร์ทาง แผลงมาจากคำว่า ไชวะ (Shiva) ส กับความเชื่อของมนุษย์ที่ว่า ในธรรมชาติ จิตนั้นได้ การที่จะมีจิตใจพิเศษนั้น จะ กับตัว ศ เป็นเสียงเดียวกัน เลยเรียกเป็น อันลึกลับซับซ้อนที่มนุษย์ยังไม่อาจ ต้องอาศัยพิธีกรรมบางอย่างเป็นสื่อ และ ไสย ตามคติในศาสนาพราหมณ์ บาง เข้าใจได้ทั้งหมด มีอำนาจพิเศษเหนือ มีอักษะบางตัวเป็นกุญแจไขเข้าไปสู่ ท่านใช้คำว่า มายาศาสตร์ ธรรมชาติบางอย่างแฝงเร้นอยู่เช่นเดียว อำนาจนั้น ความศักดิ์สิทธิ์หรือความ แต่ในสังคมไทยโดยเฉพาะใน กับพลังธรรมชาติ เช่น แสง เสียง หรือ ขลัง ก็จะมีปรากฏตัวตามสื่อที่มนุษย์ สมัยโบราณ ยึดถือ ไสยศาสตร์กับพุทธ กฎลศาสตร์ต่าง ๆ ถ้าหากมนุษย์ ค้นพบนั้น ศาสนาเป็นเรื่องเดียวกันไม่ถือว่าเป็น สามารถฝึกจิต หรือมีกุญแจไขไปสู่แหล่ง กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ไสยศาสตร์มี เรื่องนอกศาสนา และถือว่าไสยศาสตร์ อำนาจนั้นได้แล้ว มนุษย์จะได้พบกับ ป่อเกิดร่วมกันกับศาสนา ระดับธรรมชาติ เป็นวิชาการที่ทุกคนต้องเล่าเรียน โดย ความมหัศจรรย์ และพิสดาร และ นิยม (Naturalism) ที่เชื่อว่ามีอำนาจ เฉพาะผู้บวชเป็นพระสงฆ์ ดังนั้น คำว่า สามารถนำอำนาจนั้นมาใช้ได้อย่างมี บางอย่างแฝงเร้นอยู่ในธรรมชาติ ที่ไม่ ไสย จึงแปลงมาจากคำว่า เสยฺย ในสมัย ประสิทธิภาพ แต่การจะได้อำนาจนอก อาจพิสูจน์ได้ด้วยกฎเกณฑ์วิทยาศาสตร์ ก่อนเมื่อยังไม่มีคำว่า ไสยศาสตร์ คนไทย

* อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ :

Ph.D. (Philosophy) Magadh University, India.

ใช้คำว่า เวทมนตร์บ้าง คาถาบ้าง วิทยา เรียกว่าเป็นกฎแห่งความคล้ายคลึงกัน ได้อย่างเด็ดขาด เช่น ในการทำพิธีไสย-
อาคมบ้าง หรือบางครั้งก็ใช้คำว่า ไสย (Similaristic Magic) และอย่างหลัง ศาสตร์ดำ ต้องการที่จะทำร้ายศัตรู ก็
สั้น ๆ ในความหมายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรียกว่ากฎแห่งผัสสะหรือมีเชื่อติดต่อกัน จะต้องปั้นเป็นรูปศัตรูคนนั้นแล้วเขียนชื่อ

ไสยศาสตร์อาจแบ่งออกได้เป็น (Contagious Magic) หรือเอาเส้นผมหรือเล็บที่ได้มาจากร่าง-
3 ลักษณะ คือ พวกแม่มดหมอผีและผู้วิเศษ ย่อม

1. แบ่งตามผลประโยชน์ และ อาศัยกฎแห่งความคล้ายคลึงกันนี้ เป็น
จุดประสงค์ที่ต้องการ กล่าวคือ ผู้กระทำ แนวอนุমানว่าตนอาจทำให้เกิดผล
ไสยศาสตร์บางคนทำเพื่อให้ร้ายผู้อื่น ขึ้นได้ตามปรารถนาด้วยการเอาอย่างตาม
บางคนทำเพื่อแก้แค้นร้ายที่เกิดแก่ตนและ เช่น การทำเสน่ห์ยาแฝด โดยการปั้นรูป
ผู้อื่น ในลักษณะนี้ไสยศาสตร์อาจแบ่ง เป็นหญิงชายออกกัน แล้วทำพิธีตามลัทธิ
ย่อยลงไปได้อีก คือ ก็จะ ผลิตผลสะท้อนไปถึงหญิงชายที่ตน

1) ไสยศาสตร์ดำ (Black Magic) ต้องการให้ทอดกันในขณะที่ละม้าย
คือไสยศาสตร์ที่ทำเพื่อให้ร้ายผู้อื่นมีผล คล้ายคลึงกันนี้ หรือการปั้นรูปฝังรอย

เป็นทุกข์ เช่น ทำเสน่ห์ยาแฝด และทำ เรื่องเหนางแมวขอฝน เรื่องสาคน้ำ
คุณไสยฝังรูปฝังรอย หรือลัทธิซาตาน สงกรานต์ เรื่องปั้นเมฆ เป็นต้น เรื่อง
ซึ่งเป็นการกระทำที่ก่อผลร้ายแก่ผู้อื่น เหล่านี้อาจเรียกรวมในทางปฏิบัติว่าสืบ
โดยอาศัยเวทมนตร์คาถา และเครื่องราง มาจากกฎแห่งไสยศาสตร์การเลียนเอา
ของของซึ่งเป็นเครื่องมือเรียกจิรัจจานวธิ อย่าง

2) ไสยศาสตร์ขาว (White ส่วนกฎแห่งผัสสะ หมายถึงการ
Magic) การกระทำมีผลเป็นสุข เช่น การทบทวนแล้วเลียนแบบ เช่น พิธีบูชา

การอยู่ยงคงกระพัน การทำพิธีเพื่อเป็น นอนบ่าวสาวที่เชิญผัวเมีย คู่แต่งงานแต่
สิริมงคลแก่ตน และการแก้อาถรรพณ์ ที่อื่นมาปูที่นอนและนอนเป็นฤกษ์ให้
ปัดรังควาน เป็นต้น บางครั้งเรียกอิทธิวิธี ต่อไปเมื่อผัวเมียคู่บ่าวสาวมานอนยังที่

ถ้าเราจะวิเคราะห์โดยแยกหลัก นั้นก็จะมีผลเกิดเป็นความสุข ความเจริญ
แห่งความคิดนึก ซึ่งอาศัยเมจิกรหรือ และเป็นผู้มีอายุยืน มั่งคั่ง และมีลูกเต็ม
ไสยศาสตร์เป็นหลัก เมื่อประมวลลงแล้ว มาก เหมือนกับคู่ผัวเมียที่เชิญมาปูที่นอน
ก็อาจรวมกันได้เป็น 2 ประเภท คือ “สิ่ง ฉะนั้น เรื่องอย่างนี้อาจเรียกในทาง
เหมือนกันก็ผลิตผลเหมือนกัน หรือผล ปฏิบัติว่าไสยศาสตร์มีเชื่อติดต่อ
ย่อมคล้ายคลึงกับเหตุ” นี้อย่างหนึ่ง “สิ่ง แม้จะแยกออกเป็น 2 ประเภท

ซึ่งครั้งหนึ่งเคยกระทบถูกต้องกันก็ยังจะ คือไสยศาสตร์แห่งการเลียนเอาอย่างและ
เป็นเช่นนั้นต่อไปอีก แม้จะอยู่ห่างไกล ไสยศาสตร์ที่มีเชื่อติดต่อกันแล้วก็ตาม แต่

กัน เมื่อการกระทบถูกต้องขาดตอนกัน การปฏิบัติที่แสดงออกในลักษณะของ
ไปแล้ว” นี้อีกอย่างหนึ่ง อย่างแรกอาจ ไสยศาสตร์บางอย่าง ก็ไม่อาจแยกกัน

ได้อย่างเด็ดขาด เช่น ในการทำพิธีไสย-
ศาสตร์ดำ ต้องการที่จะทำร้ายศัตรู ก็
จะต้องปั้นเป็นรูปศัตรูคนนั้นแล้วเขียนชื่อ
หรือเอาเส้นผมหรือเล็บที่ได้มาจากร่าง-

กายศัตรูเข้าฝังไว้ในรูปนั้นสมมุติว่า เป็น
ศัตรูคนนั้นจริง ๆ แล้วทำพิธีเสกคาถา
อาคม หรือทำอะไรที่เห็นว่าพลังหรือศักดิ์-
สิทธิ์ และเอาเข็มหรือมีดแทงไปในรูปนั้น
จะเกิดผลทำให้ศัตรูคนนั้นตาย ประดุจ

ว่าถูกแทงตายจะนั้น กรณีนี้มีทั้งไสย-
ศาสตร์เลียนเอาอย่างและไสยศาสตร์มี
เชื่อติดต่อกันควบคู่กันอยู่ในตัวทั้ง 2 อย่าง

3. แบ่งตามวัตถุ หรือสิ่งที่ใช้ทำ
ไสยศาสตร์ โดยวิธีการทางไสยศาสตร์
มีส่วนประกอบคือผู้กระทำพิธีและตัวพิธี
เอง ซึ่งประกอบด้วยการกระทำต่าง ๆ
และวัตถุที่ใช้ในพิธี ซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่ง
ของ เช่น ตะกรุด และวัตถุข้อความ เช่น

คาถาอาคม หรือเพียงแก้ววัตถุข้อความ
เท่านั้น

ไสยศาสตร์แม้จะเป็นเรื่องการ
แสวงหาอำนาจบางอย่างในธรรมชาติ
ของมนุษย์ด้วยจิตที่เรียกว่าวิทยาศาสตร์
ทางจิตก็ตาม มนุษย์ก็ยังคงสงสัยและ
ศึกษาค้นคว้าหากฎเกณฑ์ของมนต์ตลอด
มาทุกยุคทุกสมัย แต่ศาสตร์นี้ก็ยังคงเป็น
ศาสตร์ลึกลับเฉพาะอยู่นั่นเอง แต่อย่างไร
ก็ตามเมื่อพิจารณาตามมูลฐานที่เกิดแล้ว
จะพบว่า

ไสยศาสตร์ตั้งอยู่บนมูลฐานทาง
จิตใจของมนุษย์ 2 ประการ คือ

1. ความกลัว เช่น กลัวผี กลัวต้นไม้ใหญ่ กลัวความเจ็บปวดของสถานที่

กลัวความเจ็บไข้ได้ป่วย กลัวภัยพิบัติ แล้วถอนถอดถูกต้องเป็นล่องหน และอุบัติเหตุต่าง ๆ หัวใจกฤช อิทธิเจ เสน่ห์กล

2. ความต้องการ เช่น ต้องการ แล้วเล้ามนต์เลขมื่นกินน้ำมัน โชคลาภ ชัยชนะในการแข่งขัน การต่อสู้ เข้าในห้องลองวิชาประสาเด็ก ความปลอดภัย สุข และความสุข แทงจนเหล็กแหลมอยู่ย่นสบายใจ มหาทะมื่นยืนยงคงกระพัน

จากมูลเหตุจูงใจ 2 ประการ ดัง ทั้งเลขยันต์ลางเหมือนไม่เคลื่อนไหว คลายกลัวนี้เอง ทำให้มนุษย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ แล้วทำตัวหัวใจอิติปิโส ตามความเชื่อในไสยศาสตร์ด้วยวัตถุ สะเดาะไซ้ตรวนได้ตั้งใจหมาย ประสงค์ 2 ประการ คือ สะกดคนมนต์จึงจ้งกำบังกาย

1) ในด้านบวก ได้แก่ นำมาซึ่ง เมฆฉายสุริย์จันทร์ขยันดี โชคดี ความสำเร็จ และความสุข ความ ทั้งเรียนธรรมกัมมัฏฐานนิพพานสูตรปลอดภัย เรียกว่า สิริมงคล ร้องเรียกภูตพราัยปราบกำราบผี

2) ในด้านลบ ได้แก่ การมุ่ง ผูกพยนต์หุ่นหญ้าเข้าราวี ทำลายสิ่งไม่ดีต่าง ๆ เช่น เควาะหรีราย ทองประศรีสอนหลานช้านาญมา ศัตรูโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ และอุบัติเหตุ ครูทองประศรีคือมารดาของขุน เป็นต้น เรียกว่า สะเดาะเคราะห์ แขน หรือพ่อพลายงามนั่นเอง ได้ทำ

การศึกษาของคนไทย ในสมัย หน้าที่เป็นครูสอนวิชาความรู้ให้แก่พลาย อยุธยาต้องเรียนไสยศาสตร์ควบคู่กับ งามในเบื้องต้น เนื้อหาวิชาที่สอนใน พุทธศาสนา เช่น ในเรื่องขุนช้าง ขุนแผน สมัยนั้น เริ่มแรกให้เรียนภาษาขอมก่อน อันเป็นนิยายอิงบุคคลพื้นบ้านสะท้อน เพราะภาษาขอมเป็นภาษาบันทึกพระ ชีวิตในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยโบราณจน ธรรม ผู้ที่จะแตกฉานในธรรมะและวิชา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งผู้แต่งได้แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาไทยสมัย อาคมต่าง ๆ ต้องรู้ภาษาขอมเป็นพิเศษ โบราณเป็นอย่างไร เช่น ในตอนกำเนิด และภาษาไทยเป็นภาษาที่จะต้องรู้เป็น พลายงาม สุนทรภู่ กวีเอกสมัยต้นรัตน- พื้นฐาน จากนั้นจึงเข้าไปศึกษาในพระ โกสินทร์ กล่าวไว้ว่า คัมภีร์พุทธเทศ ที่ว่าด้วยคาถาอาคม ต่าง ๆ ทางพุทธศาสนามีพระภิกษุเป็น

“อันเรื่องราวกล่าวความพลายงาม ครู น้อย

ค่อยเรียบร้อยเรียนรู้ครูทองประศรี นั้น คือณะปัดมั่ง หรือณะปัดตลอดเป็น ทั้งขอมไทยได้ลั่นกียันดี คาถาสำหรับทำให้คนรัก มักใช้เขียนลง เรียนคัมภีร์ พุทธเทศ พระเวทมนตร์ บนฝ่ามือแล้วผัดหน้า หรือใช้เสกเป่าก็มี ปัดมั่ง ตั้งตัวณะปัดตลอด อิทธิเจเป็นชื่อคาถาที่ใช้เขียนลงบนฝ่ามือ

แล้วภาวนาว่า “นะ เมตตา โม กรุณา พุท ปราณี ธา ยินดี ยะ เอ็นดู” ดังนี้แล้ว ผัดหน้าเป็น คาถามหาเสน่ห์ทำให้คนรัก

ส่วนหัวใจอิติปิ โส ก็เป็นคำย่อบท พุทธคุณ คือ อิติปิ โส ย่อว่า อี.สวา.สุ.อิ : อิติปิ โส สวา : สวากขาโต สุ : สุปฏิปันโน ใช้สวดสะเดาะไซ้ตรวน หรือถูกญแจต่าง ๆ และสวดเพื่อเมตตามหานิยม อยู่ยงคงกระพันในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับอิทธิเจที่อาจแสดงอิทธิฤทธิ์ใช้เป็นมนต์สะกดคน และกำบังกายได้ เป็นต้น วิชาอาคมเหล่านี้ คนหนุ่มในสมัยอยุธยาจำเป็นต้องเรียนรู้ติดตัวเป็นหลักสูตรบังคับสำหรับชายหนุ่ม ตั้งแต่แรกศึกษาเลยทีเดียว ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นวิชาป้องกันตัว ในการที่ทุกคนจะต้องออกรบตามหน้าที่และต่อสู้ป้องกันตัวในยามปกติ และแสดงฝีมือเพื่อให้สาวรัก

จากนั้น จึงจะศึกษาในระดับสูง ขึ้นอันเป็นเรื่องของการบำเพ็ญทางจิต เกี่ยวกับปัญญาตามลำดับ กล่าวคือ ศึกษาวิชาพุทธศาสนา ว่าด้วยกัมมัฏฐาน และนิพพานสูตรโดยตรง กัมมัฏฐาน แปลว่า ที่ตั้งแห่งการงาน หมายถึง อุบายทางใจ มี 2 ประการ คือ สมถกัมมัฏฐาน เป็นอุบายสงบใจ และวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นอุบายทางปัญญา

แม้ในเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีกับศรีสุวรรณไปเรียนวิชาพระอภัยมณี อายุ 15 ปี ศรีสุวรรณ อายุ 13 ปี ทำวสุทัศน์พระบิดาส่งไปศึกษาวิชา ด้วยเจตนาธรรมที่จะนำมาปกครองป้องกันบ้านเมืองของตน ตามอย่างโบราณ

ราชประเพณี คือเวทมนตร์คาถา หรือ และผู้อื่น

ไสยศาสตร์นั่นเอง ดังที่สุนทรภู่เขียนว่า

พอจะแจ้งเจ้าจงจำคำโบราณ

อันชายชาญชัยเชื้อษัตริย์ชาติติยา

ย่อมพากเพียรเรียนไสยศาสตร์เวท

สิ่งวิเศษสืบเสาะแสวงหา

ได้ป้องกันอันตรายนครา

ตามกษัตริย์ชาติติยาอย่างโบราณ

พระลูกรักจกสืบวงศ์ษัตริย์

จงรับรดเสาะแสวงแห่งสถาน

หาพิศพาโมกข์ชำนาญชาญ

เป็นอาจารย์พากเพียรเรียนวิชา

สาเหตุที่พระบิดาโกรธ และขับไล่

พระอภัยมณี กับศรีสุวรรณ ก็เพราะ

พระอภัยมณีไปเรียนวิชาแปปี ศรีสุวรรณ

เรียนวิชากระบี่กระบอง ไม่ศึกษาวิชา

ไสยศาสตร์ หรือเวทมนตร์คาถาอันเป็น

วิชาที่จำเป็น และสำคัญในการปกครอง

บ้านเมืองในสมัยโบราณ โดยเฉพาะ

สำหรับผู้ปกครองประเทศ ดังนั้น ไสย-

ศา ตรีจึงจำเป็นสำหรับพระราชา มหา

อำมาตย์และราชการ เป็นต้น

การใช้ไสยศาสตร์

ไสยศาสตร์มีหลายประเภท แต่ละ

ประเภทมีวิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์

ของบุคคลและเงื่อนไขอาจแยกให้

เห็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. สะกดคนให้หลับ เพื่อลอบเข้า

ใจมดีศัตรู ลอบเข้าหาหญิงที่ตนรัก

2. สะเดาะกลอน หรือโชตรวน

เพื่อหนีจากที่คุมขัง

3. กำบังไม่ให้ใครเห็นตัว หรือ

การหายตัว เพื่อป้องกันภัยของตนเอง

4. สะกดจิ้งจก คือ ทำให้ผู้อื่น คนจำได้ โดยแปลงสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่ง

หนึ่ง เช่น คนหนุ่มแปลงเป็นคนเฒ่า คน

ความสง่า น่าเกรงขามแก่ผู้พบเห็น ช่ม

เดียวแปลงเป็นร้อยเป็นพันคนเป็นกองทัพ

คนแปลงเป็นสัตว์ต่างๆ หรือชายแปลง

5. แคล้วคลาด คือ คุ้มครองตนให้ เป็นหญิง หรือแปลงเป็นชาย รวมทั้ง

แคล้วคลาดอันตรายและคงกระพันชาตรี การชุบชีวิตคนที่ตายแล้วให้ฟื้นขึ้นมา

6. มหานิยมคือ ทำให้ใครๆ เป็นต้น

เมตตา เพื่อทำให้ผู้ใหญ่มากกว่า หรือผู้มี

อำนาจกว่าเกิดความสงสาร และช่วย

เหลือในกิจการของตนสำเร็จเรียบร้อยไป

ด้วยดี

7. ทำเสน่ห์ คือ ทำให้ผู้อื่นหลงรัก เช่น ทำให้แผ่นดินถล่ม ทำให้น้ำท่วม

เช่น เป่ามนต์เทพวิญญาณ หรือมนต์มหา

ละลายให้ผู้หญิงหลงรัก และยอมตามใจ

ในขณะที่ยังลงใจไม่ยอมตามใจ หรือ

ผู้หญิงทำให้ผู้ชายตามใจและหลงรัก

กระแสนถึงตนเสมอ หรือให้เกลียดชังหญิง

อื่นที่เป็นคู่แข่งของตน

8. แปลงกาย เพื่อแสดงวิชาไม่ให้

9. ประลองวิชา คือ ทำให้เกิด

ปรากฏการณ์ต่างๆ ในการสงคราม

หรือในการต่อสู้ผู้รู้ไสยศาสตร์จะใช้เวท-

มนตร์ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ได้

เช่น ทำให้แผ่นดินถล่ม ทำให้น้ำท่วม

ทำให้น้ำแห้ง เรียกฝน เรียกลม เรียกไฟ

เพื่อเป็นการแสดงอิทธิฤทธิ์และปราบศัตรู

10. เลี้ยงผีไว้เป็นบริวาร คือการ

เลี้ยงผีไว้เป็นบริวารรับใช้ให้ทำการต่างๆ

เช่น เลี้ยงผีเมืองไว้รบกับผีป่า ผีพราย

ผีกุมารทอง ภูตภู เป็นต้น เพื่อปราบศัตรู

ที่เป็นผี หรือทำลายข้าวสีกต่าง ๆ

11. ปลุกเสกของให้ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อทำประโยชน์อย่างอื่น ๆ ให้สำเร็จ เช่น การเสกสายสิญจน์ เสกน้ำดัดผม เสกข้าวสาร ปลุกเสกเครื่องราง ปลุกเสกหุ่นหญ้า ปลุกเสกตาบฟ้าพื้น และปลุกเสกกุมารทอง วัชรนุ หนั่งหน้าผากควาย หรืออาตุ เป็นต้น

12. บัดเป่าหรือแก้การกระทำประทุษร้ายผู้อื่น เช่น การแก้เสน่ห์ หรือการถอนเสน่ห์หรือแก้ของถูกใส่

13. สะเดาะเคราะห์ เมื่อชีวิตไม่แจ่มใส ไม่ราบรื่น มีอุบัติเหตุ ป่วยไข้ มีเรื่องราว อัปมงคล หดหู่ อัปโชคก็ไปพบหมอไสยศาสตร์ หรือภิกษุสงฆ์ ทำน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์เป็นการทำให้เคราะห์ร้ายกลายเป็นดีหรือหมดไป

ข้อห้ามในการใช้ไสยศาสตร์

วิชาไสยศาสตร์นั้นมีทั้งคุณและโทษแก่ผู้นำไปใช้ ดังนั้นผู้ให้หรือครูมัก จะเลือกให้ โดยมีหลักให้ศึกษายึดถือ ปฏิบัติธรรมอย่างน้อย 3 ข้อ คือ

1. จะต้องไม่นำวิชาไสยศาสตร์ ไปใช้ในทางที่ผิดศีลธรรม

2. จะต้องใช้ในการป้องกันตนเอง ญาติมิตร และประเทศชาติ

3. จะต้องใช้ในยามจำเป็น คือ เมื่อตนเป็นฝ่ายถูก มีความบริสุทธิ์ใจ

เมื่อละเมิดเข้า เช่น ข้อที่ 1 ถ้า จะเรียนมนต์เสน่ห์ต้องไม่ให้ผิดลูกเมียผู้อื่น เพราะจะทำให้วทมนตร์เสื่อม ถ้า ทำผิดศีลธรรม เช่น เป็นโจร ผู้ร้ายปล้น สะดม ย่อมหาความเจริญมิได้ และจะ

เกิดวิปริตขึ้นต่าง ๆ นานา

ความเชื่อที่มีอิทธิพลเกือบทุก ศาสนา นอกจากความเชื่อในเรื่อง โหราศาสตร์แล้วก็มีความเชื่อในเรื่อง โชคลาง ซึ่งทำให้เกิดการยึดถือ ฤกษ์ดี ยามดี อีกด้วย คนไทยส่วนใหญ่มีความ เชื่อในเรื่องโชคลางอยู่ได้ล้นเกินเสมอ ในทางปฏิบัติได้กลายเป็นประเพณีมี อิทธิพลต่อสังคมไทยอย่างแน่นแฟ้น ตั้งแต่อดีตมา ในเรื่องของคนไทยถือว่าเป็น โชคลางนั้นอาจสรุปได้เป็น 2 ประเภท

คือ

1. นามธรรมของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น “ชื่อ” ของตน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ คนไทยยึดถือกันว่า “ชื่อ” ของคนมีความสำคัญและเป็น “लग” ของคนนั้น เช่น เด็กทารกที่เจ็บป่วย กระเสาะกระแสะ พ่อแม่ ญาติพี่น้องกลัวว่าจะตายเสียตั้งแต่ยังเล็ก ก็นิยมตั้งชื่อ เป็นมงคล อันถือได้ว่าเป็น “โชคลาง” ของเด็กคนนั้นว่า “ด.ช.อยู่” หรือ “ด.ช. รอดหรือบุญรอด” เพื่อเป็นโชคลางว่า

เด็กน้อยนั้นจะอยู่ หรือรอด สัตว์เลี้ยงก็ เช่นเดียวกัน นิยมตั้งชื่อที่มีความหมาย เป็น “โชคลาง” อันเกี่ยวกับ “ทรัพย์” หรือ “ทอง” เช่น ตั้งชื่อแมวว่า “ไอ้ทอง”

เป็นต้น

2. รูปร่างลักษณะของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น รูปร่างลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ กล่าวคือยึดถือว่า รูปร่างลักษณะแบบนั้น เป็นลักษณะ ของคนไม่ดี ไม่น่าคบหา ดังมีคำพูดกัน ติดปากว่า คนหน้าหนู หรือผมหยิก หน้า

ก้อ คอสั้น นอกจากนั้นยังถือ “ไฟ” หรือ “ปาน” ต่าง ๆ ว่าเป็นโชคลางของสิ่งดี และไม่ดียีกด้วย เช่นถือว่า ไฟที่อยู่ตำแหน่งใดตำแหน่งนั้นเป็น “ไฟรองน้ำตา” หมายถึงเป็นคนเจ้าทุกข์

คนไทยที่ถือโชคลางจะพิถีพิถัน เรื่องการนำสัตว์เข้ามาเลี้ยงไว้ในบ้าน ด้วยว่า มีรูปร่างลักษณะเป็นมงคลหรือไม่ ถ้ามีรูปร่างลักษณะที่ไม่เป็นมงคล จะนำไปปล่อย การสร้างบ้านเรือนบน พื้นดินก็ต้องพิจารณาถึงลักษณะของ รูปทรงของที่ดิน เช่น ถือว่าที่ดินที่มี ลักษณะเป็น “ชายธง” ไม่ดี

3. ความฝัน คนไทยถือกันว่า “ความฝัน” เป็นการสะท้อนถึง “โชคลาง” ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตและ ทรัพย์สินในอนาคต เช่น คนที่ฝันว่าถูกรัด ก็ถือกันว่าจะได้เนื้อคู่ อนึ่ง ความฝัน มักได้รับการตีความหมายเกี่ยวกับการ เสี่ยงโชคในเรื่องเลขท้ายของลอตเตอรี่ คือยึดถือว่าเป็น “โชคลาง” เหมือนกัน

4. ประสบการณ์ คนไทยยึดถือ ประสบการณ์บางอย่างว่าเป็นโชคลาง อันจะส่งผลกระทบต่อในด้านนั้น หรืออย่าง นั้น เช่น ยึดถือกันว่าการเห็นขบวนศพ เป็น “โชคลาง” และโชคดี การเห็นพระ ภิกษุถือว่าเป็นมงคล สำหรับคนจะเดินทาง แต่เป็นอัปโชคของนายพรานที่จะ ออกล่าเนื้อ

5. ปรัชญาการณทางธรรมชาติ คนไทยยึดถือสิ่งที่ปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ฝนตก ท้องฟ้าสว่างปลอดโปร่ง เป็นโชคลางของความร่มเย็น และความ

ปลอดโปร่งของชีวิตหรือกิจกรรมที่ตน
ดำเนินอยู่ เรียกว่า ฤกษ์งามยามดี หรือ
ศุภมงคล

6. พิธีกรรม คนไทยนิยมประกอบ
พิธีกรรมตามที่ยึดถือว่าเป็น “โชคลาง”
แห่งความดีงาม ฉะนั้น คนไทยจึงมี “พิธี
กรรม” ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์
หรือสิ่งจะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ
แก่ชีวิต ทรัพย์สิน เช่น การปูที่นอนให้คู่
บ่าวสาวในพิธีสมรส ซึ่งคนไทยนิยม
ปฏิบัติจนเป็นประเพณี การปูที่นอนมี
วัตถุประสงค์จะให้คู่สมรสใหม่มีความรุ่ม
เรือง มีชีวิตสมรสราบรื่น เหมือนกับคู่
สามีภรรยาที่กระทำการปูที่นอนให้
สุขวิญญายศรี การสะเดาะเคราะห์ การ
ทำบุญบ้าน ล้วนแต่มุ่งหวังในความเป็น
สิริมงคล คือความสุขแก่ตนและญาติ
พี่น้อง

นอกจากนั้นการได้สิ่งของใหม่อัน
เกี่ยวกับตัวเลข ก็เชื่อถือตัวเลขนั้นเป็น
“โชคลาง” เช่นการได้รับเลขทะเบียน
รถยนต์หรือเลขบ้านใหม่ก็นิยมถือเลข
ท้ายของเลขทะเบียนรถยนต์หรือเลขบ้าน
ว่าเป็น “โชคลาง” อันทำให้เกิดความ
เชื่อวาลือเตอริเลขท้ายจะออกตรง
หมายเลขนั้น ๆ รวมทั้งการนับตุ๊กแกร้อง
ว่าร้องกี่ครั้ง จะถือเลขสุดท้ายของจำนวน
นั้นเป็นหลักในการซื้อล็อตเตอรี หรือการ
เสี่ยงเซียมซีก็ถือวาลือว่า ๑ เป็นใบที่ไม่
เป็นสิริมงคล ถ้าใครเสี่ยงได้ใบที่ ๑ ก็จะ
ถือวาลือว่าตัวเองอัปโชคความหรืออยู่ใน
ระหว่างเคราะห์ไม่ดี ดังนั้นเป็นต้น

เมื่อกล่าวโดยย่อแล้วการถือโชค

ลางมี 2 แบบ คือ

1. แบบที่เป็นข้อห้าม (Tabu)
หมายถึงการละเว้น ไม่กระทำหรือไม่
กระทำได้ รับโทษ หรือผลเสียหาย 3 รอบ ควรเอาเงินเหรียญใส่ปากศพ
แต่ต้อง ไม่เข้าใกล้ เพราะเชื่อว่าถ้าขึ้น
อย่างน้อยก็นำความอัปโชคมาให้ เช่น
เกี่ยวกับการเกิด ห้ามหญิงมีครรภ์มองดู
ดวงจันทร์เวลาเกิดจันทร์คราส เพราะ
เชื่อว่าลูกที่เกิดมาจะตาเหล่ ห้ามหญิง
ท้องแก่ไปงานศพ ห้ามพี่น้องท้องเดียว
กันหามศพ ถือกันว่ามีจะมาชวนไปอยู่
ด้วย ห้ามถ่มน้ำลายหรือพูดว่าเหม็นศพ
เวลาไปงานศพ ถือวาลือว่าความเหม็นหรือสิ่ง
ไม่ดีจะกลับมาสู่ตัวเอง ผู้ที่เป็นผัวเมียกัน
ถ้าฝ่ายใดตายก่อนจะต้องเขียนหนังสือ
หย่าทิ้งไว้ในโรงเพื่อมิให้ผีตาม เกี่ยวกับ
การเลือกคู่ครอง เช่น ห้ามแต่งงานใน
เดือนที่มีจันทร์คราส ห้ามทำของตกหรือ
ทะเลาะกันในงานแต่งงาน จะทำให้อยู่
ด้วยกันไม่ยึด ห้ามหญิงด่าสามีถือวาลือว่าทำ
มาหากินไม่ขึ้น ไม่เจริญ เกี่ยวกับการ
สร้างบ้าน เช่น ห้ามปลูกเรือนคร่อมจอม
ปลวก ห้ามใช้มีดฟันบันได เพราะเชื่อว่า
บันไดมีผีอยู่จะทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้
กระทำ ห้ามนั่งคาบันไดจะออกลูกยาก
ห้ามเหยียบธรณีประตูเพราะถือวาลือว่ามี
ธรณี ห้ามนอนใต้ซ้อ ผีจะอา ดังนั้นเป็น
ต้น

2. แบบที่เป็นข้อบังคับให้ทำ
(Obligatory Acts) หมายถึงการที่ต้อง
ทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อเป็นสิริมงคล
และเป็นการแก้ข้อห้ามที่เกิดจากการ
ละเมิด เช่น ก่อนเผาศพควรล้างหน้าด้วย

น้ำมะพร้าว เวลายกศพลงเรือนให้ตี
หม้อน้ำ หรือยกหม้อข้าวขว้างให้แตก
เวลาเผาศพลงจากบ้านแล้วให้ตีหนทาง
ก่อนเผาศพควรหามศพวนรอบกองไฟ
3 รอบ ควรเอาเงินเหรียญใส่ปากศพ
เวลาตั้งศพไว้ในเรือนต้องจุดไฟไว้ข้าง
หัวศพ สิ่งแวดล้อมตามที่กล่าวมาแสดง
ให้เห็นว่าไสยศาสตร์กับศาสนาในสังคม
ไทยนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
ชัดเจน เพราะพุทธศาสนิกชนไม่
ปฏิเสธอำนาจเหนือธรรมชาติที่เกิดจาก
พิธีกรรมและความเชื่อในเรื่องผีสิ่ง
เทวดาและเวทย์มนต์คาถารวมทั้งความ
เชื่อในเรื่องเกี่ยวกับโชคลางและโหรา
ศาสตร์ เป็นต้น และคนไทยแม้จะศึกษา
เล่าเรียนไสยศาสตร์ก็โดยจุดมุ่งหมายเพื่อ
ความสวัสดิภาพของชีวิตปัจจุบันนี้เท่านั้น
ไม่ได้ลึกลงไปถึงความเชื่อมั่นในพุทธคุณ
อันหมายถึงความปลอดภัยแห่งชีวิตทั้ง
ในชาตินี้และในชาติต่อไป

มูลฐานของไสยศาสตร์คือความ
เชื่อตรงกับศาสนาพราหมณ์ แต่พุทธ
ศาสนาดังอยู่บนรากฐานแห่งปัญหาหรือ
เหตุผล แต่คนไทยก็ได้นำพิธีกรรมทาง
พุทธศาสนามาประยุกต์เข้ากับพิธีกรรม
ทางไสยศาสตร์รวมทั้งดัดแปลงเนื้อหา
สาระของพุทธธรรมในระดับพื้นฐาน
ไปตามจุดมุ่งหมายของไสยศาสตร์ ทั้งนี้
ก็เพราะคนไทยไม่ปฏิเสธความเชื่อพื้น
ฐานของมนุษย์ พุทธศาสนิกชนระดับ
ชาวบ้านไม่ได้ถือวาลือว่าไสยศาสตร์เป็นเรื่อง
นอกศาสนา เพราะการศึกษาเล่าเรียน
ไสยศาสตร์เป็นค่านิยมของคนชั้นสูง

และเริ่มขึ้นจากครุฑทรงศีลหรือพระสงฆ์ ไปใช้ ดังนั้นไสยศาสตร์จึงมีทั้งชาวและ ทางจิตใจยังหวาดสะดุ้งต่อภัยอันตราย มาตั้งแต่สมัยโบราณ ดำ ทั้งภายในและภายนอกซึ่งเชื่อว่ามี

ศาสตร์ทุกศาสตร์ย่อมไม่มีดีและ เพราะธรรมชาติและกฎเกณฑ์ วิญญาณหรือผีร้ายรวมทั้งชาตानเป็นผู้ เลวในตัวของมันเองเพราะศาสตร์ต่าง ๆ แตกต่างอย่างตรงกันข้ามกับวิทยาศาสตร์ กระทำขึ้น ไสยศาสตร์ก็ยังคงมีอิทธิพล ล้วนพัฒนาขึ้นมาเพื่อสนองความประ- กายภาพ ปัจจุบันวิชาไสยศาสตร์จึงถูก ต่อชีวิตคนไทยต่อไป คนไทยก็ยังคงเชื่อ ลังค์ของมนุษย์ การที่จะนำศาสตร์นั้น ๆ มองในฐานะเป็นมายาศาสตร์ไร้เหตุผล ว่าไสยศาสตร์เป็นวิชาอันอาจช่วยชีวิตได้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์เป็นคุณหรือเป็น แต่เพราะประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ยัง ในยามคับขัน □

โทษนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัญญาของผู้นำ ตกอยู่ในความมืดมนคืออวิชา อ่อนแอ

เอกสารประกอบการเรียบเรียง

ขุนช้างขุนแผน พระนคร: ศิลปบรรณาการ 2507.

จรัส พัทธมราชศักดิ์ ไทยคดีศึกษา, ศาสนาและลัทธินิยมในท้องถิ่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2526.

ทัศนีย์ สุจินพงษ์ "การใช้ไสยศาสตร์ในเลกาเรื่องขุนช้างขุนแผน" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิตภาค วิชาภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พระนคร: 2516.

เทพย์ สาริกบุตร ถัมภ์รักษาพุทธชาคม พระนคร: อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์ 2493.

พิชัยสงครามคำลั่นท์ พระนคร: โรงพิมพ์ไทย. 2460.

สุนทรภู่. พระอภัยมณี พระนคร: ศิลปบรรณาการ. 2509.

นิทานคำกลอน พระนคร: แพร่พิทยา. 2501.

เสฐียรโกเศศ "คาถาอาคม" สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 5 2505-2506

_____ ศาสนาเปรียบเทียบ พระนคร: รุ่งเรืองธรรม, 2502.

_____ ชีวิตชาวไทยสมัยก่อนและการศึกษาเรื่องประเพณีไทย พระนคร: คลังวิทยา, 2515.

ศุภร บุนนาค. สมบัติกวี พระนคร: ณดุสิตศึกษา, 2503.

หริต เรื่องฤทธิ์ "เครื่องราง," สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 5 (2505-2506)

อนันต์ คณานุกรักษ์ หนังสือตำราไสยศาสตร์ พระนคร: วันชาติการพิมพ์, 2512.

Ridgway, Athelstan "Magic," Everyman's Encyclopedia, Vol. 8 3rd. ed: London : J.M.Dent & Sons 1949-1950.

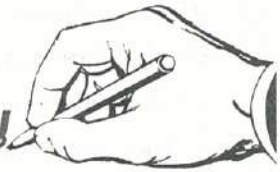
MaCdonell, Arthur A. A History of San Skrit Literature, London : William Heinemann Ltd., 1925.

* สุทธิ บรรจงเต็ม

หนังสือ

น่าอ่าน

จิตวิทยาการเล่นหุ้นให้ได้อะไร

Dr. Roland Barach

ไสว วิศวกรรม

สำนักพิมพ์อินทพาส

พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม 2532

311 หน้า ราคา 60 บาท

ผู้เขียน

ผู้แปล

จัดพิมพ์

ว การค้าหุ้นของไทยได้กลายเป็นตลาดหุ้นที่มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันแต่ตลาดหุ้นไทยในช่วงนี้เล่นยากมาก คนเล่นหุ้นต้องใช้ทั้งเทคนิคและคอยดูกราฟเพื่อคาดการณ์ราคาหุ้น หรือต้องคอยหาจุดต่ำสุดของราคาหุ้นแต่ละตัว เพราะสถานการณ์ตลาดหุ้นจะมีขึ้น มีตกลงมา จนบางทีนักลงทุนปรับตัวตามไม่ทัน บางคนแม้ว่าเคยประสบความสำเร็จในด้านอื่นมามาก ก็อาจจะกลายเป็น

ผู้แพ้ในตลาดหุ้นได้ บางคนอาจจะกลายเป็นนักเก็งกำไรด้วย กลายเป็นคนใจแคบและขี้เหนียว หรือกลายเป็นคนใช้โรคประสาท และไม่ใช่ว่าคนที่สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ เคยได้อ่านผลงานของนักเขียนคนหนึ่ง เขาเขียนไว้ว่า "การเล่นหุ้นคือ เกมกีฬาทางการเงินที่ตอบสนองความอยากรวยของคนได้เป็นอย่างดี แต่เล่นแล้วจะรวยหรือไม่รวยเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก" ดังนั้นสมัยนี้ความร่ำรวยของคนแสดงได้โดยกระดาษใบหุ้นแผ่นเดียว นักค้าหุ้นจึงต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือพยายามทำกำไรจากการลงทุนนั้นให้ได้ แต่การตัดสินใจเลือกหุ้นบริษัทใด ณ ระดับราคาใด และจังหวะการเข้าซื้อขายของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน หรือแตกต่างกันไปตามระดับความมั่นใจ ข้อมูลที่ได้รับและวิธีการค้าของแต่ละคน หรือแม้แต่ความรู้สึกของผู้ลงทุน อย่างเช่น ความละโมภ ความกลัว ความดีร้น ความเชื่อมั่นในตัวเอง จะมีผลทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจผิดพลาด รับซื้อหรือรับขายหุ้นเร็วเกินไปจนทำให้ประสบความล้มเหลว ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อตลาดหุ้นด้วยไม่ใช่เฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว และสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ต้องทำความเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะขจัดด้วยจิตวิทยาในการเล่นหุ้น

Dr. Roland Barach ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้เป็นนักลงทุนในตลาดหุ้นที่มีชื่อเสียงมากผู้หนึ่ง เขาได้เขียนหนังสือเรื่อง "Mindtraps-Mastering the Inner World of Investment" ซึ่งนักธุรกิจการเงินชาวฮ่องกงได้แปลเป็นภาษาจีน และไสว วิศวกรรม ได้แปลจากต้นฉบับภาษาจีนเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง เนื้อหาอธิบายถึงสภาพจิต

* รองผู้อำนวยการหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ! อ.ม.

(บรรณาธิการศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของคนในตลาดหุ้นไว้อย่างหลากหลาย โดยเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับอุปสรรคด้านอารมณ์ “ความหวาดหวั่น” และ “ความโลภ” ซึ่งเป็นพลังผลักดันหุ้นที่สำคัญทำให้เกิดอาการกลดกลุ้มอย่างไม่มีเหตุผล กระวนกระวายไม่สงบ และเกิดอารมณ์อื่น ๆ เช่น ความหวัง ความเศร้าซึม และเสียดาย บางคนเมื่อเข้าสู่วงการพนันและตลาดหุ้นแล้วทัศนคติและพฤติกรรมจะเปลี่ยนไป จะเป็นคนที่พร้อมที่จะกู้เงินมาลงทุนในหุ้นที่มีการเก็งกำไรสูง ในส่วนที่สองของหนังสือ จะเป็นการศึกษาถึงท่าทีขาดสติสัมปชัญญะและอุปนิสัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้นักลงทุนทำในสิ่งที่จำเป็นต้องทำ เช่น นักลงทุนบางคนกำหนดเป้าหมายและกรอบในการปฏิบัติที่สูงจนไม่สามารถยืดหยุ่นพลิกแพลงตามความเคลื่อนไหวของตลาดหุ้นได้ บางคนกลับตัดสินใจโดยขาดความรอบคอบ หรือบางคนรอบคอบจนเกินความจำเป็น ปฏิเสธที่จะรับรู้สภาพความเป็นจริงอย่างสิ้นเชิง การจะหลีกเลี่ยงจากอุปสรรค

เหล่านี้จะต้องอาศัยความสำนึกในความรับผิดชอบของตน เรียนรู้ที่จะกำหนดท่าทีที่ถูกต้องเสียใหม่ หรือศึกษากระบวนการทางจิตก่อนตัดสินใจ ทำให้มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากขึ้น ตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดระบบข่าวสารข้อมูล และการประเมินความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากอุปสรรคทางความคิดได้ง่าย

หนังสือเล่มนี้เมื่อท่านอ่านแล้วจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจที่มีต่อตนเอง ต่อจิตวิทยาและต่อตลาดหุ้น หากท่านอ่านและนำไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ท่านสามารถหลีกเลี่ยงความผิดพลาดราคาแพง ช่วยประหยัดเงินทองที่อาจจะต้องสูญเสียไป และช่วยทำกำไรจากตลาดหุ้น หากท่านเป็นนักเก็งกำไร นักค้าหุ้น นักปั่นหุ้นหรือเป็นผู้ที่ปรารถนาจะเริ่มลงทุนในตลาดหุ้น ควรอ่านหนังสือเล่มนี้เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นนักลงทุนที่ประสบความสำเร็จ ■ ■

สมัครเป็นสมาชิกวารสารสุทธิปริทัศน์

☐ ๑ ปี (๓ ฉบับ) ๘๐ บาท

☐ ๒ ปี (๖ ฉบับ) ๑๕๐ บาท

แจ้งความจำนงค์ถึง

อาจารย์ สุนันทา สิมะวิระวงศ์

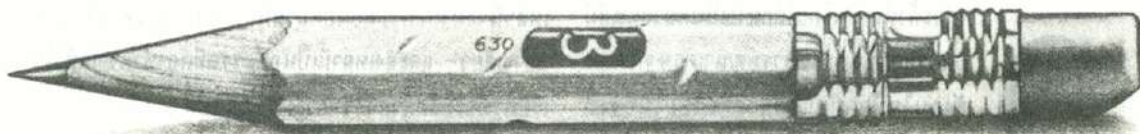
สำนักการเงินและทรัพย์สิน

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ถ. ประชาชื่น เขตดอนเมือง

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ธนาคารที่ส่งจ่ายในนาม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สั่งจ่าย ปณ. งามวงศ์วาน

อัตราค่าโฆษณา

☐ ปกหลัง 4 สี	6,000 บาท
☐ ปกหลัง (ใน) 4 สี	4,000 บาท
☐ เต็มหน้าในเล่ม	2,000 บาท
☐ ครึ่งหน้าในเล่ม	1,000 บาท
☐ ปกหน้า (ใน) 4 สี	4,000 บาท

หมายเหตุ หากลงโฆษณาเป็นรายปี คิดส่วนลดให้ 25%

เรียงร้อยความภูมิใจในอดีตที่ เตาทุเรียง... กรุสวดโลกสำดำ แขวงศรีสขนาลัย

ในช่วงเวลาแห่งความเจริญของเมืองศรีสขนาลัย
“เตาทุเรียง” คือ แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาหลายชนิด
สำหรับชีวิตประจำวันของคนไทยและส่งไปขายยังเมืองอื่น

เตาทุเรียงนั้น...เรียงร้อยประวัติศาสตร์แห่งความภาคภูมิใจของ
ยุคหนึ่งในอดีตไว้ได้ เมื่อมีผู้ค้นพบทั้งเตาเผาและเครื่องปั้น
ดินเผาคบครันอยู่ในเตาเผาที่ตำบล

หนองอ้อ อำเภอศรีสขนาลัย

เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2526

เป็นเตาเผาแรกที่ขุดพบ

แล้วยังมีภาชนะที่น้ำเข้า

เผายอยู่ในตำแหน่งที่

วางไว้

สันนิษฐานว่าขณะ

กำลังรอให้เตาคลาย

ความร้อนอยู่นั้น ส่วน

หนึ่งของหลังคาเตาพังยุบ

ลงมาชำรุดเสียหายเกินกว่าจะ

ซ่อมแซมได้

และเป็นโชคดีที่เครื่องสังคโลกภายในรอดพ้นจากการ
ลักลอบขุดไปได้ด้วย

สังคโลกที่พบ มีทั้งแบบเครื่องเคลือบเซลาดอน เนื้อแกร่ง
ที่เรียกกันปัจจุบันว่า เนื้อเครื่องหิน มีเครื่องเคลือบขี้เถ้า
หลายใบที่มันวาวในตัวเอง ส่วนใหญ่แตกหักไม่สมบูรณ์
ที่เตาเผานี้มีภาชนะที่ยังทรงรูปอยู่บ้าง เช่นภาชนะทรงโอ่ง
สูง 85 เซนติเมตร กว้าง 80 เซนติเมตร ไหขนาดกลาง
ขนาดปากกว้าง 15 เซนติเมตร ไหขนาดเล็กและครก
ขนาดต่าง ๆ อีกมาก

การตกแต่งลวดลายลงบนผิวภาชนะด้วยวิธีต่าง ๆ กัน

เช่น การขูดลงไปบนเนื้อภาชนะเป็น

รอยวงกลมหลายวง บางภาชนะ

ตกแต่งด้วยดินขุดปั้นเป็นลาย

แปะลงบนผิว สวยงาม

ล้ำค่าเมื่อตกมาถึง

ปัจจุบัน

กองโบราณคดี

กรมศิลปากร

เรียกเตาเผา

นี้ว่าเตาทุเรียง

หมายเลข 61

และได้จัดโครงการศึกษา

วิจัยและอนุรักษ์เตาเผา

61 นี้ เพราะเป็นเตาโบราณ

ที่มีความสำคัญเป็นอันมาก

บอกถึงวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี

ความรู้ความสามารถในการผลิต

เครื่องปั้นดินเผาของช่างไทยสมัยโบราณ ปรับปรุง

เทคนิคขั้นมาอีกระดับจากเตาอิฐโบราณ รวมประสบการณ์

ที่ได้สะสมของช่างไทย

โครงสร้างแข็งแรงกว่าเตาชุดธรรมดา สามารถ

เผาด้วยความร้อนที่สูงมากขึ้นถึง 1,200 องศา

จนได้ภาชนะที่มีเนื้อแน่นแข็งแกร่งจากการเผา

ด้วยฟืน ไม้ธรรมดาที่พอจะหาได้ในบริเวณใกล้เคียง

เตาทุเรียง...จึงเปรียบเสมือนที่เรียงร้อยความภูมิใจ

ในอดีต เป็นกรุล้ำค่าแห่งศรีสขนาลัยที่รวมความงาม

และคุณค่าของสังคโลกไทย

เครือข่ายคนไทย ภูมิใจที่มีส่วนสนับสนุนโครงการนี้

เครือข่ายคนไทย ภูมิใจที่ได้มีส่วนอนุรักษ์และสนับสนุน
งานสร้างสรรค์ด้านศิลปอุตสาหกรรมของไทย

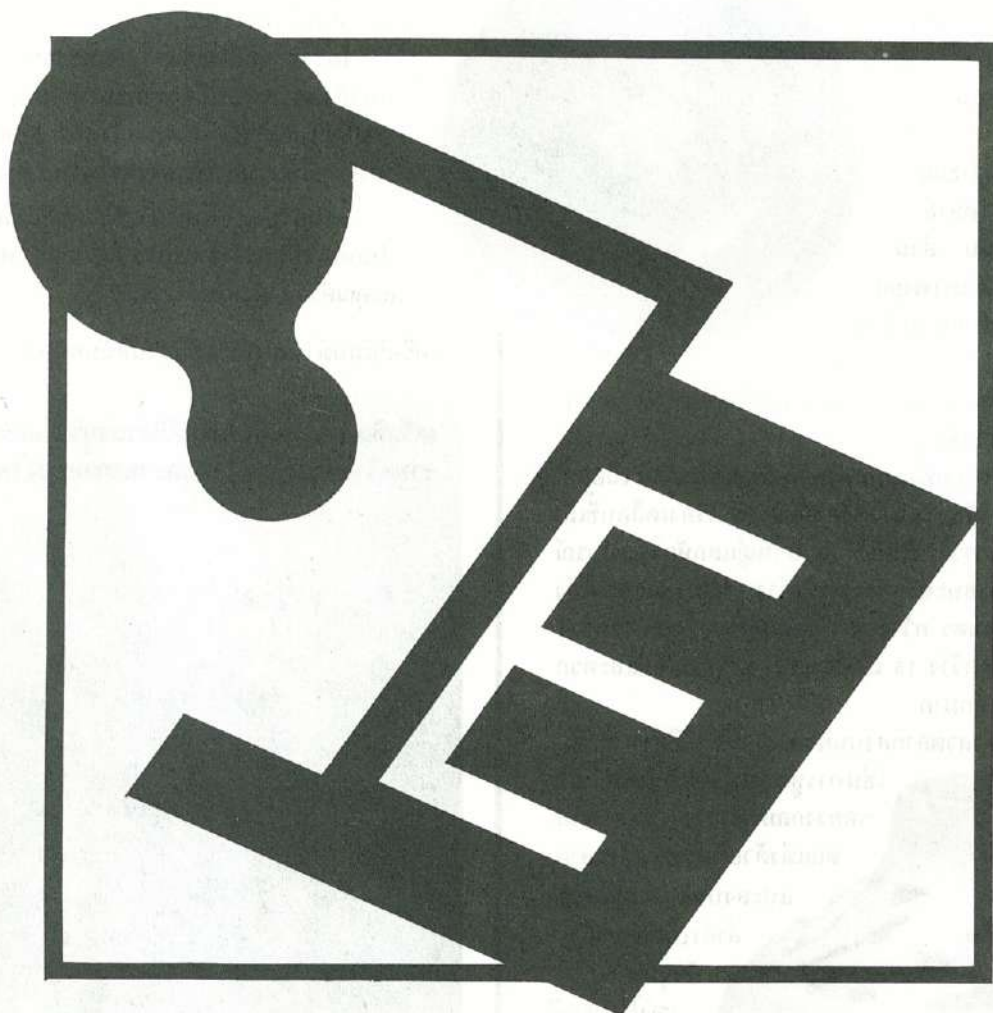
เครือข่ายคนไทย

ขอขอบคุณ

E D I S O N

PRESS PRODUCTS

2369 New Petburi Rd, Bangkapi Huay Kwang Bangkok

Tel. 318-0068

สรรพสิ่งบนโลกนี้ ดำรงชีวิตอยู่ได้
ก็ด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
ทุกชีวิตของต้นไม้...มีคุณค่าเอนกอนันต์ต่อชีวิตมนุษย์
เสมือนโซ่ชีวิตที่แยกจากกันไม่ได้..
รักชีวิต รักต้นไม้...คือสายสัมพันธ์แห่งธรรมชาติ..

มาช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับ สุทธิปริทัศน์ ฉบับ “มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม” ฉบับต่อไป

กรุงเทพฯ ผู้เศรษฐกิจไทย ผู้ใจประชา

ภายใต้แผนฟ้ากว้างไกล ธนาคารกรุงเทพ
อยู่เป็นคู่ใจชาวไทย ทุกหนแห่ง กว่า
350 สาขา ทั่วประเทศ ที่ให้บริการด้วย
ความจริงใจ จริงจัง เพื่อรองรับและ
ตอบสนองทุกปัญหา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ
และการเงิน จากทีมบริหารผู้เชี่ยวชาญ
ทันสมัย ทันใจ ทันการณ์ ด้วยเทคโนโลยี
ก้าวหน้า เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนา
เศรษฐกิจไทย ให้ไพศาล

ธนาคารกรุงเทพ
ผู้เศรษฐกิจไทย ผู้ใจประชา